

*TASA-ARVOA
JA
SUKUPUOLIBALANSSIA
ETSIMÄSSÄ*

Jyväskylän yliopiston sukupuoli-jakaumat tilastojen valossa

*Johanna Käpä
Yhteiskuntapolitiikan
pro gradu -tutkielma
Yhteiskuntatieteiden ja
filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto*

TIIVISTELMÄ

TASA-ARVOA JA SUKUPUOLIBALANSSIA ETSIMÄSSÄ

Jyväskylän yliopiston sukupuolijakaumat tilastojen valossa

Johanna Käpä

Yhteiskuntapolitiikan pro gradu -tutkielma

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos

11.12.1997

105 sivua + 26 liitettä

Tutkielman tarkoituksena on kartoittaa sukupuolten välistä tasa-arvoa Jyväskylän yliopistossa tilastojen avulla. Tutkielmassa selvitetään opiskelijoiden ja henkilökunnan sukupuolijakaumia ja miten sukupuolten välinen tasa-arvo toteutuu jakaumia silmälläpitäen. Tarkoituksena on tutkia opiskelijoiden jakaantumista eri opiskelualoille, tutkintojen suorittamista ja opintomenestystä. Henkilökunnan osalta tarkastellaan naisten ja miesten sijoittumista eri tehtäviin. Tasa-arvo -problematiikkaa tarkastellaan tasa-arvon käsitteen ja tasa-arvopolitiikan avulla ja perehdytään tasa-arvolakiin ja käsitellään koulutuksen ja työelämän tasa-arvoa. Sukupuolta, sukupuolieroja ja sukupuolijärjestelmää tarkastellaan feministisen teorian avulla. Lisäksi tarkastellaan sukupuolen mukaan segregoituneita työmarkkinoita ja naisten ja miesten uravalintaan vaikuttavia tekijöitä sekä perehdytään sukupuoliseen syrjintään. Yliopistoa tarkastellaan sukupuolitettuna instituutiona ja valtakoneistona, sillä yliopistoyhteisö nähdään yhä edelleen varsin hierarkkisena rakenteena.

Tutkielman aineisto koostuu yliopiston opiskelijoista ja henkilökunnasta muodostetuista sukupuolijakaumista, joissa tarkastellaan naisten osuutta opiskelijoista, yliopistoon hakeneista ja hyväksytyistä, suoritetuista tutkinnoista ja verrataan naisten ja miesten taustapisteitä haettaessa yliopistoon ja pro gradu -tutkielmien arvosanoja. Henkilökunnan osalta tarkastellaan yliopiston professorin virkojen koostumusta sekä muun opetushenkilökunnan jakautuminen sukupuolittain eri laitoksiin. Lisäksi tarkastellaan eri toimikuntien, johtokuntien ja tiedekuntaneuvostojen sukupuolikoostumuksia. Aineistoa tarkastellaan kuvien avulla, joissa verrataan naisten ja miesten osuuksia. Tutkielman lopussa on erillinen liiteosuus, joka käsittää aineistosta muodostetut taulukot.

Avainsanat: tasa-arvo, sukupuoli, koulutus, yliopisto

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO.....	1
2. TASA-ARVOSTA JA TASA-ARVOPOLITIIKASTA.....	2
2.1. Tasa-arvon käsite	2
2.2. Valtiollinen tasa-arvopolitiikka	5
2.3. Sukupuoli, sukupuoliero, ja sukupuolijärjestelmä.....	7
2.4. Mitä sanoo tasa-arvolaki?.....	11
3. KOULUTUKSEN TASA-ARVO.....	12
3.1. Tasa-arvoisesta yhteiskunnasta tasa-arvoiseen koulutukseen.....	12
3.2. Koulun tavoitteena tasa-arvo	14
3.3. Koulun piilo-opetussuunnitelma	17
3.4. Koulun sukupuolineutraalisuus ja sukupuoliroolijaot.....	17
3.5. Naisten korkeakoulutus - tie tasa-arvoon?.....	20
4. SUKUPUOLTEN VÄLINEN TYÖNJAKO.....	22
4.1. Segregoituneet työmarkkinat	22
4.2. Naisten ja miesten uravalinta	23
4.3. Toisen sukupuolen ammattiin suuntautuminen.....	25
5. SUKUPUOLEN SYRJINTÄÄ.....	28
5.1. Piilosyrjintää vai näkyvää syrjintää?.....	28
5.2. Positiivista syrjintää ja kiintiöintiä	30
6. YLIOPISTO YHTEISÖNÄ	32
6.1. Sukupuolitettu yliopisto	32
6.2. Yliopiston tasa-arvotyön tavoitteet ja tasa-arvosuunnitelmat.....	34
6.3. Naiset tutkijoina ja professoreina	36
6.4. Miksi tasa-arvo on yliopistossa tärkeää?.....	37
7. TUTKIMUSSUUNNITELMA	40
7.1. Tutkimusongelman määrittäminen	40
7.2. Aineiston koostaminen.....	41
7.3. Mitä aineisto sisältää?	42
8. MITÄ TILASTOT KERTO VAT?.....	43
8.1. Yliopiston varsinaiset opiskelijat.....	43
8.2. Perustutkinto-opiskelijat koulutusaloittain	45
8.2.1. Humanistisen tiedekunnan perustutkinto-opiskelijat.....	45
8.2.2. Kasvatustieteiden tiedekunnan perustutkinto-opiskelijat.....	46
8.2.3. Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan perustutkinto-opiskelijat.....	46
8.2.4. Liikuntatieteellisen tiedekunnan perustutkinto-opiskelijat	47
8.2.5. Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan perustutkinto-opiskelijat	48
8.3. Uudet opiskelijat.....	48
8.4. Yliopistoon hakeneet ja hyväksytyt opiskelijat	50
8.5. Opiskelijoiden taustapisteet	53
8.5.1. Opiskelijoiden taustapisteet humanistisessa tiedekunnassa.....	55
8.5.2. Opiskelijoiden taustapisteet kasvatustieteiden tiedekunnassa.....	59
8.5.3. Opiskelijoiden taustapisteet matemaattis-luonnontieteellisessä	60

8.5.4. Opiskelijoiden taustapisteet liikuntatieteellisessä tiedekunnassa	62
8.5.5. Opiskelijoiden taustapisteet yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa	64
8.6. Suoritetut tutkinnot	67
8.6.1. Yliopistossa suoritetut tutkinnot vuosina 1975-1996.....	68
8.6.2. Yliopistossa suoritetut tutkinnot 1990-luvulla	71
8.7. Opiskelijoiden pro gradu -tutkielmien arvosanat	74
8.7.1. Humanistisen tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat	75
8.7.2. Kasvatustieteiden tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat.....	77
8.7.3. Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat	79
8.7.4. Liikuntatieteellisen tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat	82
8.7.5. Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat	84
8.8 Yliopiston henkilökunta	88
8.8.1. Opetushenkilökunta.....	88
8.8.2. Sukupuolitetut laitokset: vertailussa opetushenkilökunta ja perustutkinto-opiskelijat	91
8.8.3. Henkilökunnan koulutustaso ja virkasuhteet	94
8.8.4. Tiedekuntaneuvostot, johtokunnat ja toimikunnat	95
9. TILASTOJEN VALOSSA	97
9.1. Sukupuolen mukaiset koulutusvalinnat	97
9.2. Hierarkkisuus	100
9.3. Miesten suosiminen - tiedostettua vai tiedostamatonta?.....	102
10.LOPUKSI.....	103

LÄHDELUETTELO

LIITTEET

1. JOHDANTO

Naisiin ja miehiin kohdistuu yhteiskunnassamme syntymästä lähtien erilaiset odotukset ja vaatimukset, jotka vaikuttavat meihin voimakkaasti niin koulunkäynnissä ja työelämään liittyvissä valinnoissa kuin läheisissä ihmissuhteissa ja perhe-elämässä. Ongelmana on se, että naisten sosiaaliseen rooliin kuuluvat kyvyt ja arvostukset jäävät maskuliinisen arvomaailman jalkoihin. Molemmilla sukupuolilla tulisi olla yhtäläiset mahdollisuudet kehittää itseään yli perinteisten sukupuoliroolien rajojen ja erilaisuudet tulisi nähdä toisiaan täydentävinä ja rikastuttavina. (Tasa-arvoon 1992a, 4.) Sukupuolten välinen tasa-arvo käsitetään naisten ja miesten yhtäläisiksi oikeuksiksi ja velvollisuuksiksi niin työ-, perhe-, kuin yhteiskuntaelämässä. Tasa-arvolla voidaan tarkoittaa myös sitä, että naisten ominaisuudet, kyvyt ja kokemukset hyväksytään yhtä arvokkaina kuin miesten (Haataja ym. 1990, 15). Joskus tasa-arvo käsitetään siten, että tasa-arvo toteutuu, kun naiset ovat samassa asemassa kuin miehet ja toteuttavat samaa maskuliinista arvomaailmaa. Tasa-arvolain henki ei kuitenkaan ole tämä.

Naisten ja miesten tasa-arvo on Suomessa keskeinen yhteiskuntapolitiikan tavoite. Tasa-arvon tavoite merkitsee sitä, että naisilla ja miehillä on oltava samat oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet kaikilla elämänalueilla. Samat mahdollisuudet eivät kuitenkaan riitä, vaan tarvitaan myös aktiivista ja tavoitteellista työtä naisen aseman parantamiseksi. Tosiasiallinen tasa-arvo on saavutettu, kun molempien sukupuolten työtä, kokemusta, tietoja ja taitoja arvostetaan yhtä lailla. (Taustaa tasa-arvolle 1995, 5.)

Koulutusrakenne on Suomessa eriytynyt selvästi sukupuolen mukaan naisten ja miesten koulutusaloiksi. Suomessa naiset ja miehet ovat lähes yhtä yleisesti mukana työelämässä, mutta he toimivat paljolti eri ammateissa. Työmarkkinat ovat eriytyneet sukupuolen mukaan naisten ammateiksi ja miesten ammateiksi. Enemmistö naisista työskentelee eri ammattisektoreilla kuin miehet ja näiden sektoreiden sisällä eri aloilla kuin miehet. (Nummenmaa 1992, 5-11.) Korkeakouluissa tasa-arvoa voidaan tarkastella hyvin monelta kannalta. Helsingin yliopiston tasa-arvosuunnitelmaehdotuksen (1990) mukaan tasa-arvotyön pahin este on illuusio siitä, että tasa-arvoisuus on yleisesti toteutunut yliopistoyhteisössä. Onko koulutuksen tasa-arvoa se, jos tytöillä ja pojilla on tasa-arvoiset mahdollisuudet koulutukseen? Koulutuksen tasa-arvoa voi tarkastella koulutuksen segregaaation näkökulmasta, joka näyttää toteuttavan samaa yhteiskuntaelämän ja työelämän segregoitumista eli tytöt ja pojat valikoivat eri koulutusalat. Marjatta Tarmon (1991) tutkimuksen mukaan sukupuolijärjestyksen läpi, eikä sitä havaita, koska sukupuoli on niin

eikä tätä yleensä kyseenalaisteta. (Tarmo 1991, 203). Miten sitten sukupuolilinssit voitaisiin poistaa, jotta maailma voitaisiin nähdä molempia sukupuolia arvostavana?

2. TASA-ARVOSTA JA TASA-ARVOPOLITIIKASTA

2.1. Tasa-arvon käsite

Mitä tasa-arvo oikein on ja mistä siinä on kysymys? Mistä tasa-arvossa oikein puhutaan silloin, kun puhutaan sukupuolten välisestä tasa-arvosta ja miten siitä puhutaan? Tarkoitetaanko tasa-arvon toteutumisella ensisijaisesti tasa-arvoisia lähtökohtamahdollisuuksia vaiko tasa-arvon toteutumista jossakin lopputuloksessa? Tosiasiallinen tasa-arvo merkitsee todellista, käytännössä toteutuvaa tasa-arvoa, muodollinen tasa-arvo puolestaan yhdenvertaisuutta lainsäädännössä. Tosiasiallisen tasa-arvon saavuttaminen saattaa edellyttää huonommassa asemassa olevan ryhmän erityiskohtelua, jota voidaan tasa-arvon edistämistoimenpiteillä toteuttaa. (Jouttimäki 1993, 121.) Muodollisten oikeuksien toteutumisella sukupuolten välisessä tasa-arvossa tarkoitetaan sitä, että samat säännöt koskevat samalla tavalla sekä miehiä että naisia (Aitta 1988, 7).

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistämällä tarkoitetaan yleensä naisen aseman kohentamista. Tasa-arvolla voidaan ymmärtää naisen ja miehen vapauttamista jäykistä sukupuolirooleista käyttämään kaikkia voimavaroja, niin maskuliinisia kuin feminiinisiäkin. Tällä yritetään väljentää sukupuolirooleja. Tasa-arvo voi tarkoittaa myös miehelle arvomaailmalle rakentuneen yhteiskunnan uudelleen arvottamista. Tällä pyritään kohti valtarakenteen ja kulttuurin muutosta. (Tasa-arvo 1992, 2.)

Tasa-arvo voi viitata myös joko kaikkien yksilöiden mahdollisuuksien yhtäläisyyteen tai tuloksen tasaisuuteen ihmisten tavoittellessa hyviä asioita. Esimerkiksi koulutuksen tasa-arvo voi tarkoittaa joko sitä, että kaikilla on samat mahdollisuudet tavoitella epä tasan jakautuvaa koulutusta tai että kaikki saavat samantasoisien koulutuksen. Sukupuolijakojen yhteydessä tasa-arvon määrittelyn vaikeus seuraa erimielisyydestä sen suhteen, riittävätkö muodollisesti yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet vai tulisiko tasa-arvoa arvioida tuloksena olevien rakenteiden ja tilojen mukaan. (Julkunen 1987, 136-137.)

Tasa-arvon käsitettä voidaan pitää rajallisena siinä mielessä, että se palauttaa kysymyksen sukupuolista sekä uudelleen naisten ja miesten väliseksi iäksi. kysymykseksi naisten ja miesten

ovat samanaikaisesti läsnä puhuttaessa tasa-arvosta. Vielä 1970-luvun alussa tasa-arvo ymmärrettiin erilaisissa yhteiskunnallisissa konteksteissa suurin piirtein samalla tavoin. Tasa-arvo tarkoitti naisen samanlaistamista miehen mallin mukaiseksi. Tasa-arvon vastakohtana toimi eriarvoisuus, joka tunnustettiin eron, erillisyyden tai erilaisuuden perusteella. Eriarvoisuutta oli se, että naiset ja miehet tekivät erilaisia asioita tai heitä kohdeltiin eri tavalla. Tasa-arvo tarkoitti eron poistamista tai erilaisen korvaamista samanlaisella kohtelulla tai toiminnalla. 1980-luvun vaihteessa tasa-arvo alkoi irtautua samanlaisuutta ja miehen mallia korostavista liitännöistään ja liittyä vahvemmin naisiin ja erilaisuuteen. Tasa-arvo alettiin määritellä tasapainoksi ja tasapuolisuudeksi sukupuolten kohtelussa, vastakohtana olemassaolevalle syrjinnälle. 1980-luvulla tasa-arvo ymmärrettiin periaatteessa kahtalaisesti: toisaalta se käsitteellistyi muodolliseksi ja lailliseksi tasa-arvoksi, toisaalta substantiaalisesti tasa-arvoksi, joka pyrki huomioimaan sen, että ihmisillä on erilaiset lähtökohdat. (Holli 1995, 22-24.)

Tasa-arvon käsitteen muutosta voi kuvata siirtymisestä pois tasa-arvokäsityksestä, joka kiinnittyi yksinomaan samanlaisuuteen ja miehiseen normiin. Uudet käsitteellistykset liittävät tasa-arvon vahvemmin naisiin ja erilaisuuden tunnustamiseen. Tasa-arvon tulkitseminen tasapuolisuudeksi voidaan nähdä ratkaisuksi, jolla sukupuolten erilaisuutta ja erilaisia aktiviteetteja voitiin käsitellä ilman samanlaistamisen vaatimusta. Tasa-arvon määrittäminen syrjinnän vastakohtaksi puolestaan merkitsi aiempaa aktiivisempaa käsitystä tasa-arvosta toimintana. Aiempi määritys oli kiinnittänyt tasa-arvon miehen ja eriarvoisuuden naisen olemukseen ja ottanut tavoitteeksi naisen sukupuolieron pienentämisen. Tasa-arvo alettiin liittää naisnäkökulman huomioimiseen, naisten näkemysten, erilaisten kokemusten ja näihin perustuvien vaatimusten huomioimiseen yhteiskuntapolitiikassa. Naisista tuli vahvemmin tasa-arvon subjekteja ja erilaisuus ei ollut enää pulma vaan resurssi. Tasa-arvosta tuli käsitteellinen tila, jonka sisällä naiset saattoivat toimia ja määritellä omia tavoitteitaan, sukupuolierostaan luopumatta. (Holli 1995, 22-24.)

Juha Räikkä (1993) määrittelee tasa-arvon käsitteelle kolme merkitystä. Yksi yleinen tapa ymmärtää tasa-arvon käsite on tulkita se vaatimuksena samanlaisesta kohtelusta: samanlaisia tapauksia on kohdeltava samalla tavalla. Puhuttaessa tasa-arvosta samanlaisen kohtelun vaatimuksena on olennaista määrittää, mitkä ominaisuudet ovat sellaisia, jotka oikeuttavat samanlaisen kohtelun. Toinen tapa tulkita tasa-arvoa on käsittää se mallitetuksi tasa-arvoksi. Mallitettu tasa-arvo perustuu yksinkertaiseen malliin: kaikille yhtä paljon. Kolmas tapa ymmärtää tasa-arvon käsite on tulkita se mahdollisuuksien tasa-arvoksi. Mahdollisuuksien tasa-arvo eroaa

... käsitteen merkityksistä iyrkästi. Se, mitä mahdollisuuksien tasa-

vaatimusta samanlaiseen kohteluun vai ennemminkin mallitettua tasa-arvoa vaiko sittenkin mahdollisuuksien tasa-arvoa? (Räikkä 1993, 92-96.)

Elina Lahelman (1987b) mukaan tasa-arvon näkemys naisten ja miesten samoista mahdollisuuksista ja yhtäläisistä oikeuksista niin työ, perhe- kuin yhteiskuntaelämässäkin heijastaa perinteistä symmetristä tasa-arvoideologiaa, jonka perustana on naisten ja miesten potentiaalinen olemuksellinen samanlaisuus. Tasa-arvon toteutumisen esteenä ovat epäoikeudenmukaiset yhteiskunnalliset rakenteet, arvot ja asenteet. Toisen tasa-arvokäsityksen mukaan, tasa-arvo merkitsee sitä, että ihmiset vapautetaan käyttämään koko inhimillistä potentiaaliaan eli niin maskuliinisia kuin feminiinisiäkin ominaisuuksiaan. Tasa-arvo termin sijaan tässä näkemyksessä voidaan käyttää termiä 'sukupuolirooleista vapautuminen'. Kolmannessa tasa-arvokäsityksessä, jossa naisten kokemukset hyväksytään yhtä arvokkaina ja valideina miesten kokemusten kanssa, kiinnitetään huomio niihin ominaisuuksiin, kykyihin ja kokemuksiin, jotka ovat naisille tyypillisiä, joko biologisen sukupuolen tai kulttuurisen sosiaalistumisen perusteella. Tämä näkökulma korostaa sukupuolten olemuksellista erilaisuutta. Tavoitteena ei ole naisten saattaminen miesten kaltaisiksi, vaan naisten ominaislaadun kohottaminen yhteiskunnan arvo- ja palkitsemishierarkioissa nykyistä korkeammalle. Perinteistä tasa-arvo näkemystä on arvosteltu siitä, että siinä lähtökohtana on miehen sekä miehen elämisen mallin paremmuus. On myös nähty, että tasa-arvoisuutta ei voida saavuttaa tasoittamalla mahdollisuudet ja arvioimalla miehiä ja naisia saman mittatikun perusteella. Tässä kilpailussa nainen jää auttamattomasti toiseksi johtuen miesten ja naisten erilaisesta asemasta suvunjatkamisessa, joka heijastuu eroina koko elämänkaaressa. (Lahelma 1987b, 8.)

Ulla Aitta (1988) on esittänyt erilaisille tasa-arvoideologioille kolme lähestymistapaa: 1) tasa-arvopolitiikka, jonka lähtökohtana on naisten ja miesten erityisroolien säilyttäminen, 2) tasa-arvoideologia, jossa miesrooli on ihanteena sekä 3) tasa-arvoideologia, jossa lähtökohtana on 'uusi ihmisrooli'. Nämä erilaiset tasa-arvoideologiat tuottavat erilaista tasa-arvopolitiikkaa, joiden sisältö ja tavoitteet voivat olla hyvinkin toisistaan poikkeavia. (Aitta 1988, 8.)

Ensimmäisen ideologian mukaan naisilla on vielä oma erityisroolinsa niin työ- kuin perhe-elämässäkin. Naisten siirryttyä mukaan työelämään he hakeutuivat ensisijaisesti hoito- ja palvelualan ammatteihin, eli juuri samalle alalle, jossa he olivat kotonakin toimineet. Naisten työssäkäynnin merkitys oli se, että perheelle hankittiin lisäansioita eli naiset oikeutettiin saamaan kunnioitusta ja tunteita kuin miehet. Tästä juontavat juurensa vielä nykyisetkin naisten ja miesten

sitkeästi säilynyt tämänkin päivän ihmisten tietoisuudessa. Tämän ideologian mukainen ajattelutapa lähtee siitä, että naiset ja miehet biologisesti tai erilaisten sosiaalistumisprosessien lopputuloksena poikkeavat toisistaan niin paljon, että perinteiset jaot miesten ja naisten erillisiin työmarkkinoihin ja erilaiseen perhevastuuseen ovat parhaita ja tarkoituksenmukaisempia sekä yksilön, perheen että yhteiskunnan kannalta. (Aitta 1988, 9.)

Yhteiskunnan kannalta merkittävässä julkisen hallinnon sekä yksityisen elinkeinoelämän esimies- ja johtotehtävissä naisia toimii vielä hyvin harvoin. Toisen tasa-arvoideologian mukaan naisten puuttumista johtotehtävistä on selitetty työorganisaatioissa vallitsevilla asenteilla ja ennakkoluuloilla, naisten omien uramotivaatioiden vähäisyydellä, tehtävätason edellyttämien persoonallisuustekijöiden puuttumisella, kuten itseluottamuksen, riskinottokyvyn ja jämäkkyyden puutteella ja heikommalla stressinsietokyvyllä, olemassa olevien esikuvien puuttumisella ja erityisesti naisten suuremmalla perhevastuulla. (Aitta 1988, 9.) Selitykset tuntuvat kuitenkin miesten selityksiltä. Vaikka naiset kantavat suurimman vastuun perhe-elämän ylläpitämisestä ja lasten hoidosta, niin tämä ei selitä itseluottamuksen tai jämäkkyyden puutetta. Aitan (1988) mukaan tasa-arvoinen lopputulos saadaan varmimmin parantamalla naisten lähtökohtamahdollisuuksia. Naiset tulisi varustaa motiiveiltaan ja resursseiltaan sellaisiksi, että he sekä haluavat, että kykenevät kilpailemaan samoista työpaikoista miesten ehdoilla. Saavuttaako nainen siis tasa-arvon miesten ehdoilla, olemalla vähintään yhtä hyvä tai parempi kuin mies?

Suomessa virallinen tasa-arvopolitiikka rakentuu periaatteelle, jossa miehillä ja naisilla katsotaan olevan samat oikeudet ja velvollisuudet niin työelämässä, perheessä kuin yhteiskunnallisina vaikuttajina (Aitta 1988, 10). Uuden samanarvoisen ihmisroolin lähtökohdaksi otetaan kolmannen tasa-arvoideologian keskiössä on yhteiskunnallisesti tuotettu eriarvoisuus. Tasa-arvo perustuu tässä määritelmässä tasapainoiseen vastakkaisuuteen: molemmat sukupuolet vaikuttavat kokonaisuuden säilymiseen ollen vuorovaikutus- ja riippuvuussuhteessa keskenään. (Voutilainen 1996, 12.) Suomalaisen naisen asema siis näyttää tasa-arvoiselta, mutta kuitenkin suomalaiset naiset ovat aliedustettuina tietyillä aloilla ja tietyissä viroissa. Ideologian lähtökohtana on kuitenkin se, että naisilla ja miehillä olisi yhtäläiset oikeudet yhteiskunnan eri aloilla.

2.2. Valtiollinen tasa-arvopolitiikka

Tasa-arvopolitiikan lähtökohtana nähdään sukupuolten asemien vertaaminen. Vertailusta tulee vakiintunut käytäntö ja näin tasa-arvopolitiikka oikeuttaa sukupuolten asemaan kohdistettuja

mahdollisuus suuntautua pois heille 'luonnollisena' elinpiirinä pidetystä kodista ja perheestä. Tasa-arvopolitiikan ajatellaan siis horjuttavan 'naiseuden paradoksia' sen sisältä käsin. Näin tasa-arvopolitiikka luo raamit sukupuolitettujen rajojen haastamiselle. (Koivunen, Liljeström 1996, 18.)

Valtiollinen tasa-arvopolitiikka, samoin kuin yhtäläisiä oikeuksia korostavat naisliikkeen suuntaukset ovat pitäneet naisten osallistumista ammattiin tasa-arvon perusehtona (Julkunen 1987, 32). Valtiollisen tasa-arvopolitiikan hälyttävä piirre on kuitenkin koulutuksen arvon mitätöiminen pätevyysvaatimuksia poistamalla. Nyt kun naisilla on koulutusta, sillä ei enää olekaan arvoa. (Lehto 1993, 52-54.) Tasa-arvopolitiikka käsittelee naisia ensisijaisesti palkkatyöläisinä ja perheolentoina. Tasa-arvovaatimusten keskeiseksi päämääräksi käsitetään naisten toiminta-alueiden laajeneminen kodin ja perheen ulkopuolelle. Naisten mahdollisuutta yhdistää työ ja perhe pidetään myös tasa-arvon mittarina. (Koivunen, Liljeström 1996, 17.) Tasa-arvoa siis mitataan sillä, miten hyvin naiset onnistuvat vuorottelemaan työn ja kodin välillä. Tasa-arvovaatimuksien tulisi laajeta kuitenkin myös työelämän piiriin: ilman kodin tukea naisten urakehityksen on vaikeaa päästä vauhtiin tai ilman työpaikan tukea naisten perhe-elämä kärsii.

Mikä merkitys tasa-arvopolitiikalla sitten on ollut naisille? Valtiollinen tasa-arvopolitiikka lanseerasi tasa-arvon naispolitiikan välineeksi, jonka avulla naiset ovat vaatineet edustuksensa lisäämistä sekä vaaleilla valituissa että korporatiivisissa elimissä ja jossain määrin tässä myös onnistuneetkin (Kuusipalo 1993, 31). Suomen osalta voidaan puhua 1960- ja 1970 -lukujen vaihteesta lähtien selvästä valtiofeminismistä, jolle on ominaista pyrkimys käyttää valtiota naisen liittolaisena ja sosiaalisten oikeuksien takaajana (Nieminen 1995, 66). Valtiofeminismi nähdään lähinnä hyvinvointivaltion tuotoksena. Mistä sitten johtuu naisten valtiouskollisuus?

Suomessa valtiota ei ole nähty patriarkaalisen vallan ilmentymänä, vaan valtion on nähty edistävän sukupuolten välistä tasa-arvoa ja lisäävän naisten itsemääräämisoikeutta. Valtio ei ole kääntynyt naisia vastaan, vaan pikemminkin auttanut naisia selviytymään palkkatyön ja perheen välimaastossa. Tosin 1990-luvun lama on uudelleen kääntänyt valtion naista vastaan, koska valtion säästötoimenpiteet kohdistuvat useimmiten juuri naisille tärkeisiin yhteiskunnan aloihin ja naisten subjektiivisiin oikeuksiin: naisten yhteiskunnallisiin ammatteihin, työttömyysturvaan, kotihoidontukeen ja päivähoidon.

Hyvinvointivaltiofeminismin tavoitteena on ollut muuttaa kansalaisen normia myös naiset käsittäväksi. Mahdollisuuksien lisäksi myös ehtojen on oltava molemmille sukupuolille samat.

huomioon ottamisen pohjalta samanarvoisuuteen. Tällöin vaaditaan valtion aktiivisia lainsäädännöllisiä ja poliittisia toimia tasa-arvon edistämiseksi, kuten naisia suosivaa nimityspolitiikkaa ja kiintiöajattelua siirtymävaiheen aikana. (Koivunen 1996b, 79-83)

Anne Maria Hollin (1991) mukaan suomalaisessa kontekstissa valtiollinen tasa-arvopolitiikka on saanut erilaisen merkityksen kuin monissa muissa maissa. Yksi syy tähän on Hollin mukaan se, että Suomessa 'kaikki kannattavat tasa-arvoa, mutta kukaan ei ole feministi'. Feminismin nimeen kätkeytyy vahva negatiivinen arvolutaus, kun taas tasa-arvoa pidetään positiivisena ja hyväksyttävänä. Hollin mielestä tästä on seurauksena se, että monet erilaiset asiat, jotka muualla kuuluvat feministiselle naisliikkeelle, esiintyvät Suomessa tasa-arvon sateenvarjon alla. Muualla tasa-arvon käsitettä on kritisoitu naisten pyrkimysten vastaisena (Hollin 1991, 3.)

2.3. Sukupuoli, sukupuoliero ja sukupuolijärjestelmä

Kristiina Lampelan (1995) mukaan tasa-arvokäsitteen ongelmallisuuden ja hyvin erilaisten tulkintojen taustalla on sukupuolikäsitteen erilaiset tulkinnat. Varsinkin vanhemmissa tutkimuksissa sukupuolta on pidetty yksilömuuttujana, jolloin tutkimuksen kohteet on jaettu sukupuolen mukaisiin luokkiin, joiden välille on pyritty löytämään eroja. Teoreettisesti sukupuoli ei ole näin yksinkertainen käsite. Sukupuoli ei ole pelkkä biologinen vakio, vaan biologisen sukupuolen ympärille on kasautunut sosiaalisia, kulttuurisesti vaihtelevia eroja eli puhutaan sosiaalisesta sukupuolesta. Sukupuoli on myös yhteiskunnallinen kategoria, joka läpäisee yhteiskuntamme instituutiot, kulttuurin ja ajattelumme. (Lampela 1995, 4.)

Näkemyksistä kahdesta vastakkaisesta sukupuolesta on kulttuurissamme ja ajattelussamme syvään juurtuneimpia dikotomioita. Tämä vastakkaisuus ei koske ainoastaan miehen ja naisen biologisia eroja, vaan mies ja nainen nähdään myös psykologisessa ja sosiologisessa mielessä toistensa vastakohtina. Tähän vastakohtaisuuteen liittyy maskuliinisen arvottaminen feminiinistä korkeammalle. (Lahelma 1996, 9.) Yvonne Hirdmanin (1990) mukaan sukupuoli käsitetään prosesseiksi, joissa ihmiset muokataan maskuliiniseen tai feminiiniseen sukupuoleen ja jotka antavat perustan sosiaalisille instituutioille. Ne puolestaan luovat järjestystä ja merkitystä ja antavat uutta legitimizeettiä 'naiseudelle' ja 'mieheydelle'. Naiseutta ja mieheyttä muovaavat prosessit luovat eroja ja hierarkioita. Tuottamalla sukupuolen välisiä eroja ylläpidetään naisen alemmuutta ja miehistä ylemmyyttä. (Hirdman 1990, 76.)

Sosiaalinen sukupuoli on määritelty niiksi sopiviksi feminiinisiksi ja maskuliinisiksi käyttäytymismuodoiksi ja luonteenpiirteiksi, jotka opitaan kulttuurisissa ja sosiaalisissa käytännöissä. Käsitykset 'ominaisista' feminiinisistä ja maskuliinisista käyttäytymismuodoista eivät ole synnynnäisiä tai luonnollisia, vaan ne ovat kulttuuri- ja aikasidonnaisia. (Lindroos 1997, 26-27.) Liisa Rantalaihon (1988) mukaan sukupuoli voi olla biologinen ominaisuus, anatomisten ja fysiologisten tunnusmerkkien tietty kokonaisuus tai sukupuoli voi olla opittu käyttäytymismalli. Yksilön ominaisuudesta tulee sosiaalisen ryhmän yhteinen luokitteleva piirre ja sen sisällön oletetaan keskimäärin luonnehtivan koko ryhmää. Toisin päin nähtynä sama käyttäytymismalli, sukupuoli, onkin kulttuurinen eikä yksilön ominaisuus ja sukupuolen sisältö. Nainen, mies ja sukupuoli ymmärretään periaatteessa irrallisiksi asioiksi, joiden sisältöä voidaan tutkia. (Rantalaiho 1988, 37.)

Sukupuolten tasa-arvoon liittyvä erilaisuuden tai samanlaisuuden logiikka perustuu siihen, että mies on normaaliuden mitta ja naisen sukupuoliero on ongelma. Miehen normatiivinen malli perustuu mieheyden kulttuurisesti tuottamaan valtaan. Miehisestä näkökulmasta naiset ovat uhka miehen sukupuoleen liittyvälle vallalle. Miehen vallan horjuttamista on pyrittävä estämään. Päämäärän edistämiseksi on rajoitettava ja hallittava naisen vallan muodostamia vaaratekijöitä. (Holli 1991, 11 - 24.) Anne Phillipsin (1987) mukaan eriarvoisuus tarkoittaa sitä, että naisilta on kielletty se, mikä on miehille sallittua. Koska miehet ja naiset ovat erilaisia, ovat he myös eriarvoisia: feministinen keskustelu käsittelee sitä, onko eriarvoisuus peräisin eroista (Phillips 1987, 1-22). Tasa-arvo käsitetään perusasiaksi keskusteltaessa sukupuolten välisistä suhteista. Erosta on tullut tasa-arvon vastakohta. (Parvikko 1991, 36.)

Huida ym. (1993) tuovat esiin naisten ja miesten tasa-arvoon liittyviä näkemyksiä nelikenttä kuvion avulla. Nelikentän ulottuvuuksina ovat miesten ja naisten erilaisuuden hyväksyminen ja tasa-arvon aktiivinen edistäminen.

Taulukko 1.1 Tasa-arvon aktiivinen edistäminen ja erilaisuuden hyväksyminen (nelikenttäkuvio)

		miesten ja naisten erilaisuuden hyväksyminen	
		EI	KYLLÄ
tasa-arvon aktiivinen edistäminen	EI	sukupuolten merkityksen kieltävä, yksilökeskeinen	sukupuolistereotyypinen
	KYLLÄ	sukupuolineutraali	sukupuoliherkkä

Sukupuolen merkityksen kieltävä näkemys on yksilökeskeinen: sukupuolieroja ei hyväksytä, eikä tasa-arvoa pyritä aktiivisesti edistämään. Miesten ja naisten välistä epätasa-arvoa ei selitä sukupuoli vaan muut resurssit, kuten raha, valta tai koulutus. Se tosiasia, että sukupuolella on usein suuri merkitys näiden resurssien saavuttamisessa, jätetään huomiotta. Sukupuolistereotyypinen näkemys hyväksyy miesten ja naisten erilaisuuden, jopa liioittelee sitä. Tasa-arvoa ei kuitenkaan aktiivisesti pyritä edistämään. Sukupuolineutraalinäkemys pitää tasa-arvoa aktiivisesti esillä ja edistettynä, vaikka miesten ja naisten erilaisuutta ei oteta huomioon. Siksi lähestymistavassa piilee syrjinnän siemen: muodollisesta tasa-arvosta huolimatta yhteiskunnan toiminta perustuu miehisiin normeihin. Perinteinen pohjoismainen tasa-arvonäkemys on kuitenkin perustunut juuri sukupuolineutraalisuuteen. Sukupuolten erilaisuutta on kavahdettu eikä sitä ole haluttu myöntää: tasa-arvoisuus on ymmärretty samanlaisuutena. Sukupuoliherkkä näkemys hyväksyy miesten ja naisten erilaisuuden ja edistää aktiivisesti tasa-arvoa. Tässä lähestymistavassa miesten ja naisten erilaisesta biologiasta, sosiaalistumisprosessista ja kokemusmaailmasta kumpuavia ideoita arvostetaan yhtäläisesti. Tämä edustaa tieteellisessä keskustelussa esitettyä modernia lähestymistapaa sukupuolten tasa-arvoon. (Huida ym. 1993, 8.)

Haatajan ym. (1990) mukaan nyky-yhteiskunnassa naisen ja miehen biologisen eron ei tarvitse merkitä yhtä suurta eroa toiminnoissa ja käyttäytymisessä kuin ennen. Kyvyt ja taipumukset eivät eroa niin paljon kuin miesten ja naisten nykyiset tehtävät ja asema yhteiskunnassa. Tytön ja pojan kasvaminen vanhoihin miehen ja naisen malleihin kahlitsee valintoja ja persoonallisuuden kaikenpuolista kehitystä. Tasa-arvo merkitsee toisin sanoen sekä tyttöien että poikien

mahdollisuuksien laajentamista. Sukupuolten erot johtavat eriarvoisuuteen, koska sitä, mikä on perinteisesti liitetty mieheen sekä miesten tehtäviin ja ominaisuuksiin, arvostetaan yhteiskunnassa enemmän kuin naiseen sekä naisten tehtäviin ja ominaisuuksiin liittyviä piirteitä. (Haataja ym. 1990, 13.)

Rita Liljeströmin (1986) mukaan sukupuolijärjestelmän ilmentymiä ovat sukupuolten välinen työnjako, miesten valta ja naisten hoivavastuu. Sukupuolten välinen työnjako ilmenee työmarkkinoilla, missä naiset ja miehet toimivat eri aloilla. Miesten valta korostuu miesten korkeampina asemina vallan hierarkiassa ja korkeimpina palkkoina. Naisten heikko asema ei ole peräisin työelämästä, vaan sen juuria pitää etsiä sukupuolijärjestelmästä. (Liljeström 1986, 88-90.)

Sukupuolijärjestelmän määritelmät eivät ole yksiselitteisiä. Sukupuoli on ollut kaikkein tähänastisten yhteiskuntien tärkein organisoitumis- ja järjestysperiaate. Sukupuolijärjestelmä on asettanut naiset ja miehet erilaisiin tehtäviin ja asemiin, kehittänyt heissä erilaisia ominaisuuksia ja pätevyyskäsitteitä, jotka usein on mielletty toisilleen vastakkaisiksi. Sukupuolijärjestelmä on vahvistanut kulttuurisissa koodeissa tietyt asiat ideologisesti ja moraalisesti sopiviksi tietyille sukupuolelle. Sukupuolijärjestelmä on eristänyt miehet ja naiset omiin yhteisöihinsä ja verkostoihinsa. (Julkunen 1987, 2.)

Sukupuolijärjestelmän ja sukupuolen merkityksen ymmärtäminen ja tiedostaminen vaatii tietoa sukupuoleen liittyvistä sosiaalisista rakenteista ja ihmisten käyttäytymistä ohjaavista erilaisista sukupuolisopimuksista (Lampela 1995, 3). Miehen ei juurikaan sovi tehdä asioita, jotka kuuluvat kulttuuriseen naiseuteen. Sen sijaan naisten on sallitumpaa mennä miesten alueille ja se selittyy sukupuolijärjestelmän toisesta periaatteesta: mies on normi ja ihmisyyden perusmalli, jota 'vajavaisetkin' voivat tavoitella. Mies ja mieheys ovat kulttuurisesti tärkeitä ja arvokkaita, kun taas naiselta ja naiseudelta tärkeys ja kulttuurinen hoito puuttuvat, aivan riippumatta siitä, kuka konkreetti mies- tai naishenkilö sattuu olemaan kyseessä. Sukupuolijärjestelmän kokonaishierarkiassa naisten työt ja toiminta-areenat ovat vähemmän arvostettuja kuin miesten. (Rantalaiho 1994, 12.)

Päivi Naumasan (1994) mukaan sukupuolijärjestelmän viitekehyksen avulla voidaan tulkita kuinka erilaiset elämäntilanne- tai elämänvaihetekijät kuten ikä, perhevastuu ja työssäkäynti ovat yhteydessä naisten ja miesten kouluttautumiseen. Perhe ja lapset eivät välttämättä ole pelkästään este naisten koulutukselle ja työhön menolle. Ne eivät vastaavasti ole pelkästään resurssi miehille

tai subjektiivisesti naisten ja miesten valintoihin ja mahdollisuuksiin. Esim. perheen muuttaessa useimmiten miehen työn takia uudelle paikkakunnalle, nainen joutuu monessa tapauksessa tyytymään tarjolla oleviin työn ja koulutuksen vaihtoehtoihin, jotka eivät aina vastaa hänen toiveitaan, aikaisempaa koulutustaan tai ammattiaan. (Naumanen 1994, 49.)

2.4. Mitä sanoo tasa-arvo laki?

Suomessa tuli vuonna 1986 voimaan laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. Tasa-arvolain tarkoituksena on parantaa naisten ja miesten välistä tasa-arvoa ja estää sukupuoleen kohdistuvaa syrjintää. Lisäksi tarkoituksena on parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä ja helpottaa naisten ja miesten osalta työelämän ja perhe-elämän yhteensovittamista. Tasa-arvolaki edellyttää myös, että miehille ja naisille järjestetään samanlaiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen ja laki vaatii valtion ja kunnallisiin toimielimiin sekä nais- että miesjäseniä tasapuolisesti (Tasa-arvolaki 1995, 5). Viimeisimmät muutokset lakiin on tehty vuonna 1995. Merkittävimmät muutokset edelliseen lakiin verrattuna ovat viranomaisten ja työnantajan velvoittaminen tasa-arvon edistämiseen, toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi sekä syrjinnän yleiskielto (Mäkinen 1995, 8). Vaikka lain keskeisenä tarkoituksena onkin parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä, ei tasa-arvolaki silti ole vain naisia koskeva tai vain heitä syrjinnältä suojaava laki. Parantamalla naisten asemaa työelämässä pyritään naisten ja miesten välisen tasa-arvon toteuttamiseen käytännössä. (Bruun, Koskinen 1997, 4.)

Tasa-arvolainsäädäntö merkitsee yleisesti sen periaatteen tunnustamista, ettei muodollisesti yhdenvertainen lainsäädäntö aina johda tosiasialliseen tasa-arvoon, minkä vuoksi useimmissa maissa on lainsäädännöllä tehty mahdolliseksi ns. positiivinen erityiskohtelu tai tasa-arvosuunnittelu. Muodollisesti erilainen kohtelu on katsottu tietyssä laajuudessa tarpeelliseksi, jotta tosiasiallinen, materiaalin tasa-arvo saavutettaisiin. Tavoitteena on yksipuolisen sukupuolijakautuman tasoittaminen lähinnä koulutuksessa, työpaikalla tai tietyissä tehtävissä. Positiivisella erityiskohtelulla pyritään naisten ja miesten tasapuoliseen sijoittumiseen erilaisiin tehtäviin sekä yhtäläisten mahdollisuuksien luomiseen uralla etenemiseen. Periaatteena on heikommassa asemassa olevien aseman parantaminen. Parhaiten tämä voidaan toteuttaa käytännössä määrittelemällä toimenpiteet suunnitelmallisesti, jolloin tavoitteisiin voidaan edetä vaiheittain. Suunnitelma antaa mahdollisuuden valintatilanteissa suosia aliedustettua sukupuolta olevia henkilöitä. Se tekee siten mahdolliseksi sellaiset toimenpiteet ja menettelyt, jotka yksittäisinä voisivat olla tasa-arvolaisissa kiellettyä syrjintää. Tällaisia erityistoimia voidaan

Suomen tasa-arvolaki on luonnehdittavissa pääosiltaan passiiviseksi tasa-arvolaiksi. Sillä on yleensä käyttöä vain siinä tapauksessa, että jotakuta on syrjitty sukupuolen vuoksi. (Nieminen 1995, 107.) Passiiviset ja aktiiviset tasa-arvosäännökset eroavat toisistaan periaatteellisesti. Passiiviset, syrjinnän kieltävät säännökset on kirjoitettu lähinnä kilpailutilanteita varten, kun samaa työpaikkaa on hakemassa tai samaan oppilaitokseen pyrkimässä niin naisia kuin miehiäkin ja kysymys on siitä, kuka valitaan. Valinta ei passiivisten säännösten mukaan saa tapahtua siten, että jotakuta hakijaa syrjitään hänen sukupuolensa perusteella. Kun otetaan huomioon Suomen kahtiajakautuneet työmarkkinat ja niiden esinäytöksenä pyrkiminen eri oppilaitoksiin hyvinkin sukupuolisidonnaisesti, ei passiivisille säännöksille jää kovin laajaa käyttöalaa. Niitä tarvitaan lähinnä silloin, kun hyvinkoulutetut naiset kilpailevat hyvin koulutettujen miesten kanssa esimies-, asiantuntija- ja johtotehtävistä. Aktiivisilla tasa-arvosäännöksillä pyritään sen sijaan edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa ja parantamaan esim. työelämän eri portaita ja johtotehtävissä vähemmistönä olevan sukupuolen asemaa. Ne tarjoavat erilaisia keinoja tosiasiallisen tasa-arvon saavuttamiseksi. Tällaisia ovat mm. koulutus, tasa-arvosuunnitelmat, kiintiöt ja vähemmistönä olevan sukupuolen suosinta. (Bruun, Koskinen 1997, 14.)

Tasa-arvon saavuttaminen nähdään koko yhteiskunnan edun mukaiseksi. Tasa-arvolain mukaan tasa-arvoa tulisi toteuttaa julkisessa elämässä, niin työpaikoilla kuin kouluissa. Kuten yleensä kaikki hyvät lait, myös tasa-arvolaki on jäänyt jalkoihin, koska se ei vaadi mitään, vaan esittää eräänlaisia suosituksia. Lakia on vaikea toteuttaa, jos sen toteutumista ei kontrolloida. Yhteiskunnan rakenteita on vaikeaa muuttaa. Tasa-arvoa ei saada pelkästään lakien säätämällä, sillä tasa-arvo toteutuu myös asenteita muuttamalla; mitään ei saavuteta kuitenkaan hetkessä.

3. KOULUTUKSEN TASA-ARVO

3.1. Tasa-arvoisesta yhteiskunnasta tasa-arvoiseen koulutukseen

Suomalaista yhteiskuntaa on pidetty tasa-arvoisena ja suomalaista ja pohjoismaista naista on pidetty tasa-arvoisempana miehen kanssa muuhun maailmaan nähden. Pohjoismainen yhteiskunta on määritelty 'paratiisiksi' naisille. Kun naisilla ja miehillä on yhtäläiset edellytykset toimia yhteiskunnan jäseninä, jokainen voi toteuttaa omaa ainutlaatuisuuttaan ihmisenä (Määttä, Turunen 1991, 12). Mitä sitten saavutettaisiin sillä, jos sukupuolijakaumat tasoitettaisiin niin eri koulutus- ja työaloilla kuin hierarkioiden huipulla? Suomalainen hyvinvointivaltio on antanut

toteutunut? Onko suomalaisessa yhteiskunta- ja koulutusrakenteessa kenties jotain sellaista, mikä estää naisia nousemasta uran huipulle?

Marjatta Tarmon (1991) mukaan koulun on havaittu olevan erilainen tytöille ja pojille, sillä se vahvistaa kulttuurimme erilaistumista naisten ja miesten alueisiin. Pirkko Hynnisen (1991) mukaan oppilaiden kohtelu ja heihin kohdistuneet odotukset eroavat sukupuolen mukaan sillä tavoin, että se on omiaan vahvistamaan ja ylläpitämään stereotyyppisiä käsityksiä naiseudesta ja mieheydestä. Kulttuurissamme miehinen on arvokkaampaa kuin naisinen. (Hynninen 1991, 237-238.) Peruskoulutuksen tasa-arvo heijastuu myös yliopistomaailmaan. Kun tytöt ja pojat oppivat jo peruskoulussa 'omille aloilleen' ja 'oman paikkansa' on tätä rakennelmaa vaikea muuttaa enää aikuisiässä. Koulutussektorilla voidaan Suomessa muodollisten oikeuksien suurelta osin katsoa toteutuneen jo vuosisadan alussa, jolloin erivapauden anomisvelvoite naisilta yliopistopiskeluun poistettiin. Nykyisin korkeakouluopiskelijoista noin puolet on naisia ja puolet miehiä. Kuitenkin koulutusalat vaihtelevat suuresti sukupuolen mukaan. Koulutussegregaatiot näkyvät yhä yliopistoissa alojen valinnoissa sukupuolen mukaan. Kannustaako suomalainen koululaitos kenties tyttöjä hoivatyöhön ja poikia enemmän teknisille aloille? Sukupuolten tasa-arvoisuuden näkökulmasta katsottuna on kuitenkin myönteistä, että naisten koulutustaso kasvaa (Lähteenmaa, Siurala 1991, 15). Tasa-arvo siis näennäisesti toimii yliopistoissa, mutta hierarkian huipulle tultaessa karvas todellisuus jälleen paljastuu: suurin osa professoreista on edelleen miehiä. Kannustaako yliopisto hierarkkisuuudellaan enemmän miehiä jatko-opintoihin, vai onko yliopiston rakenteissa jotain sellaista, mikä ei suosi naisia? Mihin kaikki akateemisesti koulutetut naiset häviävät, kun heitä ei nähdä yliopistojen professoreina?

1980-luvun tasa-arvokeskusteluissa on usein ihmetelty sitä, miksi nuoret naiset ovat miehiä enemmän koulutettuja, mutta naisten asema työelämässä ei vastaa heidän koulutustasoaan. Vaikka tytöt menestyvät koulussa paremmin kuin pojat, niin tytöillä on työelämässä usein vähemmän tuloja ja vaikutusvaltaa kuin koulussa heitä huonommin menestyneillä pojilla. Koulu vaikuttaa omalta osaltaan tyttöjen ja poikien erilaisiin ammatinvalintoihin, joka puolestaan vaikuttaa niin, että yhteiskunnassa säilyy sukupuolen mukainen työnjako. (Lavonen 1991, 2.) Tyttöjen menestys koulutuksessa tukee käsitystä heidän valmiuksistaan selviytyä modernissa yhteiskunnassa. Tytöt ovat yhä kiinnostuneempia jatko-opinnoista korkeakoulutasolla. Julkisessa keskustelussa puhutaankin lukion tyttöistymisestä, koulujen naisvaltaisuudesta ja yliopistojen naisistumisesta. On syntynyt käsitys, jonka mukaan tytöillä menee 'hyvin' ja pojilla 'huonosti'. (Gordon, Lahelma 1992, 314.) Missä vaiheessa sitten naisilla alkaa mennä 'huonosti' ja miehillä

Koulumenestyksen tulisi legitimoida sukupuolten tasa-arvon vaatimus ja naisten yhteiskunnallisen aseman kohottaminen. Tyttöjen koulumenestys on kuitenkin ristiriidassa miehisen ylemmyyden periaatteen kanssa. Niinpä tyttöjen hyvästä koulumenestyksestä on syntynyt keskustelu, jossa koulun väitetään toimivan tyttöjen ehdoilla. Tyttöjen menestystä on mitätöity väittämällä sen johtuvan enemmän tyttöjen kiltteydestä ja tunnollisuudesta kuin kyvykkyydestä. (Räsänen 1992, 17.) Koulujärjestelmään kytkeytyy sukupuolisesti eriytynyt työnjako, jota analysoidessa on ilmeistä, että koulutuksen naisvaltaisuus ei merkitse yksinkertaisella tavalla naisten valtaa (Gordon 1991, 210). Varsinkin yliopistoissa naisten suuri määrä ja naisten valta ei välttämättä toteudu. Naiset suorittavat korkeakouluissa perustutkintoja enemmän kuin miehet ja jatkotutkintoja lähes yhtä paljon kuin miehet, mutta yliopiston korkeimmissa viroissa heitä ei näy.

3.2. Koulun tavoitteena tasa-arvo

Suomalaisen koulutuspolitiikan keskeisenä päämääränä on 1960-luvulta alkaen ollut pyrkimys tasa-arvoon ja yhteiskunnalliseen oikeudenmukaisuuteen. Koulutuksen asema tasa-arvopyrkimyksissä on kuitenkin ongelmallinen, koska se voidaan nähdä yhtä paljon syy- kuin seuraustekijänäkin. (Lehtisalo, Raivola 1992, 59-70.) Ensimmäisen kerran sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen koulutuksen tavoitteena ilmestyi koulutusta koskevaan lainsäädäntöön vuonna 1978. Suomen hallituksen vuonna 1980 hyväksymässä ohjelmassa sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi todetaan, että sukupuolten tasa-arvon edistäminen tulee sisällyttää kasvatuksen ja kaikenasteisen koulutuksen tavoitteisiin ja käytäntöön. (Hynninen 1991, 237.)

Sukupuolten välisellä tasa-arvolla koulussa tai koulutuksessa on tarkoitettu erilaisia asioita. Joskus on tarkasteltu koulutusrakenteita ja pidetty tasa-arvoa toteutuneena, koska koulutusmahdollisuudet ovat sukupuolesta riippumatta samat. Joskus on kiinnitetty huomiota poikien koulunkäyntiongelmien ja vaadittu tasa-arvon nimissä poikien tukemista. Vasta viime aikoina on alettu arvioimaan koulun merkitystä yhteiskunnan sukupuolen mukaisen työn- ja vallanjaon ylläpitäjänä ja pohtimaan tasa-arvotavoitteita myös tästä lähtökohdasta. (Haataja ym. 1990, 14-15.)

Koulutuksen tasa-arvotavoite merkitsee sitä, että koulun tulee tukea yhteiskunnallista kehitystä kohti miesten ja naisten samoja mahdollisuuksia, oikeuksia ja velvollisuuksia. Tytöille ja pojille annetaan tiedolliset, taidolliset ja asenteelliset valmiudet toimimiseen yhtäläisin oikeuksin ja

velvollisuutta tukea tyttöjen ja poikien kasvua vapaaksi jäykistä sukupuolirooleista käyttämään koko inhimillistä potentiaaliaan, niin maskuliinisia kuin feminiinisinä pidettyjä ominaisuuksiaan. Tyttöjen ja poikien opetuksessa ja kasvatuksessa pyritään poistamaan stereotyyppiset käsitykset miehen ja naisen roolista ja annetaan yksilölle vapaus kasvaa omista edellytyksistään käsin. Näin tasa-arvolla tarkoitetaan ihmisen mahdollisuuksia toimia itseään koskevissa ratkaisuisa ilman, että sukupuolen osuus korostuu liikaa. Tällöin koulussa tuetaan myös niitä nuorten taipumuksia ja kiinnostuksen kohteita, jotka suuntautuvat toisen sukupuolen perinteiselle toiminta-alueelle. Tasa-arvolla voidaan tarkoittaa myös sitä, että naisten ominaisuudet, kyvyt ja kokemukset hyväksytään yhtä arvokkaina kuin miesten. Tämä edellyttää syvällekäyvää muutosta sekä yhteiskunnan rakenteissa että kulttuurissa. Tasa-arvon edistäminen koulussa edellyttää kuitenkin, että tiedostetaan, miten nykyinen koulu huomioi tytöt ja pojat. (Haataja ym. 1990, 14-15.)

Elina Lahelman (1987b) mukaan koulun rakenteelliset puitteet ovat jokseenkin samat tytöille ja pojille ja heillä on samat muodolliset mahdollisuudet ja samat resurssit. Tytöt osallistuvat koulutukseen siinä missä pojatkin. Suomalainen koulu siis näyttää tasa-arvoiselta. Muodollisesta yhteisestä koulutuksesta huolimatta tyttöjen koulukokemukset saattavat muodostua erilaisiksi kuin poikien. Tämä heijastuu tyttöjen ja poikien erilaisiin ammatinvalintoihin. Koulu vaikuttaa jollain tavalla yhteiskunnan sukupuolen mukaisen työnjaon säilymiseen. Missä määrin ja miltä osin tasa-arvoisuus edellyttää erojen tasoittumista? (Lahelma 1987b, 1.) Eroja on kuitenkin vaikeaa tasoittaa, niin kauan kuin yhteiskunnassamme vallitsee sukupuolen mukainen jako eri aloilla. Koulutukseen hakeutuminen on monimuotoinen prosessi, jossa tyttöjen ja poikien alamieltymyksiä on vaikeaa muuttaa.

Koululaitoksen tasa-arvon oletuksena on, että kaikki oppilaat sukupuolesta riippumatta voivat toteuttaa kykyjään ja taipumuksiaan (Gordon 1987, 480). Sukupuolten tasa-arvo nähdään usein itsestään selvänä koulun kasvatustavoitteena, jota ei tarvitse sen tarkemmin määritellä tai problematisoida. Käsite ei ole kuitenkaan yksiselitteisesti määriteltävissä, eikä tasa-arvotavoite tämän vuoksi helposti konkretisoidu. Sukupuolten tasa-arvo koulutuksessa on edelleen pitkälti toteutumatta jäänyt tavoite. Sukupuoli on yhä merkittävä koulutuksen prosesseihin eriarvoisuutta tuottava tekijä. (Lampela 1995, 3-5.)

Tasa-arvokasvatuksen tarkoituksena on nähty naisten aseman parantaminen. Tällöin muutoksena kohti tasa-arvoa saatetaan kokea ensisijaisesti se, että naiset maskuliinistuvat eli oppivat käyttämään samoja hallitsemiskeinoja kuin miehet, esiintyvät yhtä varmoina kuin miehet ja

kuitenkin yksityiselämän, perhesuhteiden ja oman tunne-elämän uhraaminen. (Määttä, Turunen 1991, 12.)

Kouluissa maskuliinisuuden korkeampi arvostus näkyy siten, että pojat ovat keskiössä. Kouluissa poikien toiminta on näkyvämpää, äänekkäämpää ja dominoivampaa kuin tyttöjen, jotka vaikuttavat enemmänkin sivustakatsojilta. Poikien kulttuureissa on sekä koulussa että sen ulkopuolella seksistisiä piirteitä. Tällä tarkoitetaan tyttöjen vähättelyä ja heidän alistamistaan nimenomaan tyttöinä, sukupuolensa edustajina. (Gordon, Lahelma 1991, 133-134.)

Koulutuksen tehtävä uusintaa vallitsevia yhteiskunnallisia sukupuolijakoja on johtanut siihen, että sen avulla on varmistettu maskuliinisen asema yhteiskunnallisen sukupuolijärjestelmän hierarkiassa vallankäyttäjänä, jolta feminiininen kaiken aikaa kysyy oikeutustaan ja kelpoisuuttaan (Naskali 1991, 214-215). Kouluissa vallitsee vieläkin maskuliinisoivia ja feminiinisoivia käytäntöjä. Pojat joutuvat selvittämään omaa paikkaansa maskuliiniteettien hierarkiassa. Tähän selvittelyyn liittyvät jännitteet heijastuvat koulun prosesseihin: poikien hierarkiat muotoutuvat osittain tyttöihin suunnatun seksistisen käyttäytymisen kautta. Yksittäisten poikien on vaikea 'astua ulos' hierarkioista: kieltäytyminen hegemonisesta maskuliiniteettia muovaavasta kilpailusta saattaa merkitä yksinäisyyttä ja joutumista muiden kiusaamisen kohteeksi. Feminiinisyyteen ei liity samalla tavalla valtaa kuin maskuliinisuuteen, joten tyttöjen keskinäinen vuorovaikutus ei ole yhtä hierarkkista kuin poikien. Hegemoniselle maskuliniteetille ei löydy vastapainoksi hegemonista femininiteettiä ja tytöille valtataistelu ei olekaan yhtä ominaista kuin pojille. Tytöille saattaa olla helpompaa toteuttaa sekä maskuliinisia että feminiinisiä toimintamuotoja. (Gordon, Lahelma 1992, 320-321.) Toisaalta feminiinisyyden aiheuttaa myös ongelmia tyttöjen käyttäytymisessä, koska feminiinisyyteen liitetään paljon negatiivisia asioita. Pojat saavat siis rauhassa olla maskuliinisia, tyttöjen täytyy omaksua niin feminiinisyydestä kuin maskuliinisuudestakin kaikki hyvänä pidetyt asiat ja kieltää negatiivisena koetut asiat.

Naisen koulutuksen vähäisempi arvostus näkyy yhteiskunnassa palkkaeroina. Miesennemistöisillä teknisillä ja luonnontieteellisillä aloilla suoritettujen tutkintojen yhteiskunnallinen arvostus ja palkkaus ovat korkeampia kuin naisenemmistöisillä hoivaan liittyvillä aloilla. Miesten keskimäärin naisia korkeampi palkkaus ei johdu miesten korkeammasta koulutuksesta, vaan miehet ovat kaikilla koulutustasoilla keskimäärin korkeammin palkattuja kuin naiset. (Lahelma 1996, 14.) Koska arvostus ja palkkaus kulkevat käsikädessä, on

naisvaltaisten ammattien palkkatasoa vaikea muuttaa ilman, että alan arvostus myös muuttuisi. Arvostuksen muuttuminen vaatii taas asenteiden ja kulttuurin muutosta.

3.3. Koulun piilo-opetussuunnitelma

Broadyn (1989) mukaan piilo-opetussuunnitelmalla tarkoitetaan koulutilanteen oppilaalle asettamia vaatimuksia eli sitä mitä koulussa opitaan julkilausutuista tavoitteista huolimatta, niiden ohella tai jopa niiden vastaisesti. Epäsuorasti piilo-opetussuunnitelman vaatimukset kytkeytyvät koulun yhteiskunnallisiin tehtäviin. Sen sijaan sitä, millaisen muodon nämä vaatimukset saavat, ei ole ennalta määrätty eikä myöskään sitä, missä määrin piilo-opetussuunnitelman täytyy pysyä piilevänä. (Broady 1989, 116.) Piilo-opetussuunnitelmalla viitataan lähinnä kolmeen puoleen koulun toiminnassa: opettajien erilaiseen suhtautumiseen tyttöihin ja poikiin, koulun oppisisältöihin, oppimateriaaliin ja rakenteisiin sisältyvien stereotyyppisiin roolimalleihin ja koulun henkilökunnan sukupuolen mukaiseen työnjakoon. (Lampela 1995, 7.) Piilo-opetussuunnitelman opit eivät aina ole koululle asetettujen virallisten tavoitteiden mukaisia. Eri maissa tehdyt tutkimukset viittaavat siihen, että piilo-opetussuunnitelman määrittelemät normit koskettavat tyttöjä ja poikia eri tavoin. Tyttöjen odotetaan noudattavan sääntöjä tarkemmin, kun pojille sallitaan enemmän vapauksia. (Haataja ym. 1990, 28.)

Piilo-opetussuunnitelman näkökulmasta koulu antaa varsin perinteisen kuvan sukupuolten rooleista ja tehtävistä. Tällaiset järjestelyt ovat osa yleistä yhteiskunnallista sukupuoli-ideologiaa, jonka yhden osan koulutusinstituutiot muodostavat ja joka läpäisee koulun kaikissa sen toiminnoissa. (Metso 1992, 273.) Piilo-opetussuunnitelman sosiaalistavan vaikutuksen korostaminen perustuu näkemykseen oppilaista tyhjinä laatikkoina, jotka koulu ja perhe täyttävät stereotyyppisillä sisällöillä. Todellisuudessa tytöt ja pojat reagoivat koulun avoimeen ja piilevään oppisisältöön. He luovat sille itse aktiivisesti merkitystä oman kulttuurinsa ja arvomaailmansa välityksellä. Tässä he heijastavat koko elämäkokonaisuuttaan ja siinä olevia ristiriitoja. Tässä elämäkokonaisuudessa koulun virallisella ja piilo-opetussuunnitelmalla on vain rajallinen merkitys. (Lahelma 1987a, 443-444.)

3.4. Koulun sukupuolineutraalisuus ja sukupuoliroolijaot

Marjatta Tarmon (1991) mukaan eri tutkimuksissa on havaittu, että sukupuolineutraalisuus ei

osalta. Vaikka opettajat luulevat olevansa sukupuolineutraaleita, opettajat ovat enemmän vuorovaikutuksessa poikien kanssa, pojat saavat enemmän sekä myönteistä että kielteistä huomiota kuin tytöt ja tyttöjä palkitaan passiivisuudesta ja kiltteydestä. Tarmo kritisoi opettajien toimintaa kasvattajana ja kouluttajana. Sukupuolineutraalisuus on kuitenkin syvään juurtunut opettajien etiikkaan ja sitä pidetään tasa-arvona. Opettajat uskovat vilpittömästi kohtelevansa sukupuolia samalla tavalla, sillä sukupuolen erilainen kohtelu on tiedostamatonta (Tarmo 1991, 195). Erilainen kohtelu kytketään yksilöllisyyteen, sillä opettajat ajattelevat oppilaitaan yleensä yksilöiden välisten erojen valossa ja kokevat, että oppilaiden sama erilainen kohtelu juontaa juurensa yksilön omista älykkyys-, motivaatio ja asenne-eroista, ei sukupuolesta. (Tarmo 1992, 284.) Jos ajatellaan opettajia kasvattajina, niin tyttöjen ja poikien erilainen kohtelu näyttää jatkuvan myös yliopistotasolla. Vaikka tytöt tulevat paremmilla todistuksilla yliopistoon, opiskeluaikana tilanne muuttuu niin, että pojat 'korjaavat hedelmät' eli valitsevat arvostetut alat eli saavat parempia arvosanoja pro graduistaan ja siten paremmat jatko-opiskelumahdollisuudet.

Suomen koulu- ja tasa-arvolainsäädäntö antaa koulutukselle selvän tasa-arvon edistämistavoitteen ja koululaitoksessa tähän tavoitteeseen on pyritty jättämällä sukupuoli huomiotta (Tarmo 1992, 284). Miksi sukupuolta ei sitten huomioida? Saavutetaanko tasa-arvo todellakin siten, että sukupuoli neutralisoidaan ja kaikkia kohdellaan samanarvoisesti ja tasapuolisesti? Opiskelijoiden eriarvoisuus tulee esiin räikeimmin alojen eri arvostuksella: enemmistö tytöistä ja naisista valitsee aliarvostetut alat. Tarmon (1991) mukaan tasa-arvoon pyrkivänä toimintana sukupuolen huomiotta jättäminen on tehotonta, sillä se piilottaa muun tyyppiset vinoumat, esim. osallistumismahdollisuuksiin liittyvät. Vaikka sukupuoli olisi virallisesti neutralisoitu, se vaikuttaa epävirallisesti. (Tarmo 1991, 195.) Yliopisto muuntuu poikien ja miesten tarpeita vastaavaksi, sillä opetuksessa korostetaan oma-aloitteisuutta, aktiivisuutta ja päämäärätietoista toimintaa eikä tyttöjen oppimia avuja enää huomioida.

Sukupuolineutraalisuus tulkitaan helposti tasa-arvoksi. Pelätään, että sukupuolesta puhuminen korostaa stereotyyppisesti ja dikotomisoiden sukupuolten eroja. Mikäli sukupuolten vaikutusta koulun prosesseihin ei oteta tietoisesti huomioon, pääsevät stereotyyppiset näkemykset tyttöjen ja poikien ominaisuuksista vaikuttamaan suhtautumistapaamme. Kun esim. poikien haluttomuutta alistua koulun normeihin tai tyttöjen vähäistä kiinnostusta fysiikan opintoja kohtaan pidetään luonnollisesta sukupuolierosta johtuvana, vahvistetaan näitä eroja. (Lahelma 1996, 11.)

Sukupuolirooli on yksi saaduista rooleista. Se toimii sosiaalisena erottelijana, jolla on biologinen perusta. Ihminen sosiaalistuu sukupuolen mukaiseen rooliinsa: lapsesta pitäen häneen aletaan liittää odotuksia, joita naiseen tai mieheen kulttuurisesti ja sosiaalisesti on yleensä liitetty. Sukupuoliroolit ovat historiallisesti vaikuttaneet vastuun ja vallan jakautumiseen naisten ja miesten välillä. (Lindroos 1997, 25.) Lahelman (1987b) mukaan sukupuoliroolistereotyyppiä muovaavat tyttöjen ja poikien sosialisatiota. Stereotyyppiä saavat ilmaisunsa sekä koulutuksen näkyvässä sisällössä että piilo-opetussuunnitelman välityksellä. Sukupuoliroolitutkimuksissa nähdään, että koulut sosiaalistavat tytöt ja pojat traditionaaliin sukupuolirooleihin. Tytöt oppivat hyväksymään häviäjän osan. Koulu on siis instituutio, jossa itsensä toteuttava ennuste luodaan ja ylläpidetään sukupuolen mukaisella stereotyyppiöllä ja seksismillä. (Lahelma 1987b, 30.) Tarmon (1986) mukaan sukupuolistereotyyppiä kapeuttavat sekä tytön ja naisen että pojan ja miehen inhimillisen potentiaalini täyttämistä kehitystä, sillä ne korostavat sukupuolten välisiä eroja. Tietty ominaisuus on niiden mukaan joko naisellinen tai miehinen, vaikka sitä todellisuudessa ilmenisi molemmilla sukupuolilla. Sukupuoleen liittyvät stereotyyppiä vaikuttavat ihmisen elämän kaikilla alueilla muokaten yksilön kuvaa itsestä, hänen valintojaan, kiinnostustaan ja käsityksiään. (Tarmo 1986, 79.)

Sukupuoliroolisosialisaatio viittaa koko prosessiin tietojen, taitojen, mielipiteiden ja asenteiden saavuttamiseen, mitä yksilö tarvitsee persoonallisen sukupuoli-identiteetin kehityksessä. Stereotyyppiset käsitykset muovaavat tyttöjen ja poikien sukupuoliroolisosialisaatiota, jossa pojat oppivat muiden asioiden mukana olevansa voittajia ja tytöt oppivat hyväksymään naisen asemansa ja tekevät vapaaehtoisesti vähemmän kunnianhimoisia ratkaisuja. Ongelma on roolisosialisaation perspektiivissä, joka ei kiinnitä tarpeeksi huomiota sukupuolten välisiin eroihin. (Stenström 1997, 45.) Sukupuolirooleista vapautumisen ideologiaa on usein arvosteltu idealismista. Siinä saatetaan jättää liian vähälle huomiolle roolien takana olevat yhteiskunnalliset lainalaisuudet, jotka säätelevät ihmisten ratkaisuja ja valintoja. Vaarana on nähty myös mahdollisuus legitimoida naisten ja miesten toiminta-alueiden erillisyyttä. Tämä vaara on olemassa silloin, jos 'naiselliset' kyvyt oletetaan biologis pohjaisiksi. (Lahelma 1987b, 8.)

Tarmon (1992) mukaan tyttöjä palkitaan kiltteydestä, heiltä odotetaan mukautuvaa oppilaan roolia, johon liittyy 'näkyttömyys', mutta kun he sitä toteuttavat, siihen alkaakin liittyä kielteistä sävyä. Tyttöjen hyvät työtavat, niin protestoimattomuus kuin ahkeruus ja tunnollisuuskin sisältävät negatiivisia vivahteita: tytöt vain 'mutisevat mekkoonsa' (Tarmo 1992, 296). Poikien protestointi, suurpiirteisyys ja halu päästä helpommalla nähdään myönteisenä, sillä

202). Yliopistomaailmassa 'oikotie onneen' käytäntö tuntuu toimivan hyvin, koska tyttöjen oppimat hyvät työtavat eivät enää päde ja toimi. Eikö yliopisto sitten motivoi tyttöjä ja naisia? Miten ratkaisevasti koulujärjestelmä muuttuu siirryttäessä korkea-asteelle, onko yliopiston rakenteessa jotain enemmän poikia kuin tyttöjä suosivaa?

Tyttöjen ja poikien väliset tilastolliset erot on usein tulkittu sukupuolten perimmäisiksi eroiksi ja sukupuoliroolit on käsitetty universaaleiksi. Nykyään korostetaan sitä, että sukupuoli on sosiaalinen kategoria, joka on kulttuurisesti muuttuva. Kun tehdään koulutukseen liittyvää tasa-arvotutkimusta ovat sukupuolten erot pikemminkin tutkimusongelmina kuin selittäjinä. (Lahelma 1987a, 440.)

Vapaa-aikanaan ja koulussa lapset rakentavat tyttöjen ja poikien tilaa, missä he voivat luoda ystävyysuhteita oman sukupuolensa kesken. Tyttöjen ja poikien sukupuoli-identiteetin kehitykselle on tärkeää, että heillä on mahdollisuus rakentaa näitä ystävyysuhteita oman sukupuolensa kesken. (Kryger 1995, 48.) Poikien ja tyttöjen maailmat ovat kuitenkin erilaisia ja sukupuolet eroavat myös erilaisissa sosiaalisissa yhteyksissä (Käller 1990, 17). Tyttöjen ja poikien käyttäytymisessä koulussa voidaan havaita sukupuolen mukaisia eroja, joita opettaja vahvistaa. Aiemmin näitä eroja pidettiin suhteellisen dikotomisina 'tyttöjen käyttäytymisenä', mutta nykyään on nähty, että sekä tyttöjen että poikien keskuudessa on suuria eroja, joiden huomioimatta jättäminen antaa pinnallisen kuvan sukupuolen yhteydestä oppimiseen ja kasvuun. Tyttöjen passiivisuutena pidetty käyttäytyminen onkin osoittautunut joissakin tapauksissa hiljaiseksi vastarinnaksi, tulevaisuuteen suuntautuvaksi tarkoituksen mukaiseksi selviytymisstrategiaksi koulussa. Tasa-arvon nimissä oppilaiden tasavertainen tai sukupuolineutraali kohtelu voi kääntyä itseään vastaan: tyttöjä ja poikia kohdellaan aina ja kaikissa tilanteissa samalla tavalla. Tällöin tyttöjen ja poikien yksilölliset ja myös sukupuoleen liittyvät erot jäävät huomioonottamatta. Koulu toteuttaa yhteiskunnassamme vallitsevaa sukupuolijärjestelmää kasvattaen oppilaita naisten ja miesten tehtäviin ja asemaan yhteiskunnassa. (Ruotonen 1996, 5-6.)

3.5. Naisten korkeakoulutus - tie tasa-arvoon?

Korkeampi koulutus laajentaa yksilön mahdollisuuksia sijoittua työmarkkinoille. Tästä on ollut seurauksena, että koulutushalukkuus on edelleenkin kasvanut. Se on merkinnyt koulutusaikojen pitenemistä, uudelleen kouluttautumista ja täydennyskoulutusta. Koulutukselle on säilytetty uusia

Nykyistä koulua on kritisoitu siitä, että se valmistaa huonosti yksilöitä yhteiskuntaan ja tuottaa heikosti yhteiskunnassa ja yksilön oman elämän hallinnassa tarvittavia kykyjä ja taitoja. (Nummenmaa 1996, 14.) Koulutus ei ole vielääkään tytöille samanlainen voimavara kuin pojille siitä huolimatta, että tytöt menestyvät koulussa jopa poikia paremmin ja naiset ovat yhteiskunnassamme jo koulutetumpia kuin miehet. (Metso 1992, 270-271.)

Historiallisesti koulutus on merkinnyt erityisesti naisille lisää mahdollisuuksia sijoittua työelämään. Osittain näiden mahdollisuuksien varmistamiseksi naiset kouluttavat itseään ja vanhemmat pyrkivät turvaamaan lapsilleen ainakin samantasoisien koulutuksen, minkä he itse ovat saaneet. Suomessa naisten koulutus on nähty elimellisenä osana naisten yhteiskunnallista asemaa ja tasa-arvoa. Suomessa jatkaa opintojaan korkeakoulussa noin 12-14 % ikäluokasta. Sukupuolten ammatillinen eriytyminen professionaalisissa ammateissa on hieman lieventynyt. Nämä muutokset näkyvät korkea-asteen koulutusaloilla. (Nummenmaa 1996, 17-19.) Akateemisissa yhteiskunnissa pelätään naisistumista, koska se heikentää alan status-arvoa. Miksi naiset sitten heikentävät alan arvostusta? Mikä tekee naisvaltaisista aloista alempiarvoisia?

Suomalaisten naisten ja miesten koulutuserot ovat tällä hetkellä pienet. Miesten ammatillinen koulutustaso on kylläkin koko väestössä korkeampi kuin naisten, mutta naiset suorittavat nykyisin sekä keskiasteen että korkea-asteen tutkintoja yhtä paljon, osin jopa yleisemminkin kuin miehet. Naisten yleissivistävän koulutuksen taso on miesten yleissivistävän koulutuksen tasoa korkeampi. Koko väestössä korkeakoulutuksen saaneita naisia ja miehiä on yhtä paljon. Naisten osuus loppututkinnon suorittaneista korkeakouluopiskelijoista on nykyisin suurempi kuin miesten. Akateemisia jatko-opintoja naiset suorittavat edelleenkin harvemmin kuin miehet. Vaikka suomalaisessa yhteiskunnassa naisten ja miesten koulutuksellinen tasa-arvo on varsin pitkälle toteutunut sekä ideologisella että koulutusmahdollisuuksien tasolla, naisten ja miesten koulutus- ja työurat sekä ammatissa toimimisen muodot muodostuvat erilaisiksi. Naisten koulutusta ja kouluttautumista koskevat päätökset ovat toisin kuin miehillä voimakkaammin yhteydessä heidän yksityiselämäänsä ja monimutkaisella tavalla sidoksissa erilaisiin sosiaalisiin verkostoihin. (Nummenmaa 1996, 20.)

Naiset suhtautuvat urakehitykseen vähemmän systemaattisesti ja heillä työ kytkeytyy muihin elämän alueisiin keskimäärin tiukemmin kuin miehillä. Naiset myös suhtautuvat uraan varauksellisemmin ammateissa, joissa eteneminen merkitsee työn sisällön muuttumista. Tutkimukset naisten asemasta yliopistoissa osoittavat, että naisten määrän nousu ei

automaattisesti paranna heidän asemaansa. (Gordon 1991, 209.) Yliopiston hierarkkisuus jatkuu, vaikka naisten määrä yliopistoissa kasvaa.

Koulutusta pidetään yhtenä tärkeimpänä sukupuolten tasa-arvon tavoittelun välineenä erityisesti siksi, että koulutuksen noustessa työvoimaan osallistuminen kasvaa, palkkataso paranee ja työttömyysriski alenee (Nurmi 1996, 12). Vaikka tytöt menestyvät koulussa keskimäärin poikia paremmin, on naisten miehiä vaikeampi päästä opiskelemaan haluamilleen aloille korkeakouluissa. Vaikka naiset opiskelevat keskimäärin pidempään, on naisenemmistöisillä aloilla suoritettujen tutkintojen yhteiskunnallinen arvostus vähäisempi kuin miesenemmistöisten alojen tutkintojen. (Lahelma 1996, 9.) Naisten yhteiskunnallisen arvostuksen puute tutkintojen suorittamisessa on suoraan yhteydessä työelämään naisvaltaisten työpaikkojen statuksen puutteena ja naisten pienempinä palkkoina. Korkea koulutus ei siis johdakaan tasa-arvoon, vaan yhteiskunnan eriytymiseen miesten ja naisten aloihin.

4. SUKUPUOLTEN VÄLINEN TYÖNJAKO

4.1. Segregoituneet työmarkkinat

Suomen työmarkkinat ovat jakautuneet jyrkästi sukupuolen mukaan. Enemmistö naisista työskentelee eri ammattisektoreilla kuin miehet ja näiden sektoreiden sisällä eri ammattialoilla. Samallakin alalla työskenneltäessä naiset toimivat eri ammateissa kuin miehet. Arkihavaintona tätä sukupuolittain eriytynyttä ammattirakennetta on usein vaikea tiedostaa. Ammatti- ja koulutusrakenteen kahtia jakautuneisuudella on nähty olevan kielteisiä vaikutuksia, joita on arvioitu pääasiallisesti tasa-arvon tai eräiden ammattien sisällön ja toimivuuden näkökulmista. Ammatillisen eriytyneisyyden on todettu ylläpitävän ja tukevan sukupuolten välistä yhteiskunnallista eriarvoisuutta. Niinpä ammattirakenteen muuttaminen on nähty yhtenä keinona edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa. (Nummenmaa 1991, 35.)

Se, että työmarkkinat ovat jakautuneet kahteen osaan miesten ja naisten ammatteihin, ei ole vain suomalaisen yhteiskunnan ominaispiirre vaan muissakin maissa havaittavissa oleva työmarkkinoiden ominaisuus. Monet yhteiskunnalliset ja yksilölliset tekijät tuottavat sekä ylläpitävät sukupuolen mukaista ammatillista eriytymistä. Kokonaisuutena kyse on mutkallisista vaikutusyhteyksistä, joissa yksittäiset tekijät välittyvät monimuotoisina verkostoina. On esim. havaittu, ettei naisten työssäkäynti ole suoraviivaisessa yhteydessä ammattirakenteen

naiset osallistuisivat työelämään lähes yhtä yleisesti kuin miehet. Naisten yhteiskunnallisen roolin, erityisesti työroolin ja perheroolin uudelleen muotoutumisen on nähty kuitenkin olevan eräs keskeinen ammattirakenteen eriytymiseen vaikuttava muutostekijä. (Nummenmaa 1992, 13.)

Segregaatiossa voidaan erottaa sekä horisontaalinen (vaakasuora) että vertikaalinen (pystysuora) aspekti. Horisontaalinen jako tarkoittaa sitä, että naiset ja miehet työskentelevät erityyppisissä ammateissa, vertikaalinen jako puolestaan sitä, että miehillä on korkeampi asema ammatissa ja naisilla alempi. (Roman 1994, 19.) Vaaka- ja pystysuoran työnjaon käsitteitä voidaan arvostella siitä, että ne implikoivat kohtisuorassa toisiaan vastaan olevia, siis toisistaan riippumattomia ulottuvuuksia. Empiiristen havaintojen perusteella nämä ulottuvuudet ovat kuitenkin toisistaan riippuvia, sillä miesten töitä arvostetaan enemmän kuin naisten töitä. (Räsänen 1992, 2-3.) Sukupuoleen perustuva työnjako on pohjoismaisessa keskustelussa yhdistetty naisten miehiä heikompaan asemaan työmarkkinoilla. On ajateltu, että sukupuoleen perustuvan työnjaon vähentämisellä voidaan parantaa naisten asemaa. (Räsänen 1988, 51-52.)

Sukupuolen mukainen työnjako perustuu paljolti historiallisiin ja kulttuurisiin olosuhteisiin. Tyypilliset naisvaltaiset alat nähdään naisten kotitöiden laajentumana. (Peltonen 1989, 101.) Työelämässä Suomi kelpaa entisten sosiaalisten maiden tapaan malliesimerkiksi siitä, että hierarkkiset erot naisten ja miesten välillä eivät poistu koulutuksen tai työhön osallistumisen tasa-vertaistumisen myötä, vaikka näin voisi olettaa. Erot eivät katoa sen jälkeen, kun muodollinen tasa-arvo on saavutettu. (Kinnunen, Korvajärvi 1996, 14-17.) Eräs tapa mieltää sukupuolten tasa-arvo työssä olisi tila, jossa miesten ja naisten välillä ei ole eroa palkoissa ja hierarkkisissa asemissa. Kahtiajakautuneet työt ja työmarkkinat pitävät yllä sukupuolijakoja ja nimenomaan myös sukupuolia eriarvoistavia piirteitä. Täten kahtiajakojen murtaminen on nähty keskeisenä sekä sukupuolijakojen että eriarvoisuuden poistamisen kannalta. (Julkunen 1987, 137.)

4.2. Naisten ja miesten uravalinta

Yksilön ammatillinen kehitys on pitkä tapahtumasarja, johon vaikuttavat monet sekä yksilön sisäiset että ulkoiset kehitysvaikeudet. Voimakkain yksittäinen ammatillista suuntautumista selittävä tekijä on sukupuoli. Tytöt ja pojat ovat kiinnostuneita eri ammateista, he sijoittuvat eri koulutusaloille ja työelämään siirryttyään eri ammatteihin. (Nummenmaa 1992, 1.) Mitkä tekijät sitten määräävät naisten ja miesten uravalinnat?

Koulutuksen merkitys sekä naisten että miesten urakehityksessä ja saavutuksissa on keskeinen. Koulutus avaa mahdollisuuksia ja sen puuttuminen rajaa niitä. Naisten urakehityksessä koulutuksen asema on ollut erityisen tärkeä. Samanaikaisesti itse koulutusjärjestelmä on luonut esteitä urakehitykselle naisten yrittäessä löytää koulutus- ja opiskelupaikka perinteisiltä miesten aloilta. Naisten ammatteihin sijoittuminen merkitsee sekä tyttöjen että poikien elämänsä suurempaa vaihtelua ja epäjatkuvuutta, jonka erilaiset ilmentymät tulevat näkyviin koulutukseen ja työelämään siirryttäessä. (Nummenmaa, Kasurinen 1995, 130-138.) Toisaalta naisten on vaikeaa myös löytää opiskelupaikka perinteisiltä naisten aloilta, koska naiset kilpailevat näistä keskenään.

Naisten ja miesten erilaisia elämänuria ja saavutuksia on ennustettu esim. kykytekijöillä, intresseillä, arvostuksilla, sukupuoliella sekä työhön ja perheeseen sitoutumisella. Pyrkimyksenä on ymmärtää, miksi yksilöt tai ryhmät kehittyvät sellaiseksi kuin ovat ja millaisia erilaisia polkuja tai reittejä tässä kehityksessä on havaittavissa. (Nummenmaa, Kasurinen 1995, 128.) Ammatillinen eriytyneisyys työntekijän sukupuolen mukaan on yksi työmarkkinoiden lohkoutumisen tai kahtiajakautuneisuuden piirre. Tällä tarkoitetaan yleensä sitä, että naiset ja miehet ovat sijoittuneet eri ammatteihin tai työtehtäviin. Naiset ja miehet ovat keskittyneet oman sukupuolensa mukaan eriytyneisiin ammatteihin ja ainoastaan vajaan 9 % palkansaajista toimii ammateissa, joissa on likimain yhtä paljon kummankin sukupuolen edustajia. (Allén 1990, 11-21.)

Ammattien sukupuolenmukaista järjestäytyneisyyttä on verrattu tähtitaivaaseen, jonka peruskuviot pysyvät samoina. Vaikka ammatit vaihtuvat ja uusia ammatteja tulee koko ajan lisää, ammattirakenteen sukupuolijärjestelmä näyttää kuitenkin pysyvän suhteellisen muuttumattomana. Enemmistö naisista ja miehistä työskentelee eri ammattisektoreilla, näiden sektoreiden sisällä eri ammattialoilla ja samallakin alalla työskennellessään eri ammateissa. Ammattiaan suunnittelevat nuoret suuntautuvat ammatissa toimivan väestön tavoin perinteisiin oman sukupuolen ammatteihin. Tytöt hakeutuvat ensisijaisesti ihmissuhdeammattihin, joissa he voivat hoivata ja palvella toisia. Pojat sijoittuvat puolestaan sellaisille koulutusaloille ja ammatteihin, joihin liittyy aineellisten hyödykkeiden tuottamista tai joissa voi sijoittua yhteiskunnan johto-, suunnittelu- ja valvontatehtäviin. (Nummenmaa 1992, 95.)

Sukupuoli on kuitenkin voimakkain yksittäinen nuoren ammatinvalintaa selittävä tekijä. Nummenmaa (1992) esittelee kolme selitysmallia sille, miksi oman sukupuolen ammattiin suuntautuminen on niin yleistä ja toisen sukupuolen ammattiin suuntautuminen niin harvinaista. Näitä ovat kehityksellinen, kulttuurinen ja rakenteellinen paradigma. Kehityksellisen paradigman

tulosta. Kehityksellinen malli korostaa maskuliinisen ja feminiinisen subjektiviteetin muodostumista sekä sukupuolen keskeistä merkitystä osana nuoren ammatillista socialisaatiota ja ammatteihin suuntautuvaa toimintaa. Ammatinvalintaan keskeisesti vaikuttavana tekijänä nähdään tyttöjen ja poikien erilainen sukupuoliroolisosialisaatio, jonka tuloksena tytöt ja pojat saavat erilaisia toimintakokemuksia, heille kehittyä erilaisia intressejä, preferenssejä ja arvostuksia, erilainen minäkuva sekä minään liittyvät pystyvyysodotukset. Kokonaisuutena tämä kehitysprosessi vaikuttaa siihen, millaista elämäntapaa tytöt ja pojat alkavat preferoida ja millaisia ammattiuraa koskevia valintoja he tekevät. (Nummenmaa 1992, 14-15.)

Toisen selitysmallin lähtökohtana on yhteiskunnallinen kulttuurikoodi. Yhteiskunnassa vallitseva ammatti- ja koulutus rakenne toimii yleisenä kulttuurikoodina, joka välittää havaintoja sekä tietoja ammattien sukupuolierityksistä ja tällä tavoin osittain näkyvänä, osittain näkymättömänä verkostona suuntaa valintoja. Kulttuurikoodin idea sisältyy implisiittisesti sosiologisiin ammatinvalinnan teorioihin, jotka selittävät nuoren ammatinvalintaa rakenteellisten tekijöiden kehikossa. Kolmannen paradigman mahdollisuuksien rakenteen mukaan yksilö pyrkii pikemminkin sopeutumaan hänelle avautuviin mahdollisuuksiin kuin systemaattisesti toteuttamaan pitkäaikaisia intressien mukaisia suunnitelmiaan. Mahdollisuuksien rakennemalli painottaa suunnittelua ja sijoittumista määrittäviä rakenteita, joista osa liittyy yhteiskunnassa eri aikakausina ilmenevään koulutuksen ja ammattien sukupuolijärjestelmään, osa perheen yhteiskunnallisen aseman kautta välittyvään kulttuuriseen reproduktioon ja osa koulutusjärjestelmän valikointimekanismeihin. Mahdollisuuksien rakenne voidaan ymmärtää rakenteellisena taustaehtona. Rakenteen osatekijöinä ovat esim. sukupuoli, perheen koulutus, koulumuoto, yksilölliset resurssit, alueellinen koulutustarjonta tai esim. yhteiskunnallinen työnjako, ammattirakenteen eriytyneisyys tai naisten yhteiskunnallisessa roolissa tapahtuneet historialliset muutokset. Mahdollisuuksien rakenne vaikuttaa yksilön asenteisiin ja intentioihin sekä myös suoraan suunnitelmien toteutumiseen. Näiden subjektiivisten odotusten ja asenteiden on todettu vaikuttavan erityisesti naisten suuntautumiseen toisen sukupuolen ammatteihin. (Nummenmaa 1992, 14-15.)

4.3. Toisen sukupuolen ammattiin suuntautuminen

Toisen sukupuolen ammattiin suuntautumiseen liittyy erilainen minäkuva, erilaiset minä pystyvyysodotukset sekä erilaisia työarvostuksia kuin oman sukupuolen ammattiin suuntautumiseen. Miesten alaa suunnittelevat tytöt kuvaavat itseään ominaispiirteillä

naisvaltaisia ammatteja suunnittelevat pojat lähestyvät joitakin minäkuvapiirteiltään tyttöjen peruskuvaa, johon kuuluu emotionaalisuus ja ihmiskeskeisyys. Tyttöjen suuntautuminen toisen sukupuolen ammatteihin merkitsee usein korkean statuksen lääkärin, diplomi-insinöörin tai metsänhoitajan ammatin suunnittelemista. Toisen sukupuolen ammattia suunnittelevan nuoren kohdalla on kysymys sekä erilaisesta ammatillisesta socialisaatiosta että erilaisesta mahdollisuuksien rakenteista kuin oman sukupuolen ammattia suunnittelevilla. Mahdollisuuksien rakenne vaikuttaa kokonaisuutena laaja-alaisemmin tyttöjen kuin poikien suunnitelmiin. (Nummenmaa 1992, 38-40.)

Opiskelijat, jotka ylittävät sukupuolirajoja, kohtaavat usein ennakkoluuloja, jotka saattavat vaikuttaa vakavasti heidän opintomenestykseensä ja -motivaatioonsa. Opiskelualoilla, joissa naisia ei ole totuttu näkemään, 'ainokaiset' kokevat usein, ettei heitä oteta vakavasti. Heidät nähdään ensisijaisesti naisina, ei opiskelijoina. (Aapola, Kangas 1994, 127.) Niillä, jotka harkitsevat toisen sukupuolen valta-ammattia on yleensä enemmän tietoa vastakkaisesta sukupuolesta (Peltonen 1989, 102). Kauppinen-Toropaisen (1987) mukaan miesten etuina on mainittu miessukupuoleen liitetty korkeampi sosiaalinen arvostus, joten heidän on arveltu pystyvän toteuttamaan ainokaisroolia maskuliinisella tavalla. Yleensä naisammattien sisälle muodostuukin erillisiä mieslinnakkeita. Miesten sanotaan myös etenevän naisyhteisössä helposti esimies- ja hallintotehtäviin tai erikoistuvan esimerkiksi hoito- ja palvelualoilla niin, että he ovat suoranaissessa asiakas- ja potilastyössä vähemmän kuin naiset. Miesten etuina 'ainokais- asemasta' on mainittu miessukupuoleen liitetty korkeampi sosiaalinen arvostus, joten heidän on arveltu pystyvän toteuttamaan ainokaisroolia maskuliinisella tavalla. Yleensä naisammattien sisälle muodostuukin erillisiä mieslinnakkeita. Miesten sanotaan myös etenevän naisyhteisössä helposti esimies- ja hallintotehtäviin. (Kauppinen-Toropainen 1987, 21.)

Useat aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että naisten arviot kyvystään selvitä toisen sukupuolen ammateissa ovat keskimäärin heikompia kuin miehillä. Ammatin sukupuolirakenne vaikuttaa voimakkaammin naisten suoriutumista koskeviin odotuksiin, kun taas miehillä odotukset ovat samankaltaisempia riippumatta ammatin sukupuolidominanssista. Toisen sukupuolen ammattiin muotoutumiseen on todettu liittyvän vahvempiin pystyvyysodotuksiin. Pystyvyysodotuksiin vaikuttavat oleellisella tavalla yksilön aikaisemmat kokemukset, mallit, ympäristöstä saatu kielellinen rohkaisu sekä laajemmin hänen oma käsityksensä siitä, mitä häneltä tulevaisuudessa odotetaan ja mikä on mahdollista. Kulttuuriset erot naisen työ- ja perherooliin liittyvissä odotuksissa ovat varsin suuria. On oletettavaa, että nämä erot heijastuvat myös naisten

ja miesten oman ja toisen sukupuolen ammateissa toimimista koskeviin pystyvyysodotuksiin. (Nummenmaa 1992, 112-113.)

Nummenmaan (1992) tutkimuksen tulokset osoittavat, että tyttöjen ja poikien pystyvyysodotukset toisen sukupuolen ammatteihin ovat kokonaisuutena heikompia kuin oman sukupuolen ammatteihin. Sen sijaan toisen sukupuolen koulutusaloilla olevien tyttöjen ja poikien pystyvyysodotukset näillä aloilla toimimiseen ovat selkeästi vahvemmat kuin oman sukupuolen koulutusaloilla olevilla. Vastoin aikaisempia tutkimustuloksia suomalaisten tyttöjen minä pystyvyys odotukset miesvaltaisiin aloihin ovat ryhmätasolla arvioituna korkeampia kuin vastaavat poikien. Ilmiötä voidaan pitkälti ymmärtää suomalaisen naisen ammattiroolin pitkistä perinteistä sekä suuntautumisesta koulutukseen. Tätä kautta ei kuitenkaan selity se ilmiö, että tytöillä koulutukseen siirtyminen ei onnistu samalla tavoin kuin pojilla. Syntyy hypoteesi, että tytöt asettavat itselleen suunnitelmissaan vaikeampia haasteita kuin pojat ja he joutuvat luopumaan suunnitelmistaan ja vaihtamaan niitä. (Nummenmaa 1992, 112-113.) Tämä selittäisi osaltaan myös naisten hakeutumisen perinteisille naisaloille yliopistossakin: naisten on helpompi vastata omiin asettamiinsa haasteisiin naisvaltaisilla aloilla, jossa he joutuvat kilpailemaan vain toisten naisten kanssa, kun aloilla, joissa on paljon miehiä, jolloin kilpailu muuttuu sukupuolten väliseksi ja naisten omat pystyvyysodotukset joutuvat koetukselle maskuliinisuuden arvostuksen vallitessa.

Uravalintojen tasa-arvo-ongelmat näkyvät helpoimmin lukumäärien vinoutumana, kuten ammatinvalinnassa ilmenevinä stereotyyppisinä valintoina esim. tyttöjen vähäisenä kiinnostuksena luonnontieteisiin. Nuorten asenteisiin ei ole helppoa vaikuttaa ja poikkeavan ja sukupuolisidonnaisuudesta vapaan ammatinvalinnan tehneiden määrä jää usein hyvin alhaiseksi. Lisäksi on tyypillistä, että poikkeavan valinnan tehneiden joukossa on huomattavan vähän poikia. Modernissa yhteiskunnassamme vallitsevat edelleen perinteiset stereotyyppisyyksien sävyttämät käsitykset naisen ja miehen rooleista, mahdollisuuksista ja velvoitteista. Niistä poikkeaminen aiheuttaa sisäisiä ja ympäristön taholta tulevia paineita. (Lautamatti 1987, 435-436.)

Kauppinen-Toropaisen (1987) mukaan ongelmina, joita matemaattisista ja luonnontieteellisistä asioista kiinnostuneet ja niillä aloilla toimivat naiset usein kohtaavat ovat ne, että naisia ei alunalkaen tueta kiinnostumaan matemaattisista aiheista eikä työyhteisö kannusta naisia eteenpäin. Naisilla ei myöskään ole samanlaisia tukihenkilöitä tai roolimalleja kuin miehillä. Taistelu oman paikan löytämisestä toisaalta työelämässä ja toisaalta perhe-elämässä on monille

tekniset tieteet ovat perinteisesti miehisiä ammatteja, joten naisten kiinnostuminen samoista aiheista ja työskentely näillä aloilla nähtiin ristiriitaiseksi ja epä naiselliseksi. Hakeutuminen oman sukupuolen kannalta oikeaan ammattiin pohjautuu yhteiskunnassa vallitsevaan sosialisatioprosessiin, jonka tärkeä osa on ihmisen sukupuoleen leimautuminen. Sukupuoleen leimautuminen tarkoittaa oman sukupuolen sukupuoliroolin omaksumista. Sen seurauksena ihmiset kokevat oman sukupuolensa tehtävät ja roolit puoleensavetäviksi ja torjuvat vastakkaisen sukupuolen tehtäviä ja rooleja. (Kauppinen-Toropainen 1987, 12-13.)

5. SUKUPUOLEN SYRJINTÄÄ

Tasa-arvolaisissa kielletään sukupuoleen perustuva syrjintä. Miestä ei saa asettaa naista parempaan asemaan vain sillä perusteella, että hän on mies eikä naista parempaan asemaan sillä perusteella, että hän on nainen. (Bruun, Koskinen 1997, 7.) Yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus edellyttää, että tasa-arvo toteutuu ja sukupuoleen perustuva syrjintä estetään kaikilla yhteiskuntaelämän aloilla ja että syrjityn oikeusturvaa parannetaan. (Tasa-arvolaki 1995, 6-7.) Syrjityt ovat useimmiten naisia, jotka työelämässä ovat joutuneet miehisen vallan alle.

Syrjinnällä tarkoitetaan ensisijaisesti vapauksien ja mahdollisuuksien rajoittamista. Syrjinnällä ymmärretään naisten sosiaalistamista kapeisiin rooleihin ja odotuksiin, sillä naisia ajatellaan syrjivän siten, että heidän olemiselleen ja toinnalleen määritetään kapeampi alue kuin miehille. Kun naisten alistamista käsitteellistetään syrjintänä, huomio kiinnitetään siihen, miten naisia syrjitään asettamalla heidät ryhmänä eriarvoiseen asemaan. Näin syrjintä merkitsee myös sitä, että miehille suodaan mahdollisuus yksilöllisyyteen, kun taas naiset pyritään palauttamaan sukupuoleensa. Tässä ajattelussa miehet ovatkin täysivaltaisen kansalaisen ja ihmisen mitta, johon naisten oikeuksia verrataan. Suomalaisessa kontekstissa naisten sortoa on analysoitu keskeisimmin juuri syrjinnän näkökulmasta. Syrjinnän käsite on Suomessa omaksuttu tasa-arvoajatteluun kytkeytyvänä: naisten syrjiminä on mielletty yhteiskunnallisiin instituutioihin ja asenteisiin liittyväksi ongelmaksi, jota on yritetty poistaa niin tasa-arvolainsäädännön avulla kuin kasvatuksen ja asennemuokkauksen keinoin. (Koivunen 1996a, 36-39.)

5.1. Piilosyrjintää vai näkyvää syrjintää?

Yliopistoa työympäristönä pidetään hierarkkisena rakenteena. Hierarkkisuus tuo mukanaan patriarkaalisen vallan piirteitä, johon liittyy maskuliinisuuden korostaminen ja feminiinisten

perustuen pyritään parantamaan heikommassa asemassa olevan sukupuolen asemaa (Tasa-arvolaki 1995, 11). Liisa Husun (1996) mukaan syrjintä käsitetään naisten ja miesten asettamiseksi eriarvoiseen asemaan sukupuolen perusteella. Syrjintä voidaan jakaa suoraan ja epäsuoraan syrjintään aivan samoin kuin avoimeen tai piilosyrjintään. Avoin syrjintä on lailla kielletty, mutta piilosyrjintä on vaikeampi alue kuvailla. (Husu 1996, 2.) Vaikka yliopistossa syrjintämekanismeja ei välttämättä ole näkyvissä, niin taustalla ne saattavat vielä vaikuttaa.

Tutkittaessa naisten tutkijan uran ongelmia ja esteitä 1980-luvun alussa, tutkimuskomitea havaitsi piilosyrjintää naisten uralla tutkijoina. Komitean (1982) mukaan kuitenkin räikeä ja selvä sukupuoleen liittyvä syrjintä on tiedeyhteisössä ilmeisesti harvinaista. Tämä johtunee siitä, että kilpailu paikoista on suhteellisen tarkoin säädeltyä ja arvostelu julkista. Akateeminen maailma on luultavasti vähemmän naisia syrjivä kuin useimmat muut työyhteisöt. Yliopistomaailmassa on kuitenkin käytäntöjä sekä tieteellisen että sosiaalisen kanssakäymisen muotoja, jotka ovat naisille epäedullisia ja siksi toimivat naisia syrjivästi. Naisten tutkimusaiheiden aliarvostus saattaa olla eräs piilosyrjinnän muoto. Vaikka naistutkija olisi arvostettu omalla tutkimusalueellaan, hän ei pääse tieteenalansa arvoasteikossa kovin korkealle. (Naisten tutkijanuran ongelmat ja esteet 1982, 24-26.) Komitean työryhmän selvityksistä on kulunut jo viisitoista vuotta. Onko piilosyrjintä tässä ajassa poistunut vai muuttunut näkyväksi syrjinnäksi vai onko näkyvä syrjintä muuttunut tasa-arvolain seurauksena piilosyrjinnäksi?

Outi Raehalme on tutkinut lahjakkaita naisia tohtoriopiskelijoina ja hänen mukaansa näkyvästä syrjinnästä ei tiedeyhteisössä voi enää puhua. Kuitenkin sukupuoleen liittyvän syrjinnän olemassaolo tiedeyhteisössä on monissa tutkimuksissa osoitettu. Syrjinnän muoto on vain muuttunut hienovaraisemmaksi. (Raehalme 1996, 138.) Eikö hienovarainen piilosyrjintä sitten juuri ole näkyvää syrjintää? Vai onko tosiaan niin, että se mikä ennen oli näkyvää syrjintää on nyt tasa-arvokeskustelujen jälkeen jouduttu ikään kuin piilottamaan? Raehalmeen kyselytutkimuksen mukaan väitteeseen 'naisen tulee olla huomattavasti miestä parempi pärjätäkseen akateemisessa maailmassa' yhtyi 59 % vastaajista. Kuitenkin vain 23 % oli sitä mieltä, että naisopiskelijoita kohdellaan epätasa-arvoisesti. Muutamat naisvaltaisten alojen edustajat totesivat, että miesten on helppo alansa ainokaisina edetä opinnoissaan, koska heidät huomataan ja heitä kannustetaan alalle. Naisvaltaisen alan miehistymistä pidetään myönteisenä kehityksenä koko alalle. Miesvaltaisten alojen naisedustajista jotkut kuvasivat yksinäisyyttään ja ulkopuolisuuden kokemustaan sekä epävirallisissa että virallisissa piireissä miesvaltaisilla laitoksilla. (Raehalme 1996, 139.)

5.2. Positiivista syrjintää ja kiintiöintiä

Juha Räikän (1993) mukaan oikeudenmukainen keino korjata sukupuolten välistä epäoikeudenmukaisuutta on toteuttaa niin sanottua käänteistä tai positiivista syrjintää. Positiivinen syrjintä tarkoittaa sitä, että naisia aletaan suosia miesten kustannuksella, koska aiemmin miehiä on suosittu naisten kustannuksella. Tyypillisin positiivisen syrjinnän keino on kiintiöjärjestelmä. Virkoja, koulutuspaikkoja tai hallinnollisia asemia voidaan kiintiöidä naisille, mikä tarkoittaa sitä, että tietty määrä viroista, koulutuspaikoista ja asemista varataan joka tapauksessa naisille, riippumatta heidän pätevyydestään ja kyvyistään verrattuna miespuolisiin hakijoihin. Kiintiöjärjestelmään siis kuuluu, että nainen ei tule valituksi vain siinä tapauksessa, että hän on yhtä pätevä ja kyvykäs kuin joku hänen miespuolisista kilpailijoistaan vaan nainen tulee valituksi aina. Koska kiintiöjärjestelmä kuulostaa epäilemättä ankaralta, monet ovat taipuvaisia ajattelemaan, että positiivinen syrjintä ei lopulta voi olla oikeudenmukainen keino korjata yhteiskunnan epäoikeudenmukaisuutta. Käytännössä positiivinen syrjintä on kuitenkin ainoa tehokas ratkaisu yhteiskunnan epäoikeudenmukaisuuden muuttamiseksi oikeudenmukaisuudeksi. (Räikkä 1993, 91-92.)

Räikän (1993) mukaan yksi yliopistoon kohdennettavan positiivisen syrjinnän mahdollinen seuraus on tutkimustoiminnan romahtaminen. Toinen mahdollinen seuraus on naistutkijoiden yleisen arvostuksen hiipuminen. Kun ihmiset tietävät, että naiset saavat tutkijanuran ilman erityistä pätevyyttä, syntyy mielikuva, ettei yksikään nainen siis ole erityisen pätevä tutkija. Positiivinen syrjintä haittaa niitä naisia, jotka eivät kaipaa erityisjärjestelyjä menestyäkseen. Positiivisen syrjinnän hyväksymiselle on olemassa yksi järkevä perustelu. Kaikilla ryhmillä on taipumus kai huomaamattaan jossakin määrin suosia omia jäseniään. Ihanteellisimmassa muodossaan oikeudenmukaisuus voi siis toteutua vain silloin, kun päätöksentekijöiden joukko edustaa mahdollisimman monipuolisesti erilaisia ryhmiä. Naisten suosiminen on yksi keino lisätä tulevaisuudessa tehtävien päätösten oikeudenmukaisuutta. (Räikkä 1993, 100-102.)

Kiintiöitä siis vastustetaan sillä periaatteella, että kiintiöt alistavat naista aliarvioimalla hänen kyvykkyytensä. Kiintiöitä vastustetaan myös siksi, että kiintiöiden nähdään syrjivän toista sukupuolta. Tämä näkökulma unohtaa kuitenkin, että kiintiöt ovat nimenomaan vain väline sen takaamiseksi, että aliedustettuna oleva osapuoli saa myös mahdollisuuden. Ehkä kuitenkin taustalla on yliedustettuna olevan osapuolen pelko ennen niin itsestään selvän asemansa menettämisestä ja siitä, että löytyykin päteviä vastakkaisen sukupuolen edustajia ja oma pätevyys

naismäärät, jolloin laatu kärsii. Erityisesti pelätään sitä, että pätevä nainen leimataan vain pakolliseksi 'kiintiö naiseksi'. Kiintiöiden tarkoitus on antaa aliedustettuna olevalle sukupuolelle mahdollisuus osallistua tasa-arvoisesti päätöksen tekoon ja nimenomaan tehtävään pätevälle edustajalle. Kiintiöiden yhtenä hyvänä tavoitteena on tehdä itsestänselvyys siitä, että miehet ja naiset ovat tasapuolisesti mukana päättämässä asioista, jotka vaikuttavat meihin kaikkiin. (Kaasinen 1996, 12-13.)

Kesällä 1996 opetusministeri Olli-Pekka Heinosen esittämä ajatus opettajakoulutuksen opiskelijavalinnoissa uudelleen käyttöön otettavista kiintiöistä kuohutti niin Tasa-arvoasiain neuvottelukuntaa (TANE) kuin Suomen ylioppilaskuntien liittoa (SYL) ja muita tahoja. Kiintiöt suosivat miesopiskelijoita, koska opettajankoulutuslaitos on naisvaltaistunut. SYL:n mukaan opiskelijavalinnan ydintavoite on auttaa nuorta oman paikan löytämisessä ja edistää persoonallista sitoutumista koulutuksen tavoitteisiin ja luoda tehokkaan opiskelun ja oppimisen edellytyksiä. SYL:n mielestä opiskelijavalintoja on kehitettävä sisällöllisesti eikä kiintiöperiaattein. Opiskelijavalinta toteutuu parhaiten, mikäli kaikki hakijat sukupuoleen ja ikään katsomatta ovat samalla lähtöviivalla. (Laine, Pohja 1996.) TANE:n mukaan sukupuolikiintiöiden käyttöönotto opettajankoulutusvalinnoissa merkitsisi sitä, että ansioituneemmat naishakijat syrjäytyisivät vähemmän ansioitujen mieshakijoiden tieltä. (Tane tiedottaa, 1996.)

Opettajakiintiökeskustelussa on tullut ilmi huoli opettajien ja kasvattajien naisistumisesta, samaan aikaan kun tekniset alat vetävät yhä paljon enemmän poikia kuin tyttöjä. Gordonin (1991) mukaan ne miehet, jotka hakeutuvat opettajiksi tulevat naisia todennäköisemmin seuraamaan vertikaalista urakehitystä, joka johtaa pois luokkahuoneista. Kun opettajan ammatti on muotoutunut yhdeksi hyvinvointivaltion palkkaviraksi muitten ohella, mikään ei sido hyvin menestyviä opettajia kouluihin. Täten koulujen naisistumiskeskustelussa esitetyt käsitykset, joiden mukaan tytöt 'nappaavat' opettajakoulutuksen opiskelijapaikat tai miehiä 'poissuljetaan' opettajuudesta ovat kyseenalaistettavissa. (Gordon 1991, 209.)

Ruotsissa on perustettu kolmekymmentä professuuria aloille, joilla toisella sukupuolella on aliedustus. Virat täytetään aliedustetulla sukupuolella, ja käytännössä ne on siis kiintiöity naisille. (Julkunen 1997, 1.) Naisirityisyys on yliopistoelämässä ollut vaikea asia, koska se asettaa sukupuolen ja pätevyyden eriarvoiseen asemaan. Mats Lundströmin (1996) mukaan varsinkin yliopistomaailmassa on vaikeaa saada hyväksyntää naisten positiiviselle erityiskohtelulle. Yliopistomaailmassa on erityisen ongelmallista se, ettei valita pätevintä vaan valitaan sukupuolen

sukupuolia on oltava edustettuina yliopiston hallintoneuvostoissa. Ainakin yhden naisen pitää olla asiantuntijana kussakin virkaelimestä. Kyse ei ole kuitenkaan erikoiskohtelusta vaan kiintiöinnistä. (Lundström 1996, 92-96.)

Lundströmin (1996) mukaan sukupuolibalanssia ei pitäisi sekoittaa tasa-arvoon, koska tasa-arvo tarkoittaa yhtäläistä kohtelua, ei tilastollista tasapainoa. Tässä ajattelussa nojaututaan vanhakantaiseen tasa-arvon käsitteeseen. Tasa-arvon käsitteen sisällön voi myös määritellä siten, että ihmiset tarvitsevat samanlaisen hyvinvoinnin tason saavuttamiseksi erilaista kohtelua, koska kaikki eivät saa samoista resursseista irti yhtäläisiä hyötyjä. Ihmiset tarvitsevat erilaista kohtelua, erilaisia keinoja, päästäkseen samaan hyvinvoinnin tasoon. Naisiin sovellettuna tämä merkitsee sitä, ettei välttämättä auta, vaikka naisille suotaisiinkin yhtäläinen pääsy virkoihin. Sosiaaliset rakenteet, rooli-odotukset, ansiotyön ulkopuolinen työn jakautuminen ja miesten olemassa oleva keskinäinen verkosto pitävät naiset poissa viroista, vaikka heillä muodollisessa mielessä on niihin pääsy. Arkielämässä tähänastiset hallinnolliset kiintiöt ovat vastaiskuna selvästi johtaneet naisten vähättelyyn. Naista, jota aiemmin on kunnioitettu pätevänä alansa osaajana, on nyt ruvettu epäilemään 'kiintiö naiseksi'. Asetelmat ovat keikahtamassa päälaelleen: ennen oletettiin, että nainen on hyvinkin voinut päästä merkittävään asemaan suuren kyvykkyytensä perusteella, nyt ajatellaan useasti, että mies on asemassaan osaamisensa pohjalta ja nainen kiintiöitynä. (Ollila 1997, 63.)

Pelottelu ja huoli siitä, että 'kiintiö naiset heikentävät laatua' niin politiikassa kuin tieteessäkin on Husun (1997a) mukaan kiinnostava ilmiö. Naisten erityiskohtelun kritiikin paradoksi on siinä, että se kritisoi naisten kohtelua sukupuolensa edustajina eikä yksilöinä. Kritiikkiin sisältyy oletus, että naisia ja miehiä normaalioloissa kohdeltaisiin yksilöinä eli sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja suosintaa ei esiintyisi. Naisten aliedustus tutkijakunnassa on paljon kauaskantoisempi kysymys, jolla on sekä tieteenulkoisia että tieteensisäisiä vaikutuksia. Lisäksi naisten vähäisyys tieteentekijöissä on tuottanut ja tuottaa epistemologisia seurauksia: tieteen miehisiä vinoutumia ja tiedollisia aukkoja. (Husu 1997a, 61.)

6. YLIOPISTO YHTEISÖNÄ

6.1. Sukupuolitettu yliopisto

Korkeakouluihin opiskelemaan pääsy on useimmilla aloilla vaikeaa ja opiskelupaikan saaminen

vastaanottavat useamman kuin yhden koulutuspaikan. (Korkeakoulujen opiskelijavalintatilastojen kehittämistyöryhmän muistio 1995, 1.)

Suuri osa yliopistoyhteisön naisista ei pääse vaikuttamaan yhtä hyvin kuin miehet. Naisia on erityisen vähän ylimmissä päättävissä elimissä. Naisten mielipiteet jäävät näkymättömiksi yliopistoyhteisön asioista päätettäessä. Opiskelijoista ja perustutkinnon suorittaneista on jo vuosikymmeniä ollut puolet naisia, mutta siitä huolimatta naisten osuus opettajista ja tutkijoista on kasvanut kovin hitaasti. Naisten vähäinen määrä opetus- ja tutkimusviroissa johtuu osittain siitä, että naisten on ollut vaikeaa edetä akateemisella uralla. (Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen Helsingin yliopistossa 1990, i.) Onko yliopistollisessa arvomaailmassa jotain sellaista, joka vaikuttaa naisten halukkuuteen toimia yliopiston valtahierarkiassa?

Yliopistomaailma tarjoaa hyvän esimerkin selkeästi sukupuolittain eriytyneistä työtehtävistä ja ammattihierarkian kahtiajakautumisesta. Vaakasuoraa eriytymistä kuvaa toimistohenkilökunnan naisvaltaisuus ja pystysuoraa jakautumista taas osoittavat hallintohenkilökunnan johtoportaan miesvaltaisuus sekä naisten osuuden selvä väheneminen, mitä korkeammalle opetus- ja tutkimushenkilökunnan valtahierarkiassa mennään. (Voutilainen 1996, 24-25.)

Tasa-arvoa yliopistossa voidaan tarkastella kahden eri mallin avulla. Mallin valinnasta riippuen tasa-arvon toteutuminen yliopistossa näyttää erilaiselta. Ensinnäkin aritmeettinen tasa-arvo tarkoittaa sitä, että joka paikassa on tietty suhde naisia ja miehiä, yleensä puolet tai vähintään 40 % molempia. Tässä mallissa tavoitteeseen uskotaan päästävän kiintiöillä ja vaikuttamalla asenteisiin, esim. nuorten oppiainevalinnoissa. Toinen tapa tarkastella asiaa on suhteellinen tasa-arvo, jossa seurataan sukupuolten välistä määrällistä suhdetta eri tasoilla. Tällöin suhdeluvun tulisi pysyä samana sisään otettujen, perustutkinnon suorittaneiden ja jatko-opiskelijoiden kohdalla aina professorien määrään saakka. Tällä hetkellä suhdeluku eri aloilla ei toteudu lisensiaatti- eikä varsinkaan tohtoritasolla. Jälkimmäinen malli lähtee liikkeelle yksilön valinnoista, kun taas ensimmäinen määrää sukupuolten välisen suhdeluvun jo valmiiksi. (Jallinoja 1995, 3.)

Yliopistokoulutuksen saaneiden naisten osuus OECD-maissa on suurin USA:ssa ja Norjassa, jossa se on yli 20 % naisista, kuin muissa OECD-maissa osuus on n. 10 %. Suomen koulutussaavutukset ovat yleisesti ottaen OECD-maiden keskitasoa jonkin verran paremmat, kuten myös Ruotsin ja Tanskan. Suomen erityisongelmana on sukupolvien välinen kuilu, joka on OECD-maiden suurin nuorimmassa ja vanhimmassa ikäluokassa. Vuonna 1992 OECD-maissa lähes puolet

Tanskassa (47 %), Norjassa (40 %), Espanjassa (48 %), Portugalissa (48 %), Hollannissa (42 %) Ruotsissa (46 %) ja Suomessa (42 %). Alhaisin naisten osuus yliopistotutkinnoista oli Englannissa (36 %) ja Saksassa (35 %). (Nurmi 1996, 12-15.) Eri maiden vertailukelpoisuutta heikentää kuitenkin se tosiasia, että eri maissa korkeakoulutus- ja yliopistotutkinnot ovat eritasoisia.

Vuonna 1995 uusista opiskelijoista 54 % oli naisia Suomen korkeakouluissa. Kaikista opiskelijoista naisten osuus oli 52 %. Korkeakoulujen 20 opintoalasta 16 opintoalaa oli naisenemmistöistä. Korkein naisten osuus oli terveydenhuollon opintoalalla, jossa naisia oli 94 % opiskelijoista. Teknillis-tieteellinen opintoala oli ainoa opintoala, joka on selvästi miesenemmistöinen, sillä naisten osuus oli edelleenkin vain 18 %. 1980-luvun puolestavälistä lähtien naisten osuus on pysytellyt yli 50 % korkeakouluopiskelijoista. Vuonna 1995 naiset suorittivat ylemmistä korkeakoulututkinnoista 56 %, lisensiaattitutkinnoista 42 % ja tohtorin tutkinnoista 37 %. (Korkeakoulut 1996, 5-11.)

6.2. Yliopiston tasa-arvotyön tavoitteet ja tasa-arvosuunnitelmat

Suomen 20 yliopistosta ja korkeakoulusta yhdeksässä on tasa-arvosuunnitelma. Tasa-arvosuunnitelmat ovat Jyväskylän, Helsingin, Tampereen, Turun ja Lapin yliopistoissa sekä Helsingin kauppakorkeakoulussa, Svenska handelshögskolanissa, Turun kauppakorkeakoulussa ja Åbo Akademiassa. Taideteollisessa korkeakoulussa on laadittu selvitys sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumisesta, Teatterikorkeakoulussa on laadittu tasa-arvotilasto ja tasa-arvosuunnitelma on suunnitteilla Oulun, Kuopion ja Joensuun yliopistoissa sekä Teknillisessä korkeakoulussa ja Sibelius-Akatemiassa. Lappeenrannan ja Tampereen teknillisessä korkeakoulussa, Kuvataideakatemiassa ja Vaasan yliopistossa ei ole tasa-arvosuunnitelmaa eikä tasa-arvotoimikuntaa. (Tasa-arvotyö yliopistoissa ja korkeakouluissa 1995, 1-4.)

Muutamissa suunnitelmissa on perusteellisesti esitelty tasa-arvolainsäädäntöä, erilaisia ohjeita sekä tasa-arvoon liittyviä yleisiä tutkimuksia ja yliopiston omia selvityksiä. Suunnitelmiin on otettu mukaan myös oman yliopiston tasa-arvotilastoja. Yleensä tasa-arvosuunnitelmat painottuvat enemmän tasa-arvon edistämiseen henkilöstöpolitiikassa kuin esim. opetuksessa. Useimmissa suunnitelmissa ei ole asetettu selkeitä määrällisiä tavoitteita tai aikarajoja suunnitelluille toimenpiteille. Suunnitelmien tavoitteissa mainitaan samanlaiset oikeudet ja velvollisuudet naisille ja miehille, yhtäläiset mahdollisuudet päästä virkoihin, vaikuttaa päätöksentekoon, uralla etenemiseen, koulutukseen, itsensä kehittämiseen ja tutkimukseen sekä

velvoittaviksi ja määritelty tarkemmin, kenen vastuulla ne ovat, kun taas toisissa on esitetty pikemminkin yleisiä suosituksia. (Tasa-arvotyö yliopistoissa ja korkeakouluissa 1995, 5-6.)

Jyväskylän yliopiston tasa-arvosuunnitelman (1992) tavoitteena on luoda sellaiset tasa-arvoiset olosuhteet, joissa kaikilla työntekijöillä ja opiskelijoilla on samat oikeudet ja velvollisuudet, sekä samat mahdollisuudet virkoihin, koulutukseen, tutkimukseen ja uralla etenemiseen sekä mahdollisuus kehittää ja toteuttaa itseään ja kokeilla uusia työtehtäviä samoilla työn ja opiskelun ehdoilla tasaveroisissa fyysisissä ja psyykkisissä opiskelu- ja työoloissa. Tasa-arvotyön lähtökohtana on yleisesti epätasa-arvo, joka muodostaa eräänlaisen itseään ylläpitävien mekanismien avulla toteutuvan kierteen. (Tasa-arvoon 1992b, 2.)

Tasa-arvosuunnitelmissa pyritään rohkaisemaan opiskelijoita valitsemaan perinteisistä sukupuolirooleista poikkeavan alan ja vähentämään eri alojen jakautumista naisten tai miesten aloiksi. Aktiivisella tiedotuksella yritetään muuttaa pyrkijöiden asenteita ja perinteisiä sukupuolirooleja. Opiskelemaan hakeutuville jaettavassa informaatiossa työnkuvat esitetään sekä naisten että miesten työnkuvina niin tekstissä kuin kuvissakin. Jaettaessa informaatiota yliopiston tarjoamista opiskelumahdollisuuksista tulee kuvata alojen soveltuvuutta myös alalla vähemmistönä olevalle sukupuolelle. Huomiota kiinnitetään myös sisäiseen opinto-ohjaukseen sekä peruskurssien merkitykseen informaation antajina ja niiden sisältöön. Suunnitelmissa korostetaan myös tasapuolisuutta opiskelijavalinnoissa. Valintakokeiden laatijoina ja tarkastajina sekä sisäänotosta päättävien joukossa tulee olla miehiä ja naisia. Valintakoekirjat ja valintakysymykset tai valintakriteerit eivät saa suosia tai syrjiä kumpaakaan sukupuolta. (Tasa-arvotyö yliopistoissa ja korkeakouluissa, 6.)

Yksi Helsingin yliopiston tasa-arvotyön päätavoitteista on sukupuolten tasa-arvovaatimuksen velvoittavuuden ymmärtäminen yliopisto-organisaation kaikilla tasoilla, erityisesti osana johtamista. Tasaisempi sukupuolirakenne merkitsee tietojen, kokemusten, erilaisten ominaisuuksien ja taitojen laajempaa hyväksikäyttöä (Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen Helsingin yliopistossa 1990, 3). Yliopiston tasa-arvotyön tavoitteita ovat myös tasa-arvoiset mahdollisuudet sijoittua työtehtäviin ja edetä uralla yliopistossa, työn vaativuuteen perustuva palkkausjärjestelmä, mahdollisuudet osallistua päätöksentekoon ja sen valmisteluun. Tasa-arvotyön tavoitteena on myös saada sukupuolijakaumaa jatkotutkintojen osalta vastaamaan perustutkintojen jakaumaa. Lisäksi halutaan varmistaa naisten ja miesten tasapuolinen osallistuminen hallintoon ja työryhmiin. Perustavoitteena on muuttaa ihmisten asenteita.

Helsingin yliopiston ehdotus tasa-arvosuunnitelmaksi (1990) esittelee ulkoisen ja sisäisen tasa-arvon käsitteen. Ulkoisen tasa-arvotyön tavoitteena on ensinnäkin sellaisen tilanteen saavuttaminen, että naisia ja miehiä on suunnilleen yhtä paljon yliopiston eri tehtävissä ja opintoaloilla. Sisäisessä tasa-arvossa pitkällä aikavälillä tasa-arvotyön tavoitteena on aikaansaada tilanne, jolloin vallitsee tasapaino naisten ja miesten vaikutusvallan, tiedon, kiinnostuksen ja elämäkokemuksen huomioon ottamisessa. (Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen Helsingin yliopistossa 1990, ii.) Miten tasapaino sitten on saavutettavissa? Miksi ylipäätään tytöt pitäisi saada kiinnostumaan tekniikasta ja pojat yhteiskunnallisista aloista? Tasa-arvon tavoitteena tulisi olla myös erilaisten alojen tasavertaisuuden korostaminen.

6.3. Naiset tutkijoina ja professoreina

Naisia hakeutuu tieteelliseen jatkokoulutukseen Suomessa miltei yhtä paljon kuin miehiä. Todennäköisesti naisia kiinnostaa tieteellinen työ tohtorin tutkinnon jälkeenkin. (Raehalme 1996, 137.) Maaret Wagerin (1996) mukaan akateemisille naisille on itse asiassa melko tyypillistä sanoa, että heistä tuli tutkijoita sattumalta. Tutkimusprojekteihin kiinnittäminen toimii monesti siltana jatko-opintoihin ja tutkijanuralle, joskaan yhteys ei ole yksiselitteinen. Tutkimusprojektin tarkoituksesta riippumatta naisten kiinnittäminen siihen voi palvella tasa-arvotavoitteita esim. tasoittamalla tutkimushenkilöstön sukupuolijakaumaa. Ylempien opetus- ja tutkimusvirkojen sukupuolijakauma tasoittuu hyvin hitaasti. (Tasa-arvoon 1992a, 9-10.)

Maaret Wagerin (1996) mukaan tutkijanaiset miesvaltaisilla aloilla pyrkivät häivyttämään sukupuolensa, sillä sukupuolen korostuminen sotkeutuu kulttuuriseen merkitykseen naiseudesta suhteessa mieheyteen. Tullakseen hyväksytyksi naisina, tutkijoiden tulisi olla vaatimattomia ja taipuisia, mutta saadakseen äänensä kuuluville tiedeyhteisössä heidän tulisi olla määrätietoisia ja kilpailukykyisiä. Wagerin tutkimustulokset osoittavat, että miesvaltaisten alojen tutkijanaisten on vaikea yhdistää yksityistä ja julkista identiteettiä. Ristiriita naiseuden ja tutkijuuden välillä ilmenee jännitteenä 'naisen akateemisen minän' ja 'yksityisen minän välillä'. (Wager 1996, 3-6.) Wagerin haastatteleminen naisten mukaan akateemisen henkilön prototyyppi on joku, joka uhraa koko elämänsä tieteelle, kuka on aina töissä ja on hyvin vakava henkilö (Wager 1994, 220).

Arto Halisen (1990) tutkimuksen mukaan sukupuolten välisille eroille voitaisiin etsiä selitystä neljästä suunnasta. Voidaan ajatella, että naiset eivät ole päässeet yhtä nopeasti kuin miehet perustutkinnon suorittamisen jälkeen sellaisiin yhteisöihin, joissa väitöskirjatyö olisi saatu ripeästi

puutteesta ja tiedeyhteisön luonteesta. Voi myös olla, että naisten ajankäyttö on esim. lastenhoidon tai muiden töiden takia erilainen kuin miesten. Toisin sanoen naiset eivät voisi tai haluaisi käyttää niin suurta osaa vuorokaudessa tai normaalin työajan ulkopuolelle jäävästä ajasta tutkimukseen kuin miehet. Yksi syy voi olla, että korkeakoulujen tutkija naiset eivät ole päässeet perustutkinnon suorittamisen jälkeen niin nopeasti tutkimus- ja opetustehtäviin kuin miehet tai että naiset ovat olleet miehiä useammin sellaisissa työtehtävissä, jotka eivät mahdollista päätoimista jatko-opiskelua. Seurauksena olisi, että väittely viivästyy. (Halinen 1990, 43-44.)

Liisa Niemisen (1997) mukaan ensimmäinen askel naisprofessoreiden osuuden lisäämiseksi yliopistoihin olisi se, että naisten vähäinen osuus professorikunnassa tunnustetaan ongelmaksi. Ne miehet ja naiset, jotka ovat viran saaneet, ovat luultavasti lähtökohtaisesti sitä mieltä, että he ovat saaneet sen ansioillaan ja virkaa vailla olevat ovat yksinkertaisesti vain huonompia tutkijoita. Vaikka opiskelijoista yli puolet on monella alalla naisia ja myös tohtoreista naisten osuus on kasvanut, ei muutos ole näkynyt läheskään samassa määrin professorinimityksissä. Naisten aseman parantamiseksi yliopistoissa tarvittaisiin erityisiä tukitoimia. Asia tulisi sijoittaa laajempaan yhteiskunnalliseen kokonaisuuteen, koulutuksen tasa-arvoon kaikilla tasoilla. (Nieminen 1997, 64.)

6.4. Miksi tasa-arvo on yliopistossa tärkeää?

Sukupuolen mukaiset eriytyneet koulutusrakenteet muokkaavat naisten ja miesten rooliodotuksia eri suuntiin. Yliopiston oletetaan olevan tasa-arvoinen, koska se toimii ylimpänä korkean koulutuksen pyhättönä. Jos kerran akateemisesti koulutetut naisetkaan eivät ole tasa-arvoisia akateemisesti koulutettujen miesten kanssa, niin miten alemman koulutusluokan naiset ja kouluttamattomat naiset sitten voisivat olla tasa-arvoisia miesten kanssa? Korkeakouluja pidetään koulutuksen esikuvina ja siksi olisi tärkeää, että niissä sukupuolen mukainen tasa-arvo toimisi esikuvina muille koululaitoksille ja työyhteisöille.

Toisaalta akateemisesti koulutetuilla naisilla on todennäköisesti itsetunto ja itseidentiteetti paljon kehittyneempi kuin alemman koulutuksen omaavilla naisilla. Varsinkin jatko-opintoja suorittaneet naiset voivat katsoa, etteivät he tarvitse oman tieteellisen näyttönsä tueksi ja turvaksi professorin virkoja tai johtokuntapaikkoja tai kiintiöintiä, sillä he menestyvät muutenkin. Opetustyö ja alemmat opetusvirat voivat tuntua mielekkäämmiltä kuin ylhäinen yksinäisyys huipulla professorin virassa.

Mitä tekemistä tilastollisella balanssilla sitten on tasa-arvon kanssa? Voiko tasa-arvo toteutua, jos tilastollinen tasa-arvo toteutuu? Toisaalta, jos tilastollinen tasa-arvo ei toteudu, on sillä yleensä taipumus kääntyä hierarkkiseksi rakenteeksi. Tasa-arvoa ei välttämättä pysty kartoittamaan pelkän tilasto-aineiston avulla, mutta toisaalta tasa-arvoselvitys ilman tilastofaktaa on selvästi puutteellinen. Tasa-arvo ei välttämättä merkitse pelkkää tasan jakautunutta sukupuolibalanssia, mutta tasaisemmat sukupuolijakaumat auttavat tasa-arvon tavoittelussa. Tilastollinen balanssi voisi auttaa myös feminiinisiksi luokiteltujen avujen kunnioittamiseen, sillä jos ainoastaan sellaiset naiset menestyvät, joilla on maskuliiniseksi luokiteltuja ominaisuuksia, niin heikentää se muiden naisten pääsemistä eteenpäin.

Tasa-arvon tavoittelu tulisi nähdä ja kokea tärkeäksi asiaksi, koska se osaltaan vaikuttaa niin opiskelu- kuin työyhteisön mielekkyyteen. Yhteisöillä, missä suurin osa on vain toista sukupuolta, on taipumus muodostua jäykiksi. Kummankin sukupuolen edustus nähdään rikkautena kullakin alalla. Alavalinta ei ole koskaan yksinkertainen tapahtumasarja, vaan siihen vaikuttaa niin kasvatus, koulutus, ympäristö, opitut käytännöt, omat mielihalut ja ambitiot kuin kulttuurinen kontekstikin. Kuitenkin naisten määrä ja tasa-arvo ei välttämättä kulje käsikkäin. Kun tilastollinen balanssi on toteutunut, on tasa-arvon käyrä saattanut joutua laskusuuntaukseen, koska alan arvostus on laskenut naisten tulon myötä.

Naisten aliedustus viroissa ja johtokunnissa koetaan puutteeksi ja epätasa-arvoksi. Epätasa-arvo on ongelma silloin, kun asioista päätetään vain toisen sukupuolen kesken. Nykyään kielteistä julkisuutta saa seksistisillä kannanotoilla ja epätasa-arvoisilla yhteisöillä. Yliopistolle tasa-arvokysymys korostuu imagokysymyksenä. Toisaalta vaikka miehillä on vallan tahtipuikko kädessään, naisten korkeat asemat ovat yhteisöissä ja yrityksissä arvossaan. Aino Sallisella on naisena oma imagonsa Jyväskylän yliopiston rehtorina.

Yliopistoissa tasa-arvo nähdään tärkeäksi asiaksi myös tieteen tekemisen kannalta. Jotta tiede ja tutkimustyö edistyisivät, tarvitaan siihen myös naisten voimavaroja ja pääomaa. Ilman naisten panostusta opiskeluun, opetukseen ja tieteen tekemiseen, on tiedettä mahdoton nähdä kasvavana ja kehittyvänä. Tämä tulisi muistaa myös jatko-opintojen kannalta, jotta naisia kannustettaisiin enemmän jatko-opiskeluun. Naisten jatko-opiskeluun liitetään aina myös perheen vaikutus. Miksi naisten on vieläkin niin vaikea yhdistää perhettä ja uraa? Vaikka suomalainen hyvinvointivaltio on auttanut naisia perheen ja uran yhdistämisessä, on 1990-luvun lama koetellut naisia. Toisaalta muihin maihin verrattuna jatko-opiskelijat ja tutkijat, niin miehet kuin naisetkin ovat suurimmaksi

osaksi perheellisiä, mikä osaltaan kertoo suomalaisen hyvinvointivaltion vastaan tulemisessa perheen hyväksi. Naisten vain on vaikeaa toteuttaa uraa ja perheen perustamista yhtäaikaisesti.

1990-luvun laman myötä on seurauksena ollut runsas jatko-opintoihin satsaaminen ja tohtoreiden suuri määrä, jolloin on ihmetelty mihin kaikki tohtorit joutuvat, koska professorin virkoja on kuitenkin vähän. Toisaalta tietyillä aloilla esim. teknisillä ja luonnontieteen aloilla on ennustettu lähitulevaisuudessa tohtoripulaa kansainvälistymisen vuoksi. Eikö juuri näillä aloilla olisi tilaus naistohtoreille?

Jyväskylän yliopistossa on koettu uusi murros maisterikoulutusohjelmien kehittämisen myötä. Maisterikoulutusohjelmissa luodaan tietyt edellytykset nopealle valmistumiselle ja tuetaan pro gradu -tutkielmien valmistumista, koska tarkoituksena on tehdä ne yhteistyönä yritysten kanssa. Maisterikoulutusohjelmat tuovat työelämän lähemmäs opiskelijan arkea. Maisterikoulutusohjelmat ovat painottuneet Jyväskylässä miesenemmistöisiksi, koska koulutusohjelmia on perustettu lähinnä juuri miesvaltaisille teknologian aloille, kuten matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan ja yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan informaatioteknologiaan ja tietojärjestelmätieteeseen. Tässä on nähtävissä taasen uusi epä tasa-arvon piikki yliopistossa. Miksei maisteriohjelmia perusteta myös yhteiskunnallisille, humanistisille ja kasvatustieteiden aloille?

7. TUTKIMUSSUUNNITELMA

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää tilastojen perusteella, toteutuuko sukupuolten välinen tasa-arvo Jyväskylän yliopistossa. Tutkimuksessa käytetään kvantitatiivista analyysia ja tulkitaan saatua tilastoaineistoa. Tavoitteena on tarkastella opiskelijoiden ja henkilökunnan sijoittumista sukupuolittain eri tiedekuntiin ja eri aloille. Sukupuolijakaumia tarkastellaan opiskelijaksi valikoitumisessa, perustutkinnon suorittamisessa, jatkotutkinnoissa, opintomenestyksessä ja yliopistoon sisällepääsyn taustapisteissä. Henkilökunnan osalta tarkastelun kohteena on naisten ja miesten sijoittuminen eri virkoihin. Lisäksi tarkastellaan yliopiston johtokuntien ja tiedekuntaneuvostojen sukupuolijakaumia.

Voidaanko tasapainoisia sukupuolijakaumia pitää tasa-arvon mittarina? Vaikka tasavossassa on kysymys myös tasapuolisista lähtökohtamahdollisuuksista, näkee tasavopolitiikka sukupuolien epätasapainon haitaksi ja miesten hallitseman ylimmän tason hierarkkiseksi rakenteeksi. Tasa-arvon saavuttamiseksi yliopistossa vaaditaan muutakin kuin tasapainoisia sukupuolijakaumia. Naisten osuuden lisääntyminen korkeissa viroissa ei ole tae tasa-arvoon, mutta se kertoo naisten pätevyyden ja koulutuksen arvostuksen nousemisesta.

7.1. Tutkimusongelman määrittäminen

Tutkimusongelmina voidaan esittää monia kysymyksiä. Kertovatko Jyväskylän yliopiston sukupuolijakaumat tasa-arvon toteutumisesta? Onko yliopistossa nähtävissä naisten ja miesten segregoitumista eri aloille niin kuin muilla yhteiskuntaelämän alueilla? Onko sukupuolten välillä havaittavissa eroja yliopistoon sisällepääsyssä, opintomenestyksessä ja tutkintojen suorittamisessa? Toteuttaako yliopiston hallinto- ja opetushenkilökunta samaa hierarkkista ja horisontaalista jakoa kuin yleensä työelämässä on nähtävissä?

Yliopiston sukupuolijakaumien voidaan olettaa muuttuneen 1970-luvulta 1990-luvulle ja tarkastelun kohteena on se, onko muutos ollut naisille edullinen. Tasa-arvon toteutumista tutkitaan perustutkinto-opiskelijoiden jakautumisella eri tiedekuntiin ja koulutusohjelmiin. Lisäksi vertaillaan eri laitosten opiskelijoiden ja opetushenkilökunnan

sukupuoli helpommin sisälle yliopistoon ja mihin tiedekuntiin kumpikin sukupuoli hakeutuu. Lisäksi vertaillaan tyttöjen ja poikien yliopistoon sisällepääsyn taustapisteitä ja lukion keskiarvoa. Suoritetuista tutkinnoista vertaillaan naisten ja miesten osuuksia ja tarkastellaan vastaavatko perustutkintojen sukupuolijakaumat jatko-tutkintojen sukupuolijakaumia tai varsinaisten opiskelijoiden sukupuolijakaumia sekä vastaavatko professorin virkojen sukupuolijakaumat suoritettujen tohtorin tutkintojen sukupuolijakaumia. Opintomenestystä vertaillaan naisten ja miesten pro gradu -tutkielmien arvosanojen avulla. Henkilökunnasta tarkastelun kohteena on naisten osuus opetushenkilökunnasta sekä johtokunnista, toimikunnista ja tiedekuntaneuvostoista.

Tutkimuksen viitekehyksenä on feministinen käsitys tasa-arvopolitiikasta ja koulutuksesta. Vaikka feminismin käsitys tasa-arvosta on ristiriitainen, on feminismin avulla pyritty naisten emansipaatioon sekä patriarkaalisesta ja maskuliinisen vallan purkamiseen.

7.2. Aineiston koostaminen

Tutkielman aineistona on Jyväskylän yliopiston opiskelija- ja henkilökuntatilastot. Tarkastelun kohteena on opiskelijoiden ja henkilökunnan sukupuolen mukainen jakautuminen. Opiskelijarekisteriä pidetään jatkuvasti yllä ja opiskelijatiedot oli saatavissa helposti opiskelijarekisterin pitäjän ja atk-keskuksen avustuksella. Hallinto- ja opetushenkilökuntatietojen saaminen oli vaikeampaa, koska henkilökuntarekisteriä oltiin uusimassa uuteen järjestelmään ja tarvittavat tilastot jouduttiin ajamaan erikseen vanhasta rekisteristä. Varsinaista henkilökuntarekisterin pitäjää ei ole olemassa ja näin ollen henkilökunnasta oli vaikeaa saada tietoja. En myöskään saanut kaikkia haluamiani tilastoja, esim. palkkatilastoja. Sen takia keskityin lähinnä opiskelija-aineistoon.

Opiskelija-aineiston ongelmana on sen runsaus. Isoa aineistoa on vaikea ja työläs käsitellä. Ongelmana oli myös eri tietojen yhdisteleminen ja miltä ajalta tiedot olisi otettava. Joissain kohdin olen käsitellyt asioita tiedekunnan tarkkuudella, joissain kohdin taas aloittain tai koulutusohjelmittain. Osassa aineistoa olen käyttänyt myös vanhempaa tietoa 1970- ja 1980-luvuilta ja osa aineistosta käsittää vain 1990-luvun. Olen koonnut aineistoni liiteosaksi, josta selviää opiskelijoiden ja henkilökunnan sukupuolen mukainen jakautuminen. Osan kuvista olen laittanut liiteosaan, koska kuvamateriaalia kehittyi

Osan aineistosta olen kerännyt itse ja osan olen saanut valmiina tietoina, joista olen tehnyt excel-taulukkolaskentaohjelmalla taulukoita ja kuvia. Itse keräämäni aineiston varsinaisista opiskelijoista ja suoritetuista tutkinnoista olen saanut opiskelijatilastoista, joita julkaistaan kolme kertaa vuodessa (30.9, 31.12 ja 31.5). Opiskelijamääristä olen käyttänyt kevään tietoja (31.5), koska opiskelijamäärät lisääntyvät vuoden aikana, kun opiskelemaan kirjaututaan jatkuvasti. Suoritetuista tutkinnoista olen käyttänyt joulukuun lopun tietoja. Olen käyttänyt aineistoni apuna vanhoja, jo tehtyjä tilastoja, jotka on julkaistu vuonna 1992 Jyväskylän yliopiston tasa-arvosuunnitelman yhteydessä. Niistä olen poiminut lähinnä 1970-luvun ja 1980-luvun tietoja. Opiskelijarekisterin pitäjä Eeva-Liisa Tauriainen on tehnyt valmiiksi tilaston perustutkinto-opiskelijoista ja hakeneiden ja hyväksytyjen opiskelijoiden tiedoista vuodelta 1996, joihin olen tarvittaessa lisännyt tietoja ja muokannut ne taulukoiksi. Itse olen kerännyt vuoden 1991 hakijatiedot opiskelijatilastoista. Pro gradu -tutkielmien arvosanoista olen käyttänyt vuonna 1995 tehtyä tutkimusta, joka ulottui vuoteen 1994. Kasvatustieteiden, liikuntatieteellisestä ja yhteiskuntatieteellisestä tiedekunnasta oli käytettävissä graduarvosanoja vain 1990-luvulta, matemaattis-luonnontieteellisestä ja humanistisesta tiedekunnasta pro gradujen arvosanat ovat vuodesta 1980 lähtien. Olen kerännyt opiskelijarekisterin pitäjän ajamien tietojen perusteella vuoden 1995 ja 1996 arvosanat. Opiskelijoiden taustapistetiedot on saatu atk-keskuksen suorittamien ajojen avulla, jotka tiedot olen kerännyt taulukkomuotoon. Henkilökuntatiedot olen saanut henkilöstöpäälliköltä ja saadut tiedot olen koonnut yhteen ja taulukoinut. Aineistoa kerätessäni olen pyrkinyt tarkkuuteen. Kuitenkin vanhojen tutkimusten aineiston tarkistaminen oli lähes mahdotonta (esim. 1970-luvun tiedot ja vanhat graduarvosanat) ja olen joutunut luottamaan niiden virheettömyyteen. Laskentakeskuksessa suoritettuja ajoja (opiskelijoiden taustapistet) on lähes mahdotonta tarkistaa, joten tietojen puuttuessa tai ollessa kyseenalaiset olen joutunut jättämään ne aineistostani pois. Lisäksi ongelmia on aiheuttanut, mitä opiskelijoita otetaan mukaan tilastoihin (esim. jatko-opiskelijat ja arvosanaopiskelijat). Olen laittanut taulukoihin huomautuksia, jos olen yhdistellyt tietoja tai niitä on jostain syystä puuttunut.

7.3. Mitä aineisto sisältää?

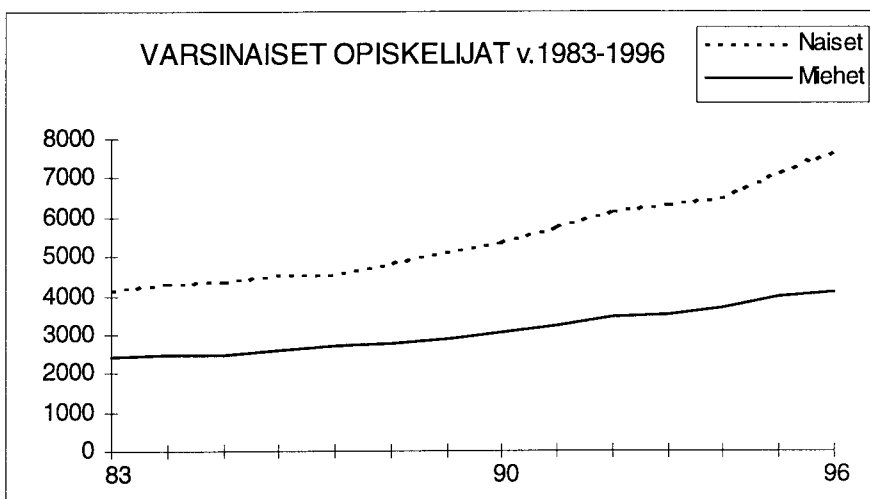
Opiskelija-aineisto koostuu viiden eri tiedekunnan (humanistinen, kasvatustieteiden, matemaattis-luonnontieteellinen, liikuntatieteellinen ja yhteiskuntatieteellinen)

tiedekunnittain vuosilta 1983-1996 (liite 1), perustutkinto-opiskelijat ja uudet opiskelijat koulutusaloittain vuonna 1996 (liite 2), yliopiston uudet opiskelijat tiedekunnittain vuosilta 1975-1996 (liite 3), yliopistoon hakeneet ja hyväksytyt tiedekunnittain vuosilta 1991 ja 1996 (liite 4), hakeneiden ja hyväksytyjen opiskelijoiden lukion keskiarvot tiedekunnittain (liite 5) sekä opiskelijoiden taustapisteet aineittain vuosilta 1991 ja 1996 (liitteet 6-10), yliopistossa suoritettut tutkinnot tiedekunnittain vuodesta 1975 lähtien (liite 11), yliopistossa suoritettut tutkinnot 1990-luvulla tiedekunnittain (liite 12), opiskelijoiden pro gradu -tutkielmien arvosanat tiedekunnittain vuosilta 1990-1996 (liite 13) ja opiskelijoiden graduarvosanat koulutusaloittain vuodesta 1980 tai 1990 lähtien (liitteet 14-18). Näissä kaikissa taulukoissa on eroteltu naisten osuudet erikseen.

Henkilökunta-aineistoon on koottu professoreiden ja muun opetushenkilökunnan koostumus tiedekunnittain (liite 19), opetushenkilökunta laitoksittain vuonna 1996 (liitteet 20-24), henkilökunnan koulutustaso sekä henkilökunnan osuus 1990-luvulla ja virkasuhteet vuonna 1997 (liite 25) sekä naisten ja miesten osuus johtokunnissa, toimikunnissa ja tiedekuntaneuvostossa vuonna 1990 ja 1997 (liite 26).

8. MITÄ TILASTOT KERTOVAT?

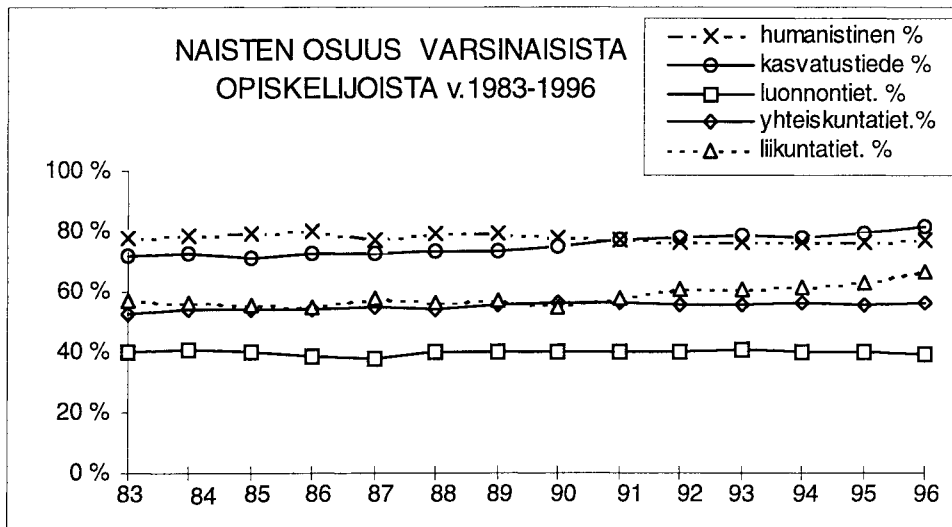
8.1. Yliopiston varsinaiset opiskelijat (liite 1)

Kuva 1.1 Yliopiston varsinaiset opiskelijat v. 1983-1996

Jyväskylän yliopiston opiskelijoiden määrä on noussut jatkuvasti. Vuonna 1996 yliopistossa opiskeli 11686 opiskelijaa ja näistä 7626 oli naisia ja 4060 miehiä. 1990-luvun

noin tuhannella opiskelijalla. Vuonna 1996 Jyväskylän yliopiston opiskelijoista 65 % oli naisia. Jyväskylän yliopisto on naisvaltainen, sillä 1980-luvulla ja 1990-luvulla naisia on ollut keskimäärin yliopistossa 64 %.

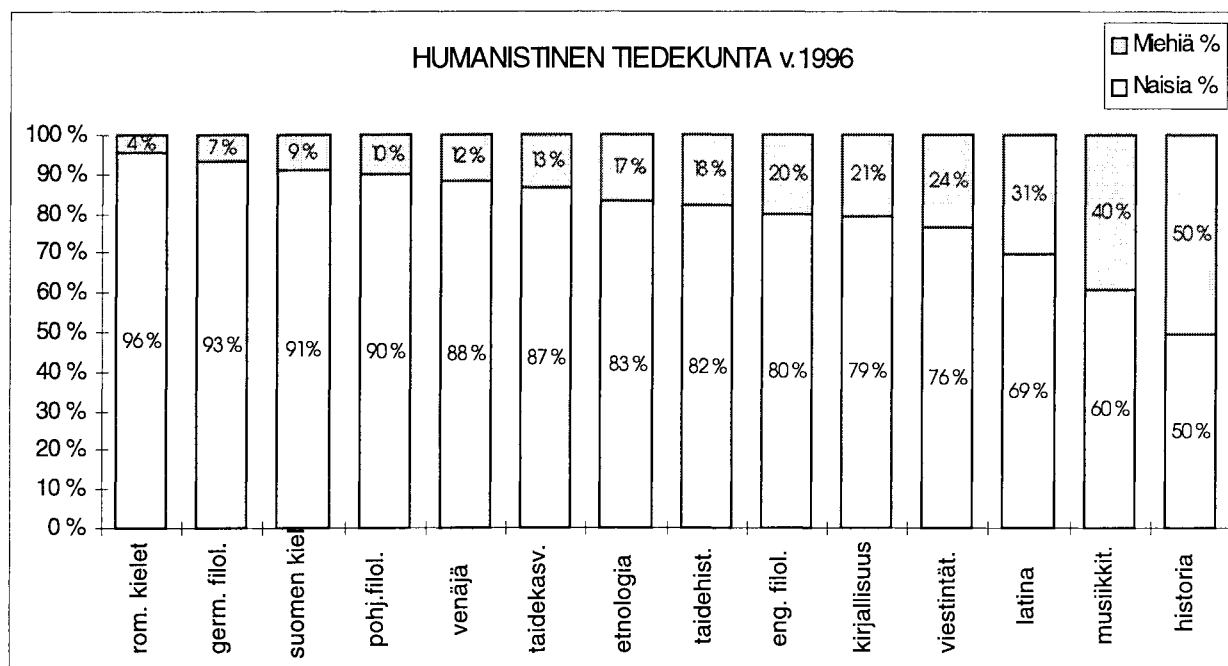
Kuva 1.2 Naisten osuus varsinaisista opiskelijoista tiedekunnittain v. 1983-1996

Naisvaltaisimpia tiedekuntia ovat humanistinen tiedekunta, jossa on 1990-luvulla ollut naisia 77 % ja kasvatustieteiden tiedekunta, jossa naisia on ollut 78 %. Vähiten naisia on 1990-luvulla ollut matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa, jossa naisten osuus on ollut 40 %. Sukupuoleltaan tasaisin tiedekunta on yhteiskuntatieteellinen tiedekunta, jossa naisten osuus on ollut 56 %. Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa naisia on ollut keskimäärin 61%.

Eniten naisten osuus on lisääntynyt 1980-luvulta 1990-luvulle kasvatustieteiden ja liikuntatieteellisessä tiedekunnassa. Kasvatustieteiden tiedekunnassa yksi syy naisten osuuden lisääntymiseen saattaa olla opettajakoulutuksen mieskiintiöiden lakkauttaminen 1980-luvun lopussa. Liikuntatieteellisessä naisten osuutta lisää terveydenhuollon koulutusohjelman naisvaltaisuus. Liikuntatieteellisen tiedekunnan sukupuolijakaumaa tasapainottaa sukupuolikiintiöt naisille ja miehille. Yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa naisia on ollut 1980-luvulla 54 % eli pari prosenttiyksikköä vähemmän kuin 1990-luvulla, myös humanistisessa tiedekunnassa naisten osuus on vähentynyt pari prosenttiyksikköä. Matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa naisten osuus on pysytellyt samana 1980-luvulla ja 1990-luvulla. Kaiken kaikkiaan sukupuolikoostumus on ollut samanlainen 1980-luvulta lähtien, toisaalta sukupuolikoostumuksessa heittoa voi aiheuttaa uuden koulutusohjelman perustaminen tiedekuntaan, jos se on nais- tai

8.2. Perustutkinto-opiskelijat koulutusaloittain (liite 2)

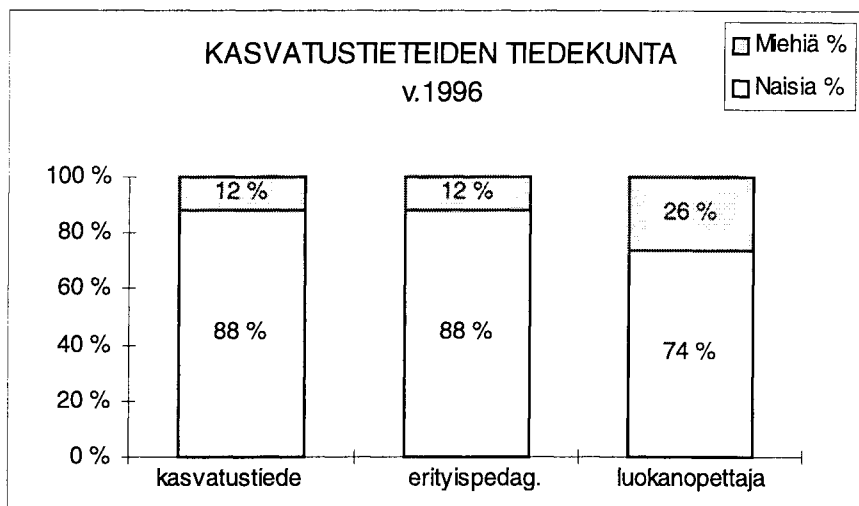
8.2.1. Humanistisen tiedekunnan perustutkinto-opiskelijat

Kuva 1.3 Naisten ja miesten osuus perustutkinto-opiskelijoista humanistisessa tiedekunnassa v. 1996

Humanistisessa tiedekunnassa naisten osuus on miehiä suurempi perustutkinto-opiskelijoista, sillä ainoastaan historian koulutusohjelmassa on yhtä paljon nais- ja miesopiskelijoita. Suurimmat naisalat humanistisilla aloilla ovat romaaniset kielet, germaaninen filologia ja suomen kieli ja pohjoismainen filologia, joissa kussakin naisia on yli 90 % opiskelijoista. Humanistinen tiedekunta noudattaa hyvin perinteisiä sukupuolirooleja: tyttöjä kiinnostavat kielet ja poikia kiinnostavat historialliset aineet. Uusista opiskelijoista vuonna 1996 (liite 2) pohjoismaisessa filologiassa naisia oli 97 %, suomen kielessä 95 % ja etnologiassa 90 %. Näillä aloilla voidaankin puhua 'ainokaismiehistä'.

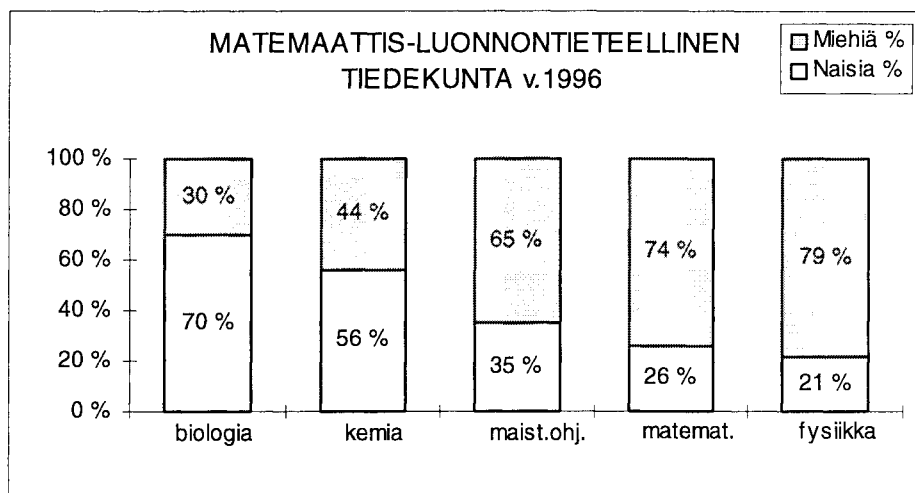
8.2.2. Kasvatustieteiden tiedekunnan perustutkinto-opiskelijat

Kuva 1.4 Naisten ja miesten osuus perustutkinto-opiskelijoista kasvatustieteiden tiedekunnassa v. 1996

Tällä hetkellä kasvatustieteiden tiedekunta on yliopiston naisvaltaisin, sillä vuonna 1996 naisia oli 81 % opiskelijoista. Kasvatustieteiden tiedekunnassa kasvatustieteen ja erityispedagogiikan opiskelijoista oli naisia 88 % ja luokanopettajista 74 %. Kasvatustieteiden tiedekunnan naisvaltaisuus tulee vielä lisääntymään sillä vuonna 1996 uusista opiskelijoista (liite 2) oli naisia kasvatustieteen koulutusohjelmassa 96 %, erityispedagogiikassa 89 % sekä luokanopettajista 73 %. Tytöt hakeutuvat yhä poikia enemmän kasvatustieteitä opiskelemaan.

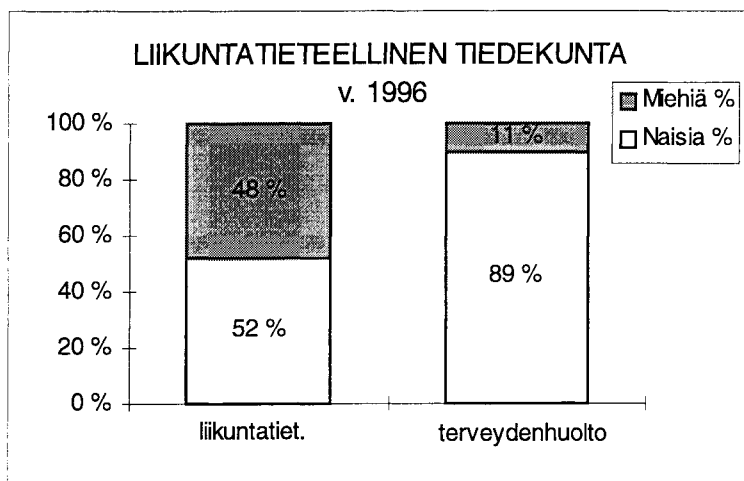
8.2.3. Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan perustutkinto-opiskelijat

Kuva 1.5 Naisten ja miesten osuus perustutkinto-opiskelijoista matemaattis-luonnontieteellisessä

Matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa vain biologian koulutusohjelma on naisvaltainen, sillä vuonna 1996 biologian opiskelijoista 70 % oli naisia. Kemiassa sukupuolijakauma on tasaisin. Muut matemaattis-luonnontieteellisen alat ovat hyvin miesvaltaisia, fysiikassa jopa 79 % ja matematiikassa 74 % on miehiä. Matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa sukupuolijakaumat noudattavat hyvin perinteitä: pojat ovat kiinnostuneet matematiikasta ja tytöt биологиasta. Vuoden 1996 uudet opiskelijat (liite 2) noudattavat samaa sukupuolitettua linjaa: poikia on fysiikassa 76 % ja vastaavasti tyttöjä on biologian opiskelijoista 76 %. Pojat ovat valloittaneet uudet maisterikoulutusohjelmat, sillä tyttöjä on vain 28 % uusista opiskelijoista. Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan miesten enemmistö tulee siis jatkumaan.

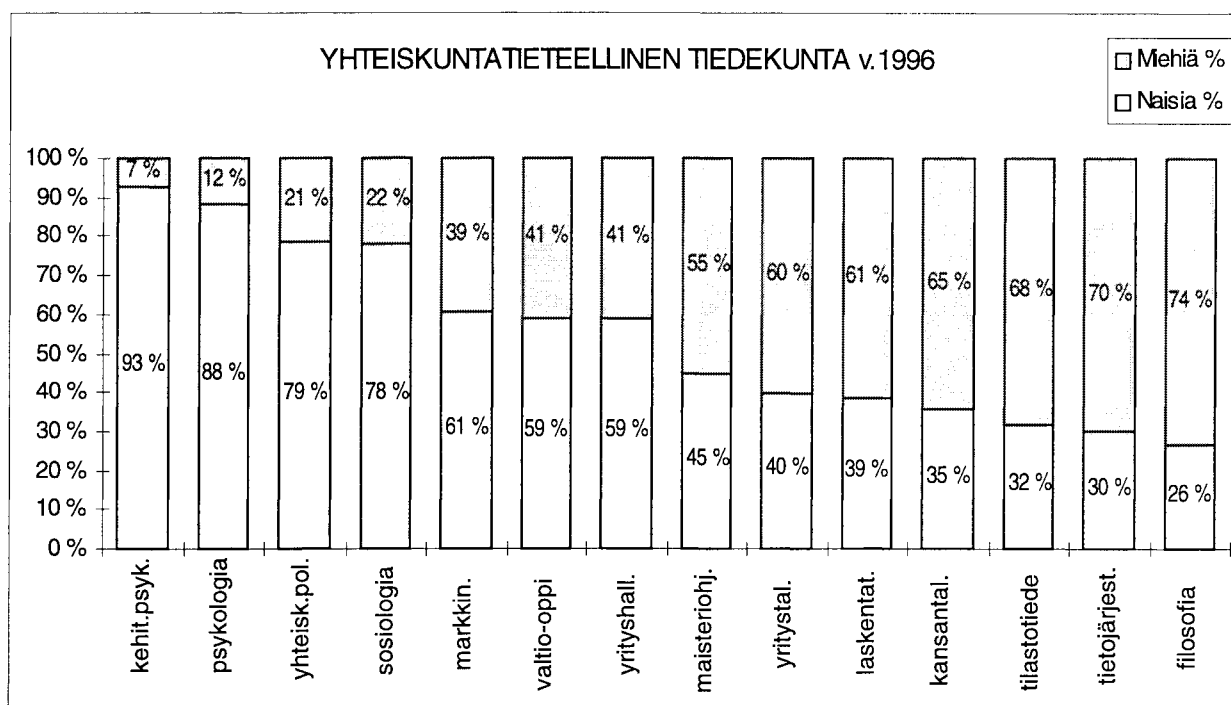
8.2.4. Liikuntatieteellisen tiedekunnan perustutkinto-opiskelijat

Kuva 1.6 Naisten ja miesten osuus perustutkinto-opiskelijoista liikuntatieteellisessä tiedekunnassa v. 1996

Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa terveydenhuolto on hyvin naisvaltainen, sillä 89 % terveydenhuollon opiskelijoista on naisia, kun taas liikuntatieteitä opiskelee suunnilleen yhtä paljon naisia ja miehiä. Liikuntatieteet eivät ole sukupuolierittyneitä, johtuen valintakiintiöistä, jotka takaavat sukupuolten tasapainon. Sukupuolijakautuneisuus tulee esiin lähinnä vain terveydenhuollossa. Uusista opiskelijoistakin (liite 2) liikuntatieteissä on naisia vähän yli puolet eli 55 %, kun terveydenhuollossa naisia on yhä 89 %.

8.2.5. Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan perustutkinto-opiskelijat

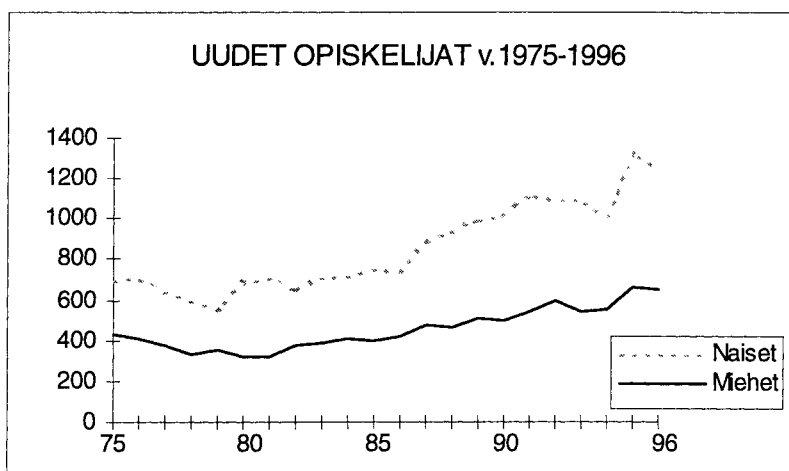
Kuva 1.7 Naisten ja miesten osuus perustutkinto-opiskelijoista yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa v. 1996

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta on siinä mielessä poikkeuksellinen tiedekunta, että siihen kuuluu kolme eri koulutusala eli kaupalliset alat (1.3.1997 lähtien kauppatieteisiin on perustettu oma taloustieteellinen osasto), yhteiskuntatieteelliset alat ja psykologia. Yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa naisvaltaisimpia aloja ovat psykologia ja kehityspsykologia, yhteiskuntapolitiikka ja sosiologia. Vähiten naisia on filosofiassa, tietojärjestelmätieteessä, tilastotieteessä ja kansantaloustieteessä. Sukupuoleltaan tasaisimpia koulutusaloja ovat markkinointi, valtio-oppi, yrittäystalous, yrittäshallinto, laskentatoimi ja uudet maisteriohjelmat. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta on jakaantunut alakohtaisesti joko naisvaltaisiin tai miesvaltaisiin alakokonaisuuksiin, sillä yhteiskunnalliset alat ovat naisvaltaisia, matemaattiset alat miesvaltaisia ja kaupallisilla aloilla sukupuolijakauma on tasaisin.

8.3. Uudet opiskelijat (liite 3)

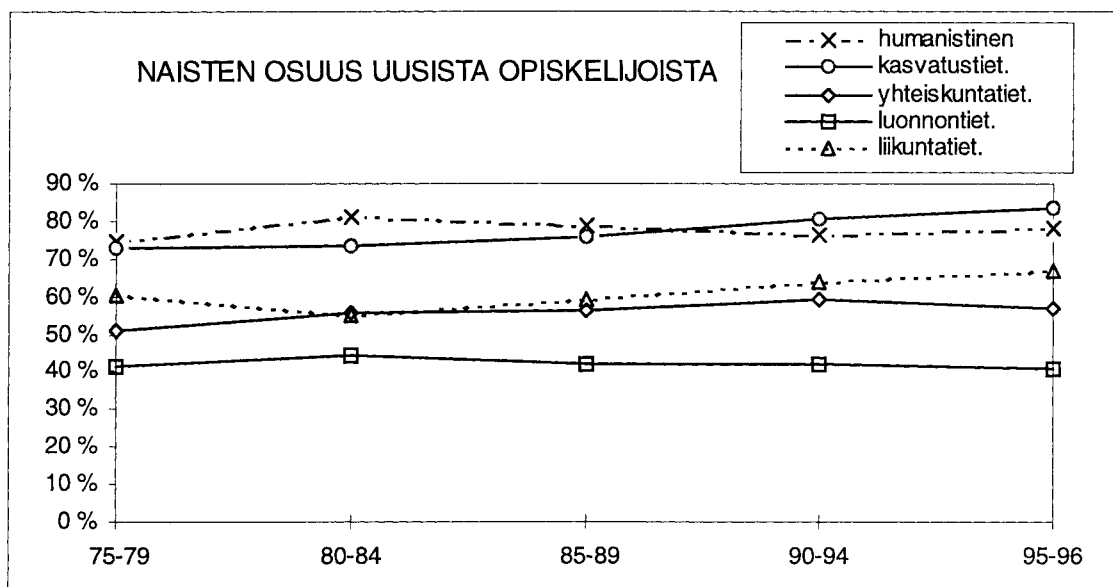
Uusia opiskelijoita tarkasteltaessa nähdään opiskelijoiden määrän lisääntyminen 1980-luvulta alkaen. Uusien opiskelijoiden määrää on kasvattanut uusien koulutusohjelmien

perustaminen, joka osaltaan vaikuttaa sukupuolikoostumukseen. Tarkasteltaessa uusia opiskelijoita paljastuu myös mahdolliset uudet muutokset opiskelijoiden ala valinnoissa.

Kuva 1.8 Jyväskylän yliopiston uudet opiskelijat v. 1975-1996

Uusien opiskelijoiden määrä on kasvanut aina 1980-luvulta lähtien ja naiset ovat kasvattaneet osuuttaan yliopiston uusista opiskelijoista. Vuonna 1996 yliopiston 1901 uudesta opiskelijasta 1249 oli naista (66 %) ja 652 oli miestä. Vuonna 1995 uusien opiskelijoiden osuus nousi niin naisten kuin miestenkin osalta.

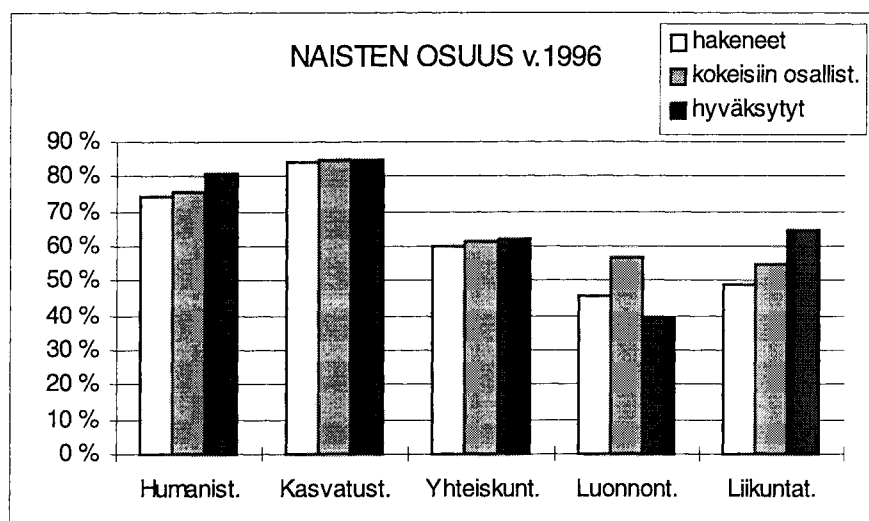

Kuva 1.9 Naisten osuus uusista opiskelijoista tiedekunnittain v. 1975-1996

Uusien opiskelijoiden sukupuolijakaumat noudattavat samanlaista linjaa kuin varsinaisten opiskelijoiden sukupuolijakaumat, sillä eniten tyttöjä tulee yliopistoon liikuntatieteen, luonnontieteiden ja kasvatustieteiden tiedekuntaan ja vähiten humanistiseen ja yhteiskuntatieteiden tiedekuntaan.

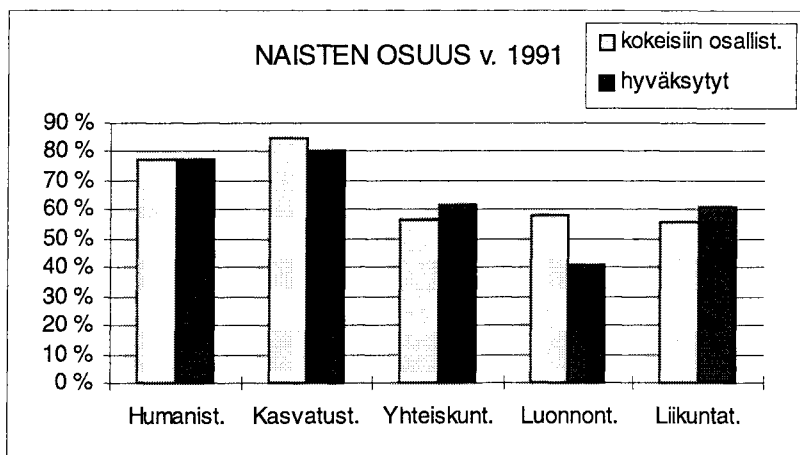
ovat kasvattaneet osuuttaan uusista opiskelijoista, sillä 1970-luvun lopussa tiedekunnassa naisia oli 73 %, 1980-luvun lopulla 76 % ja 1990-luvun puolessa välissä jo 83 %. Humanistisessa tiedekunnassa naisten osuus uusista opiskelijoista on pysytellyt 1970-luvun puolesta välistä 75 % ja 81 % välillä, kun se 1990-luvun puolessa välissä oli 78 %. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta on niinkään kasvattanut naisosuuttaan 1970-luvun puolesta välistä lähtien 1990-luvulle, sillä 1970-luvun lopussa naisia oli uusista opiskelijoista 51 % ja 1990-luvun puolessa välissä naisia oli 57 %. Matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa naisten osuus uusista opiskelijoista on pysytellyt 1970-luvun puolesta välistä lähtien 40 % tuntumassa. Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa naisia on ollut aina vähän yli puolet. Kaiken kaikkiaan naisten osuus uusista opiskelijoista on ollut 1970-luvun puolesta välistä lähtien yli 60 %. Uusien opiskelijoiden myötä naisten osuus pysynee samana Jyväskylän yliopistossa ja se saattaa jopa hieman lisääntyä.

8.4. Yliopistoon hakeneet ja hyväksytyt opiskelijat (liite 4)

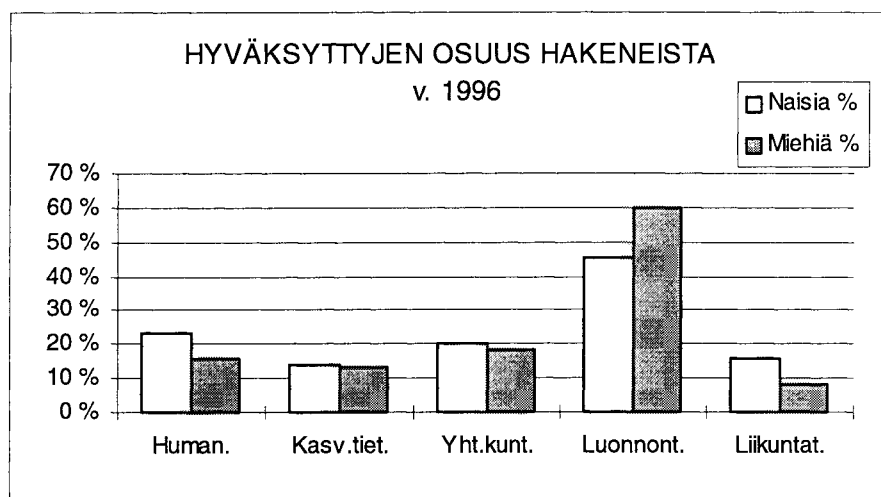
Kuva 2.0 Yliopistoon hakeneet, valintakokeisiin osallistuneet ja hyväksytyt naiset v. 1996

Kun tarkastellaan tiedekunnittain naisten ja miesten osuuksia yliopistoon hakeneista ja hyväksytyistä opiskelijoista vuonna 1996, niin esim. humanistiseen tiedekuntaan naiset pääsivät paremmin kuin miehet, koska hakeneista naisia oli 74 %, valintakokeisiin osallistuneista 76 % ja hyväksytyistä naisia oli 81 %. Kasvatustieteiden ja yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa naisten osuus hakeneista, valintakokeisiin osallistuneista ja hyväksytyistä oli suurin piirtein sama. Matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa oli enemmän naisia hakijoina ja valintakokeisiin osallistuneista kuin hyväksytyiksi tulleista. Liikuntatieteelliseen tiedekuntaan hyväksyttiin enemmän naisia

Kuva 2.1 Yliopiston valintakokeisiin osallistuneet ja hyväksytyt naiset v. 1991

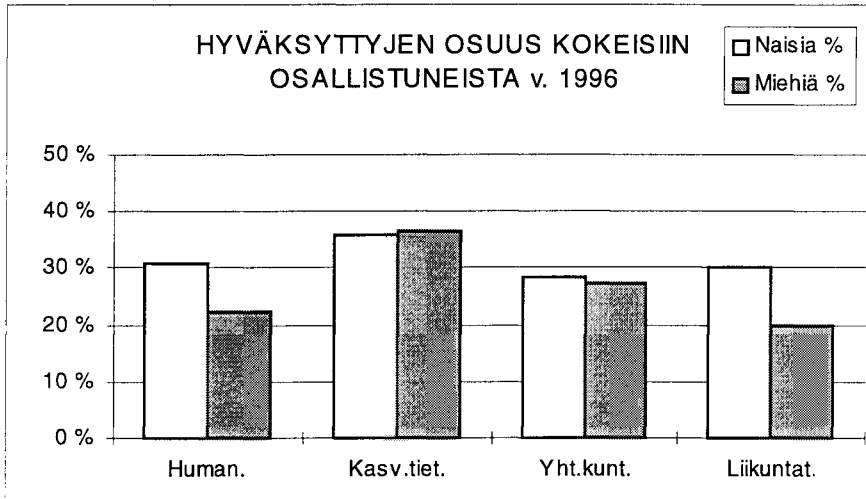
Vertailun vuoksi on tarkasteltu myös vuotta 1991, vaikka hakijoiden sukupuolesta ei ole tilastoa. Humanistisessa tiedekunnassa naisia osallistui prosentuaalisesti saman verran valintakokeisiin kuin pääsi sisälle. Kasvatustieteiden tiedekunnassa naisia pääsi kokeisiin osallistujista hieman vähemmän sisälle yliopistoon. Matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa oli jälleen sama ilmiö kuin vuonna 1996 eli naisia valintakokeisiin osallistujista oli 58 %, mutta sisälle pääsi vain 41 %. Liikuntatieteellisessä ja yhteiskuntatieteellisessä naisia pääsi enemmän sisälle kuin osallistui valintakokeisiin.

Kuva 2.2 Hyväksytyjen osuus kaikista hakeneista v. 1996

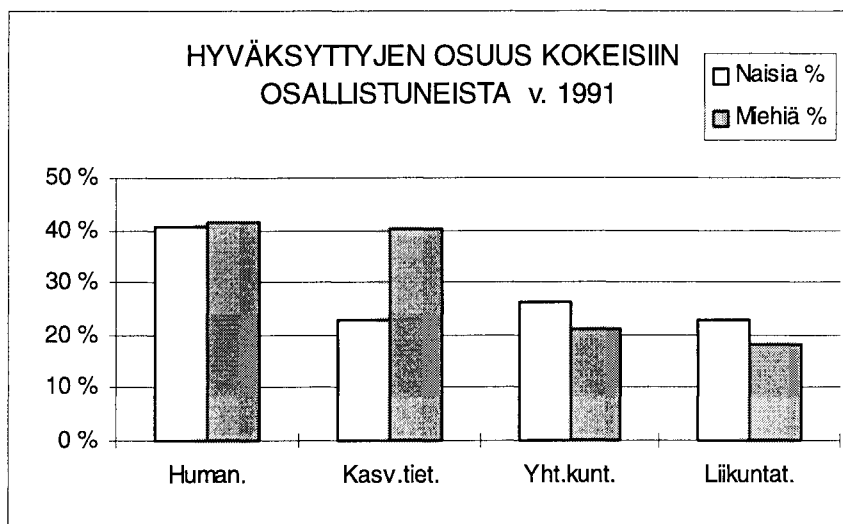
Tarkasteltaessa hakeneita ja hyväksytyjä opiskelijoita vuonna 1996 havaitaan, että eniten hakeneista hyväksytään matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan, jossa miehistä hyväksyttiin jopa 60 % hakijoista. Tähän vaikuttaa osaltaan se, että osaan koulutusohjelmista valintakoe ei ole pakollinen. Vaikeinta oli päästä liikuntatieteelliseen

naisista kuin hakeneista miehistä. Kasvatustieteiden ja yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa pääsi suurinpiirtein yhtä paljon hakeneista naisista ja miehistä sisälle yliopistoon, humanistisessa sen sijaan naisia pääsi 23 % hakeneista, kun miehiä pääsi vain 16 %.

Kuva 2.3 Hyväksytyjen osuus valintakokeisiin osallistuneista v. 1996

Valintakokeisiin osallistuneista suurin sisälle pääsymahdollisuus yliopistoon oli kasvatustieteiden tiedekunnassa, jossa valinta- ja soveltuvuuskokeisiin kutsutaan erikseen. Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta on jätetty vertailusta pois, koska valintakokeet eivät ole pakollisia kyseisessä tiedekunnassa. Enemmän naisia pääsi sisälle yliopistoon kokeisiin osallistuneista liikuntatieteelliseen ja humanistiseen tiedekuntaan, kun kasvatustieteiden ja yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa naisten ja miesten osuudet olivat lähes samoja.

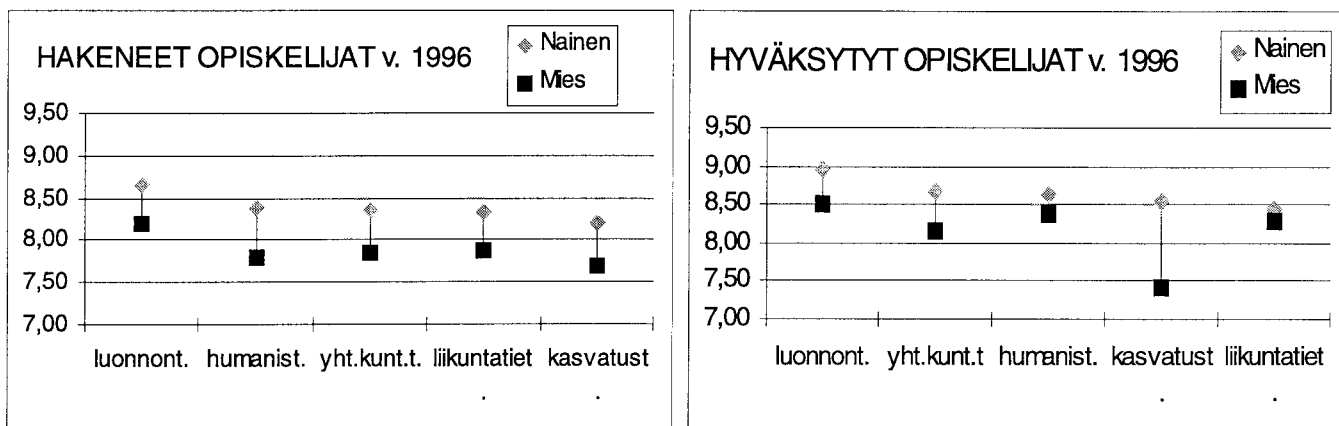

Vertailun vuoksi on tarkasteltu vielä vuotta 1991. Tällöin kasvatustieteiden tiedekunnassa miehiä pääsi suhteellisesti enemmän sisälle yliopistoon kuin naisia. Yhteiskuntatieteelliseen ja liikuntatieteelliseen tiedekuntaan naisia hyväksyttiin kokeisiin osallistuneista hieman enemmän ja humanistisessa tiedekunnassa naisia ja miehiä pääsi yhtä paljon eli 41 %. Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta on jätetty tarkastelusta pois, johtuen valintakokeiden vapaaehtoisuudesta.

Se, johtuuko toisen sukupuolen helpompi sisällepääsy koulutusohjelmaan siitä, että jotkut valintakokeet suosisivat enemmän toista sukupuolta, on vaikea sanoa. Räikeimmät erot yliopistoon sisällepääsyssä tulevat esille matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa miesten hyväksi sekä liikuntatieteellisessä naisten hyväksi. Liikuntatieteelliseen valitaan yhtä paljon naisia ja miehiä kiintiöiden avulla, mikä selittää naisten osuuden hyväksytyistä. Matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan tyttöjä osallistui enemmän valintakokeeseen kuin poikia ja poikia pääsi suhteellisesti enemmän sisälle yliopistoon. Tältä osin voisi päätellä, että valintakokeella olisi osittain osuutta asiaan, joka suosii enemmän poikia. Joillekin aloille vaaditaan erityinen soveltuvuuskoe tai haastattelu, mikä osaltaan vaikuttaa valintaan ja on vaikea sanoa, suosiiko se jompaa kumpaa sukupuolta. Lievä tendenssi kuitenkin on, että valinta suosii enemmistönä hakevaa sukupuolta. Varsinaista naisten syrjintää ei kuitenkaan ole havaittavissa, joskin matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta muodostaa kiinnostavan poikkeuksen.

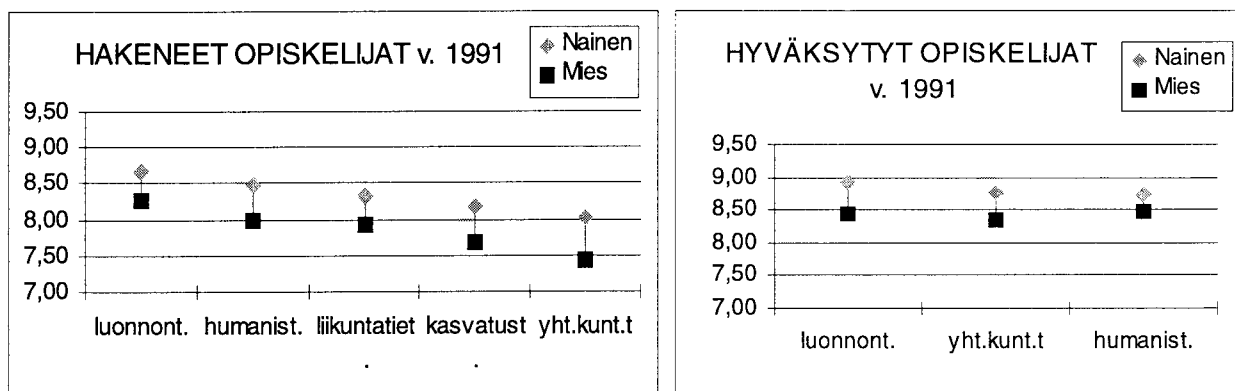
8.5. Opiskelijoiden taustapisteet (liitteet 5-9)

Tarkastelun kohteena ovat opiskelijoiden taustapisteet, joihin lasketaan lukion päästötodistuksesta ja ylioppilastutkintotodistuksesta saadut lähtöpisteet sekä valinta- ja soveltuvuuskokeet ja muut mahdolliset lisäpisteet.

Kuva 2.5 Hakeneiden ja hyväksytyjen opiskelijoiden lukion keskiarvojen tiedekuntakohtaiset keskiarvot v. 1996

Tarkasteltaessa hakeneiden ja hyväksytyjen opiskelijoiden lukion päästötodistuksen keskiarvojen keskiarvoja sukupuolittain havaitaan naisten tulevan paremmilla lukion keskiarvoilla yliopistoon kuin miesten. Toisaalta tytöillä yleensä on lukiossa parempi keskiarvo kuin pojilla. Hakeneiden keskiarvojen keskiarvot vaihtelivat tytöillä 8,20 ja 8,65 välillä ja pojilla puolestaan 7,70 ja 8,19 välillä. Hyväksytyistä kaikkein korkein keskiarvo oli matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa, jossa tytöillä keskiarvo oli lähellä yhdeksää ja pojilla 8,51. Myös yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan pääsy vaati korkeaa keskiarvoa. Alhaisimmat keskiarvot tytöillä olivat kasvatustieteiden ja liikuntatieteellisessä tiedekunnassa ja pojilla yhteiskuntatieteellisessä ja kasvatustieteiden tiedekunnassa. Kasvatustieteiden tiedekunnassa miesten alhaiseen keskiarvoon vaikuttaa varmasti miesten vähäinen määrä hyväksytyistä. Toisaalta se, että miesten keskiarvot ovat heikompia hyväksytyillä kuin hakeneilla saattaa johtua myös soveltuvuuskokeista.

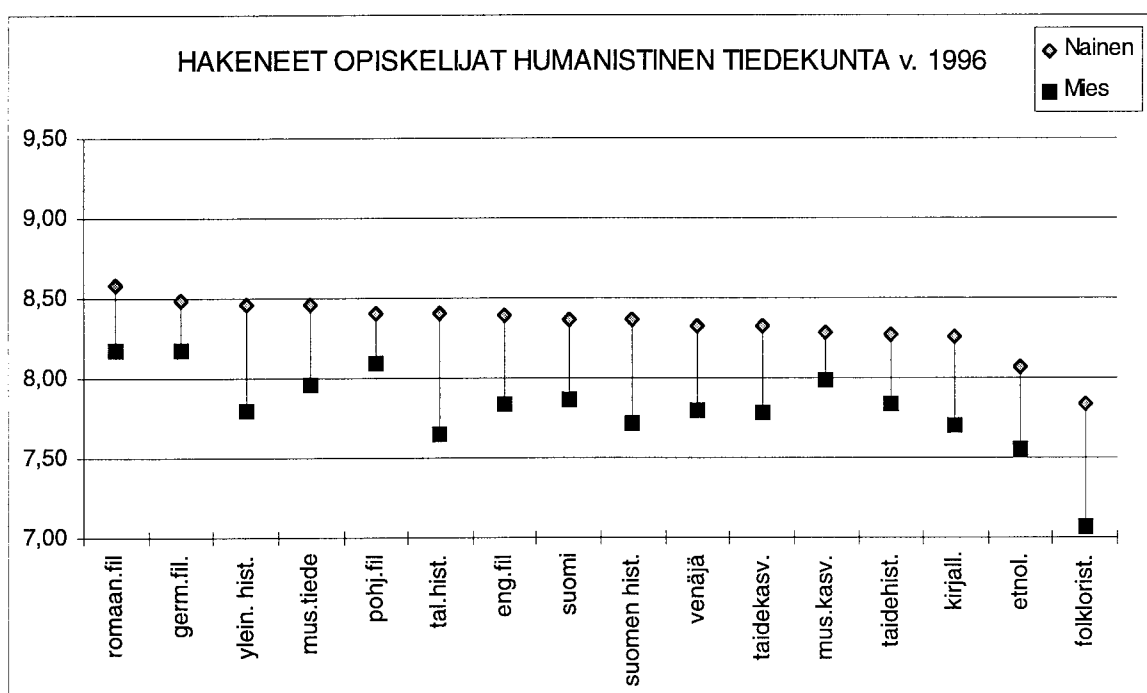

Kuva 2.6 Hakeneiden ja hyväksytyjen opiskelijoiden lukion keskiarvojen tiedekuntakohtaiset keskiarvot v. 1991

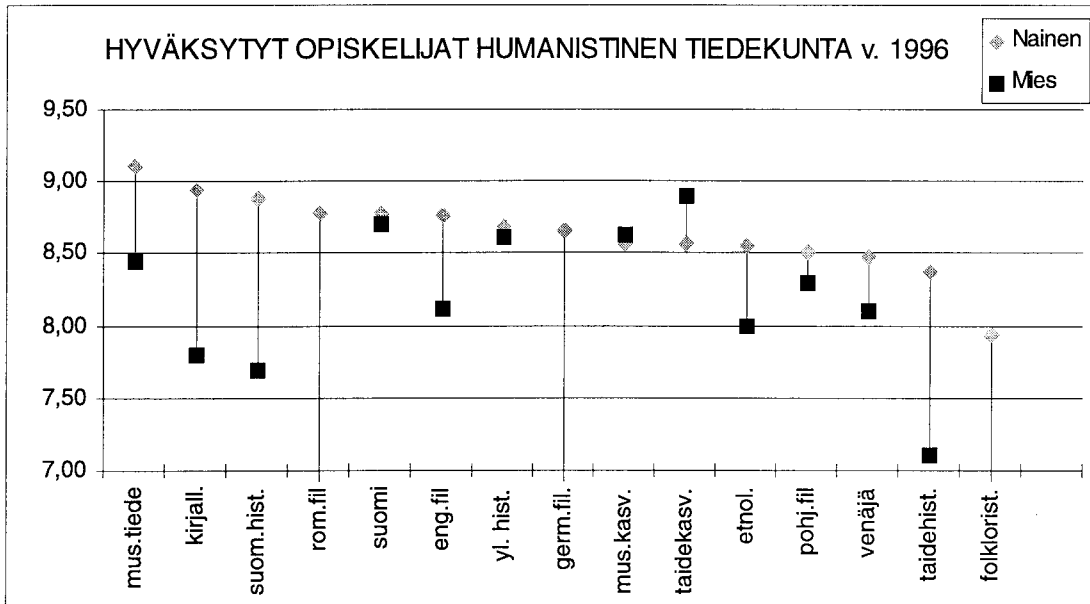
Vertailun vuoksi on tarkasteltu myös vuotta 1991, joista hyväksytyistä ei ole tietoa kasvatustieteiden ja liikuntatieteellisessä tiedekunnassa. Myös vuonna 1991 naisten keskiarvot olivat paremmat sekä hakeneilla että hyväksytyillä. Korkeimmat keskiarvot olivat jälleen matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa, jossa sisälle pääsy vaati naisilta lähellä yhdeksää olevan keskiarvon. Sinänsä keskiarvot eivät paljoa ole muuttuneet vuodesta 1991 vuoteen 1996.

Tytöt hakevat yliopistoon ja tulevat hyväksytyiksi yliopistoon paremmilla keskiarvoilla kuin pojat. Toisaalta tytöillä myös on lukion jälkeen paremmat keskiarvot. Yliopistoon sisällepääsyyn ei monessakaan koulutusohjelmassa sinänsä enää huomioida lukion päästötodistuksen keskiarvoa, koska kaikkien aineiden keskiarvo poistui lukion päästötodistuksesta vuoden 1995 jälkeen. Hyväksytyksi tulemiseen vaikuttavat ylioppilastutkintotodistuksen arvosanat, lukion päästötodistuksen tietyt numerot, valintakokeet sekä joissakin koulutusohjelmissa soveltuvuuskokeet. Yliopistoon haetaan kuitenkin myös muuta reittiä kuin lukion kautta. Kaikkia yliopistoon opiskelemaan päässeiden kesken ei siis voi suorittaa keskiarvovertailua. Suurin osa opiskelemaan hakevista on kuitenkin ylioppilaita. Vuonna 1995 uusista opiskelijoista kaikissa korkeakouluissa 95 % oli suorittanut ylioppilastutkinnon (Korkeakoulut 1996, 6).

8.5.1. Opiskelijoiden taustapisteet humanistisessa tiedekunnassa

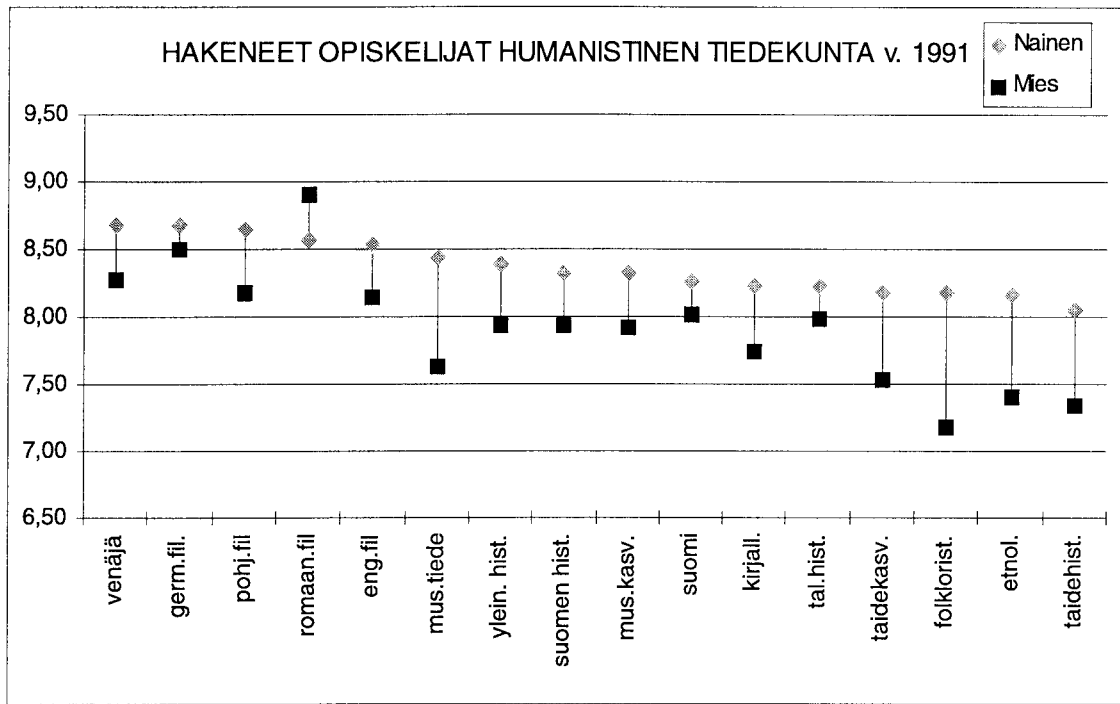

Jos tarkastellaan ainekohtaisesti hakeneiden keskiarvoja humanistisessa tiedekunnassa vuonna 1996, niin naiset hakivat paremmilla keskiarvoilla eri aloille. Yleensä humanistiseen tiedekuntaan naiset hakivat 7.84 - 8.58 ja miehet 7.07 - 8.18 oppiainekohtaisilla keskiarvoilla. Miesten kohdalla keskiarvojen hajonta oli suurempaa.

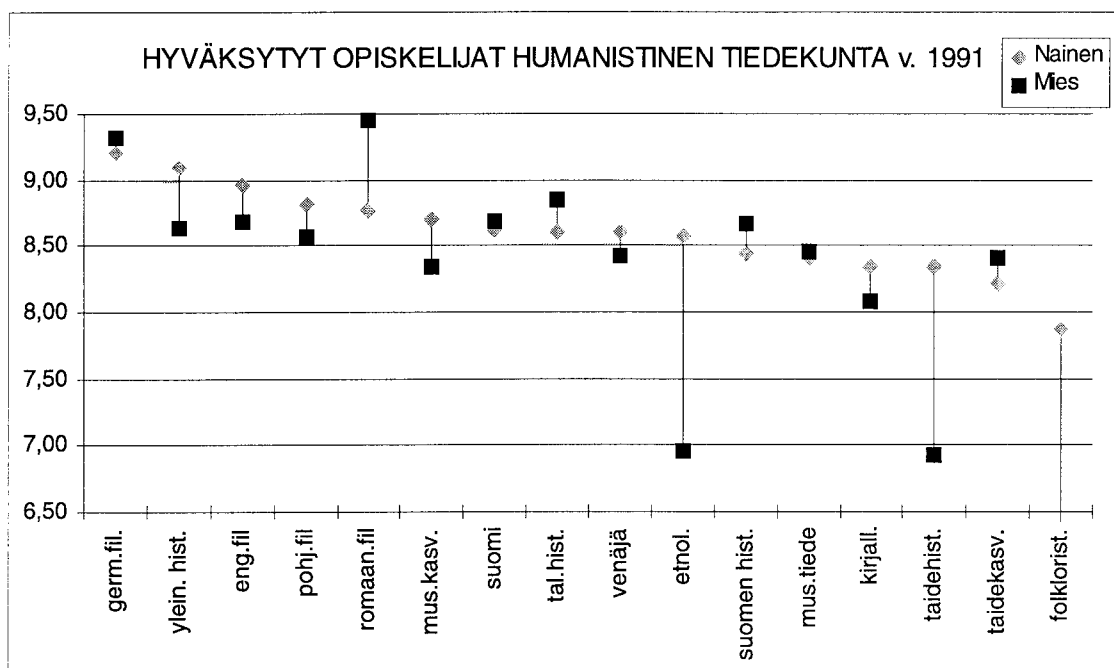
Kuva 2.8 Hyväksytyjen opiskelijoiden lukion keskiarvot humanistisessa tiedekunnassa v. 1996

Sukupuolten väliset erot tasoittuvat hieman hyväksytyjen opiskelijoiden kohdalla, esim. suomen kielessä ja yleisessä historiassa naisilla ja miehillä oli sama keskiarvo ja musiikkikasvatuksessa miehillä oli jopa hieman parempi keskiarvo. Toisaalta poikia oli hyväksytyistä määrällisesti huomattavasti vähemmän kuin tyttöjä. Romaanisessa ja germaanisessa filologiassa ja folkloristiikassa hyväksytyiden joukossa ei ollut yhtään miestä.

Kuva 2.9 Hakeneiden opiskelijoiden lukion keskiarvot humanistisessa tiedekunnassa v. 1991

Jos verrataan vuotta 1991, niin naisilla oli hakeneiden opiskelijoiden kohdalla taasen paremmat keskiarvot jokaiseen koulutusohjelmaan, sillä ainoastaan romaaninen filologia muodostaa poikkeuksen. Naisten keskiarvot olivat yli kahdeksan miesten keskiarvojen vaihdella 7.18 - 8.90 välillä. Mieshakijoiden keskiarvojen vaihtelut johtuvat osittain hakijoiden vähäisestä määrästä.

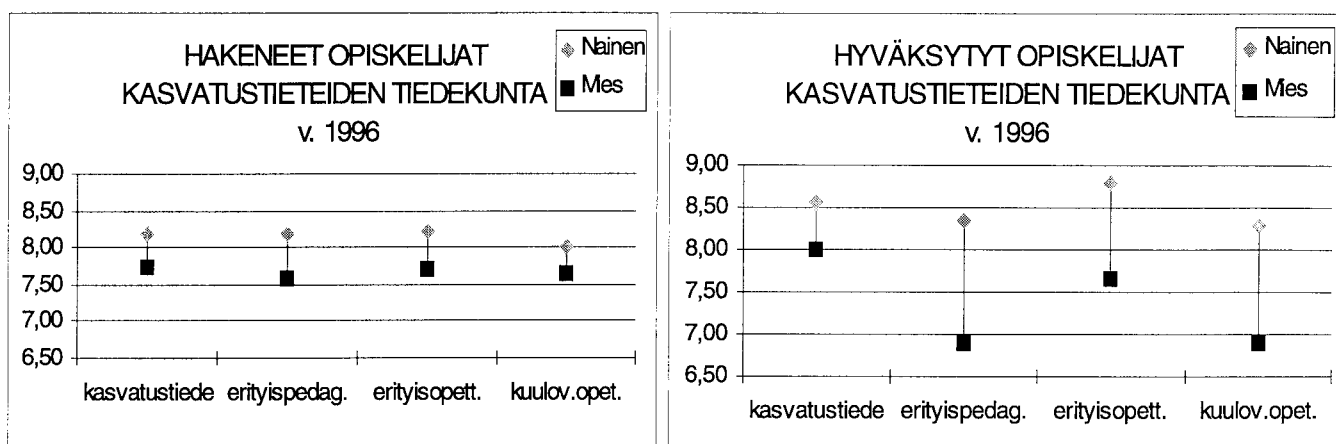

Hyväksytyistä opiskelijoista miehillä oli parempi keskiarvo useissa koulutusohjelmissa vuonna 1991, mutta toisaalta miehiä oli hyväksytyistä opiskelijoista huomattavasti vähemmän kuin naisia. Suomen kielessä, venäjässä ja musiikkitieteessä keskiarvot olivat lähes samat sekä naisilla että miehillä.

Vuonna 1996 naiset tulivat valituiksi myös paremmilla yhteispisteillä humanistiseen tiedekuntaan (liite 6). Toisaalta koepisteissä miehet saivat joillain aloilla parempia tuloksia kuin naiset. Parempia koepistemääriä miehet saivat hakeneista englantilaisessa, pohjoismaisessa ja romaanisessa filologiassa, etnologiassa ja musiikkikasvatuksessa. Hyväksytyistä naisilla oli paremmat koepisteet ainoastaan etnologiassa, musiikkitieteessä ja venäjässä. Vuonna 1991 16 humanistisesta koulutusohjelmasta miehet saivat hakeneiden osalta kuudessa paremmat koepisteet kuin naiset ja hyväksytyistä puolestaan 11 koulutusohjelmassa. Hyväksytyjen miesten paremmat pisteet valintakokeista selittää osaltaan myös se, että tullakseen hyväksytyiksi koulutusohjelmaan, miesten on menestyttävä valintakokeissa, koska naisilla on paremmat alkupisteet.

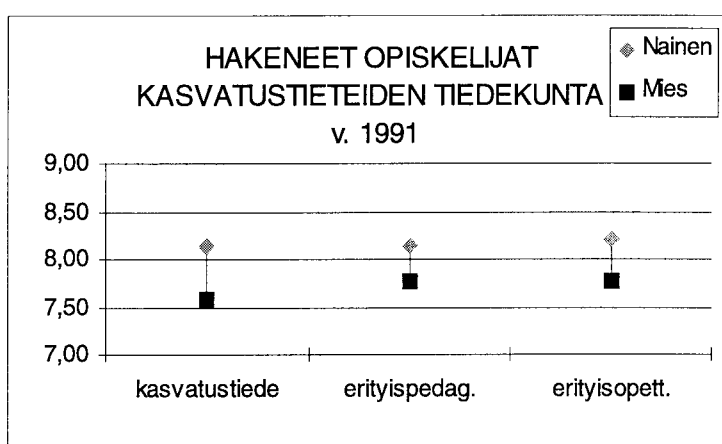
Lähtöpisteiden muodostus on muuttunut vuodesta 1991 vuoteen 1996. Vuonna 1991 lähtöpisteiksi humanistiseen tiedekuntaan eri koulutusohjelmiin otettiin huomioon lukion päästötodistuksen keskiarvo, äidinkielen tai ruotsin päästötodistuksen numero ja ylioppilastutkintotodistuksesta äidinkielen tai ruotsin arvosana tai ylioppilastutkinnon äänimäärä tai yleisarvosana ja mahdolliset lisäpisteet. Vuonna 1996 lähtöpisteet muodostuivat ainoastaan ylioppilastutkinnon äidinkielen ja viiden muun kokeen arvosanasta ja lisäpisteistä. Lukion päästötodistusta ei enää huomioitu.

8.5.2. Opiskelijoiden taustapisteet kasvatustieteiden tiedekunnassa

Kuva 3.1 Hakeneiden ja hyväksytyjen opiskelijoiden lukion keskiarvot kasvatustieteiden tiedekunnassa v. 1996

Kasvatustieteiden tiedekunnassa hakeneilla tytöillä oli selvästi parempi keskiarvo niin kasvatustieteen, erityispedagogiikan kuin erityisopettajan koulutusohjelmissa vuonna 1996. Hakeneiden tyttöjen keskiarvot olivat yli kahdeksan kun pojilla ne jäivät alle kahdeksaan. Tytöt myös hyväksyttiin yliopistoon sisään paremmilla keskiarvoilla. Miesten keskiarvojen hajontaan vaikuttaa hyväksytyissä opiskelijoissa miesten vähäinen määrä, sillä esim. kasvatustieteen, erityispedagogiikan ja kuulovammaopettajan koulutusohjelmissa keskiarvotarkastelussa on mukana vain yksi hyväksytty miesopiskelija, erityisopettajan koulutusohjelmassa kaksi miesopiskelijaa.

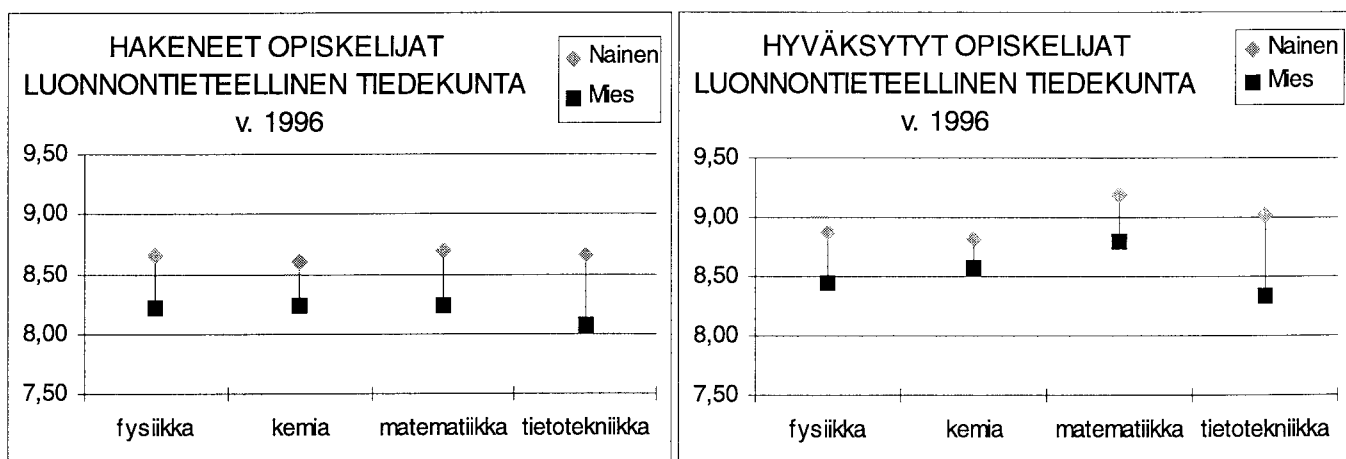
Kuva 3.2 Hakeneiden opiskelijoiden lukion keskiarvot kasvatustieteiden tiedekunnassa v. 1991

Jos verrataan vuotta 1991 hakeneiden osalta niin naisten ja miesten keskiarvojen hajonta näyttää lähes samanlaiselta kuin vuonna 1996. Hyväksytyjen kohdalla tietoja ei ole

Kasvatustieteiden tiedekunnassa ei yhteispistetietoja (liite 7) ole käytettävissä vuonna 1996 kuin kasvatustieteen koulutusohjelmassa hakeneiden ja hyväksytyjen osalta johtuen kasvatustieteen valintatapahtumasta, joka suoritetaan soveltuvuustestien avulla. Alkupistetiedot on saatavissa myös muista koulutusohjelmista. Vuonna 1991 hakeneiden osalta yhteispistetiedot on kaikista koulutusohjelmista, kun taasen hyväksytyjen tiedot puuttuvat. Vuonna 1996 hakeneiden osalta tyttöjen alkupisteet ja yhteispisteet olivat joka koulutusohjelmassa parempia kuin poikien, kun vuonna 1991 pojat saivat paremmat yhteispisteet erityispedagogiikassa ja erityisopettajan koulutusohjelmassa.

Vuonna 1991 kasvatustieteiden tiedekuntaan taustapisteiksi laskettiin ylioppilastutkintotodistuksen arvosanat, lukion päästötodistuksen keskiarvo, mahdolliset lisäpisteet, valintakoe ja luokanopettajan ja erityispedagogiikan koulutusohjelmaan myös soveltuvuuskoe. Vuonna 1996 taustapisteisiin kuului ylioppilastutkintotodistuksen ja lukion päästötodistuksen neljän aineen arvosanat, mahdolliset lisäpisteet ja valintakoe tai valintakoe ja soveltuvuuskoe. Luokanopettajakoulutukseen huomioitiin ainoastaan ylioppilastutkintotodistuksen viisi ainetta. Myöskään kasvatustieteissä ei taustapisteiden muutokset ole vaikuttaneet kovin paljoa kummankaan sukupuolen eduksi. Toisaalta tarkastelussa on mukana ainoastaan kaksi satunnaista vuotta.

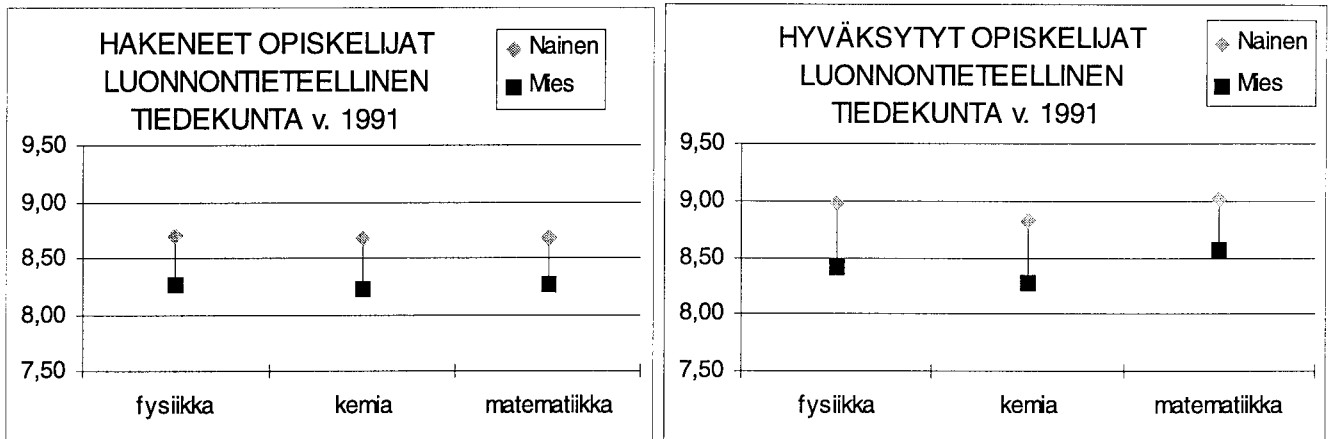
8.5.3. Opiskelijoiden taustapisteet matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa

Kuva 3.3 Hakeneiden ja hyväksytyjen opiskelijoiden lukion keskiarvot matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa v. 1996

Matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa tytöillä oli jälleen parempi keskiarvo

tietotekniikassa. Biologian osalta tiedot puuttuvat. Tyttöjen keskiarvot olivat yli 8,5, kun poikien keskiarvot jäivät alle 8,5. Matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan tarvitaan varsin korkeita lukion keskiarvoja sisälle pääsemiseksi. Hyväksytyistä naisilla oli joka koulutusohjelmassa paremmat keskiarvot kuin miehillä ja matematiikassa sekä tietotekniikassa tyttöjen keskiarvo oli jopa yli yhdeksän.

Kuva 3.4 Hakeneiden ja hyväksytyjen opiskelijoiden lukion keskiarvot matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa v. 1991

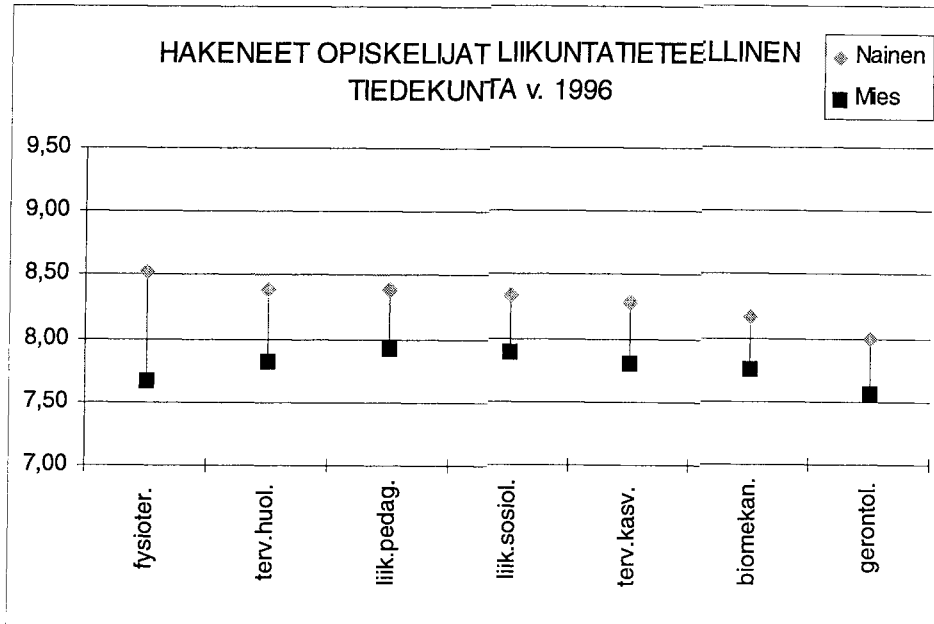
Vuosi 1991 ei paljon eroa vuodesta 1996, sillä sekä hakeneista että hyväksytyistä naisilla oli jälleen parempi keskiarvo kuin miehillä ja hyväksytyistä naisten keskiarvot olivat lähellä yhdeksää miesten keskiarvojen jäädessä 8,5 molemmille puolille.

Taustapisteiden kohdalla vuonna (liite 8) miehet saivat vuonna 1991 paremmat yhteispisteet sekä hakeneiden että hyväksytyjen kohdalla. Koepisteistä saadut pisteet vaihtelivat hakeneiden ja hyväksytyjen kohdalla joko naisten tai miesten eduksi. Vuonna 1996 hakeneiden osalta miehet saivat paremmat yhteispisteet ainoastaan fysiikassa ja hyväksytyistä kaikissa muissa koulutusohjelmissa, paitsi kemiassa, jossa yhteispisteet olivat lähes samat molempien sukupuolien kohdalla. Koepisteissä tytöt saivat jopa parempia pisteitä sekä hakeneissa että hyväksytyissä, sillä ainoastaan tietotekniikassa ja hyväksytyjen kohdalla fysiikassa pojat saivat parempia pisteitä valintakokeesta.

Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan opiskelijavalinnan erikoisuutta kuvaa se, että matematiikassa, fysiikassa, kemiassa ja tietotekniikassa valintakoe on vapaaehtoinen. Tiedekuntaan haetaan varsin paljon, mutta kokeeseen osallistuu vain murto-osa hakijoista. Taustapisteiksi laskettiin vuonna 1991 lukion päästötodistuksen tiettyjen

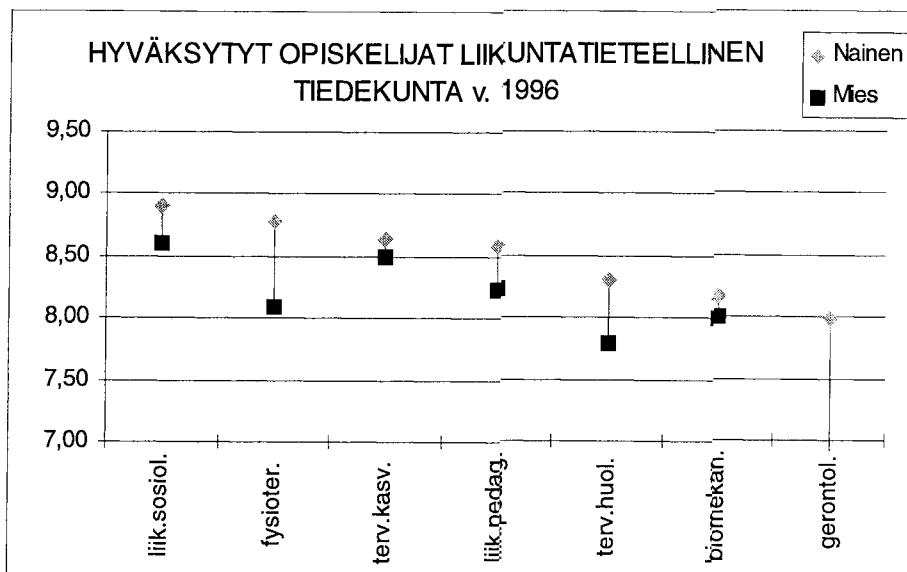
päästötodistuksen keskiarvo tai ylioppilastutkinnon yleisarvosana tai valintakoe. Vuonna 1996 taustapisteitä olivat lukion päästötodistuksen tietyt numerot, ylioppilastutkinnon tietyt arvosanat tai pistemäärät, lisäpisteet tai valintakoe.

8.5.4. Opiskelijoiden taustapisteet liikuntatieteellisessä tiedekunnassa

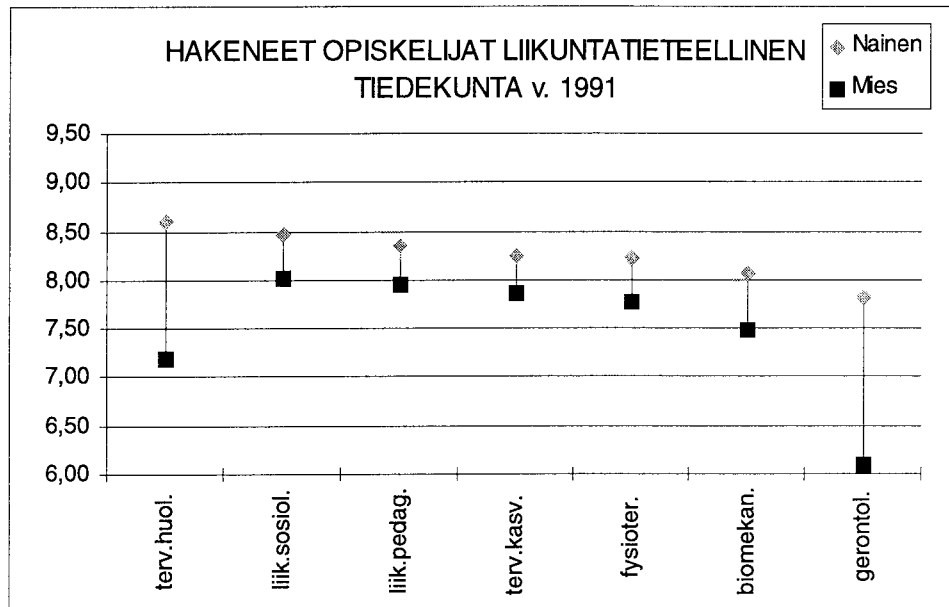
Kuva 3.5 Hakeneiden opiskelijoiden lukion keskiarvot liikuntatieteellisessä tiedekunnassa v. 1996

Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa tyttöillä oli parempi lukion keskiarvo hakeneiden opiskelijoiden kohdalla jokaisella koulutusosalalla. Tyttöjen keskiarvot vaihtelivat 8,00 - 8,53 välillä ja poikien puolestaan 7,56 - 7,92 välillä.

Kuva 3.6 Hyväksytyjen opiskelijoiden lukion keskiarvot liikuntatieteellisessä tiedekunnassa v.

Myös hyväksytyissä opiskelijoissa tytöillä oli parempi lukion päästötodistuksen keskiarvo vuonna 1996. Lähes sama keskiarvo oli hyväksytyillä naisilla ja miehillä terveystieteissä ja biomekaniikassa. Gerontologiassa ei ollut yhtään miestä hyväksytyjen joukossa. Korkein lukion keskiarvo vaadittiin liikuntasosiologian koulutusohjelmaan.

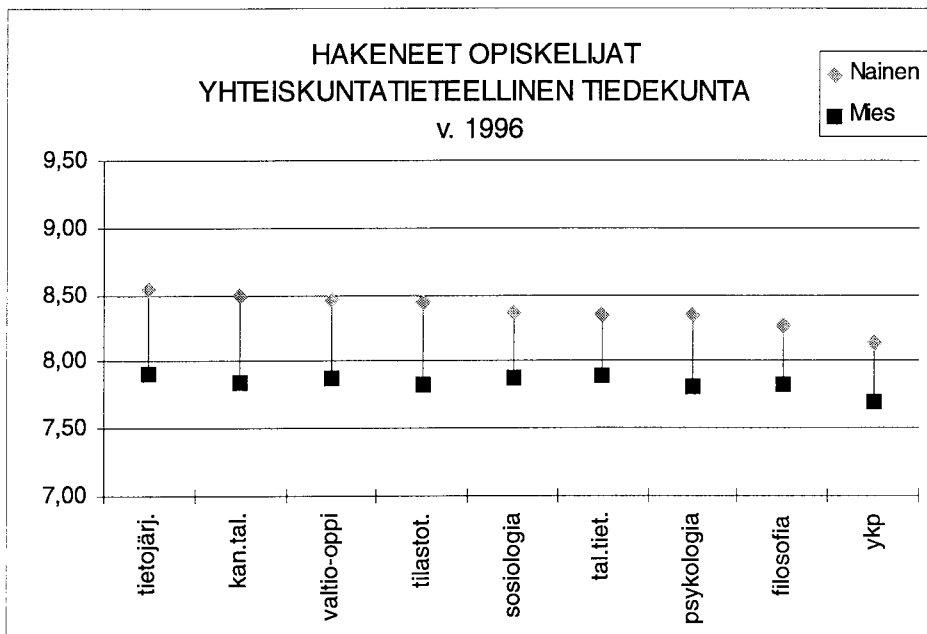
Kuva 3.7 Hakeneiden opiskelijoiden lukion keskiarvot liikuntatieteellisessä tiedekunnassa v. 1991

Myös vuonna 1991 naisilla oli paremmat keskiarvot hakeneissa opiskelijoissa jokaisessa koulutusohjelmassa. Hyväksytyistä tiedot puuttuvat.

Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa taustapisteitä (liite 9) ei ole käytettävissä kuin liikuntapedagogiikassa, liikuntasosiologiassa ja biomekaniikassa, koska liikuntatieteellisessä tiedekunnassa valinta tapahtuu soveltuvuustestien perusteella. Vuonna 1996 hakeneilla naisilla oli paremmat alkupisteet liikuntapedagogiikassa ja paremmat alkupisteet ja yhteispisteet liikuntasosiologiassa ja biomekaniikassa. Miehillä oli paremmat yhteispisteet liikuntapedagogiikassa. Hyväksytyistä naisilla oli paremmat yhteispisteet liikuntasosiologiassa ja miehillä biomekaniikassa, kun ne liikuntapedagogiikassa olivat lähes samat kummallakin sukupuolella. Hakeneiden kohdalla vuoden 1991 yhteispisteet olivat sukupuolittain tasaisia biomekaniikassa, kun ne liikuntapedagogiikassa ja liikuntasosiologiassa olivat naisilla parempia. Vuoden 1991 tiedot puuttuvat hyväksytyjen osalta.

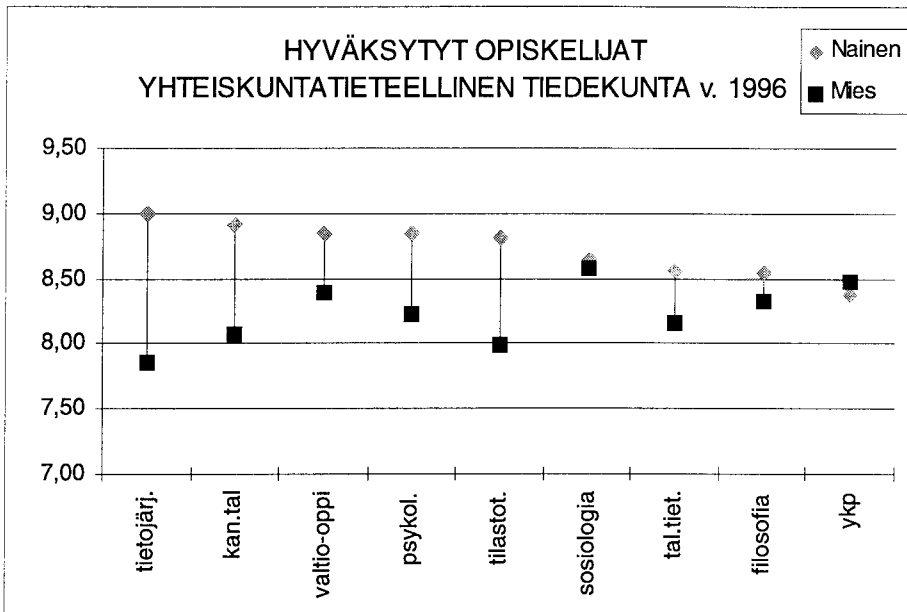
Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa taustapisteet muodostuivat vuonna 1991 lukion päästötodistuksen keskiarvosta, liikunnan ja terveystiedon numerosta ja ylioppilastodistuksen arvosanoista sekä valintakokeesta ja soveltuvuuskokeista. Vuonna 1996 taustapisteet muodostuivat liikunnan ja terveystiedon, ylioppilastutkintotodistuksen arvosanoista, lisäpisteistä sekä valintakokeesta ja soveltuvuuskokeista.

8.5.5. Opiskelijoiden taustapisteet yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa

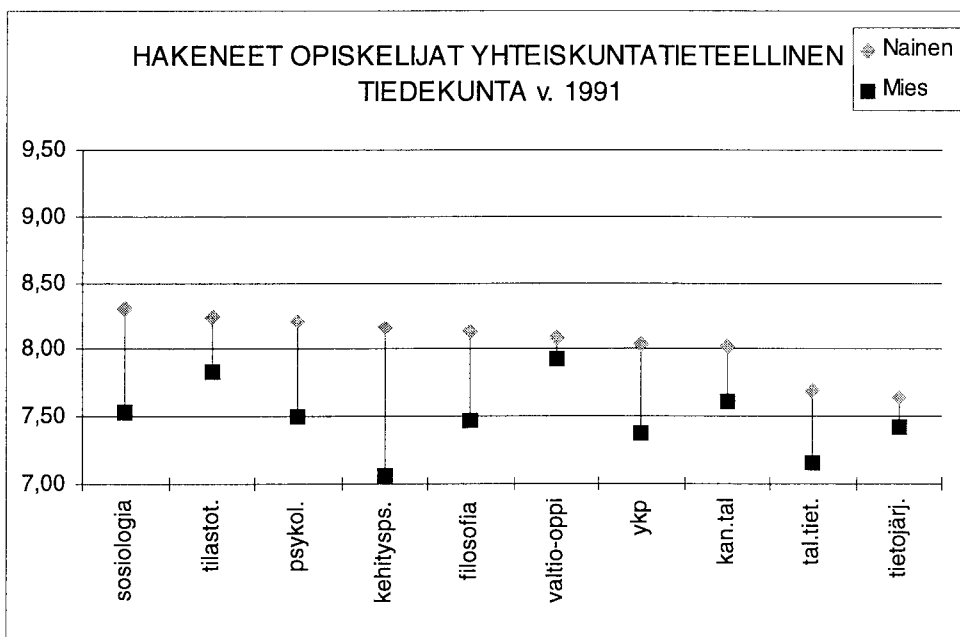
Kuva 3.8 Hakeneiden opiskelijoiden lukion keskiarvot yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa v. 1996

Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta ei tee poikkeusta lukion keskiarvoissa, vaan tytöillä oli parempi keskiarvo hakeneissa opiskelijoissa vuonna 1996 joka koulutusohjelmassa. Tyttöjen keskiarvot vaihtelivat 8.14-8.55 välillä poikien keskiarvojen jäädessä alle kahdeksaan.

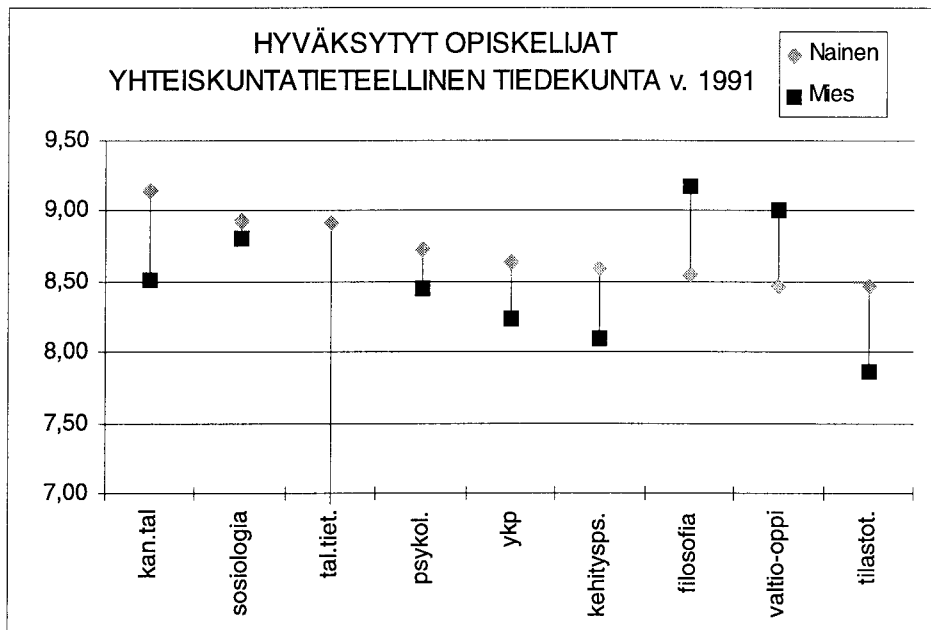
Kuva 3.9 Hyväksytyjen opiskelijoiden lukion keskiarvot yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa v. 1996

Yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan vaaditaan varsin korkeita sisälle pääsykeskiarvoja. Ainoastaan yhteiskuntapolitiikassa miehillä oli korkeampi keskiarvo kuin naisilla, sosiologiassa se oli lähes sama. Naisten lukion keskiarvot vaihtelivat 8.37 - 9.00 välillä ja miesten keskiarvot vaihtelivat 7.86 - 8.64 välillä. Tietojärjestelmätieteeseen vaadittiin naisilta tiedekunnan korkeinta keskiarvoa, kun taasen miehillä se oli tiedekunnan huonoin.

Kuva 4.0 Hakeneiden opiskelijoiden lukion keskiarvot yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa

Vuonna 1991 hakeneiden opiskelijoiden keskiarvoissa on jonkin verran enemmän hajontaa, vaikka tytöillä ne ovat jälleen paremmat. Valtio-opissa molemmilla sukupuolilla on lähes sama keskiarvo hakeneista.

Kuva 4.1 Hyväksytyjen opiskelijoiden lukion keskiarvot yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa v. 1996

Hyväksytyistä vuosi 1991 eroaa jonkin verran vuodesta 1996, sillä miehillä oli paremmat keskiarvot filosofiassa ja valtio-opissa. Taloustieteissä miesten tiedot puuttuvat.

Vuoden 1996 hakeneista (liite 10) yhdeksässä koulutusohjelmassa naiset saivat seitsemässä paremmat koepistemäärät kuin miehet. Yhteispistemäärissä naisilla oli joka koulutusohjelmassa paremmat pisteet. Hyväksytyistä pojat puolestaan saivat koepisteistä tyttöjä paremmin, ainoastaan yhteiskuntapolitiikassa, sosiologiassa ja tietojärjestelmätieteessä tytöt saivat parempia koepisteitä. Toisaalta pojat tarvitsevat paremmat pisteet valintakokeesta saavuttaakseen tyttöjen parempien alkupisteiden muodostaman eron. Vuonna 1991 hakeneista tytöt saivat jälleen seitsemässä koulutusohjelmassa kymmenestä paremmat koepisteet ja yhteispisteissä naiset saivat paremmat pisteet muissa aineissa paitsi filosofiassa. Vuosi 1991 ei sanottavammin eroa hyväksytyjen kohdalla, sillä pojat saivat paremmat koepisteet muualla paitsi filosofiassa ja valtio-opissa ja tytöt saivat paremmat yhteispisteet muissa koulutusohjelmissa paitsi filosofiassa ja psykologiassa.

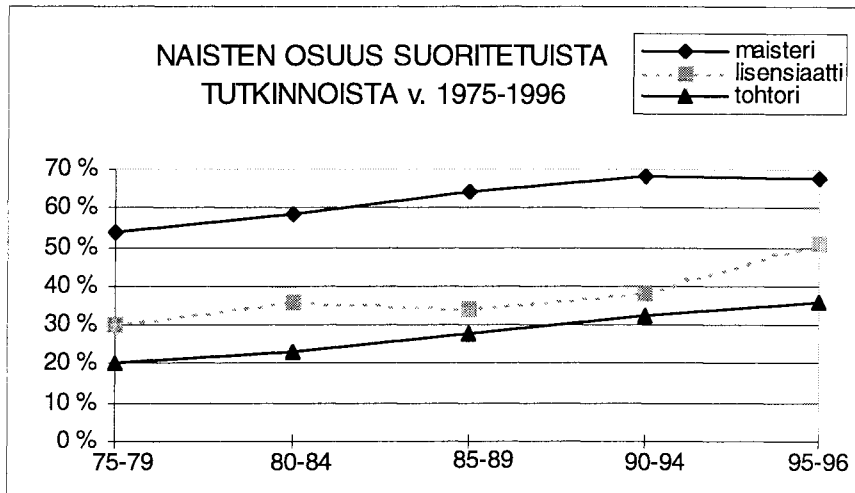
Yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan taustapisteiksi laskettiin vuonna 1991 lukion päästötodistuksen kaikkien aineiden keskiarvo, ylioppilastutkintotodistuksen arvosanat ja valintakoe. Vuonna 1996 taustapisteitä olivat joko lukion päästötodistuksen keskiarvo ja ylioppilastutkintotodistuksen arvosanat tai uusilla ylioppilailla vain ylioppilastutkintotodistuksen arvosanat ja valintakoe. Myöskään yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa lukion keskiarvoa ei enää huomioida uusien ylioppilaiden kohdalla.

Yleisesti ottaen taustapisteiden muutos on kehittynyt vuodesta 1991 vuoteen 1996 suuntaan, jossa painotetaan enemmän ylioppilastutkinnosta saatuja arvosanoja kuin lukion päästötodistuksen numeroita. Taustapisteiden huomioon ottamisessa pyritään korostamaan vielä paremmin sitä, että huomioidaan alaan vaikuttava todistuksen numero. Lukion päästötodistuksen kaikkien aineiden keskiarvoa ei oteta enää huomioon kovinkaan monelle alalle haettaessa, koska sitä ei enää lasketa lukion päästötodistuksessa. Tämä muutos voi osaltaan johtaa poikien parempaan sisällepääsyyn, koska pojat yleensä menestyvät tyttöjä paremmin ylioppilaskokeissa verrattuna lukion päästötodistuksen keskiarvoon ja muihin numeroihin. Toisaalta taustapisteiden muutos ei ole vaikuttanut kovin paljon uusien opiskelijoiden sukupuolijakaumaan, sillä naisia tulee yhä enemmän opiskelemaan yliopistoon.

8.6. Suoritetut tutkinnot (liitteet 11-12)

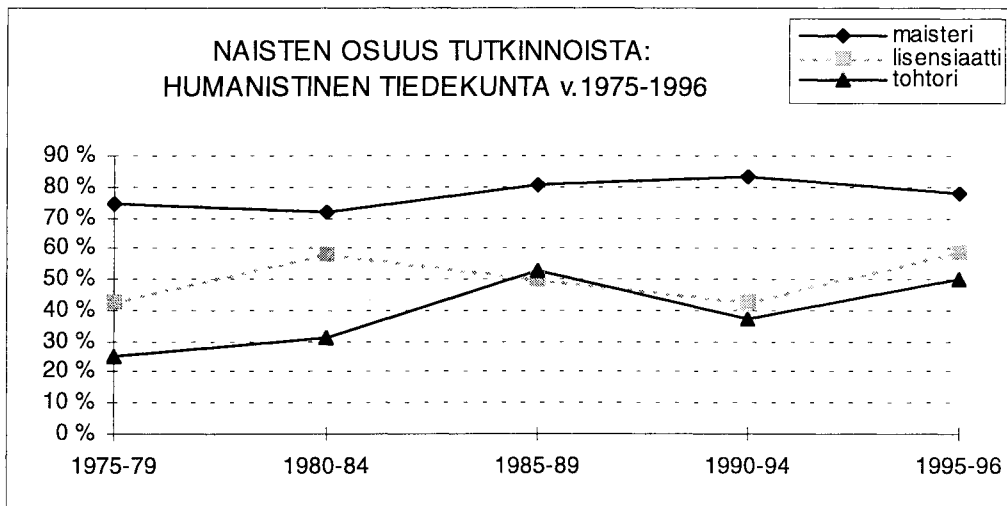
Tarkastelun kohteena olevat perustutkinnot käsittävät vanhan kandidaatin ja nykyisen maisterin tutkinnot, sillä tutkimuksessa ei ole otettu huomioon 1990-luvulla uudelleen perustettua alemmaa korkeakoulututkintoa (kandidaatin tutkintoa), josta valmistumiseen tarvitaan 120 opintoviikkoa 160 opintoviikon sijaan.

8.6.1 Yliopistossa suoritettut tutkinnot vuosina 1975-1996

Kuva 4.2 Naisten osuus suoritetuista tutkinnoista v. 1975-1996

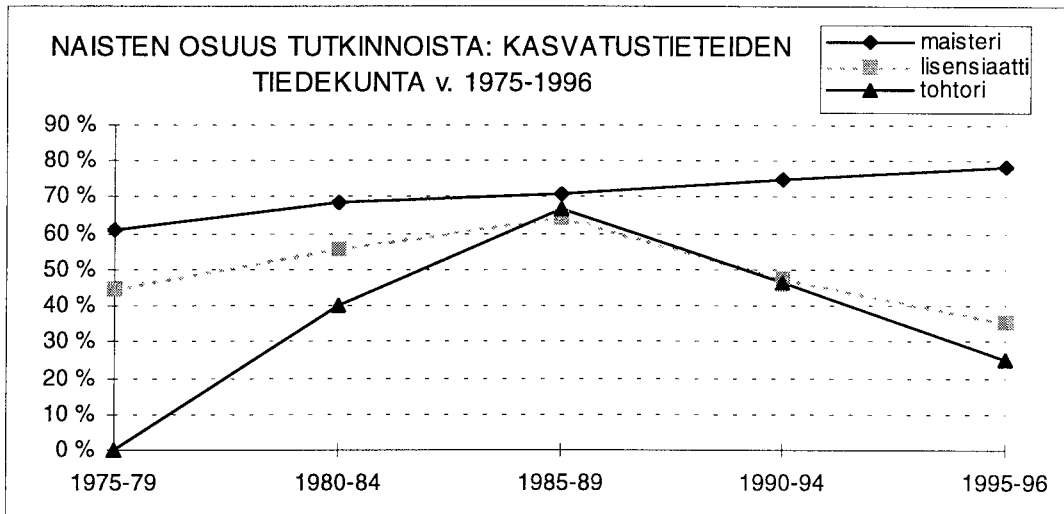
Tarkasteltaessa naisten osuuksia tutkinnoista 1970-luvun puolesta välistä lähtien voidaan todeta, että naisten osuus on kasvanut sekä perustutkinto-, lisensiaatti- että tohtoritasolla. Kuitenkin naisten osuus laskee systemaattisesti, mitä ylemmäs koulutuspyramidissa edetään. Kun vuosina 1975-1979 naisten osuus perustutkinnoista oli 54 %, lisensiaateista 30 % ja tohtoreista 20 %, oli vuosina 1995-1996 naisten osuus perustutkinnoista 68 %, lisensiaateista 51 % ja tohtoreista 36 %.

Kuva 4.3 Naisten osuus suoritetuista tutkinnoista humanistisessa tiedekunnassa v. 1975-1996

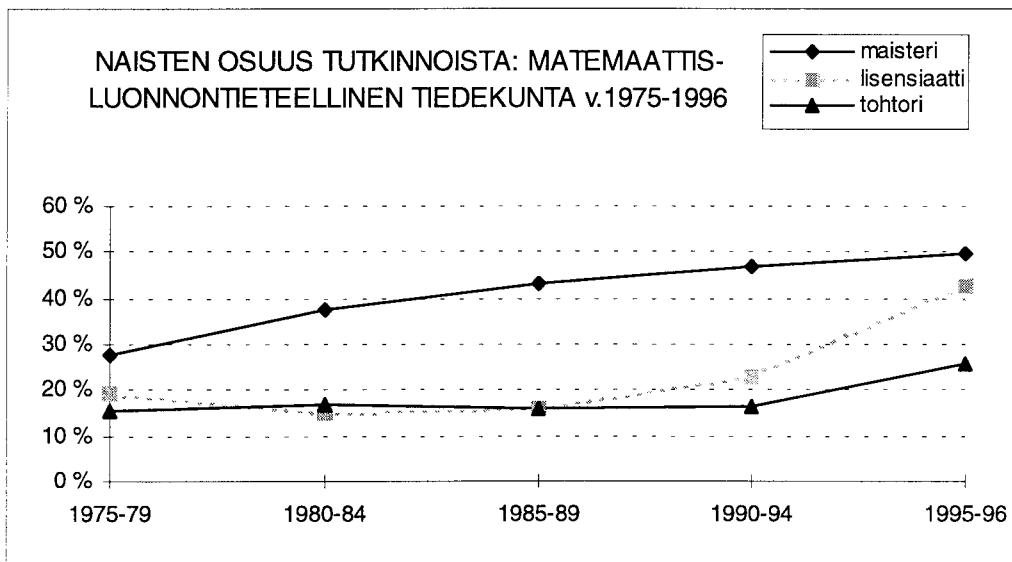
Humanistisessa tiedekunnassa naisten osuus perustutkinnoista ei ole paljon lisääntynyt 1970-luvun lopusta 1990-luvun puoleen väliin. Sen sijaan naisten osuus lisensiaatin tutkinnoista on lisääntynyt 1970-luvun lopusta lähtien, joskin 1980-luvun lopulla ja 1990-

humanistisessa tiedekunnassa 1970-luvun lopulla 25 %, mutta 1990-luvun puolivälissä jo puolet kaikista tohtorin tutkinnoista.

Kuva 4.4 Naisten osuus suoritetuista tutkinnoista kasvatustieteiden tiedekunnassa v. 1975-1996

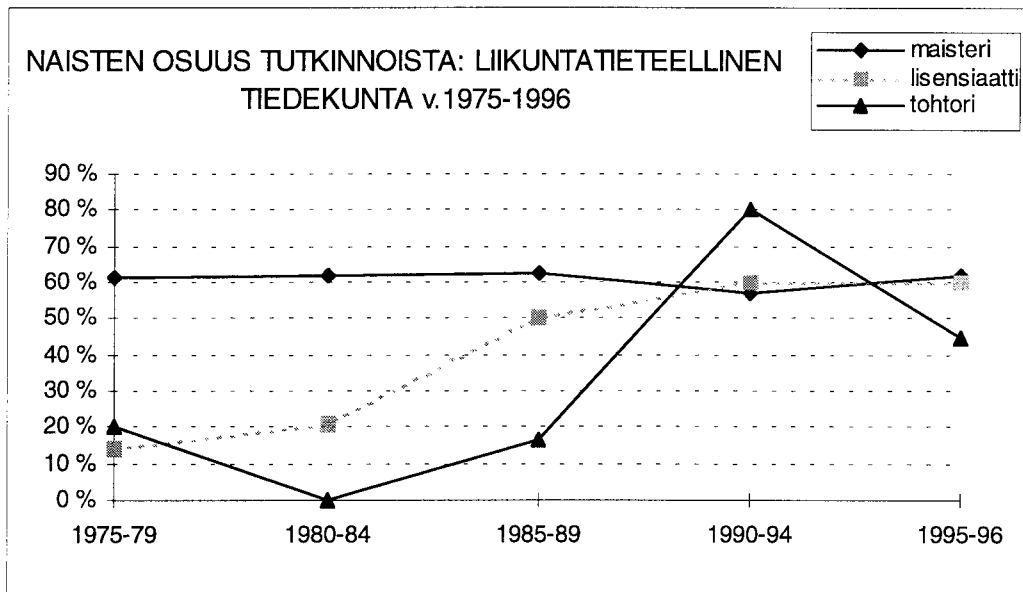
Kasvatustieteiden tiedekunnassa naisten osuus on kasvanut perustutkinnoista. Jatkotutkinnoissa on kasvatustieteiden tiedekunnassa suuria heittoja, johtuen osaltaan liseniaatin tutkintojen ja tohtorin väitöskirjojen pienestä määrästä. Koko ajalta naisten osuus liseniaateista oli 49 % ja tohtoreista 38 %. 1980-luvun lopulla naiset suorittivat jopa yli 60 % kaikista liseniaatin ja tohtorin tutkinnoista.

Kuva 4.5 Naisten osuus suoritetuista tutkinnoista matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa v. 1975-1996

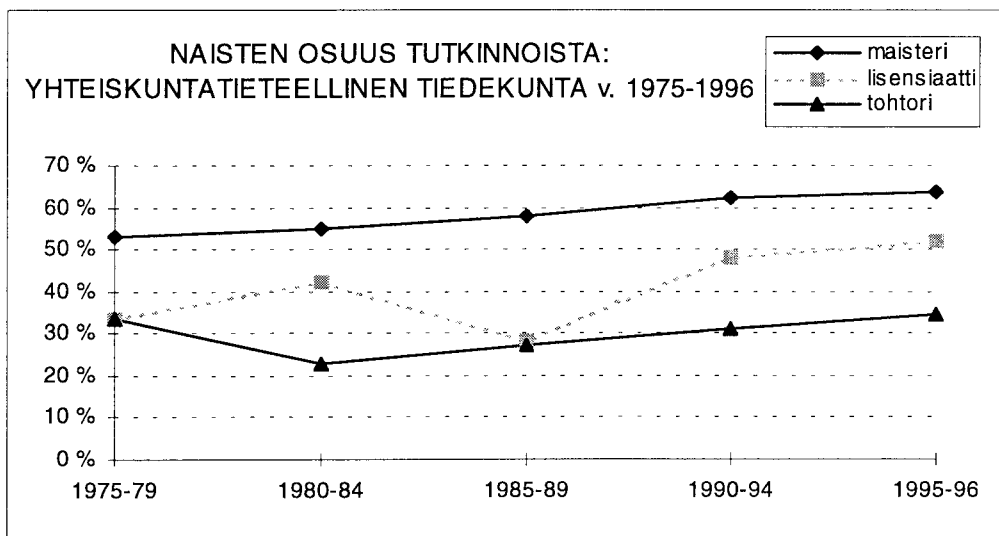
Suurin naisten osuuden kasvu on tapahtunut matemaattis-luonnontieteellisessä

mutta 1990-luvun puolella välissä jo puolet. Naisten osalta myös lisensiaatin tutkintojen ja tohtorin väitöskirjojen osuus on kasvanut varsinkin 1990-luvulla.

Kuva 4.6 Naisten osuus suoritetuista tutkinnoista liikuntatieteellisessä tiedekunnassa v. 1975-1996

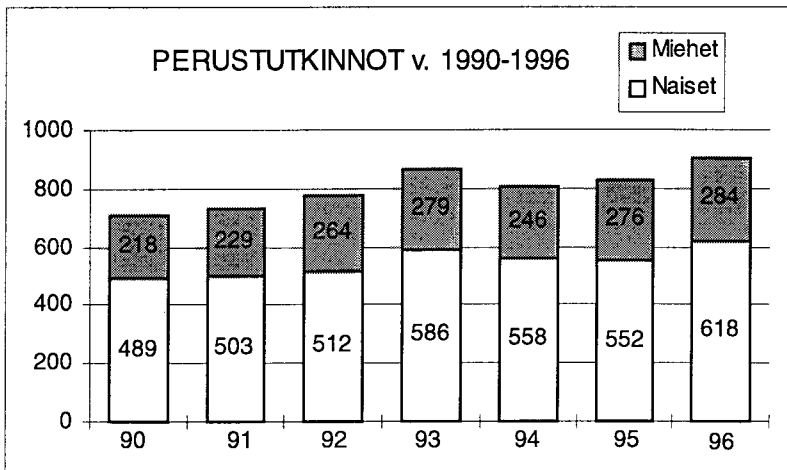
Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa naisten osuus perustutkinnoista on laskenut 1970-luvun puolesta välistä 1990-luvun puoleen väliin, mutta sen sijaan naiset ovat kasvattaneet jatko-opinnoissa huomasti osuuttaan, sillä 1970-luvun puolella välissä 14 % lisensiaateista ja 20 % tohtoreista oli naisia, kun 1990-luvun puolella välissä naisia oli 60 % lisensiaateista ja 44 % tohtoreista. 1990-luvun alussa tohtoreista naisia oli jopa 80 %. Liikuntatieteellisen tiedekunnan suureen hajontaan jatko-opinnoissa vaikuttaa myös jatko-opintojen määrän vähäisyys, jolloin sukupuolten väliset erot korostuvat.

Kuva 4.7 Naisten osuus suoritetuista tutkinnoista yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa

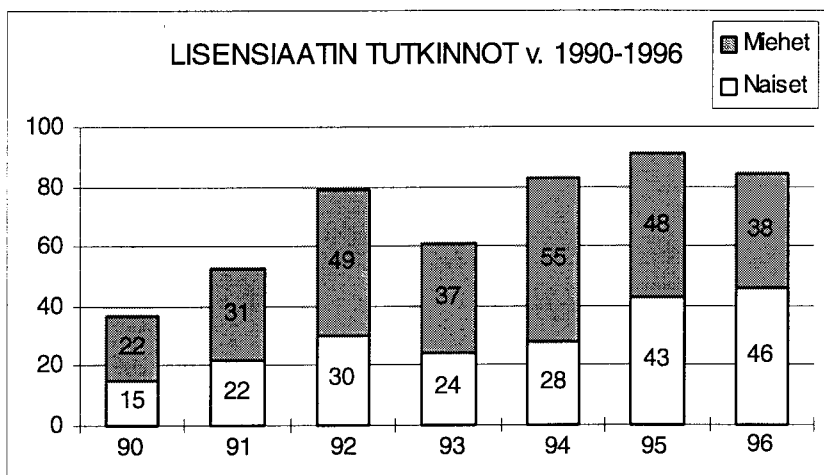
Yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa naisten osuus perustutkinnoista ja lisensiaatin tutkinnoista on hieman lisääntynyt 1970-luvulta 1990-luvulle. Sen sijaan tohtorin tutkinnot eivät ole lisääntyneet, sillä 1970-luvun lopulla naisten osuus oli 33 % ja 1990-luvun puolessa välissä 35 %.

8.6.2. Yliopistossa suoritettut tutkinnot 1990-luvulla

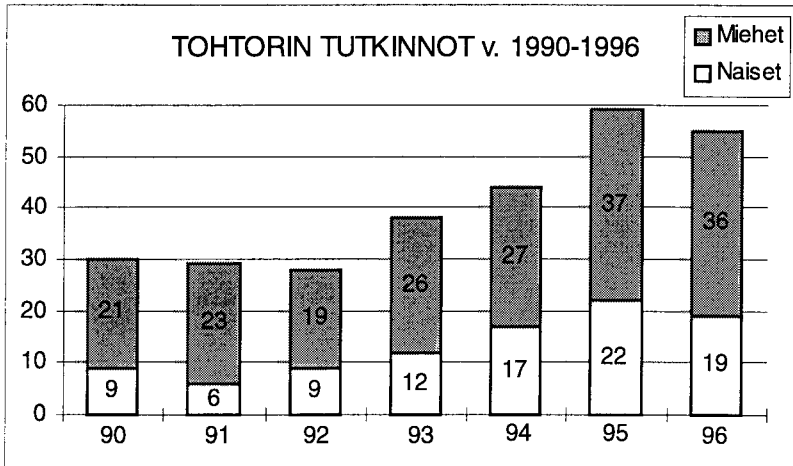
Kuva 4.8 Yliopistossa suoritettut perustutkinnot v. 1990-1996

Suoritettujen perustutkintojen osalta sukupuolijakaumat näyttävät 1990-luvulla pysyneen ennallaan. Naiset suorittavat hieman enemmän perustutkintoja kuin mitä naisten osuus opiskelijoista on. Vuonna 1996 naiset suorittivat 618 (69 %) ja miehet 284 maisterintutkintoa. Tutkintoja suoritetaan enemmän kuin 1990-luvun alussa, mikä johtuu osaltaan opiskelijamäärän kasvusta. Yhteensä 1990-luvulla suoritettiin 5614 tutkintoa, joista 3818 oli naisten (68 %) ja 1796 oli miesten suorittamia.

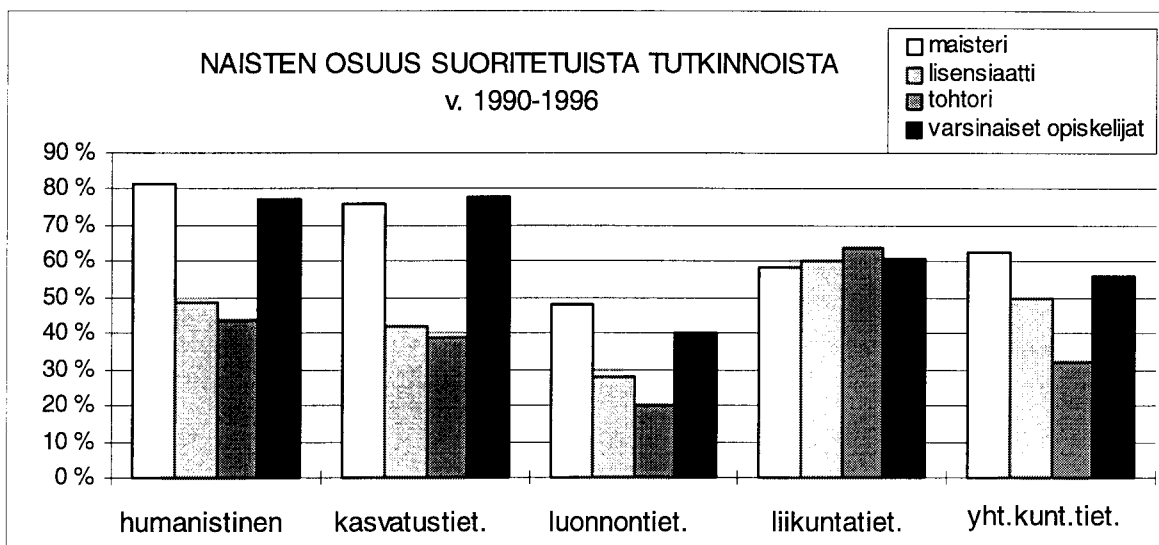
Kuva 4.9 Yliopistossa suoritettut lensiaatin tutkinnot v. 1990-1996

Sukupuoliero alkaa näkyä lisensiaatin tutkintojen kohdalla. Naiset ovat kuitenkin lisänneet osuuttaan lisensiaateista, sillä vuonna 1996 84 suoritetusta lisensiaatin tutkinnosta 46 (55 %) oli naisten tekemiä, kun vuonna 1990 vastaavasti 15 lisensiaatin tutkintoa oli naisten. 1990-luku kertoo lisensiaatin tutkintojen määrällisestä kasvusta molemmilla sukupuolilla.

Kuva 5.0 Yliopistossa suoritettut tohtorin tutkinnot v. 1990-1996

1990-luvulla kolmasosa kaikista tohtorin tutkinnoista on ollut naisten suorittamia. Tohtorin tutkintojen määrä on lisääntynyt huomattavasti 1990-luvulla, sillä vuonna 1990 tohtoriksi väitteli 30 ja vuonna 1996 väitelleitä oli jo 55. Naisen osuus on vaihdellut vuosittain paljonkin, aina 21 % ja 39 % välillä. Kuitenkin 1990-luvun puolessa välissä naiset ovat lisänneet osuuttaan tohtorin väitöskirjoista.

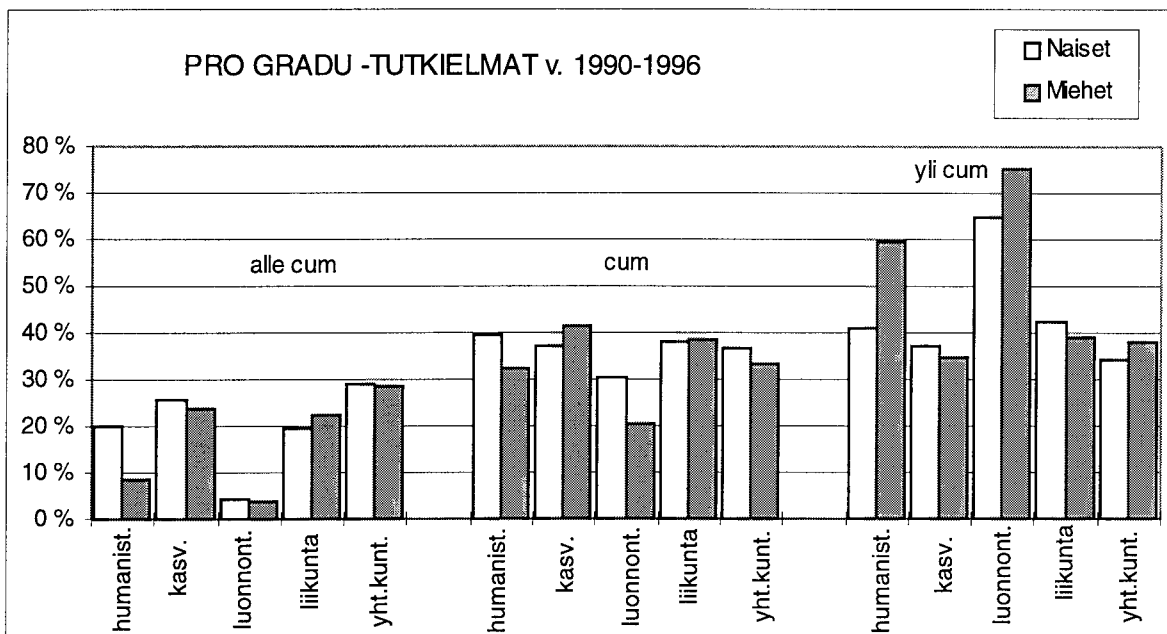

Kuva 5.1 Naisten osuus suoritetuista tutkinnoista ja opiskelijoista eri tiedekunnissa v. 1990-1996

Tarkasteltaessa tiedekuntakohtaisesti 1990-lukua naisia valmistuu sekä määrällisesti että suhteellisesti eniten maistereiksi humanistisessa tiedekunnassa. Jos verrataan perustutkintoja opiskelijoiden osuuksiin, niin humanistisessa, kasvatustieteiden, ja liikuntatieteellisessä tiedekunnassa valmistuu yhtä paljon naisia maistereiksi kuin on ollut opiskelijoita kyseisessä tiedekunnassa. Matemaattis-luonnontieteellisessä ja yhteiskuntatieteellisessä valmistuu maistereiksi hieman enemmän naisia kuin on ollut opiskelijoita. Sen sijaan lisensiaatteja ja tohtoreita valmistuu naisista huomattavasti vähemmän kuin on ollut varsinaisia opiskelijoita kaikissa muissa tiedekunnissa paitsi liikuntatieteellisessä tiedekunnassa.

8.7. Opiskelijoiden pro gradu -tutkielmien arvosanat (liitteet 13-18)

Pro gradu -tutkielmaa ja siitä saatua arvosanaa pidetään ensimmäisenä tieteellisenä näyttönä pyrittäessä korkeampiin tavoitteisiin akateemisella uralla (Hyvärinen ym. 1995b, 5). Pro gradu -tutkielma on yliopistokoulutuksen lopputyö ja opiskelijan kypsyysnäyte ja jatko-opintoja ajatellessa olisi tärkeää opiskelijan kannalta saada tutkielmasta hyvä arvosana. Pro gradu -tutkielmien arvostelussa asteikkona käytetään vanhaa perinnettä, jossa approbatur on huonoin ja laudatur on paras arvosana.

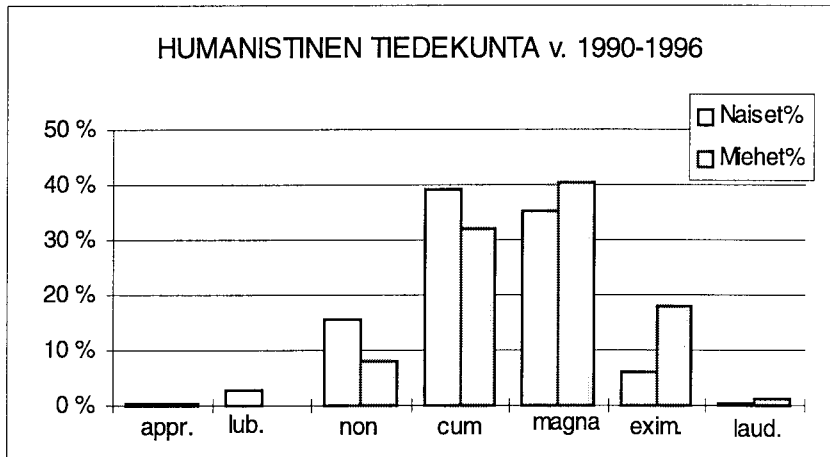

Kuva 5.2 Eri tiedekuntien pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-96

Vertailtaessa opiskelijoiden pro gradu -tutkielmien arvosanoja voidaan todeta eroja niin eri sukupuolten kuin eri tiedekuntien kesken. Matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa annetaan suhteellisesti parempia arvosanoja graduista kuin muissa tiedekunnissa. Myös humanistisessa tiedekunnassa annetaan jonkin verran parempia graduarvosanoja. Naisten ja miesten eroavuudet tulevat esiin tarkasteltaessa, kuinka moni sai alle cum lauden, tasan cum lauden tai yli cum lauden arvosanat. Humanistisessa tiedekunnassa 59 % miehistä sai yli cum lauden arvosanan ja 9 % alle cum lauden, kun vastaavasti naisista 40 % sai yli cum lauden ja 20 % sai alle cum lauden. Kasvatustieteiden tiedekunnassa ei mainittavampaa eroa ole, joskin 'miesainokaiset' saivat enemmän cum lauden arvosanoja kuin naiset. Matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa naiset saivat enemmän cum laude -arvosanaa ja vastaavasti miehet saivat parempia, yli cum lauden arvosanoja enemmän. Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa ei

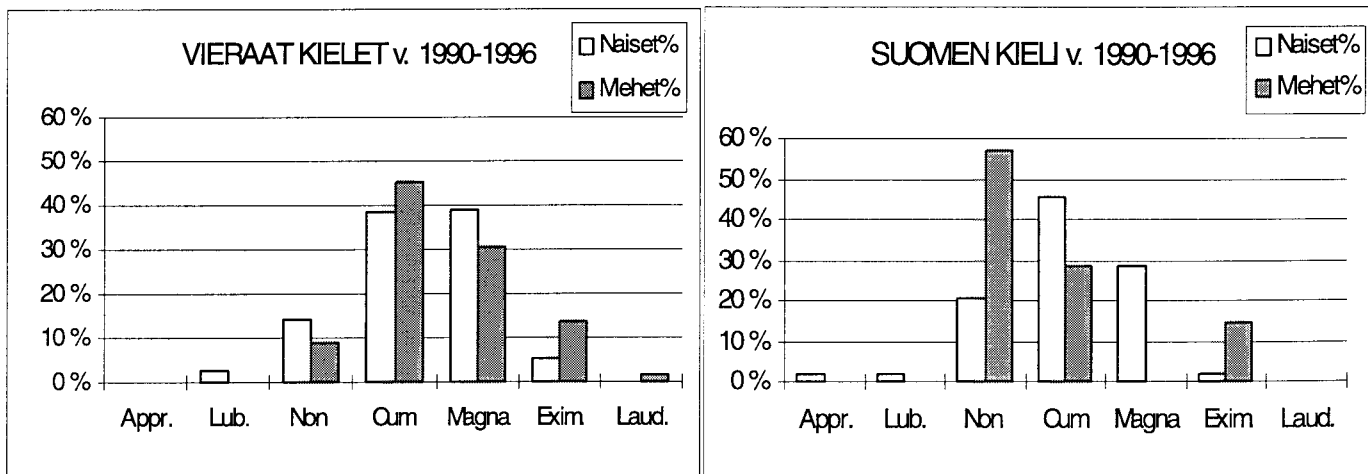
cum lauden oikeuttavia arvosanoja. Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan miehistä 38 % ja naisista 34 % sai arvosanakseen yli cum lauden, kun tasan cum laudea ja alle cum lauden arvosanaa saatiin lähes yhtä paljon.

8.7.1. Humanistisen tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat

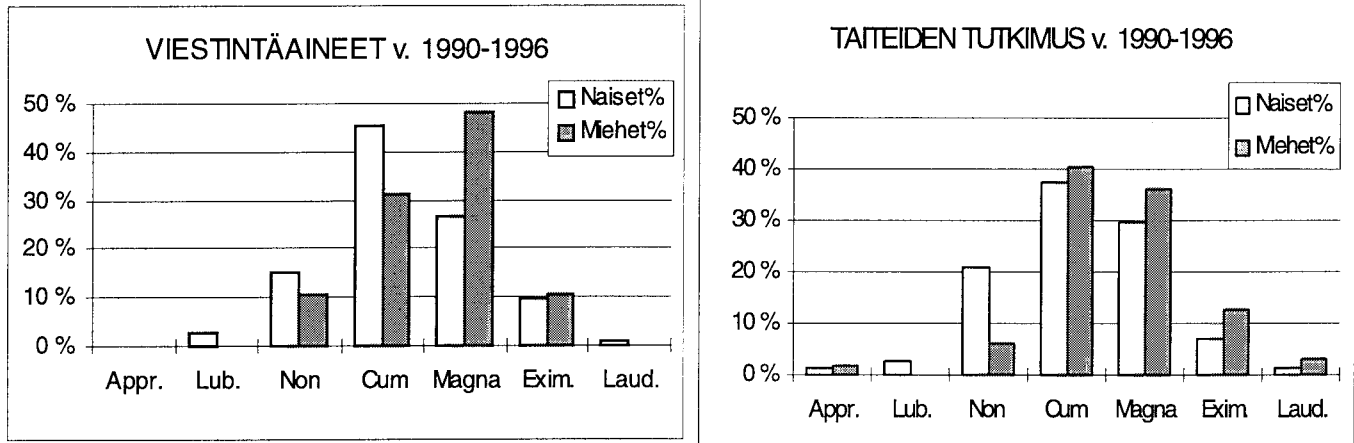
Kuva 5.3 Humanistisen tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996

Tarkasteltaessa arvosanakohtaisesti humanistisen tiedekunnan graduarvosanoja voidaan todeta, että naiset saivat eniten cum laude -arvosanoja ja miehet saivat magna. Miehet saivat enemmän eximiaa ja naiset puolestaan saivat huonompia arvosanoja enemmän, sillä non sinea sai naisista 16 % ja miehistä 8 %. Ainoastaan yksi mies on saanut lubenterin tai approbaturin arvosanakseen, kun naisista niitä on saanut yhteensä 37 eli 4 % naisista.

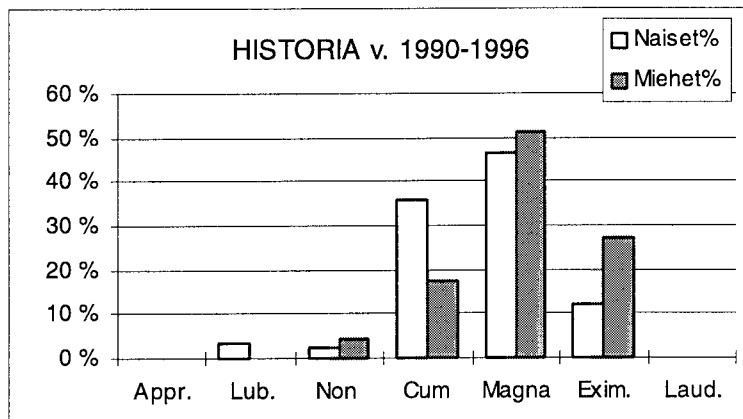
Kuva 5.4 Naisten ja miesten pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: vieraat kielet (englantilainen, germaaninen, pohjoismainen ja romaaninen filologia sekä venäjä ja latina) ja suomen kieli

Vieraisissa kielissä naiset saivat enemmän magna ja non sine -arvosanoja miesten saadessa enemmän eximiaa ja cum laudea. Suomen kielessä miehet ovat tehneet ainoastaan seitsemän gradua 1990-luvulla ja näistä jopa neljä on saanut non sinen. Naisten yleisin arvosana on cum laude, jonka on saanut lähes puolet naisista.

Kuva 5.5 Naisten ja miesten pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: viestintäaineet (yhteisöviestintä, puheviestintä ja journalistiikka) ja taiteiden tutkimus (folkloristiikka, etnologia, kirjallisuus, musiikkikasvatus, musiikkitiede, musiikkiterapia, taidekasvatus, ja taidehistoria)

Viestintäaineissa sukupuolien väliset erot tulevat näkyviin, sillä 48 % miehistä oli saanut arvosanakseen magnan ja vain 26 % naisista oli yltänyt samaan. Eximiaa saatiin suhteessa yhtä paljon, mutta naiset saivat enemmän keskitason ja huonompia arvosanoja kuten cum laudea, non sinea ja lubenteria. Taiteiden tutkimuksessa miehet saivat jälleen parempia arvosanoja, sillä miehet saivat enemmän cum laudea, magna ja eximiaa ja taasen vähemmän huonompaa arvosanaa non sinea kuin naiset. Miesten osuus tehdyistä graduista on kuitenkin huomattavasti pienempi sekä yhteisöviestinnässä että taiteiden tutkimuksessa.

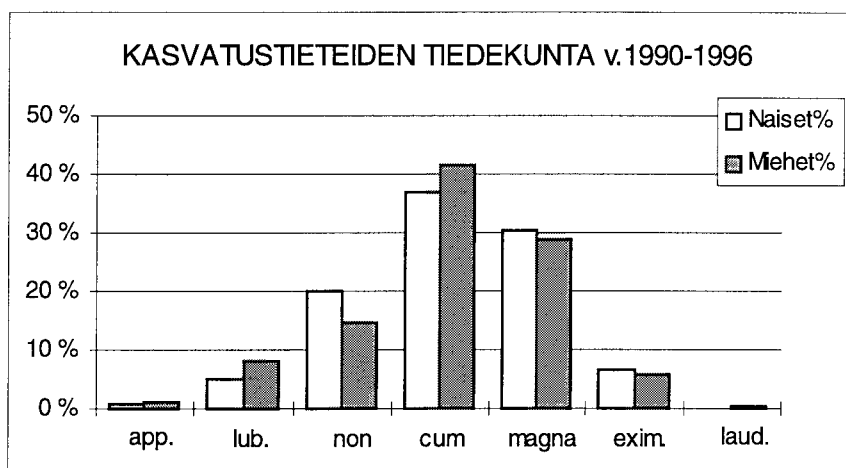

Kuva 5.6 Naisten ja miesten pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: historia (suomen

Myös historiassa miehet ovat saaneet enemmän parempia arvosanoja *eximiaa* ja *magnaa* kuin naiset. Naiset ovat saaneet puolestaan enemmän *cum laudea* ja huonompaa arvosanaa *non sinea* on saatu lähes yhtä paljon.

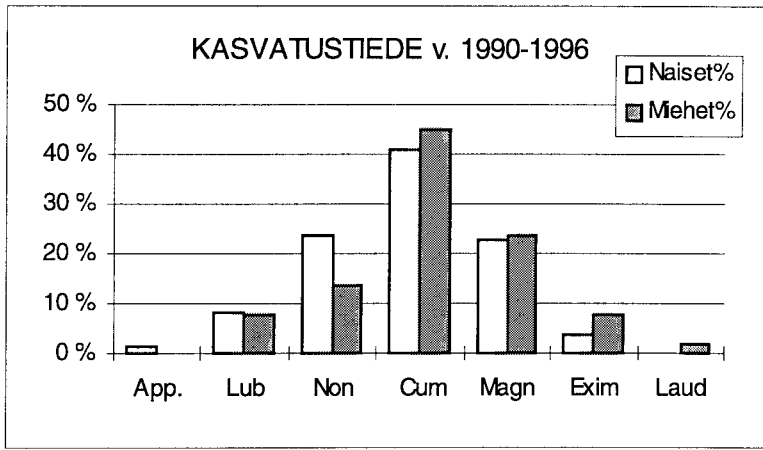
Jos tarkastellaan humanistisen tiedekunnan graduarvosanoja aina 1980-luvulta alkaen (liite 14), niin yleisesti ottaen naisten graduarvosanojen taso on hieman parantunut, miesten arvosanojen pysytellessä suurinpiirtein samoina. Naisten graduarvosanoissa *magnan* osuus on lisääntynyt. Silti kuitenkin miehet saivat parempia *pro gradujen* arvosanoja humanistisessa tiedekunnassa.

8.7.2. Kasvatustieteiden tiedekunnan *pro gradu* -tutkielmien arvosanat

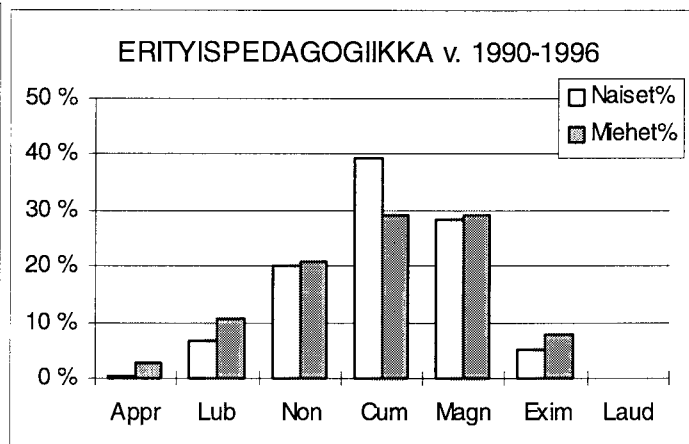
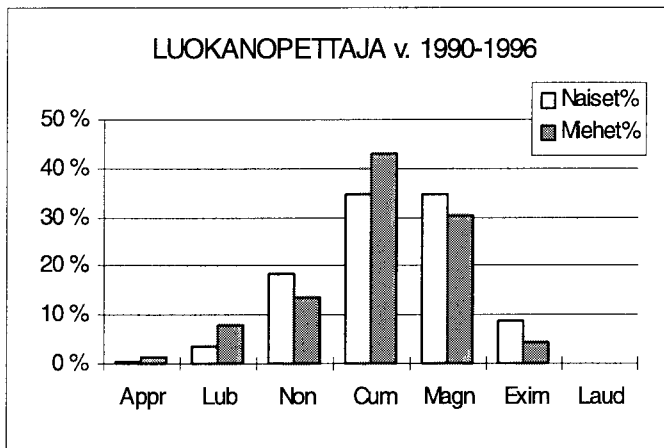
Kuva 5.7 Kasvatustieteiden tiedekunnan *pro gradu* -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996

Kasvatustieteiden tiedekunnassa vähemmistönä olevat miehet eivät ole loistaneet graduarvosanoillaan niin hyvin kuin humanistisessa tiedekunnassa. 1990-luvulla miehet saivat jonkin verran enemmän *cum laudeen* oikeuttavia arvosanoja, kun taas *magnaa* ja *eximiaa* naiset saivat hieman enemmän. Huonommista arvosanoista naiset saivat jonkin verran enemmän *non sine* -arvosanaa ja miehet puolestaan *lubenteria*. Kasvatustieteiden tiedekunnan graduarvosanat ovat jakautuneet tasaisesti eri arvosanojen kesken, sillä huomioitavaa on sekä huonompien että parempien arvosanojen vähyys ja arvosanojen painottuminen keskitasolle. Ainoan *laudaturin* arvosanan 1990-luvulla saanut on kuin onkin mies.

Kuva 5.8 Naisten ja miesten pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: kasvatustiede

Kasvatustieteessä arvosanojen erot korostuvat eximian ja non sinea kohdalla, miesten saadessa enemmän eximiaa ja naisten saadessa non sinea. Muuten graduarvosanat ovat jakautuneet tasaisesti sukupuolien kesken.

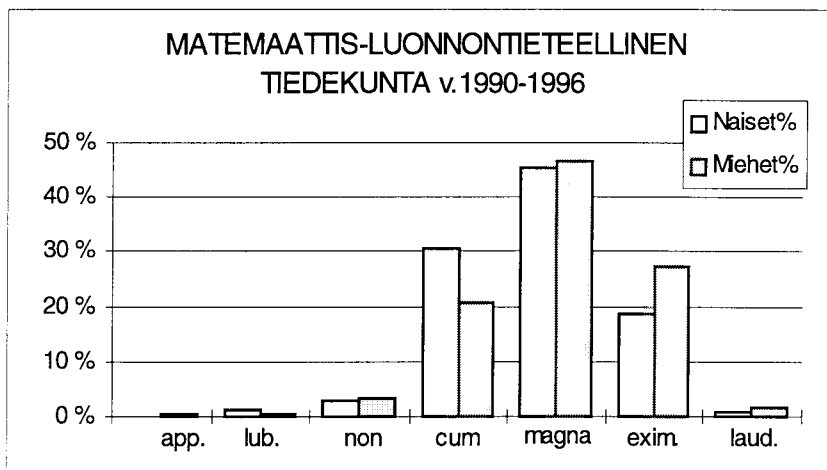
Kuva 5.9 Naisten ja miesten pro gradu -tutkielmien arvosanat v.1990-1996: luokanopettaja ja erityispedagogiikka

Luokanopettajan koulutusohjelmassa naiset saivat parempia arvosanoja magna ja eximiaa, miesten saadessa cum laudea enemmän. Naiset saivat enemmän myös non sine -arvosanaa ja miehet puolestaan lubenteria. Erityispedagogiikassa naiset saivat jonkin verran enemmän cum lauden arvosanaa ja miehet eximiaa ja non sinea, kun muuten arvosanat ovat jakautuneet tasaisesti.

Kasvatustieteiden tiedekunnassa miehet eivät siis hyödy 'ainokais' -asemastaan niin kuin

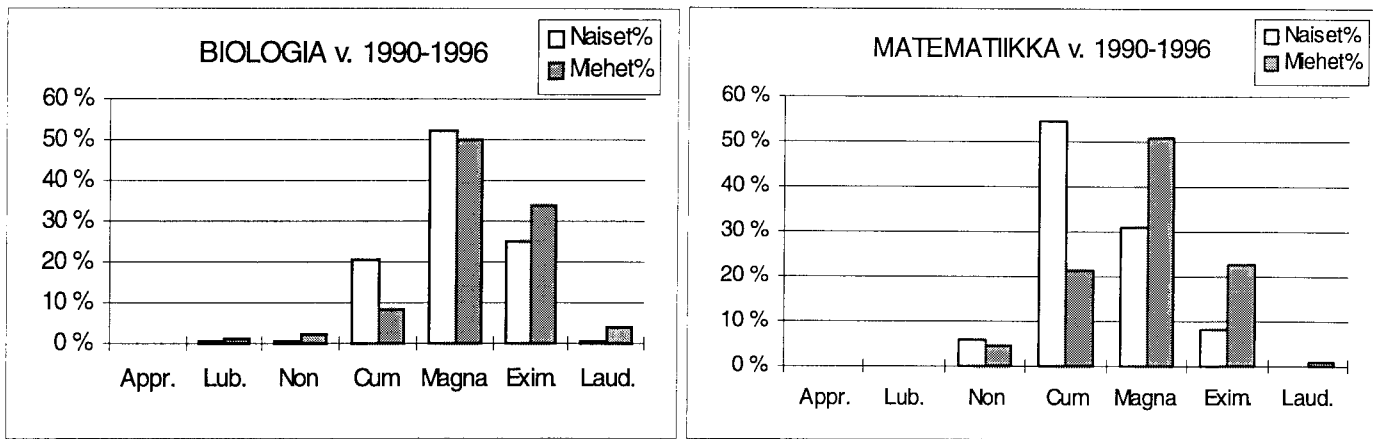
miehet tai graduarvosanat olivat jakautuneet tasaisesti. Miesten osuus tehdyistä graduista on kuitenkin paljon pienempi. Tytöt saivat selkeämmin paremmat graduarvosanat ainoastaan luokanopettajakoulutuksessa, missä näkyvät vielä opettajakoulutuksen mieskiintiöt, jotka poistettiin vuonna 1989. Koska miehet pääsivät sisään luokanopettajakoulutusohjelmaan huonommilla taustapisteillä mieskiintiön avulla, on heidän huonompien graduarvosanojensa syy ehkä siinä.

8.7.3. Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat

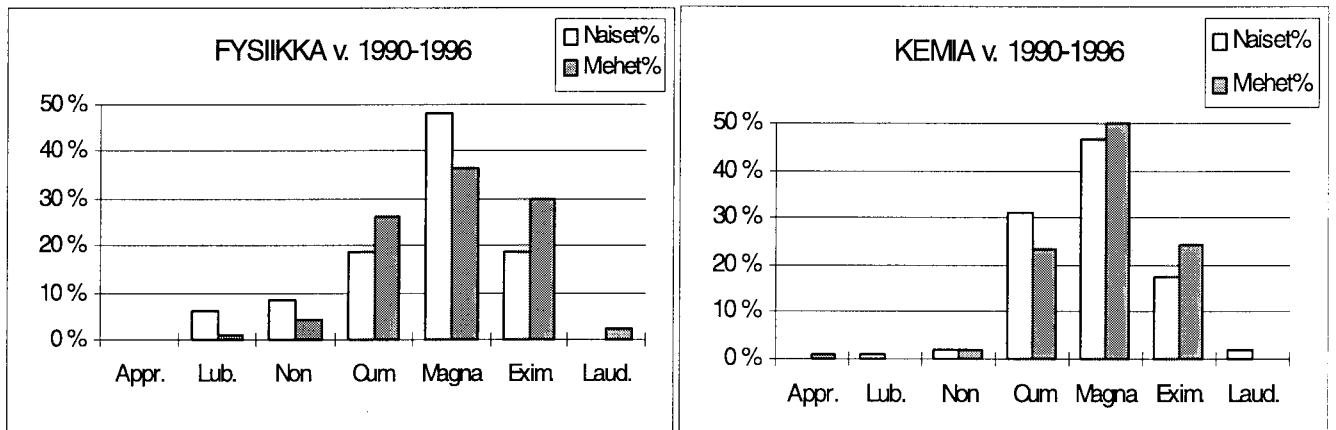
Kuva 6.0 Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996

Matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa saatiin yliopiston parhaimmat graduarvosanat. Naisista 46 % ja miehistä 47 % sai magnaan oikeuttavan arvosanan ja eximiaakin saatiin suhteessa paljon enemmän kuin muissa tiedekunnissa. Huonompia arvosanoja non sinea, lubentertia ja approbaturia saivat sekä miehet että naiset erittäin vähän. Cum laudea naiset saivat jonkin verran enemmän kuin miehet. Laudatur - arvosanan sai naisista kolme ja miehistä seitsemän opiskelijaa.

Kuva 6.1 Naisten ja miesten pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: biologia ja matematiikka

Kun tarkastellaan ainekohtaisesti graduarvosanoja 1990-luvulla matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa niin huomataan, että biologiassa naiset saivat enemmän cum laudea, kun taas magna saatiin suurinpiirtein yhtä paljon eli puolet kaikista graduarvosanoista. Miehet taas saivat jonkin verran enemmän eximia. Matematiikassa naisten yleisin arvosana oli cum laude, kun miesten yleisin arvosana oli magna. Huonoimpia arvosanoja approbaturia ja lubenteria ei matematiikassa saatu ollenkaan ja non sineakin saivat sekä miehet että naiset erittäin vähän.

Kuva 6.2 Naisten ja miesten pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: fysiikka ja kemia

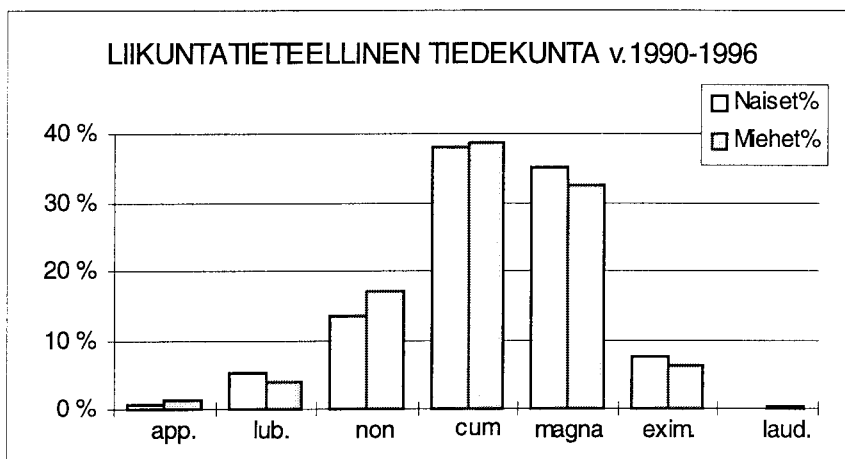
Fysiikassa 'tyttöainokaiset' eivät kuitenkaan saaneet parempia arvosanoja niin kuin humanistisella puolella 'poika-ainokaiset'. Sekä fysiikassa että kemiassa miesten ja naisten suosituin arvosana oli magna. Kemiassa arvosanojen erot sukupuolien välillä näkyvät miesten hyväksi eximian ja cum lauden kohdalla. Kemian ainoat 1990-luvun

laudaturit olivat molemmat naisten arvosanoja. Kemiassa naiset ja miehet tekivät graduja lähes yhtä paljon, sillä naiset tekivät 108 ja miehet 107 gradua.

Kun tarkastellaan graduarvosanoja matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa 1980-luvulta lähtien (liite 16), huomataan graduarvosanojen yleisen tason parantuminen, joka naisten kohdalla on ollut vähän suurempaa kuin miesten kohdalla. Naiset ovat siis kuroneet kiinni miesten hyviä arvosanoja.

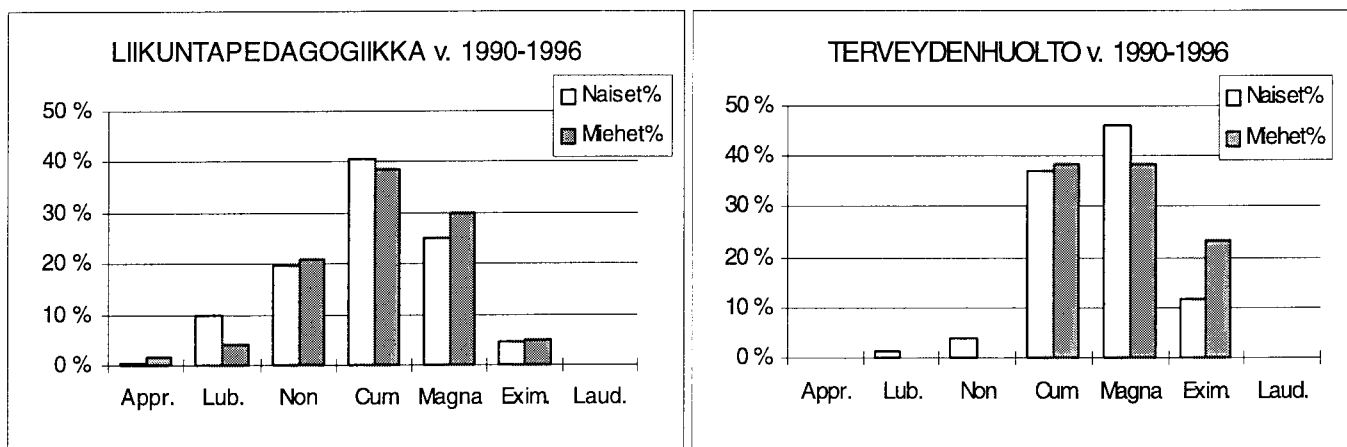
Mistä sitten johtuu, että matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa saadaan muihin tiedekuntiin nähden yliopiston parhaimpia arvosanoja? Tytöt eivät pääse nauttimaan vähemmistönä olosta, jotta he saisivat 'nais-ainokaisina' parempia arvosanoja niin kuin humanistisen tiedekunnan vähemmistönä olevat miehet. Yksi syy matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan parempiin arvosanoihin löytyy ehkä siitä, että matematiikan opiskelu karsii huonoiten menestyvät opiskelijat pois jo opiskeluaikana, koska esim. jo matematiikan approbatur on varsin vaativa. Näin ollen voisi kuvitella, että matematiikan opiskelijoiksi jäisi vain parhaimmisto, joka sitten saa myös graduistaan hyviä arvosanoja. Toisaalta matemaattis-luonnontieteellisestä tiedekunnasta siirtyy paljon opiskelijoita muihin tiedekuntiin ja muille aloille jo opintojen alkuvaiheessa, joten opiskelija-aineksen parhaimmisto ei selitä arvosanojen paremmuutta muihin tiedekuntiin nähden. Toisaalta perinteet vaikuttavat myös graduarvosanoissa ja kunkin tiedekunnan omaksuma arvosteluperiaate, joka on tiedekunnissa hieman erilainen. Lisäksi tieteet ovat myös eriluontoisia, matematiikassa on ehkä helpompi päästä kaavojen täydelliseen hallitsemiseen, kun taas muissa tieteissä kvalitatiivisen tutkimuksen täydellisyys on lähes mahdotonta.

8.7.4. Liikuntatieteellisen tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat

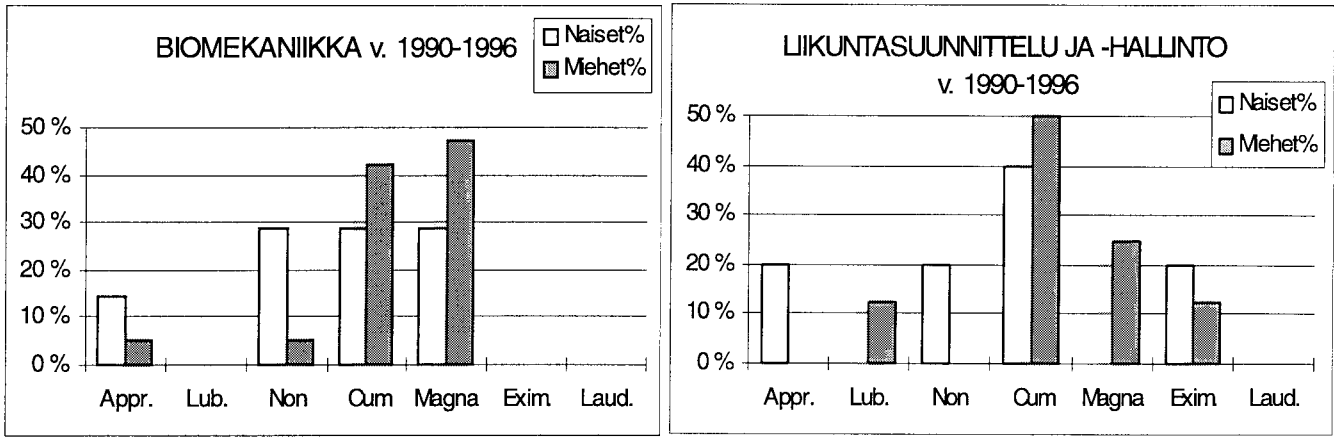
Kuva 6.3 Liikuntatieteellisen tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996

Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa naiset ja miehet ovat saaneet samanlaisia graduarvosanoja. Myös tiedekunnan sisällä arvosanat jakaantuvat tasaisesti hyviin, huonoihin ja keskitasoisiiin graduihin. Tiedekunnan yleisin arvosana oli cum laude, jonka sai naisista 38 % ja miehistä 39 %.

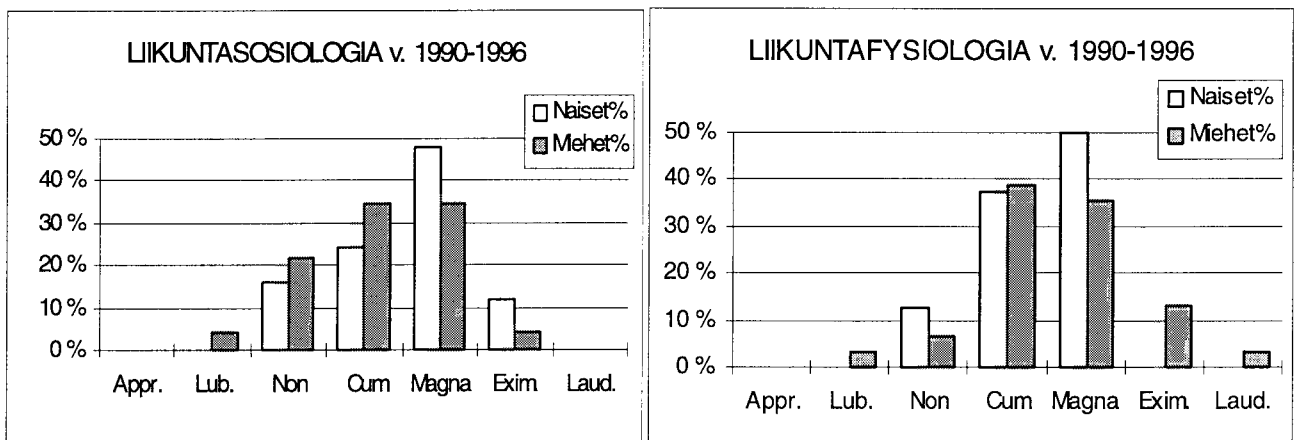
Kuva 6.4 Naisten ja miesten pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: liikuntapedagogiikka ja terveydenhuolto

Liikuntapedagogiikassa miehet saivat arvosanakseen hieman enemmän magna ja naiset cum laudea, kun taas non sinea ja eximiaa saatiin lähes yhtä paljon ja lubentaria naiset saivat hieman enemmän. Pro graduja tehtiin myös suhteessa saman verran 1990-luvulla, sillä naiset tekivät 204 gradua ja miehet 190 gradua. Terveystieteidenhuollossa naiset tekivät huomattavasti enemmän graduja, mutta 'miesainokaiset' saivat suhteessa enemmän

Kuva 6.5 Naisten ja miesten pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: biomekaniikka ja liikuntasuunnittelu- ja hallinto

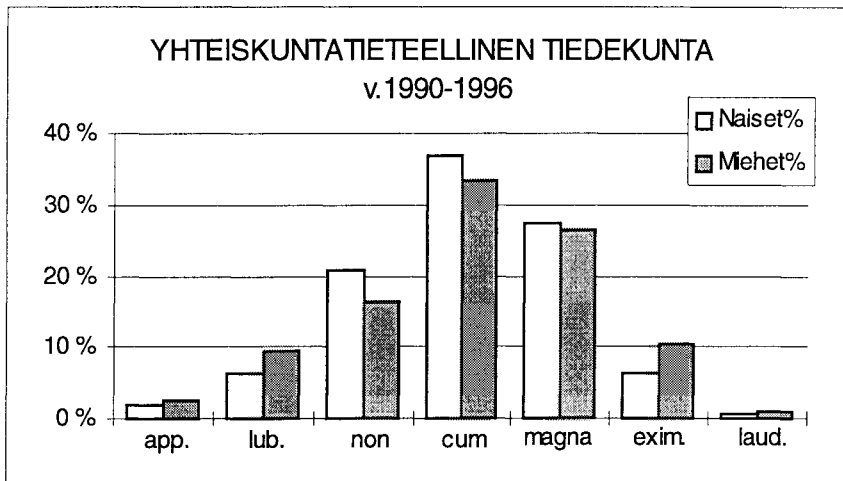
Biomekaniikassa miehet saivat enemmän cum laudea ja magnaa ja naiset puolestaan non sinea. Liikuntasuunnittelussa ja -hallinnossa miehet saivat enemmän magnaa ja cum laudea ja naiset puolestaan eximiaa. Kummassakin koulutusohjelmassa tehtiin vähän graduja vuosina 1990-1996.

Kuva 6.6 Naisten ja miesten pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: liikuntasosiologia ja liikuntafysiologia

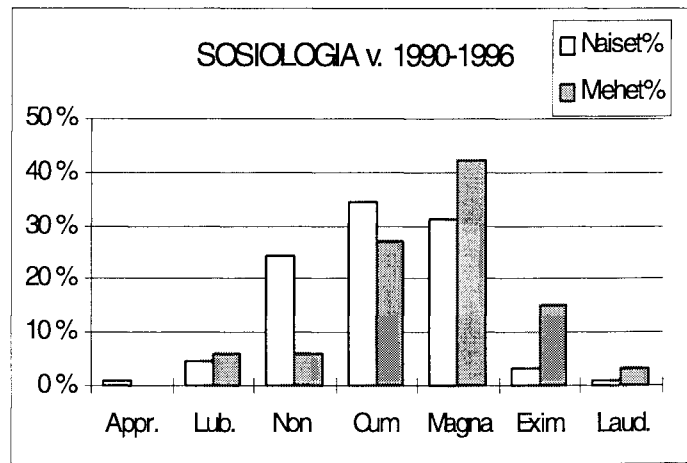
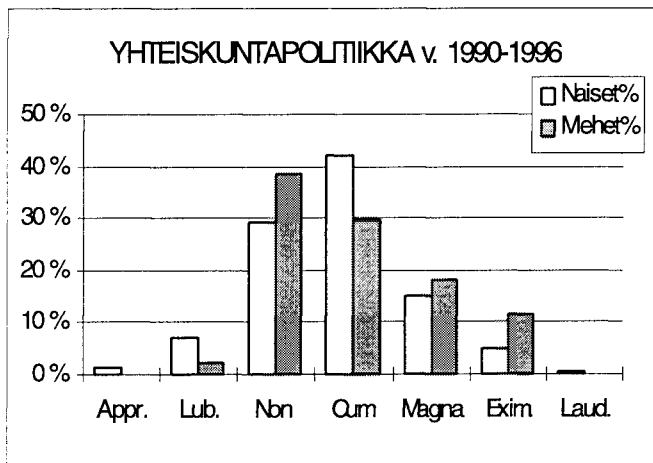
Liikuntasosiologiassa naiset saivat enemmän sekä magnaa että eximiaa, miesten saadessa enemmän huonompia arvosanoja cum laude ja non sine. Graduista tehtiin vuosina 1990-1996 suurinpiirtein saman verran. Liikuntafysiologiassa miehet saivat enemmän eximiaa, kun taas naiset saivat enemmän magnaa. Cum laudea saatiin suurinpiirtein saman verran.

8.7.5. Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat

Kuva 6.7 Yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996

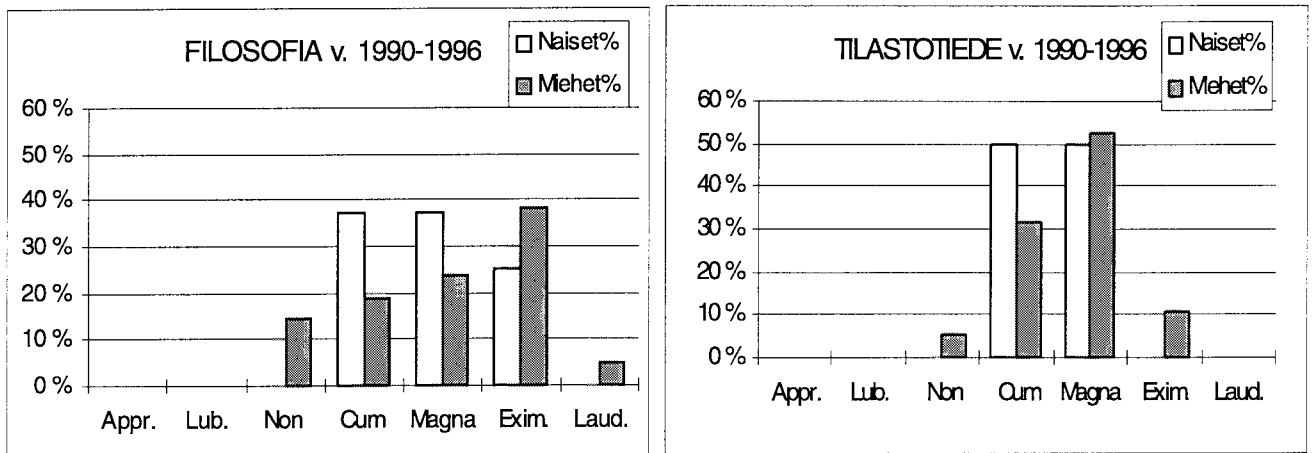
Yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa miehet saivat 1990-luvulla jonkin verran enemmän sekä eximiaa että lubentertia ja approbaturia. Naiset puolestaan saivat enemmän keskitasoisia arvosanoja. Tiedekunnan yleisin arvosana oli cum laude, jota naisista sai 37 % ja miehistä 34 %. Sinänsä yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa niin naisten kuin miestenkin pro gradujen arvosanat jakaantuivat tasaisesti eri arvosanojen kesken. Sekä viisi naista että viisi miestä ovat saaneet laudaturin arvosanakseen 1990-luvulla.

Kuva 6.8 Opiskelijoiden pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: yhteiskuntapolitiikka ja sosiologia

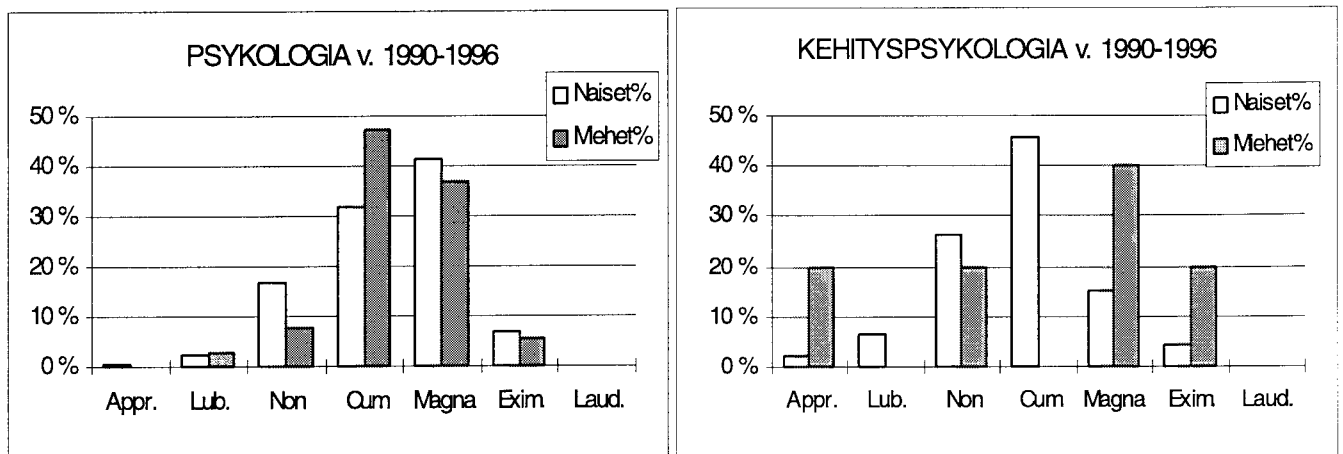
Yhteiskuntapolitiikassa miehet saivat magna ja eximiaa hieman enemmän kuin naiset.

koulutusohjelmissa, koska magnan arvosanaa saivat sekä miehet että naiset yhteensä vain 16 %, kun esim. matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan koulutusohjelmissa se saattoi olla yleisin arvosana. Miesten yleisin arvosana yhteiskuntapolitiikassa oli non sine, jonka sai 39 % miehistä ja naisten puolestaan cum laude, jonka sai 42 % naisista. Sosiologiassa miesten yleisin arvosana oli magna ja naisten cum laude. Sosiologiassa naiset saivat yllättävän paljon non sine -arvosanaa, sillä 24 % naisista sai non sinen ja vain 6 % miehistä. Vaikka naiset tekivät graduja sosiologiassa kolmasosan enemmän, saivat miehet suhteellisesti parempia arvosanoja.

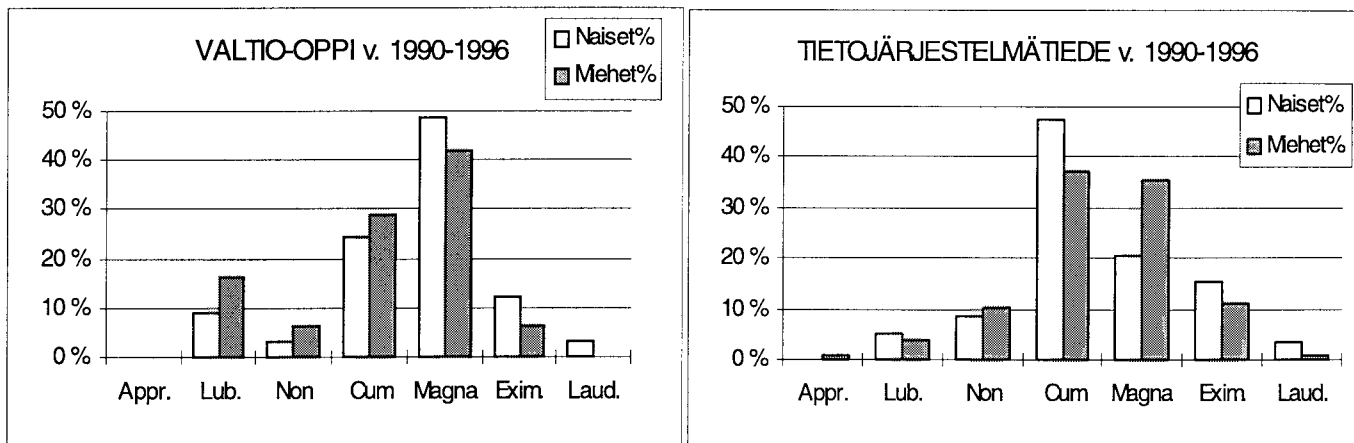
Kuva 6.9 Opiskelijoiden pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: filosofia ja tilastotiede

Filosofiassa tehtiin vuosina 1990-1996 vähän graduja ja naisten arvosanat sijoittuivat cum lauden ja magnan välille, kun taas miesten non sinen ja laudaturin välille. Tilastotieteessä naiset ja miehet saivat saman verran magna, kun taas miehet saivat enemmän eximiaa naisten saadessa enemmän cum laude -arvosanaa. Myös tilastotieteessä tehtiin suhteellisesti vähän graduja vuosina 1990-1996.

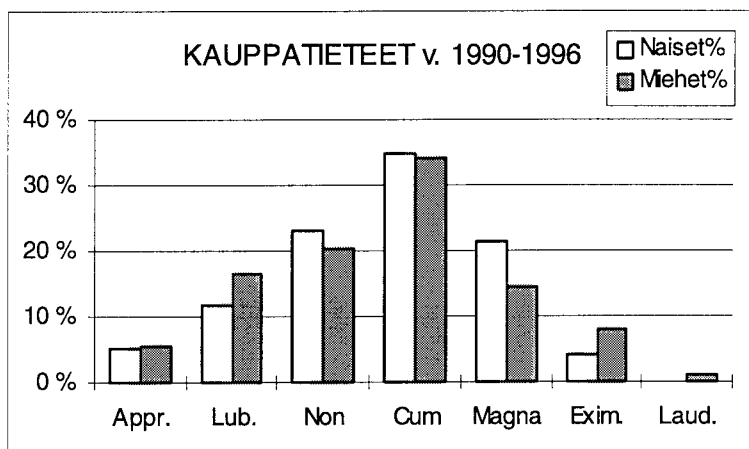
Kuva 7.0 Opiskelijoiden pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: psykologia ja

Psykologiassa naiset saivat hieman enemmän magna ja eximiaa, kun taas miehet saivat enemmän cum laudea mutta vähemmän non sinea. Miehet tekivät suhteellisesti paljon vähemmän psykologian graduja kuin naiset. Kehityopsykologiassa niin naisten kuin miesten graduarvosanat sijoittuivat approbaturin ja eximian välille. Miehet tekivät kuitenkin vuosina 1990-1996 vain viisi gradua kehityopsykologiassa.

Kuva 7.1 Opiskelijoiden pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: valtio-oppi ja tietojärjestelmätiede

Valtio-opissa saatiin tiedekunnan parhaimpia arvosanoja, sillä yleisin arvosana oli magna, jonka naisista sai 48 % ja miehistä 42 %. Valtio-opissa naisten graduarvosanat olivat parempia kuin miesten, sillä naiset saivat enemmän eximiaa ja laudaturia, miesten saadessa enemmän huonoimpia arvosanoja. Tietojärjestelmätieteessä miehet saivat taasen parempia arvosanoja, joskin huonoimpia ja parempia arvosanoja saatiin tasaisesti.

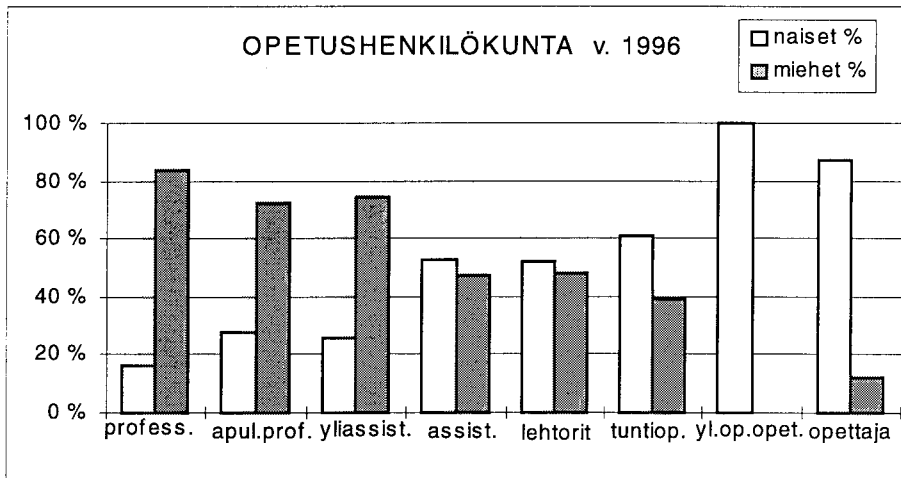
Kuva 7.2 Opiskelijoiden pro gradu -tutkielmien arvosanat v. 1990-1996: kauppatieteet (yritystalous, yrityshallinto, markkinointi, laskentatoimi ja kansantaloustiede)

Kauppatieteissä saatiin suhteellisesti huonompia arvosanoja kuin joissain muissa koulutusohjelmissa, vaikka naisten ja miesten yleisin arvosana oli cum laude, jota he saivat suhteellisesti lähes yhtä paljon. Kauppatieteissä saatiin yllättävän paljon non sinea, ja lubentaria ja taasen parhaimpia arvosanoja saatiin yllättävän vähän. Kauppatieteissä graduja tehtiin kuitenkin määrällisesti paljon.

Yleisesti ottaen miesten graduarvosanoilla on taipumus painottua enemmän joko hyviin tai huonoihin arvosanoihin, kun naisten arvosanat sijoittuvat keskitasosiin arvosanoihin. Toisaalta suurimmat erot naisten ja miesten välisissä pro gradujen arvosanoissa ovat keskitasoa ja keskitasoa parempien arvosanojen jakaantuminen, sillä miehet saavat enemmän keskitasoisesti parempia arvosanoja kuten magna ja eximiaa, kun naiset saavat joko magna tai cum laudea. Toisaalta yleistyksiä on vaikeaa tehdä, koska graduarvosanat vaihtelevat tiedekunta- ja ainekohtaisesti hyvin paljon.

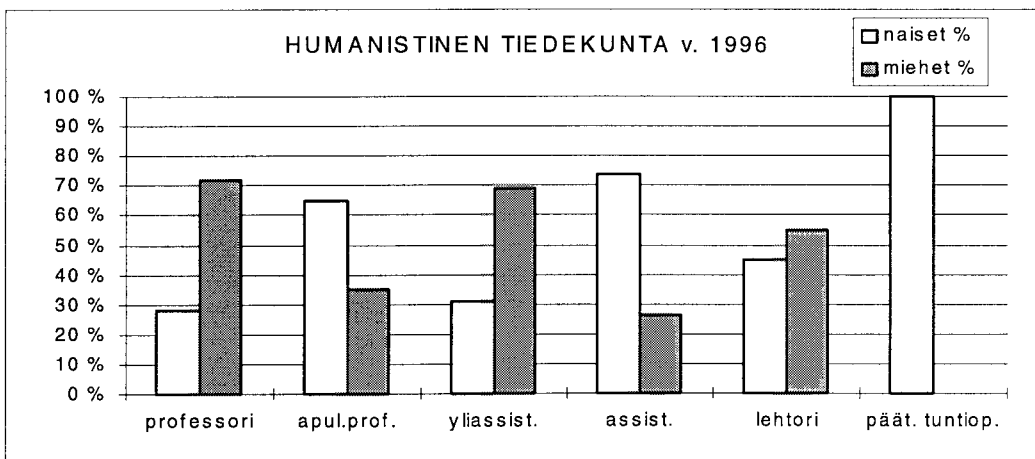
8.8. Yliopiston henkilökunta (liitteet 19-26)

8.8.1 Opetushenkilökunta (liite 19)

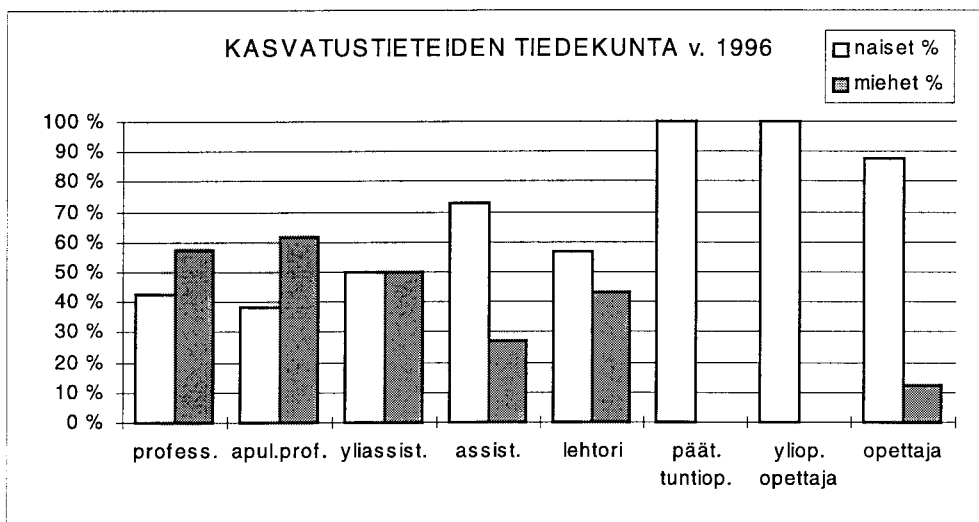

Kuva 7.3 Professoreiden ja muun opetushenkilökunnan osuus sukupuolittain v. 1996

Tarkasteltaessa yliopiston henkilökuntaa voidaan todeta yliopiston sukupuolinen hierarkkisuus. Yliopiston professoreista vain 16 % on naisia ja mitä alemmas pyramidin tasoja tullaan, sitä enemmän opetushenkilökunnasta on naisia ja mitä ylemmäs pyramidissa mennään, sitä enemmän on miehiä. Henkilökuntajakauma näyttää olevan hyvin tyypillinen suomalainen työpaikkajakauma eli miehet ovat johtoportaan ja naiset alemmalla tasolla eli hierarkkinen rakenne näyttää toteutuvan yllättävän hyvin yliopistossa. Apulaisprofessoreista 28 % ja yliaassistenteista 25 % on naisia, kun taas assistenteista ja lehtoreista naisia on jo puolet. Päätoimisia tuntiopettajia ja opettajia on lukumäärällisesti vähän, mutta suurin osa heistä on naisia. Yliopiston opettajakin on vain kaksi, jotka molemmat ovat naisia.

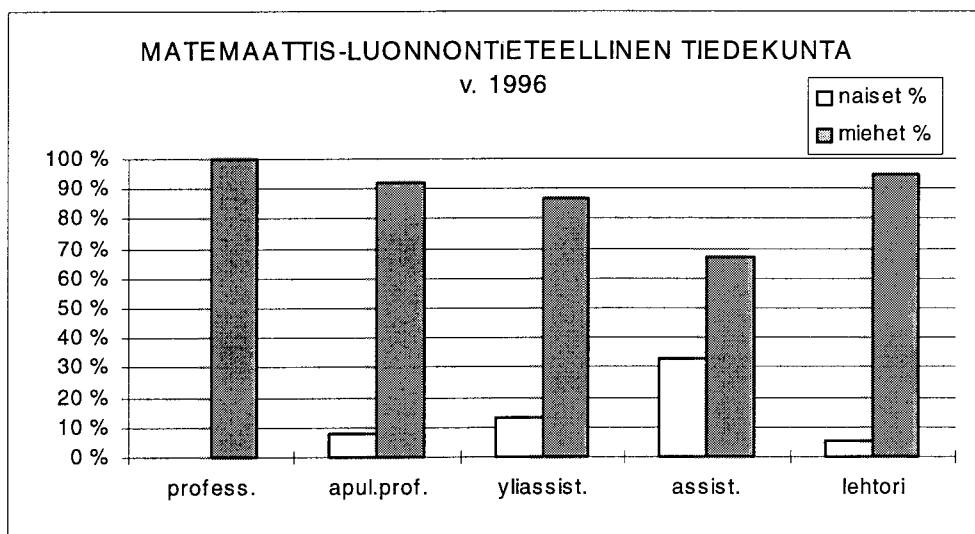

Eniten naisprofessoreita oli humanistisessa tiedekunnassa. Humanistinen tiedekunta näyttää hyvin naisvaltaiselta, sillä apulaisprofessoreistakin 65 % ja assistenteista 74 % oli naisia. Naisten professorin virat eivät kuitenkaan vielä täsmää suoritettuihin tohtorin tutkintoihin, sillä humanistisessa tiedekunnassa 44 % 1990-luvuilla suoritetuista tohtorin tutkinnoista oli naisten tekemiä, mutta vain 28 % professorin viroista oli naisten hallussa.

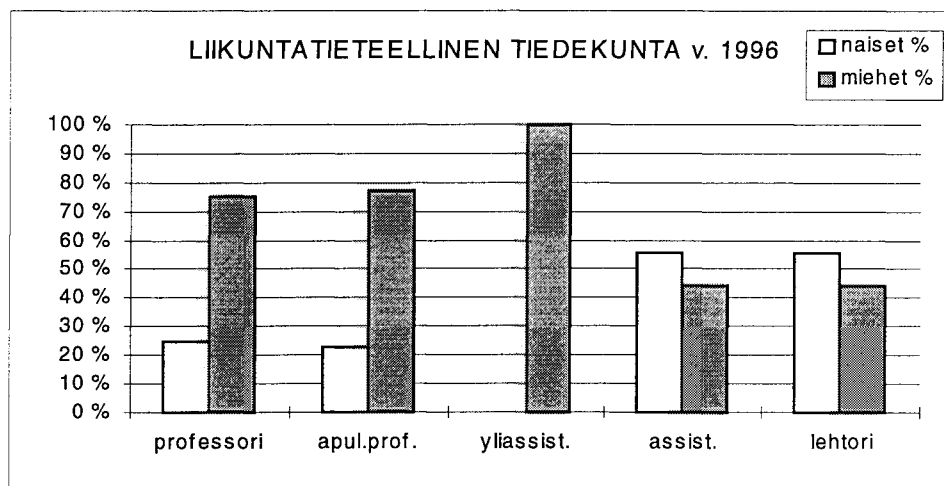
Kuva 7.5 Naisten ja miesten osuus opetushenkilökunnasta kasvatustieteiden tiedekunnassa v. 1996

Kasvatustieteiden tiedekunnassa 1990-luvulla naisten osuus tohtorin tutkinnoista oli 39 % ja professoreista naisia oli 43 %. Eniten naisia opetushenkilöstöstä oli assistenteissa, lehtoreissa, päätoimisissa tuntiopettajissa ja opettajissa.

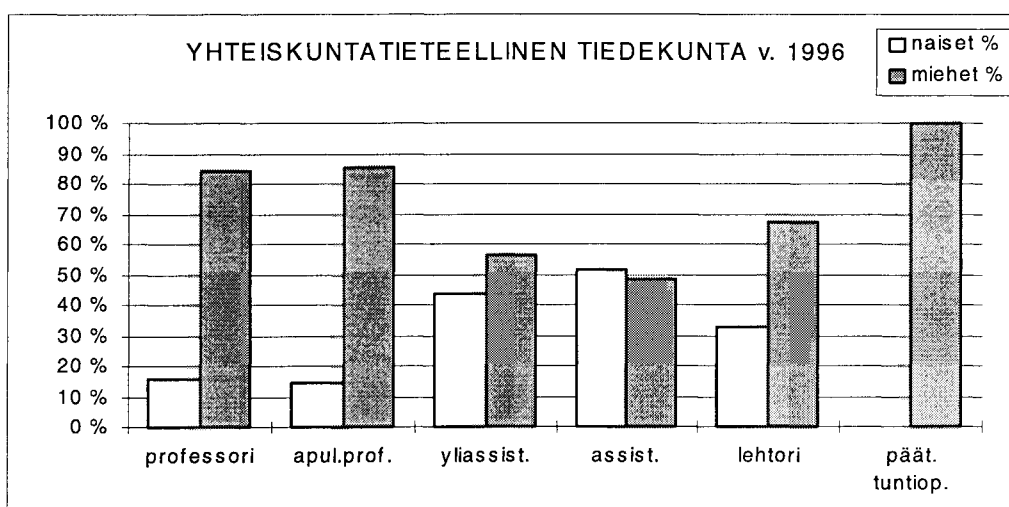
Kuva 7.6 Naisten ja miesten osuus opetushenkilökunnasta matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa v. 1996

Vähiten opetushenkilöstöstä naisia oli matemaattis-luonnontieteellisessä tiedekunnassa, jossa oli ainoastaan yksi naislehtori ja assistenteistakin vain kolmasosa oli naisia. Tohtorin tutkintoja naiset suorittivat 1990-luvulla 20 % kaikista tohtorin tutkinnoista, mutta yhtään naisprofessoria ei kyseisessä tiedekunnassa kuitenkaan ollut vuonna 1996.

Kuva 7.7 Naisten ja miesten osuus opetushenkilökunnasta liikuntatieteellisessä tiedekunnassa v. 1996

Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa 25 % professoreista ja 23 % apulaisprofessoreista oli naisia, kun tohtorin tutkinnoista 1990-luvulla oli 64 % naisten tekemiä. Eniten naisia opetushenkilöstöstä oli assistenteissa ja lehtoreissa. Kaikki yliassistentit puolestaan olivat miehiä.

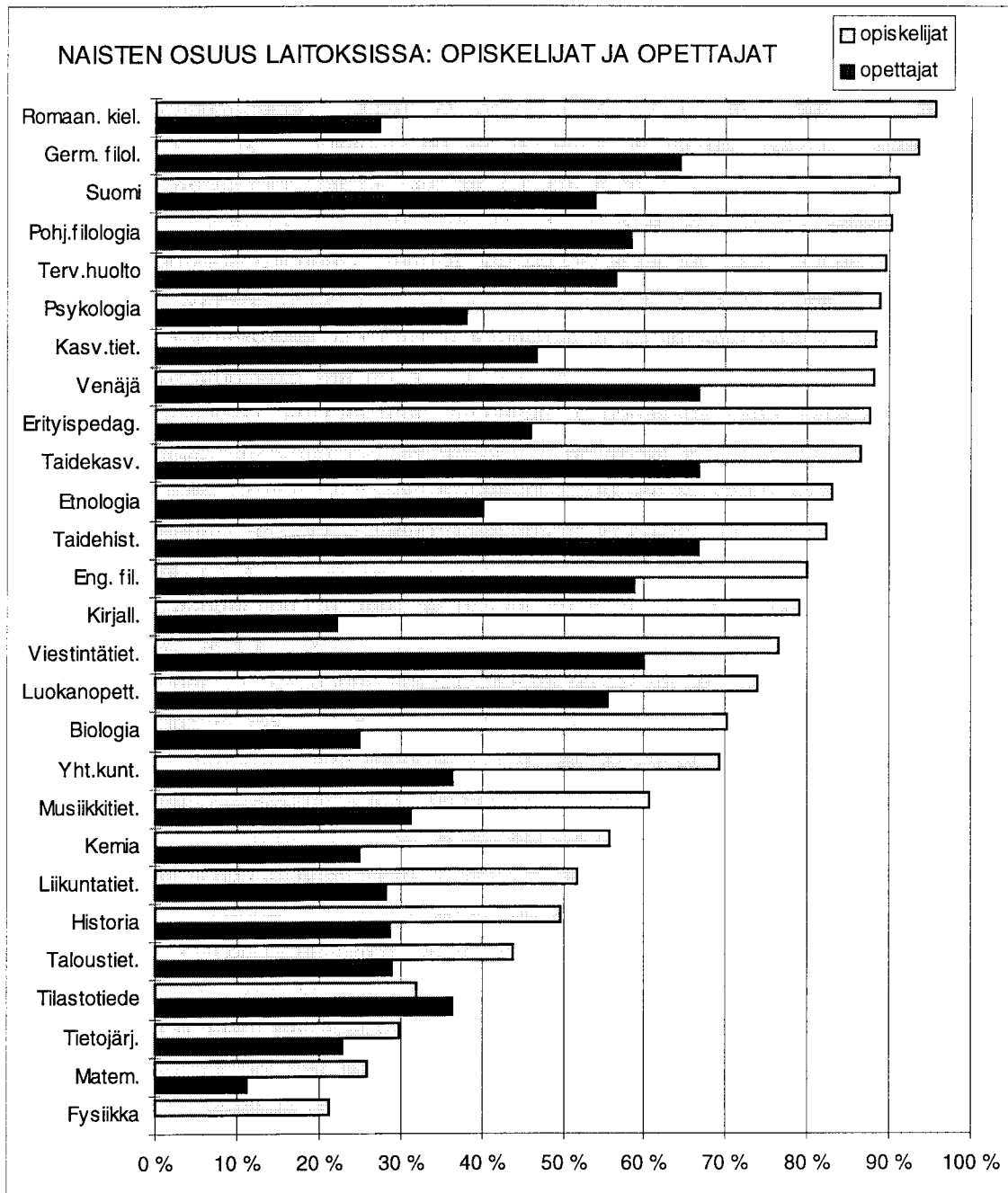
Kuva 7.8 Naisten ja miesten osuus opetushenkilökunnasta yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa v. 1996

Yllättävän vähän naisia oli opetushenkilökunnasta yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa, jossa naisten osuus oli vain 31 %. Yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa 32 % tohtoreista oli naisia 1990-luvulla, mutta professoreista naisten osuus oli vain 15 % vuonna 1996. Assistenteista naisia ja miehiä oli lähes yhtä paljon, kun lehtoreista taasen suurin osa oli miehiä.

Miesten suuri osuus professorin viroissa tulee vaikuttamaan vielä pitkään, sillä professorin virkoja on haettavana varsin vähän ja haetut virat ovat yleensä pitkäaikaisia. Harvemmin professorin virkaan päästään heti väittelyn jälkeen. Nykyisin professorin virat voidaan täyttää myös kutsumismenettelyllä, jolla täytettiin vuonna 1996 professorin viroista Suomessa jo noin puolet. Husun (1997b) mukaan naisilla näyttäisi olevan yhtä suuret mahdollisuudet tulla nimitetyksi sekä perinteisessä virantäytössä että kutsumismenettelyä sovellettaessa. Alat, joille naisia nimitettiin professoreiksi näyttivät olevan kuitenkin perinteisiä naisten aloja. (Husu 1997b, 33-34.)

8.8.2. Sukupuolitetut laitokset: vertailussa opetushenkilökunta ja perustutkinto-opiskelijat (liitteet 20-24)

Tarkastelun kohteena ovat naisvaltaiset, miesvaltaiset ja sukupuolibalanssiltaan tasapainossa olevat laitokset perustutkinto-opiskelijoiden ja opetushenkilökunnan osalta. Tarkastellaan siis sitä, opettavatko naiset naisia ja miehet miehiä vai päinvastoin eli löytyykö eri laitoksissa eroa sukupuolibalanssissa opettajien ja opiskelijoiden kesken.

Kuva 7.9 Naisten osuus laitoksissa v. 1996: opiskelijat ja opettajat

Naisvaltaisia laitoksia oli opiskelijakunnaltaan jokaisessa tiedekunnassa ja erityisesti humanistisessa ja kasvatustieteiden tiedekunnassa. Sen sijaan opettajista naisvaltaisia laitoksia oli ainoastaan humanistisessa tiedekunnassa. Sukupuoleltaan tasa-painoisia laitoksia opiskelijoista olivat taloustieteen, historian, liikuntatieteiden, kemian ja musiikkitieteen laitokset. Näissä laitoksissa naisten ja miesten osuus vaihteli 40 % ja 60 % välillä. Tasapainoisia laitoksia opetushenkilökunnasta oli sekä humanistisessa että kasvatustieteiden tiedekunnassa. Liikuntatieteellisessä tiedekunnassa terveystieteen laitos

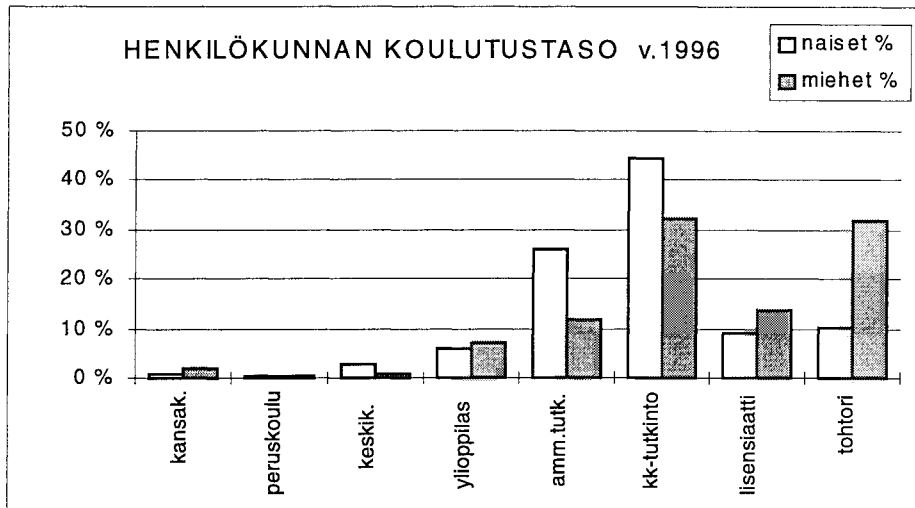
opiskelijoista suurin osa oli naisia, missä opettajisto oli sukupuolibalanssissa. Opiskelijakunnaltaan miesvaltaisia laitoksia oli matemaattis-luonnontieteellisessä ja yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa ja opettajista myös humanistisessa tiedekunnassa.

Taulukko 1.2 Opiskelijoiden ja opettajien sijoittuminen laitoksiin

	OPETTAJAT		
OPISKELIJAT	NAISVALTAISET LAITOKSET YLI 60 % NAISIA	TASAPAINOISET LAITOKSET NAISIA 60-40 %	MIESVALTAISET LAITOKSET NAISIA ALLE 40 %
NAISVALTAISET LAITOKSET YLI 60 % NAISIA	Germaaninen filologia (saksa) Venäjä Taidekasvatus Taidehistoria	Pohjoismaiset kielet Suomi Terveystieteet Kasvatustiede Erityispedag. Etnologia Eng. filol. Viestintätieteet Luokanopettaja	Romaaniset kielet Psykologia Kirjallisuus Biologia Yhteiskuntatiet.
TASAPAINOISET LAITOKSET NAISIA 60-40 %			Taloustieteet Historia Liikuntatiet. Kemia Musiikkitieteet
MIESVALTAISET LAITOKSET NAISIA ALLE 40 %			Fysiikka Matematiikka Tietojenkäs./tietojärj. Tilastotiede

Sekä opiskelija- että opettajakunnaltaan naisvaltaisia laitoksia oli humanistisessa tiedekunnassa, missä saksan, venäjän, taidekasvatuksen ja taidehistorian laitokset ovat naisenemmistöisiä. Varsinaisia mieslaitoksia olivat fysiikan, matematiikan, tietojenkäsittelytieteiden ja tilastotieteen laitokset, joissa suurin osa opiskelijoista ja opettajista oli miehiä. Opiskelijamäärän mukaan sukupuoleltaan balanssissa ja opetushenkilökunnan osalta miesvaltaisia laitoksia olivat taloustieteen, historian, liikuntatieteen, kemian ja musiikkitieteiden laitokset. Opiskelijoista naisvaltaisia ja opettajista miesvaltaisia laitoksia olivat puolestaan romaanisten kielten, psykologian, kirjallisuuden, biologian ja yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos (käsittää yhteiskuntapolitiikan, sosiologian, filosofian ja valtio-opin). Tietyissä laitoksissa siis naiset opettivat naisia ja miehet miehiä ja joissain laitoksissa naiset olivat enemmistönä opiskelijoista miesten opettaessa heitä. Huomioitavaa kuitenkin on, että missään laitoksessa naiset eivät olleet enemmistönä opettajissa, missä opiskelijoista suurin osa oli

8.8.3. Henkilökunnan koulutustaso ja virkasuhteet (liite 25)

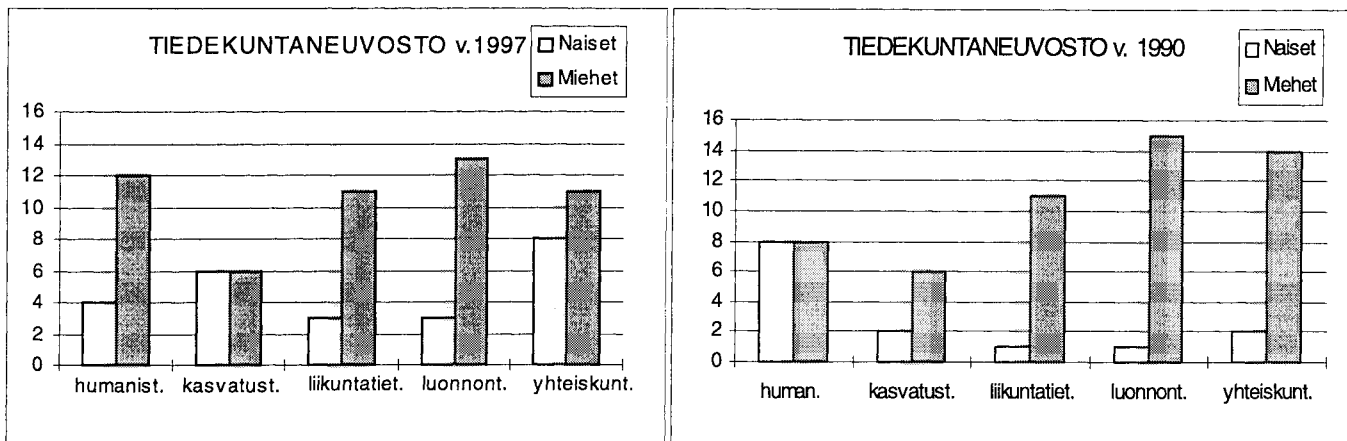

Kuva 8.0 Henkilökunnan koulutustaso v. 1996

Tarkasteltaessa henkilökunnan koulutustasoa huomataan, että naisilla oli enemmän ammatti- ja korkeakoulututkintoja, mutta miehillä taasen enemmän jatko-opintotutkintoja. Naiset olivat kuitenkin koulutetumpia keskitasoisesti. Naisten osuus korkeammin koulutetuista tulee todennäköisesti kasvamaan lähivuosina, koska naisten jatko-opinnot ovat lisääntyneet. Naisten ammattitutkintojen osuutta lisää naisten suuri osuus hallintohenkilökunnasta.

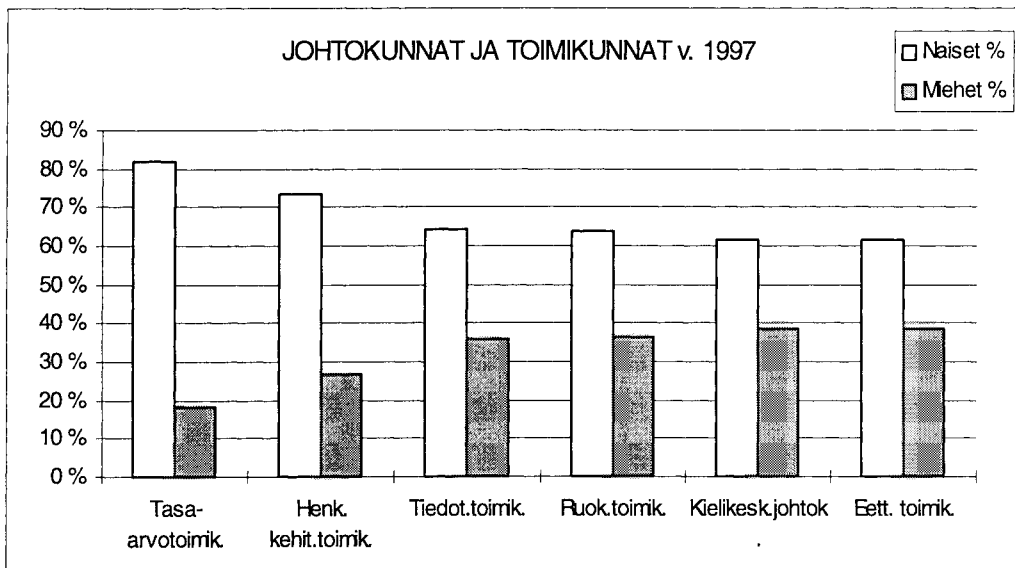
Vuonna 1996 koko Jyväskylän yliopiston henkilökunnasta (liite 25) 53 % oli naisia ja 47 % oli miehiä. Henkilökunnan kokonaismäärä oli 1783. Naisten osuus on pysytellyt yli puolen välin henkilökunnan osuudesta koko 1990-luvun. Vakinaisissa virkasuhteissa oli 51 % naisista ja 48 % miehistä, määräaikaisissa puolestaan 34 % naisista ja 40 % miehistä. Loput henkilökunnasta oli työsuhteisista tai harjoittelijoita.

8.8.4 Tiedekuntaneuvostot, johtokunnat ja toimikunnat (liite 26)

Kuva 8.1 Naisten ja miesten määrä tiedekuntaneuvostoissa v. 1997 ja v. 1990

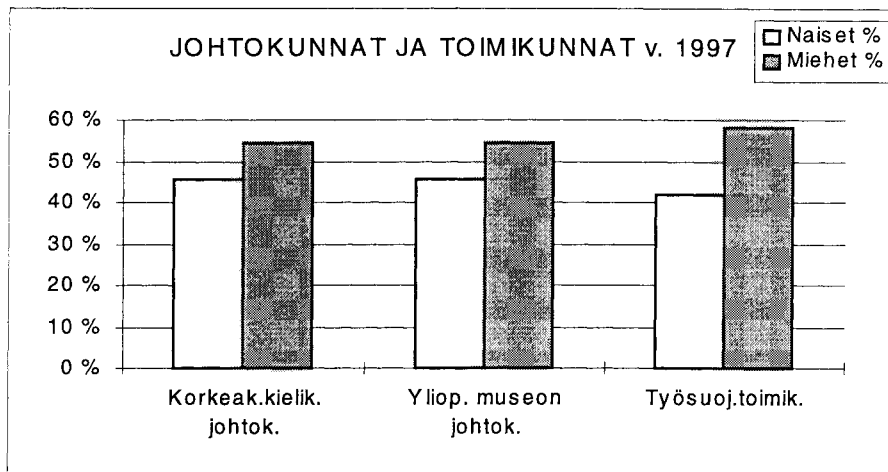
Miehet ovat valloittaneet myös tiedekuntaneuvostot. Vain kasvatustieteiden tiedekunnan neuvostossa on yhtä paljon miehiä ja naisia, molempia yhteensä 12. Yhteiskuntatieteellisessä tiedekuntaneuvostossa naisia on kahdeksan (42 %) ja muissa tiedekunnissa naiset ovat selvänä vähemmistönä. Verrattaessa vuotta 1990 on kaikissa muissa tiedekuntaneuvostoissa naisten osuus lisääntynyt, paitsi humanistisen tiedekunnan neuvostossa, jossa vuonna 1990 oli yhtä paljon naisia ja miehiä.

Kuva 8.2 Naisten ja miesten osuus eri johtokunnissa, toimikunnissa ja neuvottelukunnissa v. 1997: naisvaltaiset johtokunnat

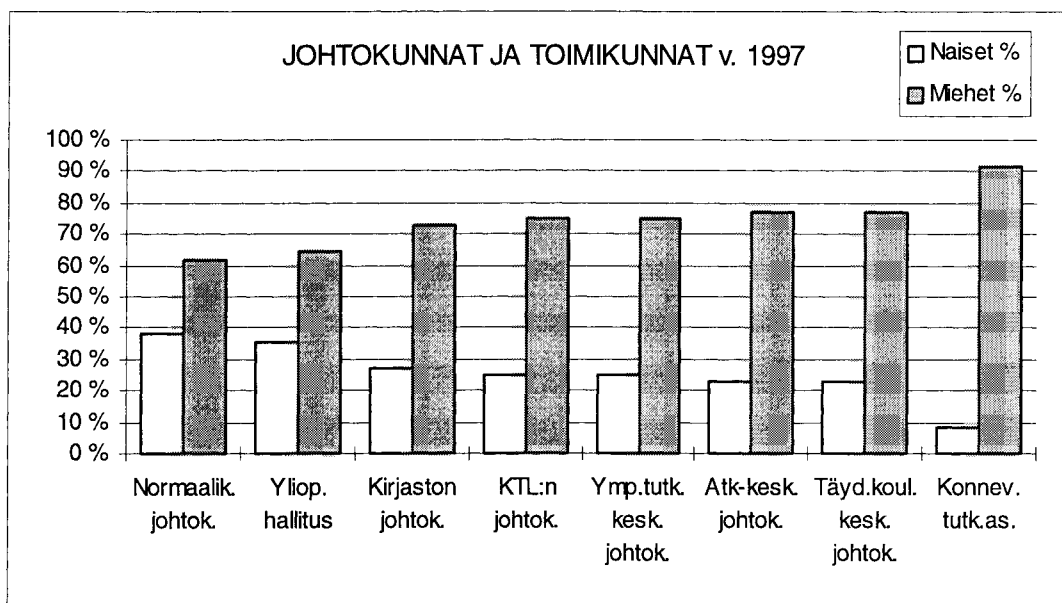
Neuvottelukunnissa on vahva miesenemmistö vuonna 1997. Ainoastaan yliopiston tasa-

ruokailutoimikunnassa, kielikeskuksen johtokunnassa ja eettisessä toimikunnassa on enemmistö naisia.

Kuva 8.3 Naisten ja miesten osuus eri johtokunnissa, toimikunnissa ja neuvottelukunnissa v. 1997: tasapainoiset johtokunnat

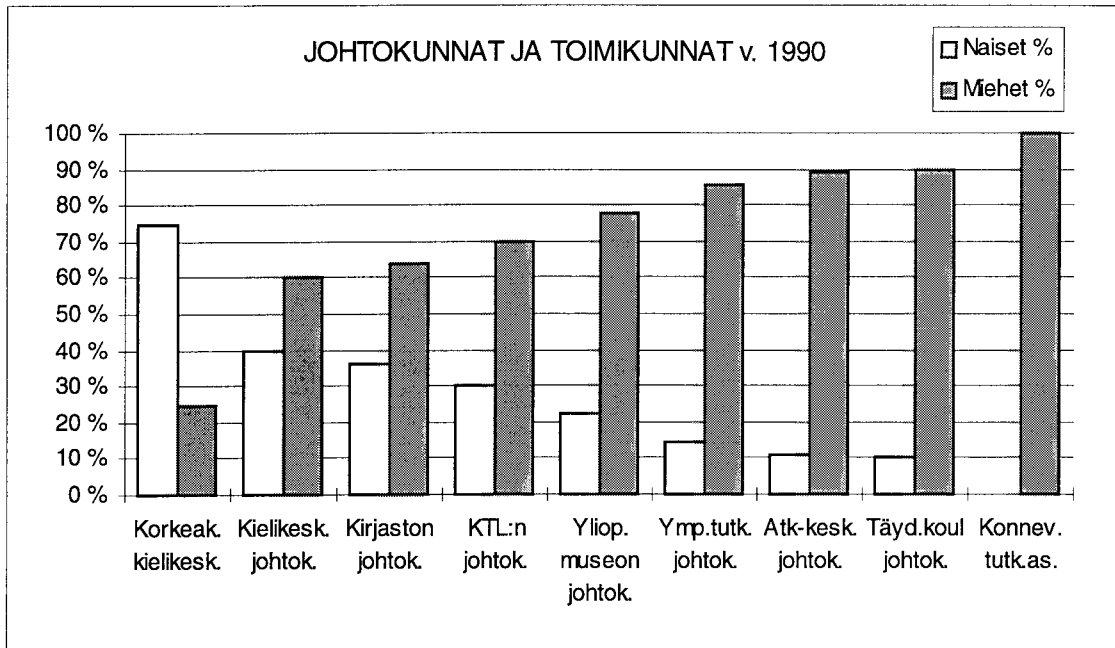
Sukupuoleltaan tasapainossa olevat johtokunnat ovat korkeakoulujen kielikeskuksen johtokunta, yliopiston museon johtokunta ja työsuojelutoimikunta. Näissä naisten osuus on yli 40 %.

Kuva 8.4 Naisten ja miesten osuus eri johtokunnissa, toimikunnissa ja neuvottelukunnissa v. 1997: miesvaltaiset johtokunnat

Miesvaltaisia johtokuntia ovat normaalikoulun johtokunta, yliopiston hallitus, kirjaston

johtokunta, atk-keskuksen johtokunta, täydennyskoulutuskeskuksen johtokunta ja Konneveden tutkimusaseman johtokunta. Näissä miesten osuus on yli 60 %.

Kuva 8.5 Naisten ja miesten osuus eri johtokunnissa, toimikunnissa ja neuvottelukunnissa v. 1990

Vuonna 1990 eri toimikuntien sukupuolikoostumus on ollut hyvin miespainotteinen. Ainoastaan korkeakoulujen kielikeskuksen johtokunnassa oli naisia enemmän kuin miehiä. Naiset olivat selvänä vähemmistönä muissa johtokunnissa. Sinänsä naisten osuus on lisääntynyt johtokunnissa vuodesta 1990 vuoteen 1997. Tietyt johtokunnat ovat kuitenkin yhä edelleen miesvaltaisia.

9. TILASTOJEN VALOSSA

9.1. Sukupuolen mukaiset koulutusvalinnat

Jyväskylän yliopistossa toteutuvat vallalla olevat käsitykset naisten ja miesten sukupuolirooleista, jos verrataan opiskelijoiden ja henkilökunnan jakaantumista 'omiin lokeroihinsa'. Tiedekuntien sukupuolijakaumat noudattavat hyvin perinteisiä sukupuolittuneiden opiskelualojen stereotyyppistä linjaa: tyttöjä kiinnostavat kasvatustiede, kielet ja yhteiskunnalliset alat ja poikia matemaattiset, kaupalliset ja tietotekniikan alat. Jyväskylän yliopiston naisvaltaisuus johtuu teknisten alojen

koulutusohjelmissa sukupuolijakaumissa on suuria eroja ja koulutusohjelmat painottuvat naisten tai miesten enemmistöön, mutta on myös tasaisesti sukupuolittain jakautuneita koulutusohjelmia. Tasaisimmin jakautuneita opiskelualoja ovat historia, kemia ja liikuntatieteet ja '40-60 -linjaa' toteuttavat musiikkitieteet, valtio-oppi, yritystalous, yrityshallinto, laskentatoimi ja markkinointi. Koulutusohjelmien valintaan vaikuttavat nuoren ihmisen kohdalla hyvin monet tekijät, joihin kuuluu niin kasvatukselliset tekijät, opitut käyttäytymismallit ja oma mielenkiinto.

Opiskelijoiden sukupuolijakaumaan vaikuttavat jo ennen yliopistoon tuloa omaksutut asenteet. Suurin ongelma sukupuolien jakaantuessa epätasan on varmasti alan arvostus. Naisten suurimmat koulutusalat kärsivät arvostuksen puutteesta. Miesvaltaisia aloja (matemaattiset ja kaupalliset alat) arvostetaan kuin itsestään selvyytensä enemmän kuin naisvaltaisia aloja (humanistinen, kasvatustiede, yhteiskunnalliset alat). Tämä heijastuu siten myös työelämään, jossa miesvaltaisten alojen arvostus ja palkkataso ovat suurempia. Tekniset alat jyräävät arvostuksen huipulla. Naisten suurimmat valta-alat nähdään tuottamattomana toimintana ja miesten alat tuottavina. Miesten työpaikat sijoittuvat hyvin paljon vientialan yrityksiin ja naisten työpaikat valtion ja kuntien palvelukseen.

Tietyt akateemiset alat pelkäävät 'naisistumista' esim. lääketiede ja opettajat, joskin ehkä eri syistä. Lääketieteen naisistumisen pelätään johtavan alan arvostuksen tippumiseen ja palkkatason laskuun, opettajankoulutus puolestaan pelkää naisten valtaa kasvatuksessa ja koulutuksessa. Ajattelutavan ja asenteiden muutos olisi varmasti suureksi eduksi sukupuolibalanssia tavoiteltaessa. Vaikka toisaalta sukupuolesta poikkeavaa valintaa tulisi tukea, tulisi myös eri sukupuolien erilaiset mieltymykset hyväksyä. Poikkeavan valinnan tehneitä tulisi kannustaa, jotta myös toisen sukupuolen näkökulma saataisiin jokaisen alan koulutukseen mukaan. Naisvaltaisten alojen arvostuksen lisääminen olisi yksi ratkaisu, jotta ei enää tuijotettaisi epätasaisiin sukupuolijakaumiin. Arvostuksen kohottaminen vaatii pitkäaikaista työtä ja asenteiden muokkausta, jotta tyttöjen koulutus hyväksyttäisiin yhtä arvokkaana kuin poikien vastaavan tasoinen koulutus.

Yksi ongelma sukupuolien epätasaisuudessa on myös opiskelu- tai työyhteisön mielekkyys. Kun kumpaakin sukupuolta on tietyssä yhteisössä, antaa se oman värinsä ja rikkautensa sille. Molemmilla sukupuolilla on varmasti alalle annettavaa, oli se sitten

matemaattinen tai humanistinen ala. Olisikin nähtävä, että niin koulutusaloille kuin työyhteisöillekin olisi eduksi, jos molempia sukupuolia olisi tasaisesti.

Kuitenkaan tasaista sukupuolijakaumaa ei voi aina pitää tasa-arvon mittarina. Tasa-arvossa on kyse myös paljon muusta. Tasa-arvo tuskin täydellisesti toteutuu 'fifty-fifty'-asetelmassa, mutta toisaalta sukupuolijakaumien tasaisuus auttaa hyväksymään miehet ja naiset yksilöinä, eikä vain sukupuolensa edustajina. Epätasaisten sukupuolijakaumien pitäisi Jyväskylän yliopistossa olla kuitenkin miesten eikä naisten ongelma, koska miehiä on vähemmän eri koulutusohjelmissa. Miksi ongelmasta on sitten muodostunut naisten ongelma?

Erilaiset menettelytavat, joiden avulla on mahdollisuus systemaattisesti vaikuttaa vallitseviin sukupuolirakenteisiin yliopiston kaikilla tasoilla, voidaan ryhmitellä kolmeen pääkohtaan: sukupuolen mukainen kiintiöinti, aliedustetun sukupuolen suosiminen ja valintaperusteiden painoarvon muuttaminen. Valintatilanteissa nämä menettelytavat vaikuttavat voimakkaasti sukupuolijakaumiin. Niiden soveltaminen voi kuitenkin olla ongelmallista. Valintamenetelminä niiden voidaan katsoa olevan ristiriidassa perinteisten yliopistoihanteiden kanssa, joiden mukaan ainoat hyväksyttävät valintakriteerit ovat tieteellinen etevämyys ja parempi opetustaito. (Tasa-arvoon 1992b, 6.)

Jos halutaan tasaisempia sukupuolijakaumia eri aloille, niin huomio tulisi kiinnittää tietyn koulutusohjelman valintakokeiden neutraaliuteen. Toisaalta valintakokeita on vaikea tehdä täysin sukupuolineutraaleiksi. Toisen sukupuolen suosimisella saataisiin varmasti tasaisemmat sukupuolijakaumat koulutusohjelmiin, mutta toisen sukupuolen sama erityiskohtelu on aina arveluttavaa. Toisaalta sukupuoliin kohdistetaan tiedostamatonta suosimista, mikä yleensä tahtoo kääntyä naisvastaiseksi. Pitäisi myös muistaa se, että yliopistoon haetaan yksilönä, ei sukupuolena.

Yliopiston välittömät mahdollisuudet vaikuttaa opiskelijoiden valikoitumiseen rajoittuvat lähinnä valintakokeisiin. Tutkimusten mukaan valituksi tulleiden sukupuolijakaumaan voivat päästä vaikuttamaan myös sellaiset seikat, jotka eivät liity hakijan opiskeluvälineiden tai koealueen hallitsemisen arvioimiseen. Tällaisia tekijöitä ovat asetettujen valintaperusteiden mekaaninen vaikutus, sisällöstä riippumaton vastaustyylin vaikutus ja korjaajan sukupuolen vaikutus. Valintakriteereiden mekaaninen vaikutus

arvostelijan sukupuolen vaikutuksen toteaminen on vaikeampaa. (Tasa-arvoon 1992b, 12.)

Tasa-arvon kannalta yksi koulutuksen tehtävä on irrottaa naiset sopeutumasta valmiiksi luonnehdittuihin ammattikuviin ja paikkaan työyhteisössä. Ammattikuvia ja niiden edellytyksiä tarkistamalla voitaisiin purkaa ammatillista sukupuolirakennetta yhteiskunnassa. Toinen puoli ongelmaa on se, millä tavoin saadaan miehiä miesten itsensä luomien hierarkioiden alimmille asteille, nykyisiin naisten tehtäviin. Soveltuvuustestejä muuttamalla ja osioiden painoarvoja tarkistamalla voitaisiin muuttaa eri ammattien edellyttämien ominaisuuksien ja tehtävään soveltuvan ihmiskuvan arvottamista. Kokonaisuudessaan opiskelijarakenteen sukupuolijakauma liittyy opiskelemaan hakeutuvien aikaisempiin asenteisiin ja valintoihin, valintakokeisiin sekä siihen, mitä opiskelijavalintojen jälkeen tapahtuu. (Tasa-arvoon 1992b, 14-15.)

Naisten hakeutuminen 'naisten töihin', joista maksetaan 'naisten palkkaa' ja joiden urakehitys vastaa 'naisten uraa', johtuu tuskin siitä, että heitä sukupuolensa vuoksi tietoisesti estettäisiin pääsemästä muille aloille tai muihin tehtäviin. Pikemminkin se johtuu syvään juurtuneista asenteista ja käsityksistä siitä, mikä sopii naiselle ja mikä ei. Asenteiden muuttuminen vaatii aikaa ja se vaatii myös naisten omien asenteiden muuttumista. (Bruun, Koskinen 1997, 15.)

9.2. Hierarkkisuus

Koulutusjärjestelmän rakenteellinen kehittäminen ja uudistaminen sekä tasa-arvolait ovat edistäneet oikeudenmukaisuutta. Yliopiston sisäinen kehittäminen ei ole välttämättä ollut lainsäädännön linjojen suuntaista, mistä on osoituksena mm. yliopiston korkeimpien opetusvirkojen sukupuolijakauma. (Hyvärinen ym. 1995a, 4.) Henkilökunnan osalta hierarkkisuus paljastuukin tutkittaessa opetushenkilökuntaa, sillä suurin osa professoreista ja apulaisprofessoreista on miehiä, kun naiset valloittavat alemmat vakanssit eli lehtorien ja tuntiopettajien virat. Se, miten paljon yliopistossa jaksetaan panostaa tasa-arvoasian puolesta, riippuu paljolti yliopistosta itsestään.

Hierarkkisuudessa on kuitenkin kysymys myös vallasta. Sukupuolten välinen vallanjako ilmenee siinä, miten yhteiskunnalliset valta-asemat ja sosiaalinen arvostus jakautuvat

Valtaeroa kuvastaa se, että naisten tyypilliset työt ja elämänpiiri ovat näkymättömiä tai vähemmän arvostettuja kuin miesten työt ja elämän alueet ainakin siinä mielessä, etteivät ne tuo rahaa, valtaa ja kunniaa. (Naumanen 1994, 20-21.) Yliopisto muodostaa tietynlaisen valtarakennelman, jossa stipendeistä ja apurahoista, opiskelupaikoista ja arvosanoista taistellaan. Miten kumpikin sukupuoli sitten menestyy tässä valtarakennelmaviidakossa? Ehkä tyttöjen ja naisten kunnianhimoa ja itsetuntoa pitäisi vieläkin enemmän tukea, jotta tytöt ja naiset pyrkisivät enemmän kiinni 'vallan kahvaan', niin jatko-opintoihin kuin hakemaan professorin titteleitä. Kumpaakin sukupuolta tarvitaan, vaikka varsinaiseen 'fifty-fifty' asetelmaan tuskin koskaan päästään, eikä se joka alalla ole varmasti tarkoituksenmukaistakaan.

Yliopiston hierarkkisuus näkyy myös tarkasteltaessa suoritettuja tutkintoja, sillä naiset suorittavat paljon enemmän perustutkintoja, hieman vähemmän lisensiaatin tutkintoja, mutta huomattavasti vähemmän tohtorin tutkintoja kuin miehet. Naiset siis 'häviävät' kiivettäessä ylemmäs arvoasteikolla. Osaltaan naisten 'häviämiseen' vaikuttaa yhä varmasti perhe-elämä, koska jatko-opinnot ja perheen perustaminen sattuvat yleensä samaan aikaan. Toisaalta naisten jatko-opintoihin ryhtymistä pitäisi kannustaa. Täten muokattaisiin pohja, jossa tytöt hakeutuisivat enemmän jatko-opintoihin ja naisia tulisi enemmän ylemmille tasoille, joka poistaisi yliopiston jäykkää hierarkkisuutta. Toisaalta jatko-opintoihin vaikuttaa aina myös saadut apurahat, joten voisi kuvitella, että miesten jatko-opintoja tuetaan rahallisesti enemmän. Kenties yliopisto-opiskelu muodostuu naisille kovemmaksi ja näin ollen jatko-opintoihin hakeutumiseen ei riitä enää resursseja. Omalta osaltaan työllisyystilanne voi jouduttaa tai jarruttaa jatko-opintoihin hakeutumista, riippuen opiskelijan työnsaantimahdollisuuksista. Tilastot eivät välttämättä kerro koko totuutta tasa-arvon tilanteesta. Se, millaisia vaikeuksia naisilla on akateemisella uralla edetessään vaatisi perusteellista kvalitatiivista tutkimusta. Toisaalta tilastot herättävät näkemään sen, että naisten uran luonti on vieläkin vaikeaa.

Virkojen ja toimien täyttäminen on monimutkainen ja pitkäaikainen prosessi, jossa vaikuttavat monet viralliset ja epäviralliset taustatekijät. Viran tai toimen täyttö koostuu toisaalta hakuprosessista, toisaalta täyttöprosessista. Yliopistossa lisäksi viransijaisuudet ovat oleellinen osa ammatillista etenemistä. Erityisesti naisten kannalta on tärkeää, että myös lyhyet viransijaisuudet ovat julkisesti haettavina. Julkinen hakumenettely takaa naisille tasapuolisemmat mahdollisuudet tulla nimetyksi erilaisiin sijaisuuksiin. (Tasa-

Kiintiöinti olisi yksi vaihtoehto ajateltaessa eri toimikuntiin ja virkoihin nimityksiä, vaikka tästä onkin kiistelty. Toisaalta opiskelijavalinnoissa kiintiöinti on hyvin arveluttavaa, koska silloin sukupuolet laitetaan eriarvoiseen asemaan jo koulutukseen haettaessa. Virantäytössä ja neuvostojen ja toimikuntien nimityksissä kiintiöinnillä annettaisiin pontta naisvalinnoille, niin jatkossa kenties sukupuoli olisi toisarvoinen tekijä ja naisia sekä miehiä nimitettäisiin itsestäänselvyytenä suunnilleen yhtä paljon. Kiintiöinti ikään kuin potkaisisi naiset vauhtiin.

Liisa Husun (1997a) mukaan naisten aliedustusta on perinteisesti pyritty selittämään etsimällä syytä naisista: lahjakkuudesta tai sen puutteesta, motivaation puutteesta, lyhytjänteisyydestä, aivo- tai hormonitoiminnasta, perhevelvoitteista jne. Uudempi tutkimus on kuitenkin alkanut kääntää kysymystä toisin päin: olisiko yliopiston ja tieteen rakenteissa ja kulttuurissa sellaisia piirteitä ja prosesseja, jotka työntävät naisia ulos ja estävät naisia etenemästä tieteellisellä uralla ja toisaalta käytäntöjä ja rakenteita, jotka suosivat miehiä? (Husu 1997a, 61.)

9.3. Miesten suosiminen - tiedostettua vai tiedostamatonta?

Yliopisto-opetuksen ja opiskelijoiden arviointi näyttää suosivan miesopiskelijoita. Naiset tulevat paremmilla keskiarvoilla ja taustapisteillä yliopistoon, mutta opintojen loppuvaiheessa etu kärjistyy miesten hyväksi, sillä miehet saavat parempia arvosanoja pro graduistaan.

Miksi naisten taso sitten alkaa laskea? Mitä sitten yliopistoelämässä oikein tapahtuu, joka johtaa tyttöjen opintojen taantumiseen? Yhtenä selityksenä tyttöjen opintojen taantumiseen voisi löytää yleensä peruskoulu- ja lukiomaailmasta, joka ehkä järjestelmällisyydellään suosii enemmän tytöille tyrkytettyjä avuja, kuten ahkeruutta ja tunnollisuutta. Yliopistossa tapahtuu hyppäys oma-aloitteisuuteen ja oman ajattelun kehittämiseen, johon lukiossa ei olla vielä totuttu. Näin ollen pojat, jota aikaisemmin koulumaailmassa on kannustettu ehkä tiedostamatta oma-aloitteiseen ajatteluun ja päättelykykyyn, menestyvät paremmin yliopistossa, jossa tunnolliset tytöt jäävät varjoon. Osaltaan tämä selitysmalli on hyvin stereotyyppinen, mutta antaa ajattelemisen aihetta yleensä koulutuksen kehittämiseen niin peruskoulu-, lukio- kuin yliopistotasollakin. Toisena selityksenä voisi nähdä miesten suuremman panostuksen lukion jälkeen: tytöt

valintakokeissa sitten jotain sellaista, joka suosii poikia saamaan paremmat pisteet? Toisaalta poikien parempi menestys valintakokeissa tasoittaa hieman koulutusohjelmien sukupuolijakaumaa, koska tytöillä on paremmat alkupisteet.

Yhtenä syynä miesten parempaan menestymiseen pro gradujen arvostelussa voisi olla se, että yliopiston ja tutkimuksen maskuliininen traditio paljastuu selvimmin opiskelun loppuvaiheessa, jossa opintojen luonne muuttuu enemmän tutkimustyön kaltaiseksi, jossa opettajina toimivat lähinnä professorikunnan edustajat. On selvää, että tähän traditioon samastuvat helpommin ne opiskelijat, jotka ovat sosiaalistuneet tällaiseen orientaatioon eli ne, joiden sosiaalisessa sukupuolessa maskuliinisuus (kilpailullisuus, hallitsevuus, kontrolloivuus, rationaalisuus) on vahvana. Oletettavasti tällaisia ovat monet miesopiskelijat ja osa naisopiskelijoista. (Tasa-arvoon 1992b, 22.)

Toinen selitys naisten huonompiin graduarvosanoihin voisi olla se, että tyttöjen 'kiltteys ja ahkeruus' johtaa tavanomaiseen aihevalintaan graduissa ja saatujen neuvojen liian tunnolliseen seuraamiseen ja siten keskinkertaisuuteen sekä omintakeisuuden puutteeseen. Tai sitten tytöt kokeilevat helpommin uutta ja jäävät yksin oman aihepiirinsä kanssa, miesten pidättäytyessä valtavirta-aihepiirissä (Hyvärinen ym. 1995a, 6). Selityksen löytäminen siihen, miten sukupuoli ja aihepiirin valinta vaikuttavat arvosteluun, ei selviä tilastoista. Ehkä tiedostamattomana vallitsee vielä käsitykset arvostetusta ja ei-arvostetusta aihepiiristä, jossa tytöt ovat häviäjän osassa. Toisaalta on myös vaikeaa sanoa, miten arvostelijan sukupuoli vaikuttaa asiaan. Voisi kuitenkin kuvitella miesarvostelijoiden suosivan omaa sukupuoltaan. Myös naisarvostelijat voivat tiedostamattaan nostaa jalustalle miesten gradut, jos miehet ovat 'ainokais-asemassa'.

10. LOPUKSI

Vuosikymmenten aikana käsitykset tasa-arvosta ovat muuttaneet muotoaan. Kuohuttavat keskusteluaiheet muuttuvat ajan mukaan. Hollin (1995) mukaan tasa-arvo käsitteenä on liukuva, määrittelemätön ja moninainen. Se on aina sekä että käsite, ei koskaan joko tai. Sen merkitys ei ole kiinnitettävissä yhteen merkitykseen, ei samanlaisuuteen, ei erilaisuuteen, ei myöskään naiseen tai mieheen. Käsitteenä tasa-arvo on aina epäilyttävä. Tasa-arvon käsite on sekä abstrakti, latteaa että määrittelemätön. Kaikki kannattavat tasa-arvoa, koska jokainen meistä voi antaa sille haluamansa sisällön. (Holli 1995, 22.)

arvotyö yliopistoissa on kehittynyt paljon 1990-luvun aikana, johon osaltaan ovat vaikuttaneet tasa-arvotoimikunnat, mutta paljon on vielä tehtävissä. Yliopiston tausta ja historia on ollut varsin miehinen. Jyväskylän yliopistoon 1990-luku toi tullessaan ensimmäisen naisrehtorin.

Koulutusjärjestelmässä suoritettavat valinnat näkyvät sijoittumisessa työelämään ja vahvistuvat työelämässä. Tunnettu tosiasia on, että työmarkkinat ovat segregoituneet sukupuolen mukaan. Lisäksi naisten ja miesten tehtävät ovat eriytyneet sosioekonomiselta asemaltaan. Miehet työskentelevät naisia useammin johtavassa asemassa ja naiset puolestaan miehiä useammin alemmina toimihenkilöinä. Naisten uralle näyttää olevan tyypillistä horisontaalinen ja miesten uralle vertikaalinen kehitys. Sukupuolisuuntautunut segregaatio koulutuksessa ja työelämässä on yhteydessä siihen, että koulu valmistaa yksilöitä työelämään ja yksilöt allokoituvat työelämän asemiinsa koulutusvalintojen perusteella. (Stenström 1997, 6.)

Yliopistoyhteisössä vaaditaan tasa-arvoa. Tasa-arvotyön vaarana on kuitenkin ajatus siitä, että tasa-arvo on jo 'melkein' saavutettu. Samalla kun tällä illuusiolla voidaan torjua uusien ongelmien käsittely, sillä voidaan myös leimata naisten epätasa-arvoinen asema naisten epäonnistumiseksi eli naisten henkilökohtaisista puutteista ja heikkouksista johtuvaksi kykenemättömyydeksi. (Koivunen, Liljeström 1996, 18.) Yliopistossa naisten asemaa ei voi kuitenkaan selittää henkilökohtaisilla 'puutteilla' tai 'heikkouksilla'. Perustutkintoa suorittavia naisia on paljon enemmän kuin miehiä, mutta jakauma etenee pyramidin tavoin eli huipulle tultaessa naisia on vähemmän kuin miehiä. Vaikka naisten osuus korkeakouluopiskelijoista ja perustutkinnon suorittaneista on Suomessa jo pitkään ollut vähintään puolet, on heidän etenemisensä akateemisella uralla yhä vaikeaa. Naisten halukkuus ylimpien arvosanojen suorittamiseen on kasvanut tasaisesti 1970-luvun puolivälistä alkaen.

Tasa-arvo on yliopistossa vaikeasti hallittava ja käsiteltävä asia. Tasa-arvosuunnitelmat ja tasa-arvotoimikuntien olemassaolo viestivät yliopiston epätasa-arvoisuudesta. Nähtäväksi jää, mitä uusi sukupolvi tuo 2000-luvulla yliopistoon. Olisiko 2000-luvun yliopisto vapaampi, tasa-arvoisempi ja yksilön ominaisuuksia, siis myös naisen ominaisuuksia kunnioittava yhteisö? Vaikka ongelmat yliopiston jäykässä hierarkiassa on tunnustettu, vaativat muutokset uusia tuulia ja uutta sukupolvea. 2000-luvun

yliopistolla on haasteita tiedossaan, toivottavasti yliopisto voi elää muutoksen tasavertaisesti, niin naisten kuin miestenkin ehdoilla.

Sukupuolista häirintää ja ahdistelua yliopistossa tutkinut Mankkinen vertaa sukupuolisen häirinnän ja ahdistelun ilmiötä nuoralla tanssimiseen. Nuoralla edetään askel kerrallaan ja jokainen askel vaikuttaa ratkaisevalla tavalla etenemiseen kohti määränpäättä. Uusia tilanteita kohdatessa niitä punnitaan, määritellään ja pohditaan aiempia kokemuksia vasten. Tilanteet ovat erilaisia, eikä niihin ole olemassa yhtä ja oikeaa ratkaisumallia. Mahdollisen oikean ratkaisu- ja reagointitavan erottaa vain siitä, että sen jälkeen tuntuu hyvältä ja kävely voi yhä niin halutessa jatkua. Tosin toista saattaa jokin asia horjuttaa, enemmän kuin toista tai seisahduksesta saattaa muodostua pitempi - joku saattaa myös pudota. (Mankkinen 1995, 47.) Voisiko saman nuorallatanssimislogiikan legitimoida koskettavaksi koko yliopistoyhteisöä?

LÄHDELUETTELO:

Aapola, Sinikka & Kangas, Ilka (1994) Väistelyä ja vastarintaa. Tarinoita naisten selviytymisestä. Tammer-Paino Oy, Tampere.

Aitta, Ulla (1988) Miesten ja naisten tasa-arvon toteutuminen akavalaisessa työelämässä. Grafitex Oy, Helsinki.

Allen, Tuovi (1990) Sukupuolen mukaan eriytynyt ammattirakenne ja palkkaerot. Työväen taloudellinen tutkimuslaitos, no 28. Hakapaino Oy, Helsinki.

Broady, Donald (1989) Piilo-opetussuunnitelma. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Bruun, Niklas & Koskinen, Pirkko (1997) Tasa-arvolaki. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Fogelberg, Paul (1995) Yliopiston näkökulma. Tasa-arvotyö etenee korkeakouluissa - vai eteneekö? Muistio Helsingin yliopistossa 16.2.1995 pidetystä tasa-arvotyöseminaarista.

Gordon, Tuula (1987) Tytöt ja ammatinvalinta - tasa-arvon tuolla puolen. Kasvatus, Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja 18 (6), 480- 485.

Gordon, Tuula (1991) Onko kasvatus naisten käsissä? Kasvatus, Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja 22 (3), 205-211.

Gordon, Tuula & Lahelma, Elina (1991) Koulutus ja sukupuoli. Teoksessa Takala Tuomas (toim.) Kasvatussosiologia. WSOY. Juva.

Gordon, Tuula & Lahelma, Elina (1992) Tyttöjen toiseus opetuksessa ja koulutuksessa. Teoksessa Näre, Sari & Lähteenmaa, Jaana (toim.) Letit liehumaan. Tyttökulttuuri murroksessa. Tammer-Paino Oy, Tampere.

Haataja, Anita & Lahelma, Elina & Saarnivaara Marjatta (1990) Se pieni ero. Kirja tasa-arvokasvatuksesta. Valtion painatuskeskus, Helsinki.

Halinen, Arto (1990) Selvitys vuonna 1988 Suomen korkeakouluissa väitelleiden jatko-opintojen rahoituksesta. Suomen akatemian julkaisuja 10/89. Valtion painatuskeskus, Helsinki.

Hirdman, Yvonne (1990) Genussystemet. Teoksessa Demokrati och makt i Sverige. Maktutredningens huvudrapport, Stockholm. Graphic Systems Ab, Göteborg.

Holli, Anne Maria (1991) Miehisestä tasa-arvosta kohti naisten käsitteellistä tilaa. Lisensiaattitutkielma. Helsingin yliopiston yleisen valtio-opin laitos. (julkaisematon)

Holli, Anne Maria (1995) Tasa-arvosta ja Troijan hevosista. Feministinen käsitteekritiikki ja suomalaisen tasa-arvopolitiikan käytännöt. Julkaisussa Naistutkimus 8 (3), 14-33.

Huida, Outi & Smeds, Riitta & Haavio-Mannila, Elina & Kauppinen-Toropainen, Kaisa (1993) Perinteiden pölyt ja uudistusten tuulet. Teknisten innovaatioiden ja sukupuolten työnjaon vuorovaikutus. TKK offset. Otaniemi.

Husu, Liisa (1996) Academic women and hidden discrimination. Tutkimussuunnitelma. (julkaisematon)

Husu, Liisa (1997a) Kuka pelkää kiintiöitä? Naistutkimus 10 (1), 59-61.

Husu, Liisa (1997b) Kutsu käy, mutta kenelle. Professorinimitykset ja sukupuoli vuonna 1996. Naistutkimus 10 (3), 33-35.

Hynninen, Pirkko (1991) Koulutusta koskeva toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma. Kasvatus, Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja 22 (3), 237-240.

Hyvärinen, Irma & Lasonen, Johanna & Pöppönen, Tarja (1995a) Naiset ensin - vaikka tilastojen huipulle? Tiedonjyvä (30) 14, 4 - 6. Jyväskylän yliopiston tiedotuslehti.

Hyvärinen, Irma & Pöppönen, Tarja & Numminen, Pirkko & Lasonen, Johanna & Korpinen, Eira (1995b) Toteutuuko tasa-arvo kasvatus- ja liikuntatieteissä? Tiedonjyvä (30) 17, 4 - 6. Jyväskylän yliopiston tiedotuslehti.

Jallinoja, Riitta (1995) Tukevatko korkeakoululaitoksen uusiutuvat rakenteet tasa-arvotyötä? Tasa-arvotyö etenee korkeakouluissa - vai eteneekö? Muistio Helsingin yliopistossa 16.2.1995 pidetystä tasa-arvotyöseminaarista.

Jouttimäki, Riitta-Maija (1993) Lainsäädännön mahdollisuudet tasa-arvon toteutumisessa. Teoksessa Varsa Hannele (toim.) Turhaa työtä Suomi-neito? Naisten työ rakennemurroksessa. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, Tasa-arvojulkaisuja 1/1993. Painatuskeskus Oy Pikapaino, Helsinki.

Julkunen, Raija (1987) Sukupuoli ja tasa-arvo työelämässä. Työvoimaopisto, opetusmoniste, Jyväskylä.

Julkunen, Raija (1997) Oikeutta vai vääryyttä. Naistutkimus 10 (1), 1.

Kaasinen, Päivi (1996) Kiintiöt kiirastulella. Tasa-arvo 9 (4), 11-13.

Kauppinen-Toropainen, Kaisa (1987) Ainokaiset työyhteisössä. Haastattelututkimus työn sukupuolenmukaisen eriytymisen vaikutuksista työtyytyväisyyteen, psyykkiseen uupumukseen ja stressiin. Työympäristötutkimuksen aikakauskirja. Lisänumero 1/87.

Kinnunen, Merja & Korvajärvi Päivi (1996) Naiset ja miehet työelämässä. Teoksessa Kinnunen Merja & Korvajärvi Päivi (toim.) Työelämän sukupuolistavat käytännöt. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Koivunen, Anu (1996a) Sorto. Teoksessa Koivunen Anu & Liljeström Marianne (toim.) Avainsanat, 10 askelta feministiseen tutkimukseen. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Koivunen, Anu (1996b) Emansipaatio. Teoksessa Koivunen Anu & Liljeström Marianne (toim.) Avainsanat, 10 askelta feministiseen tutkimukseen. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Koivunen, Anu & Liljeström, Marianne (1996) Kritiikki, visiot, muutos - feministinen purkamis- ja rakentamisprojekti. Teoksessa Koivunen Anu & Liljeström Marianne (toim.) Avainsanat, 10 askelta feministiseen tutkimukseen. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Korkeakoulujen opiskelijavalintatilastojen kehittämistyöryhmän muistio (1995) Opetusministeriön työryhmien muistioita 21:1995. Yliopistopaino, Helsinki.

Korkeakoulut (1996). Tilastokeskuksen julkaisu.

- Kuusipalo, Jaana (1993) Naisten asema ja strategiat politiikan areenoilla.** Teoksessa Varsa Hannele (toim.) Turhaa työtä Suomi-neito? Naisten työ rakennemurroksessa. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus, Tasa-arvo-julkaisu 1/1993. Painatuskeskus Oy Pikapaino, Helsinki.
- Kryger, Niels (1995) Wild boys in the school of manners.** Teoksessa Towards new masculinities. Report from a nordic conference on men and gender equality. Århus.
- Käller, L. Kathrine (1990) Fostran till andrarang.** En studie av dominansprocessen vid skolstart och via vägar genom utbildningssystemet ur ett kvinnovetenskapligt perspektiv. Uppsala AB, Uppsala.
- Lahelma, Elina (1987a) Näkökulmia sukupuolten tasa-arvokysymyksiin koulussa.** Julkaisussa Kasvatus, Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja 18 (6) 440-445.
- Lahelma, Elina (1987b) Sukupuolten tasa-arvo koulussa.** Tutkimuskartoitus tasa-arvokokeilutoimikunnalle. Opetusministeriön julkaisu. Valtion painatuskeskus. Helsinki.
- Lahelma, Elina (1996) Tyttöjen koulu vai poikien koulu? Kenen ehdoilla eletään?** Teoksessa Kiljunen, Virpi & Ruotonen Hillevi (toim.) Tasa-arvon tekijät. Edita, Vantaa.
- Laine, Janne & Pohja, Pia (1996) Sukupuolikiintiöt eivät innosta hakijoita.** Suomen ylioppilaskuntien tiedotuslehtinen 30.8.1996.
- Lampela, Kristiina (1995) Sukupuolineutraalisuus oppilaitoksissa.** Helsinki. Yliopistopaino.
- Lautamatti, Liisa (1987) Koulutus ja sukupuolten välinen tasa-arvo.** Kasvatus, Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja 18 (6), 435-439.
- Lavonen, Ritva (1991) Perinteistä poikkeavan linjavalinnan tehneiden erityisongelmia.** Julkaisuja 69. Nord-Paino Oy. Hämeenlinna.
- Lehtisalo, Liekki & Raivola, Reijo (1992) Koulutuspolitiikka.** WSOY, Juva.
- Lehto, Anna-Maija (1993) Joustaako työn tasa-arvo?** Teoksessa Turhaa työtä Suomi-neito? Naisten työ rakennemurroksessa. Tasa-arvo-julkaisu 1/1993. Painatuskeskus Oy Pikapaino, Helsinki.
- Liljeström, Rita (1986) Sukupuolijärjestelmä ja naisten työ.** Teoksessa Rantalaiho, Liisa (toim.) Miesten tiede naisten puuhetki. Gummerus Oy, Jyväskylä.
- Lindroos Maarit (1997) Opetusdiskurssiin piirretty viiva.** Tyttö ja poika luokkahuoneen vuorovaikutuksessa. Hakapaino Oy, Helsinki.
- Lundström, Mats (1996) Jämställdhet eller sexistisk rättvisa? En kritisk studie av svensk jämställdhetspolitik.** Norstedts Tryckeri AB, Stockholm.
- Lähteenmaa, Jaana & Siurala, Lasse (1991) Nuoret ja koulutus.** Teoksessa Lähteenmaa, Jaana & Siurala, Lasse (toim.) Nuoret ja muutos. Nuorisotutkimusseura. Tutkimuksia 177. Hakapaino Oy, Helsinki.
- Mankkinen, Teija (1995) Akateemista nuorallatanssia.** Sukupuolinen häirintä ja ahdistelu Helsingin yliopistossa. Yliopistopaino, Helsinki.

Metso, Tuija (1992) Yhdessä vai erikseen? Tytöt ja piilo-opetussuunnitelma. Teoksessa Näre, Sari & Lähteenmaa, Jaana (toim.) Letit liehumaan. Tyttökulttuuri murroksessa. Tammer-Paino Oy, Tampere.

Mäkinen, Pirkko (1995) Muistio Helsingin yliopistossa 16.2.1996 pidetystä tasa-arvotyöseminaarista.

Määttä, Kaarina & Turunen, Anu-Liisa (1991) Tasa-arvokasvatuksen didaktiikan perusteet. Loimaan kirjapaino Oy, Loimaa.

Naisten tutkijanuran ongelmat ja esteet (1982). Komitean mietintö. Valtion painatuskeskus, Helsinki.

Naskali, Päivi (1991) Dekonstruktiivinen naistutkimus kasvatustieteen mahdollisuutena? Kasvatus, Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja 22 (3), 212-219.

Naumanen, Päivi (1994) Tiedon, taidon ja vallan tiellä. Miesten ja naisten kouluttautuminen ja työ. Koulutussosiologian tutkimuskeskus. Raportteja 22. Turun yliopisto. Painosalama Ky, Turku.

Nieminen, Liisa (1995) Perheen ja työn yhteensovittaminen. Multiprint, Helsinki.

Nieminen, Liisa (1997) Kilpailu, virat ja kiintiöt. Naistutkimus 10 (1), 64-65.

Nummenmaa, Anna Raija (1991) Nuorten suuntautuminen toisen sukupuolen ammatteihin. Teoksessa Lähteenmaa, Jaana & Siurala, Lasse (toim.) Nuoret ja muutos. Tutkimuksia 177. Hakapaino Oy, Helsinki.

Nummenmaa, Anna Raija (1992) Toisen sukupuolen ammatti nuoren koulutusvalintana. Valtion painatuskeskus, Helsinki.

Nummenmaa, Anna Raija & Kasurinen, Helena (1995) Ammatti, sukupuoli ja elämänkulun muotoutuminen. Kasvatus, Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja 26 (2), 128-139.

Nummenmaa, Anna Raija (1996) Koulutus, sukupuoli ja elämänkulku. Nuoruudesta aikuisuuteen yhteiskunnallisessa muutoksessa. Työpoliittinen tutkimus nro 149. Hakapaino Oy, Helsinki.

Nurmi, Kaarina (1996) Sukupuolten tasa-arvo ja hyvinvointivaltiomallit: tuotosten näkökulma. Turun yliopisto, Sosiaalipolitiikan laitos, sarja B:9/1996.

Ollila, Maija-Riitta (1997) Tham-professuurit. Naistutkimus 10 (1), 62-63.

Parvikko, Tuija (1991) Conceptions of gender equality: similarity and difference. Teoksessa Meehan, Elizabeth & Sevenhuijsen, Selma (toim.) Equality politics and gender. Biddles Ltd, Great Britain.

Peltonen, Carita (1989) Are women able to change the image and content of science and technology? Teoksessa Bergman, Solveig (toim.) Women's worlds. Finnish contributions to the third international interdisciplinary congress on women Dublin 1987. Åbo Akademis kopierings central. Åbo.

Phillips, Anne (1987) Introduction. Teoksessa Phillips Anne (toim.) Feminism and equality. Billing & Sons Ltd, Worcester, Great Britain.

Raehalme, Outi (1996) Lahjakas nainen tohtoriopiskelijana. Vammalan Kirjapaino Oy, Vammala.

Rantalaiho, Liisa (1988) Naistutkimuksen metodologiasta. Teoksessa Setälä, Päivi & Kurki, Hannele (toim.) Akanvirtaan. Yliopistopaino.

Rantalaiho, Liisa (1994) Sukupuolisopimus ja Suomen malli. Teoksessa Anttonen, Anneli & Henriksson, Lea & Nätkin, Ritva (toim.) Naisten hyvinvointivaltio. Vastapaino, Tampere.

Roman, Christine (1994) Lika på olika villkor. Könnssegregering i kunskapsföretag. Brutus Östlings Symposion, Stockholm.

Ruotonen, Hillevi (1996) Herkäksi havaitsijaksi ja tietoiseksi toimijaksi. Teoksessa Kiljunen, Virpi & Ruotonen Hillevi (toim.) Tasa-arvon tekijät. Edita, Vantaa.

Räikkä, Juha (1993) Oikeudenmukainen yhteiskunta. Johdatus yhteiskuntafilosofiaan. Painatuskeskus Oy, Helsinki.

Räsänen, Leila (1988) Pohjoismainen Avaa-projekti. Teoksessa Salonen, Alina (toim.) Koulu matkalla sukupuolten tasa-arvoon. Kokeiluselvytys tasa-arvotoimikunnalle. Valtion painatuskeskus.

Räsänen, Leila (1992) Tytöt ja fysiikka. Sosiaali- ja terveysministeriö. Tasa-arvojulkaissuja.

Stenström, Marja-Leena (1997) Educational and gender equality in vocational education. The case of commercial education in Finland. Kopijyvä, Jyväskylä.

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen Helsingin yliopistossa (1990) Ehdotus tasa-arvosuunnitelmaksi. Toimikuntien mietintöjä ja selvityksiä 46. Yliopistopaino, Helsinki.

Tane tiedottaa (1996) Sukupuolikiintiöt eivät sovellu opettajankoulutusvalintoihin. Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan tiedotuslehtinen, 8.7.1996.

Tarmo, Marjatta (1986) Tytöt ja pojat koulututkimuksen valossa. Jyväskylän yliopiston monistekeskus, Jyväskylä.

Tarmo, Marjatta (1991) Opettajan sukupuolilinnit. Kasvatus, Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja 22 (3), 195-211.

Tarmo, Marjatta (1992) "Tytöt ne mutisee mekkoosa". Opettajien käsityksiä tytöistä. Teoksessa Näre, Sari & Lähteenmaa, Jaana (toim.) Letit liehumaan. Tyttökulttuuri murroksessa. Tammer-Paino Oy. Tampere.

Tasa-arvo (1992) Materiaalia sukupuolten välisen tasa-arvon käsittelyyn koulussa. Hämeen lääninhallitus. Kouluosasto. Tasa-arvotyöryhmä. Hämeen lääninhallituksen julkaisuja 1992:12.

Tasa-arvolaki (1995) Sosiaali- ja terveysministeriö. Tasa-arvoesitteitä 4/1995

Tasa-arvoon (1992a) Ehdotus Jyväskylän yliopiston tasa-arvosuunnitelmaksi osa 1. Tiivistelmä ja suositukset.

Tasa-arvoon (1992b) Ehdotus Jyväskylän yliopiston tasa-arvosuunnitelmaksi osa 2. Perustelut.

Taustaa tasa-arvolle (1995) Tasa-arvopolitiikan esityslista. Kansallinen Sivistysliitto Ry, Helsinki. A-paino, Mikkeli.

Voutilainen, Jarkko (1996). Akateemisuus ja sukupuoli. Tutkimus naisten yliopistolliseen uraan vaikuttavista tekijöistä Turun yliopistossa. Hallintoviraston julkaisusarja 1/1996. Unipapsin jäljennepalvelu, Turku.

Wager, Maaret (1994) Constructions of femininity in academic women. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Wager, Maaret (1996) Tutkijuus ja naiseus. Naistutkimus 9 (3), 2-10.

LIIKTEET 1-26

YLIOPISTON VARSINAISET OPISKELIJAT TIEDEKUNNITTAIN v.1983-1996

VUOSI	HUMANISTINEN				KASVATUSTIEDE				MATEMAATTIS-LUONNONTIETEEL.			
	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1983	1655	473	2128	78 %	982	378	1360	72 %	461	682	1143	40 %
1984	1740	481	2221	78 %	999	373	1372	73 %	463	681	1144	40 %
1985	1792	474	2266	79 %	962	396	1358	71 %	450	670	1120	40 %
1986	1854	461	2315	80 %	1012	383	1395	73 %	447	723	1170	38 %
1987	1824	545	2369	77 %	999	376	1375	73 %	461	764	1225	38 %
1988	1944	514	2458	79 %	1054	390	1444	73 %	504	755	1259	40 %
1989	2078	555	2633	79 %	1108	410	1518	73 %	530	790	1320	40 %
YHT.83-89	12887	3503	16390	79 %	7116	2706	9822	72 %	3316	5065	8381	40 %
1990	2125	600	2725	78 %	1146	387	1533	75 %	584	869	1453	40 %
1991	2233	672	2905	77 %	1290	377	1667	77 %	644	956	1600	40 %
1992	2358	725	3083	76 %	1351	391	1742	78 %	703	1061	1764	40 %
1993	2401	734	3135	77 %	1385	372	1757	79 %	734	1082	1816	40 %
1994	2496	789	3285	76 %	1348	393	1741	77 %	755	1135	1890	40 %
1995	2633	808	3441	77 %	1599	423	2022	79 %	857	1277	2134	40 %
1996	2742	832	3574	77 %	1754	400	2154	81 %	839	1312	2151	39 %
YHT.90-96	16988	5160	22148	77 %	9873	2743	12616	78 %	5116	7692	12808	40 %
YHT.83-96	29875	8663	38538	78 %	16989	5449	22438	76 %	8432	12757	21189	40 %

VUOSI	YHTEISKUNTATIETEELLINEN				LIIKUNTATIETEELLINEN				KAIKKI TIEDEKUNNAT YHTEENSÄ			
	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1983	743	661	1404	53 %	301	226	527	57 %	4142	2420	6562	63 %
1984	801	680	1481	54 %	318	249	567	56 %	4321	2464	6785	64 %
1985	835	713	1548	54 %	315	250	565	56 %	4354	2503	6857	63 %
1986	891	748	1639	54 %	352	287	639	55 %	4556	2602	7158	64 %
1987	908	755	1663	55 %	370	274	644	57 %	4562	2714	7276	63 %
1988	947	807	1754	54 %	390	302	692	56 %	4839	2768	7607	64 %
1989	1003	793	1796	56 %	429	327	756	57 %	5148	2875	8023	64 %
YHT.83-89	6128	5157	11285	54 %	2475	1915	4390	56 %	31922	18346	50268	64 %
1990	1051	815	1866	56 %	448	365	813	55 %	5354	3036	8390	64 %
1991	1115	867	1982	56 %	488	359	847	58 %	5770	3231	9001	64 %
1992	1164	935	2099	55 %	554	363	917	60 %	6130	3475	9605	64 %
1993	1194	950	2144	56 %	610	398	1008	61 %	6324	3536	9860	64 %
1994	1268	995	2263	56 %	631	393	1024	62 %	6498	3705	10203	64 %
1995	1343	1063	2406	56 %	694	413	1107	63 %	7126	3984	11110	64 %
1996	1414	1083	2497	57 %	877	433	1310	67 %	7626	4060	11686	65 %
YHT.90-96	8549	6708	15257	56 %	4302	2724	7026	61 %	44828	25027	69855	64 %
YHT.83-96	14677	11865	26542	55 %	6777	4639	11416	59 %	76750	43373	120123	64 %

*)sisältää myös arvosana- ja jatko-opiskelijat

*)vuosittaiset tiedot ovat seuraavan vuoden kevätlukukauden lopusta (31.5)

PERUSTUTKINTO-OPISKELIJOIDEN JA UUSIEN OPISKELIJOIDEN SUKUPUOLIJAKAUMAT 31.12.1996

PÄÄAINE/KOULUTUSOHJELMA	PERUSTUTKINTO-OPISKELIJAT					UUDET OPISKELIJAT				
	Naisia	Naisia %	Miehiä	Miehiä %	Yhteensä	Naisia	Naisia %	Miehiä	Miehiä %	Yhteensä
KASVATUSTIEDE										
Kasvatustiede	264	88 %	35	12 %	299	46	96 %	2	4 %	48
Erityispedagogiikka	257	88 %	36	12 %	293	41	89 %	5	11 %	46
Luokanopettajan ko	482	74 %	170	26 %	652	73	73 %	27	27 %	100
KASVATUSTIEDE YHTEENSÄ	1003	81 %	241	19 %	1244	160	82 %	34	18 %	194
HUMANISTINEN										
Englantilainen filologia	307	80 %	77	20 %	384	37	69 %	17	31 %	54
Etnologia	103	83 %	21	17 %	124	18	90 %	2	10 %	20
Historia	168	50 %	171	50 %	339	31	61 %	20	39 %	51
Kirjallisuus	185	79 %	49	21 %	234	20	80 %	5	20 %	25
Musiikit., -kasvatus ja -terapia	173	60 %	113	40 %	286	16	53 %	14	47 %	30
Pohj.filologia	164	90 %	18	10 %	182	31	97 %	1	3 %	32
Romaaniset kielet	153	96 %	7	4 %	160	26	100 %	0	0 %	26
Germaaninen filologia	170	93 %	12	7 %	182	33	100 %	0	0 %	33
Viestintätieteet	246	76 %	76	24 %	322	36	71 %	15	29 %	51
Suomen kieli	218	91 %	21	9 %	239	37	95 %	2	5 %	39
Taidehistoria	144	82 %	31	18 %	175	17	89 %	2	11 %	19
Taidekasvatus	122	87 %	19	13 %	141	19	95 %	1	5 %	20
Venäjän kieli	149	88 %	20	12 %	169	23	82 %	5	18 %	28
Latinan kieli	25	69 %	11	31 %	36	0	0 %	2	100 %	2
HUMANISTINEN YHT.	2327	79 %	646	22 %	2973	344	80 %	86	20 %	430
YHTEISKUNTATIEEELLINEN										
Psykologia	263	88 %	36	12 %	299	54	86 %	9	14 %	63
Kehityopsykologia	51	93 %	4	7 %	55	0	0 %	0	0 %	0
Filosofia	15	26 %	42	74 %	57	4	36 %	7	64 %	11
Sosiologia	144	78 %	41	22 %	185	22	65 %	12	35 %	34
Valtio-oppi	98	59 %	69	41 %	167	13	62 %	8	38 %	21
Yhteiskuntapolitiikka	215	79 %	58	21 %	273	37	82 %	8	18 %	45
Tilastotiede	36	32 %	77	68 %	113	14	56 %	11	44 %	25
Kansantaloustiede	57	35 %	104	65 %	161	9	36 %	16	64 %	25
Yritystalous	44	40 %	67	60 %	111	33	51 %	32	49 %	65
Yrityshallinto	36	59 %	25	41 %	61	1	100 %	0	0 %	1
Laskentatoimi	56	39 %	89	61 %	145	1	20 %	4	80 %	5
Markkinointi	60	61 %	39	39 %	99	6	55 %	5	45 %	11
Tietojärjestelmien ko	79	30 %	185	70 %	264	15	26 %	43	74 %	58
Maisteriohjelmat	33	45 %	41	55 %	74	5	38 %	8	62 %	13
YHTEISKUNTATIET. YHT.	1187	58 %	877	42 %	2064	214	57 %	163	43 %	377
MATEM.-LUONNONTIET.										
Biologia	207	70 %	88	30 %	295	37	76 %	12	24 %	49
Fysiikka	98	21 %	363	79 %	461	17	24 %	54	76 %	71
Kemia	250	56 %	199	44 %	449	56	60 %	37	40 %	93
Matematiikka	139	26 %	398	74 %	537	24	23 %	79	77 %	103
Maisteriohjelmat	41	35 %	76	65 %	117	10	28 %	26	72 %	36
MATEM.-LUONNONTIET YHT.	735	40 %	1124	60 %	1859	144	41 %	208	59 %	352
LIIKUNTATIEEELLINEN										
Liikuntatieteet	289	52 %	270	48 %	559	42	55 %	35	45 %	77
Terveydenhuolto	288	89 %	34	11 %	322	48	89 %	6	11 %	54
LIIKUNTATIEEELLINEN YHT.	577	65 %	304	35 %	881	90	69 %	41	31 %	131
KAIKKI TIEDEKUNNAT YHT.	5829	65 %	3192	36 %	8985	952	64 %	532	36 %	1484

YLIOPISTON UUDET OPISKELIJAT 1975-1996 TIEDEKUNNITTAIN

VUOSI	HUMANISTINEN				KASVATUSTIEDE				YHTEISKUNTATIEETEELLINEN			
	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975	209	78	287	73 %	234	89	323	72 %	90	99	189	48 %
1976	240	87	327	73 %	226	91	317	71 %	86	86	172	50 %
1977	228	78	306	75 %	183	66	249	73 %	92	67	159	58 %
1978	198	45	243	81 %	202	79	281	72 %	80	75	155	52 %
1979	186	68	254	73 %	195	65	260	75 %	72	77	149	48 %
YHT. 75-79	1061	356	1417	75 %	1040	390	1430	73 %	420	404	824	51 %
1980	271	44	315	86 %	184	67	251	73 %	105	74	179	59 %
1981	249	58	307	81 %	203	66	269	75 %	109	77	186	59 %
1982	226	53	279	81 %	192	76	268	72 %	118	100	218	54 %
1983	253	61	314	81 %	205	80	285	72 %	116	96	212	55 %
1984	254	78	332	77 %	205	73	278	74 %	127	108	235	54 %
YHT. 80-84	1253	294	1547	81 %	989	362	1351	73 %	575	455	1030	56 %
1985	253	64	317	80 %	222	78	300	74 %	135	93	228	59 %
1986	258	54	312	83 %	219	77	296	74 %	126	112	238	53 %
1987	273	81	354	77 %	291	96	387	75 %	145	111	256	57 %
1988	285	77	362	79 %	312	93	405	77 %	151	135	286	53 %
1989	314	99	413	76 %	346	107	453	76 %	161	103	264	61 %
YHT. 85-89	1383	375	1758	79 %	1390	451	1841	76 %	718	554	1272	56 %
1990	316	86	402	79 %	335	79	414	81 %	165	108	273	60 %
1991	341	121	462	74 %	367	67	434	85 %	180	123	303	59 %
1992	339	110	449	76 %	323	80	403	80 %	173	132	305	57 %
1993	368	116	484	76 %	268	66	334	80 %	209	135	344	61 %
1994	365	96	461	79 %	207	67	274	76 %	214	150	364	59 %
YHT. 90-94	1729	529	2258	77 %	1500	359	1859	81 %	941	648	1589	59 %
1995	376	109	485	78 %	410	72	482	85 %	233	172	405	58 %
1996	387	106	493	78 %	376	85	461	82 %	238	184	422	56 %
YHT. 95-96	763	215	978	78 %	786	157	943	83 %	471	356	827	57 %
YHT. 79-96	6189	1769	7958	78 %	5705	1719	7424	77 %	3125	2417	5542	56 %

*)sisältää myös arvosana- ja jatko-opiskelijat

*)vuosittaiset tiedot ovat seuraavan vuoden kevätlukukauden lopusta (31.5)

YLIOPISTON UUDET OPISKELIJAT 1975-1996 TIEDEKUNNITTAIN

VUOSI	MATEM.-LUONNONTIETEELLINEN				LIIKUNTATIETEELLINEN				KAIKKI TIEDEKUNNAT YHTEENSÄ			
	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975	102	127	229	45 %	64	35	99	65 %	699	428	1127	62 %
1976	89	113	202	44 %	60	32	92	65 %	701	409	1110	63 %
1977	85	134	219	39 %	47	33	80	59 %	635	378	1013	63 %
1978	74	106	180	41 %	39	24	63	62 %	593	329	922	64 %
1979	69	115	184	38 %	25	29	54	46 %	547	354	901	61 %
YHT. 75-79	419	595	1014	41 %	235	153	388	61 %	3175	1898	5073	63 %
1980	81	99	180	45 %	38	41	79	48 %	679	325	1004	68 %
1981	96	93	189	51 %	46	29	75	61 %	703	323	1026	69 %
1982	75	106	181	41 %	44	37	81	54 %	655	372	1027	64 %
1983	78	108	186	42 %	53	36	89	60 %	705	381	1086	65 %
1984	86	112	198	43 %	42	39	81	52 %	714	410	1124	64 %
YHT. 80-84	416	518	934	45 %	223	182	405	55 %	3456	1811	5267	66 %
1985	91	124	215	42 %	50	37	87	57 %	751	396	1147	65 %
1986	73	135	208	35 %	60	42	102	59 %	736	420	1156	64 %
1987	100	156	256	39 %	69	34	103	67 %	878	478	1356	65 %
1988	122	109	231	53 %	62	49	111	56 %	932	463	1395	67 %
1989	102	150	252	40 %	71	51	122	58 %	994	510	1504	66 %
YHT. 85-89	488	674	1162	42 %	312	213	525	59 %	4291	2267	6558	65 %
1990	131	167	298	44 %	67	54	121	55 %	1014	494	1508	67 %
1991	137	176	313	44 %	85	50	135	63 %	1110	537	1647	67 %
1992	146	226	372	39 %	106	50	156	68 %	1087	598	1685	65 %
1993	134	162	296	45 %	108	63	171	63 %	1087	542	1629	67 %
1994	116	184	300	39 %	112	55	167	67 %	1014	552	1566	65 %
YHT. 90-94	664	915	1579	42 %	478	272	750	64 %	5312	2723	8035	66 %
1995	178	250	428	42 %	125	61	186	67 %	1322	664	1986	67 %
1996	149	226	375	40 %	99	51	150	66 %	1249	652	1901	66 %
YHT. 95-96	327	476	803	41 %	224	112	336	67 %	2571	1316	3887	66 %
YHT. 79-96	2314	3178	5492	42 %	1472	932	2404	61 %	18805	10015	28820	65 %

*)sisältää myös arvosana- ja jatko-opiskelijat

*)vuosittaiset tiedot ovat seuraavan vuoden kevätlukukauden lopusta (31.5)

YLIOPISTOON HAKENEET JA HYVÄKSYTYT ALOITTAIN
v. 1991 JA 1996

1991	HAKENEET (ENSISIJAISET)				VALINTAKOK. OSALLIST.				HYVÄKSYTYT			
	Naisia	Miehiä	Yht.	Naisia %	Naisia	Miehiä	Yht.	Naisia %	Naisia	Miehiä	Yht.	Naisia %
KOULUTUSALA			1932		973	283	1256	77 %	397	117	514	77 %
HUMANISTINEN												
KASVATUSTIET.			1190		525	94	619	85 %	156	38	194	80 %
YHTEISK.TIET. YHT.			2464		943	735	1678	56 %	249	155	404	62 %
Yhteiskunnalliset			789		386	172	558	69 %	127	53	180	71 %
Psykologia			413		242	34	276	88 %	41	2	43	95 %
Kauppatieteet			1262		315	529	844	37 %	81	100	181	45 %
LUONNONTIET.			1467		707	504	1211	58 %	337	485	822	41 %
LIIKUNTATIET. YHT.			1203		348	273	621	56 %	79	50	129	61 %
Liikunta			1032		241	256	497	48 %	44	45	89	49 %
Terveystieteet			171		107	17	124	86 %	35	5	40	88 %
YHTEENSÄ			11923		4787	2897	7684	62 %	1546	1050	2596	60 %

Huom. v. 1991 ei ole tietoa ensisijaisesti hakeneiden sukupuolesta

1996	HAKENEET (ENSISIJAISET)				VALINTAKOK. OSALLIST.				HYVÄKSYTYT			
	Naisia	Miehiä	Yht.	Naisia %	Naisia	Miehiä	Yht.	Naisia %	Naisia	Miehiä	Yht.	Naisia %
KOULUTUSALA												
HUMANISTINEN	1709	589	2298	74 %	1284	409	1693	76 %	396	92	488	81 %
KASVATUSTIET.	1709	323	2032	84 %	652	118	770	85 %	234	43	277	84 %
YHTEISK.TIET. YHT.	1500	991	2491	60 %	1073	678	1751	61 %	303	184	487	62 %
Yhteiskunnalliset	483	337	820	59 %	355	242	597	59 %	155	60	215	72 %
Psykologia	660	115	775	85 %	513	95	608	84 %	57	4	61	93 %
Kauppatieteet	357	539	896	40 %	205	341	546	38 %	91	120	211	43 %
LUONNONTIET.	658	777	1435	46 %	381	294	675	56 %	299	465	764	39 %
LIIKUNTATIET. YHT.	571	592	1163	49 %	296	245	541	55 %	89	49	138	64 %
Liikunta	436	567	1003	43 %	188	216	404	47 %	41	41	82	50 %
Terveystieteet	135	25	160	84 %	108	29	137	79 %	48	8	56	86 %
YHTEENSÄ	6509	4266	10775	60 %	3771	2258	6029	63 %	1317	974	2291	57 %

*) Mukana myös kaikki erikoistapausvalinnat eli kiintiöiden ulkopuolella hakeneet

1996	HAKENEISTA HYVÄKSYTYT		KOK. OSALL. HYVÄKSYTYT	
	Naisia %	Miehiä %	Naisia %	Miehiä %
KOULUTUSALA				
HUMANISTINEN	23 %	16 %	31 %	22 %
KASVATUSTIET.	14 %	13 %	36 %	36 %
YHTEISK.TIET. YHT.	20 %	19 %	28 %	27 %
Yhteiskunnalliset	32 %	18 %	44 %	25 %
Psykologia	9 %	3 %	11 %	4 %
Kauppatieteet	25 %	22 %	44 %	35 %
LUONNONTIET.	45 %	60 %	*	*
LIIKUNTATIET. YHT.	16 %	8 %	30 %	20 %
Liikunta	9 %	7 %	22 %	19 %
Terveystieteet	36 %	32 %	44 %	28 %
YHTEENSÄ	20 %	23 %	35 %	43 %

1991	KOK. OSALL. HYVÄKSYTYT	
	Naisia %	Miehiä %
KOULUTUSALA		
HUMANISTINEN	41 %	41 %
KASVATUSTIET.	30 %	40 %
YHTEISK.YHT.	26 %	21 %
Yhteiskunnalliset	33 %	31 %
Psykologia	17 %	6 %
Kauppatieteet	26 %	19 %
LUONNONTIET.	*	*
LIIK. YHT.	23 %	18 %
Liikunta	18 %	18 %
Terveystieteet	33 %	29 %
YHTEENSÄ	32 %	36 %

*)Osaan luonnontieteiden koulutusohjelmaan valintakokeet ovat vapaaehtoiset

HAKENEIDEN JA HYVÄKSYTTYJEN LUKION KESKIARVOT TIEDEKUNNITTAIN v. 1991 JA 1996

HAKENEET VUOSILTA 1991 JA 1996

HUMANISTINEN	VUOSI 1991				HUMANISTINEN	VUOSI 1996							
	Nainen	n	Mies	n		Keskiarvo	Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,47	1768	7,99	631	8,35	2399	8,39	1122	7,81	566	8,20	1688	

KASVASTUSTIET.	VUOSI 1991				KASVASTUSTIET.	VUOSI 1996							
	Nainen	n	Mies	n		Keskiarvo	Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,16	694	7,68	92	8,11	786	8,20	838	7,70	132	8,13	970	

LUONNONTIET.	VUOSI 1991				LUONNONTIET.	VUOSI 1996							
	Nainen	n	Mies	n		Keskiarvo	Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,68	939	8,26	1308	8,43	2247	8,65	445	8,19	887	8,34	1332	

LIIKUNTATIET.	VUOSI 1991				LIIKUNTATIET.	VUOSI 1996							
	Nainen	n	Mies	n		Keskiarvo	Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,34	886	7,94	983	8,12	1869	8,33	647	7,87	735	8,09	1382	

YHT.KUNT.TIET.	VUOSI 1991				YHT.KUNT.TIET.	VUOSI 1996							
	Nainen	n	Mies	n		Keskiarvo	Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,02	1857	7,44	1420	7,76	3277	8,35	1283	7,86	1027	8,13	2310	

HYVÄKSYTYT VUOSILTA 1991 JA 1996

HUMANISTINEN	VUOSI 1991				HUMANISTINEN	VUOSI 1996							
	Nainen	n	Mies	n		Keskiarvo	Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT													
Lukion keskiarvo	8,73	287	8,47	81	8,67	368	8,65	215	8,38	46	8,58	261	

KASVASTUSTIET.	VUOSI 1991*				KASVASTUSTIET.	VUOSI 1996							
	Nainen	n	Mies	n		Keskiarvo	Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT													
Lukion keskiarvo	-	-	-	-	-	-	8,53	80	7,42	5	8,46	85	

LUONNONTIET.	VUOSI 1991				LUONNONTIET.	VUOSI 1996							
	Nainen	n	Mies	n		Keskiarvo	Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT													
Lukion keskiarvo	8,93	275	8,45	449	8,63	724	8,94	97	8,51	189	8,65	286	

LIIKUNTATIET.	VUOSI 1991*				LIIKUNTATIET.	VUOSI 1996							
	Nainen	n	Mies	n		Keskiarvo	Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT													
Lukion keskiarvo	-	-	-	-	-	-	8,43	76	8,28	36	8,39	112	

YHT.KUNT.TIET.	VUOSI 1991				YHT.KUNT.TIET.	VUOSI 1996							
	Nainen	n	Mies	n		Keskiarvo	Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT													
Lukion keskiarvo	8,75	168	8,34	84	8,54	252	8,68	168	8,15	89	8,50	257	

*) tiedot hyväksytyistä puuttuu kasvatustieteiden ja liikuntatieteiden tiedekunnan osalta v. 1991

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v. 1991 JA 1996 HUMANISTISESSA TIEDEKUNNASSA

ENG.FILOLOGIA	VUOSI 1991				ENG.FILOLOGIA	VUOSI 1996							
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,53	655	8,14	159	8,46	814	Lukion keskiarvo	8,39	196	7,84	93	8,21	289
Taustapisteet	30,00	542	27,90	119	29,62	661	Taustapisteet	16,83	330	13,78	118	16,02	448
Koepisteet	35,55	546	37,60	120	35,92	666	Taustapist. enn.v.95	17,84	330	14,60	118	16,98	448
Yhteispisteet	65,32	546	65,27	120	65,31	666	Koepisteet	28,49	310	29,46	118	28,75	428
							Yhteispisteet	45,71	310	43,76	118	45,17	428

GERM.FILOLOGIA	VUOSI 1991				GERM.FILOLOGIA	VUOSI 1996							
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,67	235	8,50	23	8,65	258	Lukion keskiarvo	8,48	156	8,17	14	8,45	170
Taustapisteet	31,14	178	30,34	19	31,07	197	Taustapisteet	17,30	254	15,50	21	17,16	275
Koepisteet	36,23	177	33,76	19	35,99	196	Taustapist. enn.v.95	18,34	254	16,43	21	18,19	275
Yhteispisteet	67,73	178	64,10	19	67,38	197	Koepisteet	37,36	244	35,46	19	37,22	263
							Yhteispisteet	55,22	244	52,67	19	55,03	263

POHJOISM. FIL.	VUOSI 1991				POHJOISM. FIL.	VUOSI 1996							
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,65	121	8,17	23	8,57	144	Lukion keskiarvo	8,41	42	8,10	4	8,39	46
Taustapisteet	62,67	47	61,37	9	62,46	56	Taustapisteet	25,90	74	22,08	6	25,62	80
Koepisteet	8,70	47	2,22	9	7,66	56	Koepisteet	33,55	61	34,00	5	33,58	66
Yhteispisteet	71,37	47	63,59	9	70,12	56	Yhteispisteet	60,03	61	56,50	5	59,76	66

ROMAANIN.FIL.	VUOSI 1991				ROMAANIN. FIL.	VUOSI 1996							
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,56	130	8,90	6	8,57	136	Lukion keskiarvo	8,58	154	8,18	8	8,56	162
Taustapisteet	29,93	97	35,75	4	30,16	101	Taustapisteet	17,51	230	16,89	12	17,48	242
Koepisteet	39,81	99	41,30	4	39,87	103	Taustapist. enn.v.95	18,56	230	17,90	12	18,53	242
Yhteispisteet	69,14	99	77,05	4	69,45	103	Koepisteet	36,32	227	40,35	11	36,50	238
							Yhteispisteet	54,13	227	57,49	11	54,29	238

SUOMEN KIELI	VUOSI 1991				SUOMEN KIELI	VUOSI 1996							
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,26	116	8,01	26	8,21	142	Lukion keskiarvo	8,37	90	7,86	17	8,29	107
Taustapisteet	50,45	80	51,08	13	50,54	93	Taustapisteet	15,87	145	13,09	21	15,52	166
Koepisteet	35,14	81	35,69	13	35,21	94	Koepisteet	42,40	127	32,24	17	41,20	144
Yhteispisteet	84,96	81	86,77	13	85,21	94	Yhteispisteet	58,35	127	45,83	17	56,87	144

SUOMEN HIST.	VUOSI 1991				SUOMEN HIST.	VUOSI 1996							
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,33	87	7,93	108	8,11	195	Lukion keskiarvo	8,36	56	7,72	105	7,94	161
Taustapisteet	38,85	64	34,42	81	36,38	145	Taustapisteet	19,86	90	15,69	127	17,42	217
Koepisteet	29,91	64	26,98	82	28,26	146	Koepisteet	31,80	86	27,45	122	29,25	208
Yhteispisteet	68,76	64	60,98	82	64,39	146	Yhteispisteet	51,43	86	43,53	123	46,78	209

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v. 1991 JA 1996 HUMANISTISESSA TIEDEKUNNASSA

YLEINEN HIST.	VUOSI 1991					YLEINEN HIST.	VUOSI 1996						
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,38	100	7,94	130	8,13	230	Lukion keskiarvo	8,46	63	7,80	117	8,03	180
Taustapisteeet	39,44	67	34,26	90	36,47	157	Taustapisteeet	20,46	106	16,27	150	18,00	256
Koepisteet	29,78	59	26,93	80	28,14	139	Koepisteet	32,23	77	27,92	114	29,66	191
Yhteispisteet	70,73	67	60,95	91	65,10	158	Yhteispisteet	52,44	101	43,43	147	47,10	248

ETNOLOGIA	VUOSI 1991					ETNOLOGIA	VUOSI 1996						
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,16	31	7,41	11	7,97	42	Lukion keskiarvo	8,07	31	7,56	11	7,94	42
Taustapisteeet	36,45	17	27,38	9	33,31	26	Taustapisteeet	14,62	47	12,05	13	14,06	60
Koepisteet	38,18	17	23,00	10	32,56	27	Koepisteet	35,88	40	37,22	9	36,12	49
Yhteispisteet	75,98	18	52,31	11	67,00	29	Yhteispisteet	54,13	42	64,53	12	56,44	54

KIRJALLISUUS	VUOSI 1991					KIRJALLISUUS	VUOSI 1996						
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,23	52	7,74	21	8,09	73	Lukion keskiarvo	8,26	103	7,70	24	8,16	127
Taustapisteeet	38,42	28	32,44	15	36,33	43	Taustapisteeet	21,64	142	16,57	29	20,78	171
Koepisteet	29,50	26	36,87	15	32,20	41	Koepisteet	27,07	123	26,46	24	26,97	147
Yhteispisteet	72,89	28	71,16	16	72,26	44	Yhteispisteet	48,33	123	43,58	24	47,56	147

TAIDEHISTORIA	VUOSI 1991					TAIDEHISTORIA	VUOSI 1996						
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,05	44	7,34	9	7,93	53	Lukion keskiarvo	8,27	45	7,84	14	8,16	59
Taustapisteeet	11,84	33	8,33	5	11,38	38	Taustapisteeet	9,67	58	7,62	18	9,18	76
Koepisteet	49,24	33	59,40	5	50,58	38	Koepisteet	50,35	52	47,47	15	49,70	67
Yhteispisteet	61,08	33	67,73	5	61,95	38	Yhteispisteet	60,06	52	53,53	15	58,60	67

MUSIIKKITIEDE	VUOSI 1991					MUSIIKKITIEDE	VUOSI 1996						
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,44	24	7,63	25	8,03	49	Lukion keskiarvo	8,46	32	7,96	31	8,21	63
Taustapisteeet	17,42	20	13,13	17	15,45	37	Taustapisteeet	14,59	45	13,60	40	14,13	85
Koepisteet	32,55	20	22,56	16	28,11	36	Koepisteet	44,28	40	39,88	33	42,29	73
Yhteispisteet	52,31	21	43,45	18	48,22	39	Yhteispisteet	58,65	40	52,50	33	55,87	73

TALOUSHISTORIA	VUOSI 1991					TALOUSHISTORIA	VUOSI 1996						
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,22	38	7,98	46	8,09	84	Lukion keskiarvo	8,40	24	7,65	60	7,86	84
Taustapisteeet	37,34	27	35,36	36	36,21	63	Taustapisteeet	21,45	39	15,27	72	17,44	111
Koepisteet	28,24	25	28,17	35	28,20	60	Koepisteet	35,54	37	28,93	70	31,21	107
Yhteispisteet	65,71	27	62,21	37	63,69	64	Yhteispisteet	56,51	40	43,91	71	48,45	111

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v. 1991 JA 1996 HUMANISTISESSA TIEDEKUNNASSA

VENÄJÄN KIELI	VUOSI 1991					VENÄJÄN KIELI	VUOSI 1996						
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,68	31	8,28	6	8,61	37	Lukion keskiarvo	8,33	41	7,80	6	8,26	47
Taustapisteet	29,46	18	28,73	3	29,36	21	Taustapisteet	14,96	52	14,73	8	14,93	60
Koepisteet	44,51	18	52,53	3	45,65	21	Taustapist. enn.v.95	15,86	52	15,61	8	15,83	60
Yhteispisteet	73,97	18	81,27	3	75,01	21	Koepisteet	45,75	51	40,13	8	44,99	59
							Yhteispisteet	60,75	51	53,56	8	59,77	59

TAIDEKASVATUS	VUOSI 1991					TAIDEKASVATUS	VUOSI 1996						
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,18	39	7,54	9	8,06	48	Lukion keskiarvo	8,33	47	7,79	13	8,22	60
Taustapisteet	15,42	21	12,05	7	14,58	28	Taustapisteet	15,00	54	12,21	13	14,46	67
Koepisteet	47,63	19	43,17	6	46,56	25	Koepisteet	42,83	48	36,60	10	41,76	58
Yhteispisteet	67,95	21	63,19	7	66,76	28	Yhteispisteet	57,99	48	47,87	10	56,24	58

FOLKLORIST.	VUOSI 1991					FOLKLORIST.	VUOSI 1996						
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,18	27	7,18	4	8,05	31	Lukion keskiarvo	7,84	17	7,07	3	7,73	20
Taustapisteet	36,78	17	26,30	4	34,78	21	Taustapisteet	13,53	26	8,11	3	12,97	29
Koepisteet	40,13	15	29,83	6	37,19	21	Koepisteet	36,25	20	22,00	1	35,57	21
Yhteispisteet	78,12	18	45,60	7	69,02	25	Yhteispisteet	48,95	25	32,44	3	47,18	28

MUSIIKKIKASV.	VUOSI 1991					MUSIIKKIKASV.	VUOSI 1996						
HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,33	38	7,92	25	8,16	63	Lukion keskiarvo	8,29	25	7,99	46	8,18	71
Taustapisteet	12,90	30	11,20	18	12,26	48	Taustapisteet	9,03	33	7,42	69	8,51	102
Koepisteet	45,97	30	46,17	18	46,04	48	Koepisteet	44,00	34	48,21	69	45,39	103
Yhteispisteet	60,16	31	57,36	18	59,13	49	Yhteispisteet	53,03	34	55,41	69	53,82	103

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v. 1991 JA 1996 HUMANISTISESSA TIEDEKUNNASSA

ENG.FILOLOGIA	VUOSI 1991					ENG.FILOLOGIA	VUOSI 1996						
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,97	47	8,68	12	8,91	59	Lukion keskiarvo	8,76	24	8,12	12	8,55	36
Taustapisteeet	34,03	47	32,26	12	33,67	59	Taustapisteeet	19,65	42	16,32	16	18,73	58
Koepisteet	45,74	47	46,54	12	45,90	59	Taustapist. enn.v.95	20,83	42	17,30	16	19,86	58
Yhteispisteet	79,77	47	78,80	12	79,57	59	Koepisteet	40,90	42	45,08	17	42,11	59
							Yhteispisteet	61,19	42	61,13	17	61,18	59

GERM.FILOLOGIA	VUOSI 1991					GERM.FILOLOGIA	VUOSI 1996						
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	9,20	31	9,32	4	9,22	35	Lukion keskiarvo	8,65	21	0	0	8,65	21
Taustapisteeet	35,03	31	36,88	4	35,24	35	Taustapisteeet	19,62	34	19,42	2	19,61	36
Koepisteet	43,26	31	45,60	4	43,53	35	Taustapist. enn.v.95	20,80	34	20,58	2	20,79	36
Yhteispisteet	78,29	31	82,48	4	78,77	35	Koepisteet	46,04	35	48,80	2	46,19	37
							Yhteispisteet	65,76	35	68,22	2	65,89	37

POHJOISM. FIL.	VUOSI 1991					POHJOISM. FIL.	VUOSI 1996						
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,81	30	8,57	6	8,77	36	Lukion keskiarvo	8,51	20	8,30	1	8,50	21
Taustapisteeet	64,01	30	63,37	6	63,90	36	Taustapisteeet	27,78	36	23,17	3	27,42	39
Koepisteet	9,97	30	3,00	6	8,81	36	Koepisteet	35,72	36	38,50	3	35,94	39
Yhteispisteet	73,97	30	66,37	6	72,71	36	Yhteispisteet	63,50	36	61,67	3	63,36	39

ROMAANIN. FIL.	VUOSI 1991					ROMAANIN. FIL.	VUOSI 1996						
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies*	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,77	28	9,45	2	8,81	30	Lukion keskiarvo	8,78	20	0	0	8,78	20
Taustapisteeet	32,52	28	37,80	2	32,88	30	Taustapisteeet	20,08	27	-	0	20,08	27
Koepisteet	44,48	28	45,80	2	44,57	30	Taustapist. enn.v.95	21,29	27	-	0	21,29	27
Yhteispisteet	77,00	28	83,60	2	77,44	30	Koepisteet	46,76	27	-	0	46,76	27
							Yhteispisteet	67,62	27	-	0	67,62	27

*) yhtään miestä ei hyväksytty v. 1996

SUOMEN KIELI	VUOSI 1991					SUOMEN KIELI	VUOSI 1996						
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,62	35	8,68	6	8,63	41	Lukion keskiarvo	8,77	23	8,77	3	8,77	26
Taustapisteeet	54,32	38	54,00	6	54,27	44	Taustapisteeet	19,26	39	19,71	4	19,31	43
Koepisteet	42,42	38	43,67	6	42,59	44	Koepisteet	54,51	39	61,25	4	55,14	43
Yhteispisteet	96,74	38	97,67	6	96,86	44	Yhteispisteet	73,78	39	80,96	4	74,45	43

SUOMEN HIST.	VUOSI 1991					SUOMEN HIST.	VUOSI 1996						
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,44	10	8,67	10	8,56	20	Lukion keskiarvo	8,89	9	7,70	1	8,77	10
Taustapisteeet	39,74	10	43,62	10	41,68	20	Taustapisteeet	25,44	14	26,15	3	25,57	17
Koepisteet	42,60	10	37,30	10	39,95	20	Koepisteet	42,62	13	54,00	1	43,43	14
Yhteispisteet	82,34	10	80,92	10	81,63	20	Yhteispisteet	72,09	14	110,15	3	78,80	17

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v. 1991 JA 1996 HUMANISTISESSA TIEDEKUNNASSA

YLEINEN HIST.	VUOSI 1991					YLEINEN HIST.	VUOSI 1996						
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	9,09	12	8,64	8	8,91	20	Lukion keskiarvo	8,68	9	8,68	12	8,68	21
Taustapisteeet	50,72	12	44,20	8	48,11	20	Taustapisteeet	25,42	19	23,84	17	24,67	36
Koepisteet	39,09	11	45,17	6	41,24	17	Koepisteet	42,13	15	42,69	13	42,39	28
Yhteispisteet	89,47	12	88,08	8	88,91	20	Yhteispisteet	67,42	19	65,73	17	66,62	36

ETNOLOGIA	VUOSI 1991					ETNOLOGIA	VUOSI 1996						
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,57	10	6,95	2	8,30	12	Lukion keskiarvo	8,55	8	8,00	2	8,44	10
Taustapisteeet	43,02	10	24,70	2	39,97	12	Taustapisteeet	17,25	17	14,33	2	16,94	19
Koepisteet	42,10	10	47,00	2	42,92	12	Koepisteet	44,88	17	41,00	2	44,47	19
Yhteispisteet	85,12	10	71,70	2	82,88	12	Yhteispisteet	62,13	17	55,33	2	61,41	19

KIRJALLISUUS	VUOSI 1991					KIRJALLISUUS	VUOSI 1996						
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,35	17	8,08	9	8,25	26	Lukion keskiarvo	8,94	12	7,80	1	8,85	13
Taustapisteeet	39,67	17	37,24	9	38,83	26	Taustapisteeet	28,46	20	26,22	2	28,25	22
Koepisteet	36,47	17	42,22	9	38,46	26	Koepisteet	35,85	20	38,50	2	36,09	22
Yhteispisteet	76,14	17	79,47	9	77,29	26	Yhteispisteet	64,31	20	64,72	2	64,34	22

TAIDEHISTORIA	VUOSI 1991					TAIDEHISTORIA	VUOSI 1996						
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,35	12	6,93	4	7,99	16	Lukion keskiarvo	8,37	13	7,10	1	8,28	14
Taustapisteeet	12,95	12	8,93	4	11,95	16	Taustapisteeet	10,35	17	4,22	1	10,01	18
Koepisteet	62,92	12	66,75	4	63,88	16	Koepisteet	67,41	17	73,00	1	67,72	18
Yhteispisteet	75,87	12	75,68	4	75,82	16	Yhteispisteet	77,76	17	77,22	1	77,73	18

MUSIIKKITIEDE	VUOSI 1991					MUSIIKKITIEDE	VUOSI 1996						
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,41	13	8,45	4	8,42	17	Lukion keskiarvo	9,11	7	8,45	4	8,87	11
Taustapisteeet	17,17	13	16,85	4	17,10	17	Taustapisteeet	21,35	10	17,77	8	19,76	18
Koepisteet	38,38	13	42,50	4	39,35	17	Koepisteet	60,00	10	59,63	8	59,83	18
Yhteispisteet	55,56	13	59,35	4	56,45	17	Yhteispisteet	81,35	10	77,40	8	79,59	18

TALOUSHISTORIA	VUOSI 1991					TALOUSHISTORIA *	VUOSI 1996						
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.	HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,60	3	8,85	2	8,70	5	Lukion keskiarvo						
Taustapisteeet	42,93	3	48,10	2	45,00	5	Taustapisteeet						
Koepisteet	34,67	3	30,00	2	32,80	5	Koepisteet						
Yhteispisteet	77,60	3	78,10	2	77,80	5	Yhteispisteet						

*) tiedot puuttuvat vuodelta 1996

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v. 1991 JA 1996 HUMANISTISESSA TIEDEKUNNASSA

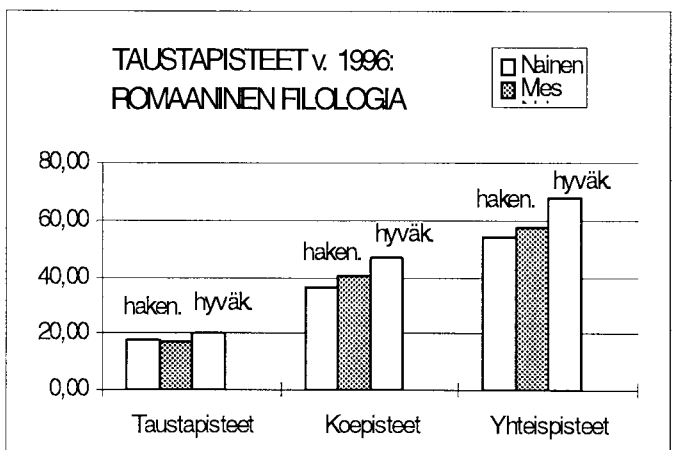
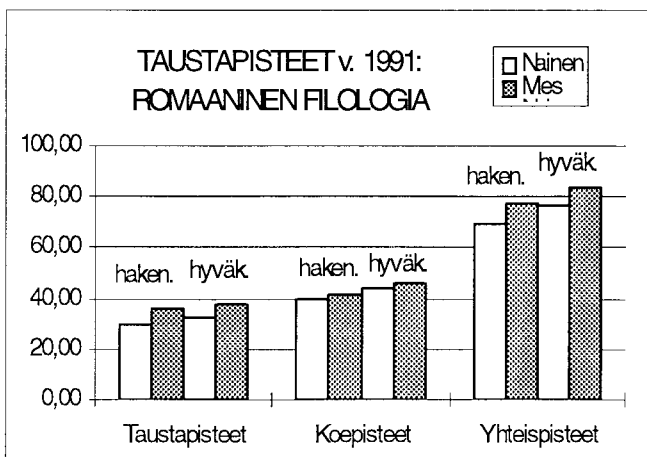
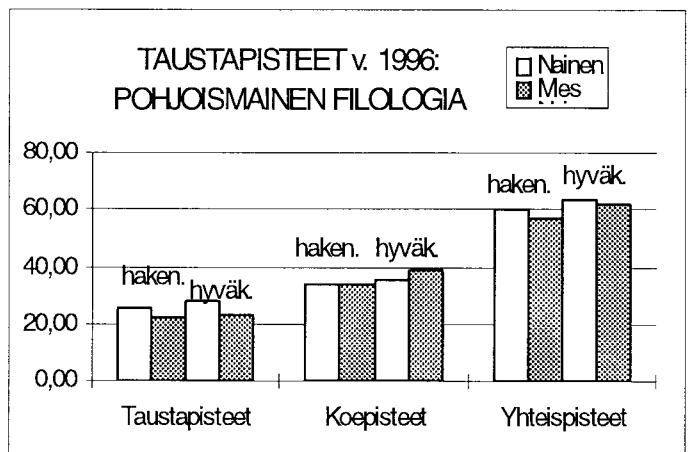
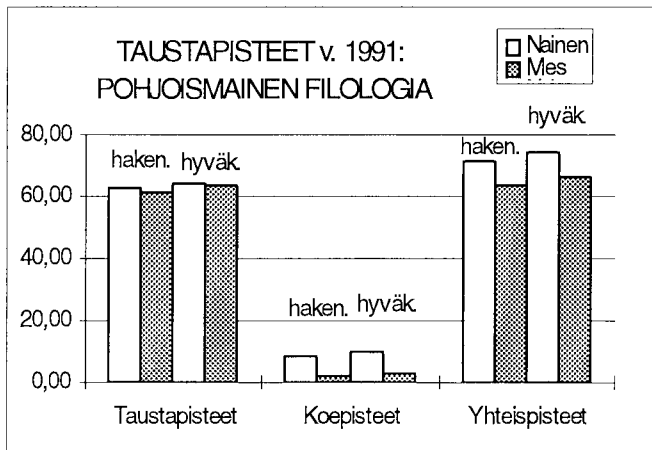
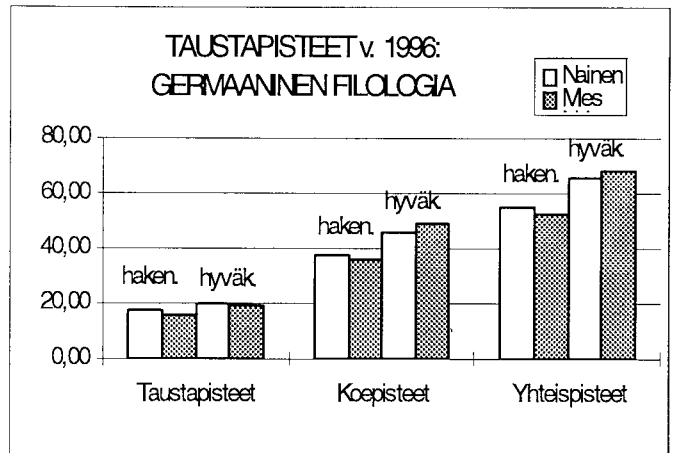
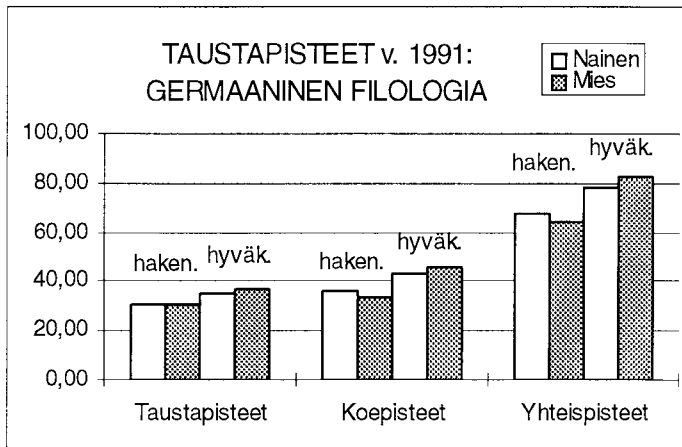
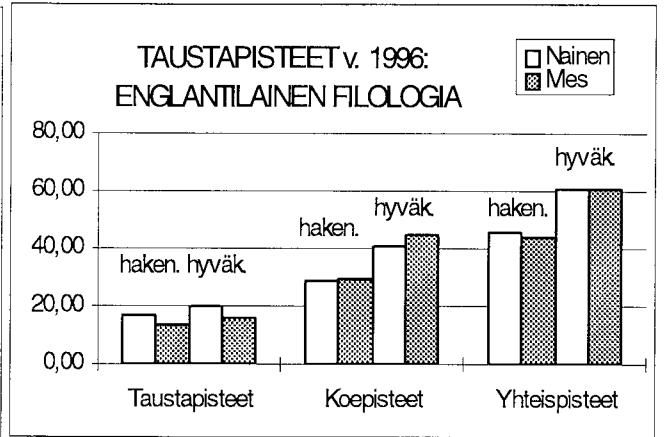
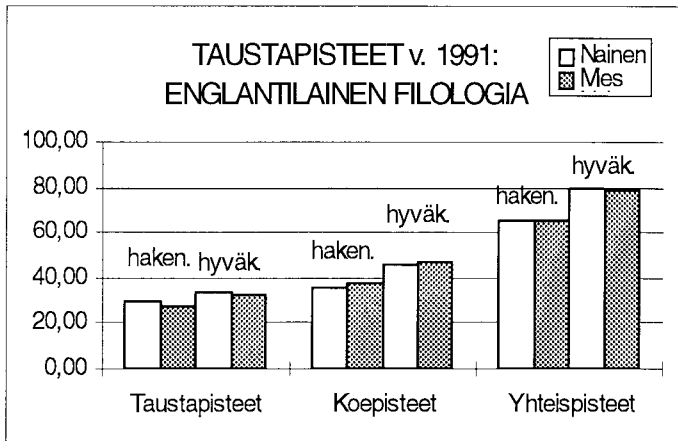
VENÄJÄN KIELI	VUOSI 1991						VENÄJÄN KIELI	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.		Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT							HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	8,60	15	8,43	3	8,57	18	Lukion keskiarvo	8,47	25	8,10	2	8,44	27
Taustapisteeet	28,56	16	28,73	3	28,59	19	Taustapisteeet	15,56	29	17,22	3	15,72	32
Koepisteet	43,94	16	52,53	3	45,29	19	Taustapist. enn.v.95	16,50	29	18,26	3	16,66	32
Yhteispisteet	72,50	16	81,27	3	73,88	19	Koepisteet	50,64	30	49,13	3	50,53	33
							Yhteispisteet	66,43	30	67,24	3	66,50	33

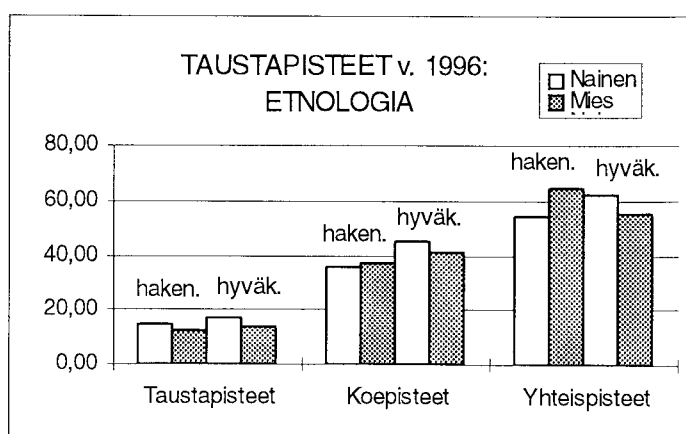
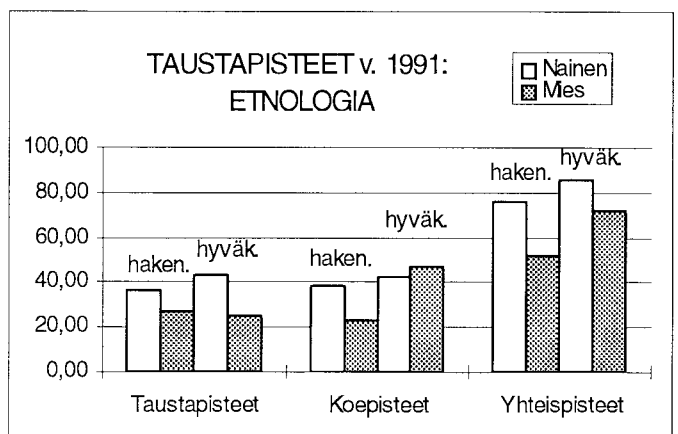
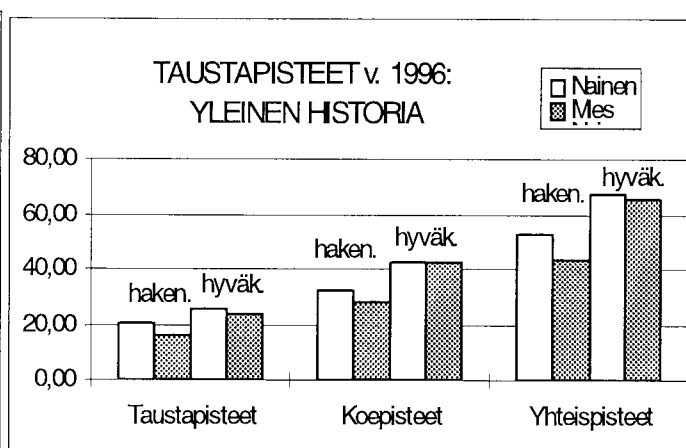
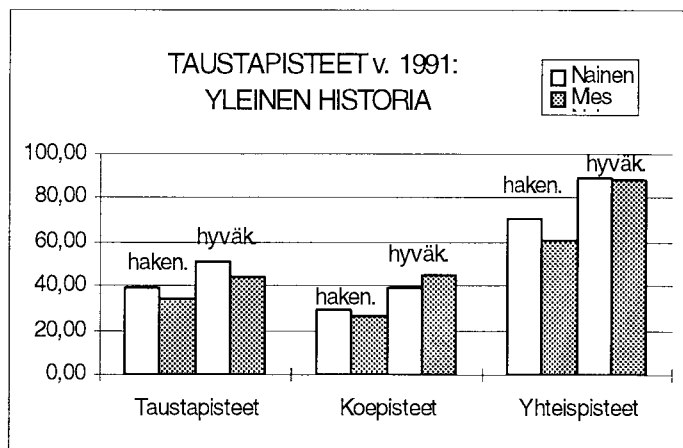
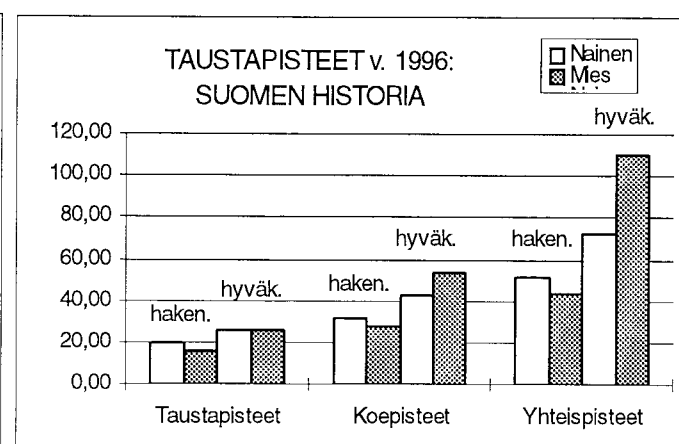
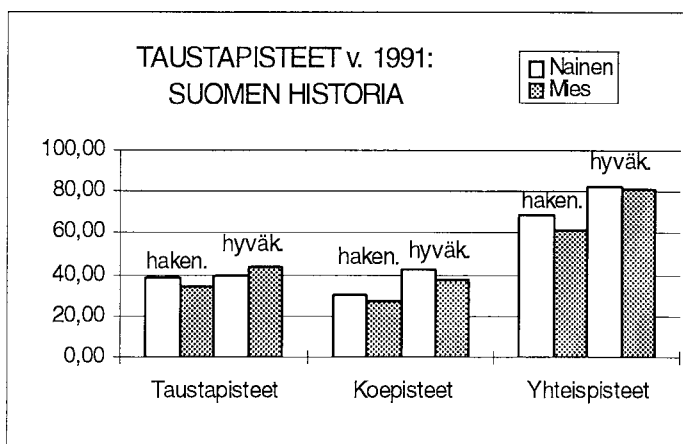
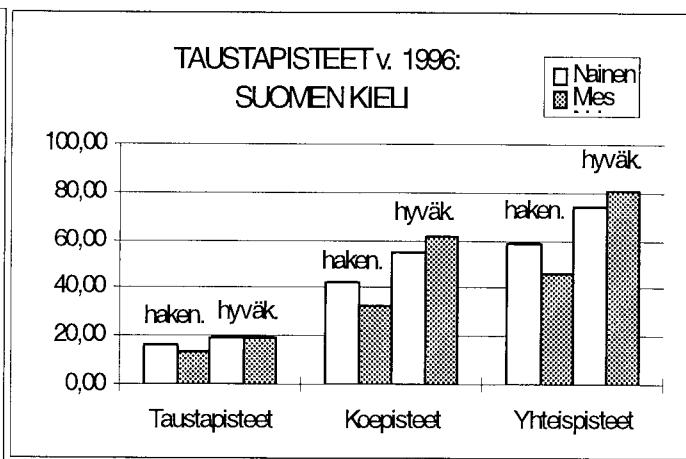
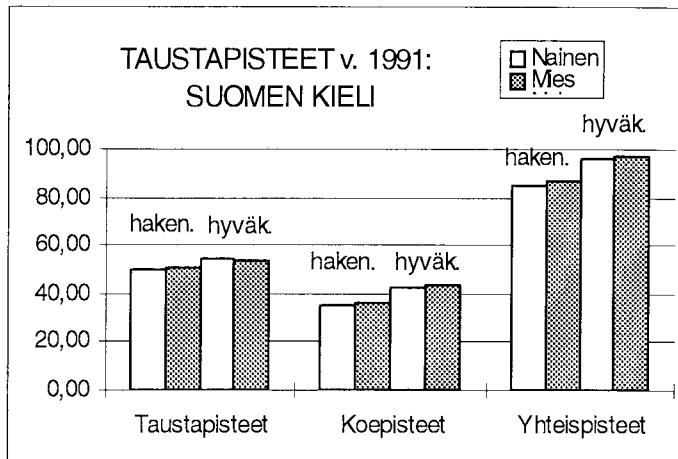
TAIDEKASVATUS	VUOSI 1991						TAIDEKASVATUS	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.		Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT							HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	8,21	10	8,40	3	8,25	13	Lukion keskiarvo	8,56	16	8,90	1	8,22	17
Taustapisteeet	16,02	10	16,14	3	16,05	13	Taustapisteeet	16,78	17	16,00	1	14,46	18
Koepisteet	53,40	10	50,67	3	52,77	13	Koepisteet	55,82	17	63,00	1	41,76	18
Yhteispisteet	69,43	10	66,81	3	68,82	13	Yhteispisteet	72,61	17	79,00	1	56,24	18

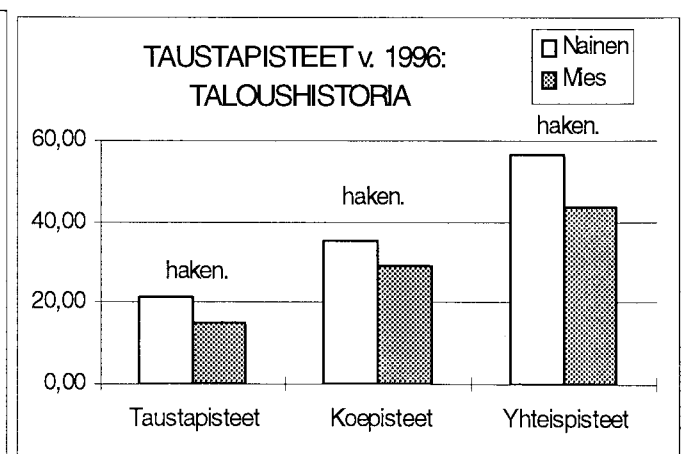
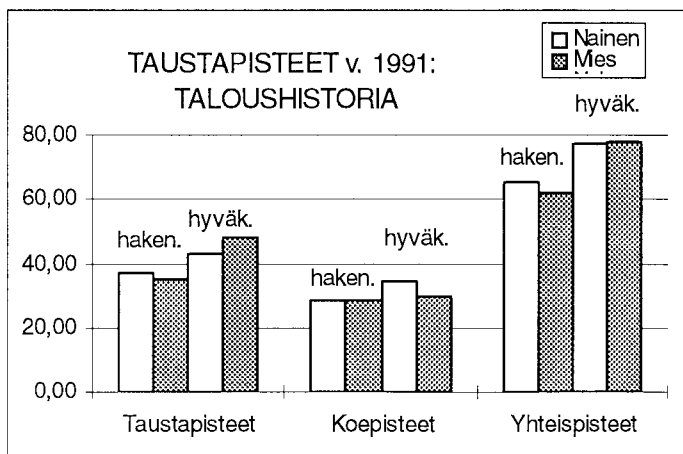
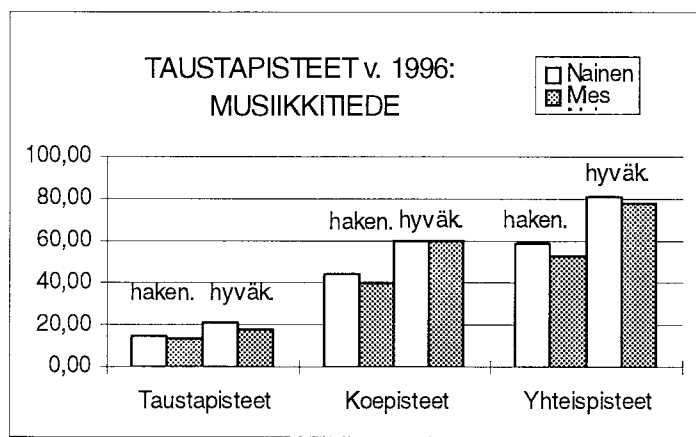
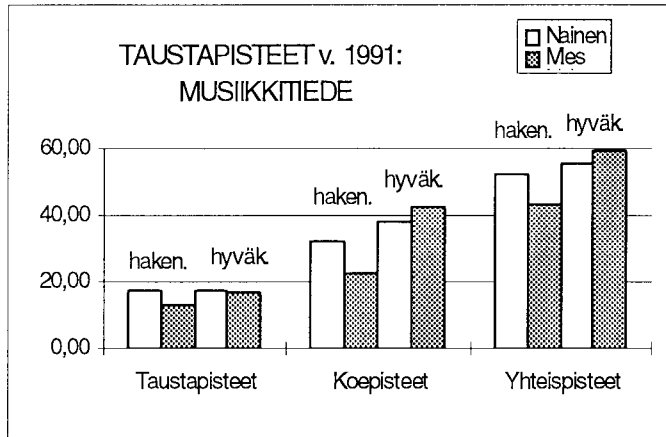
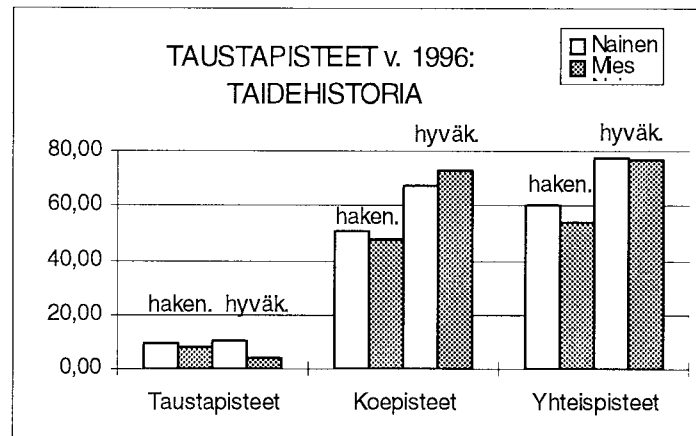
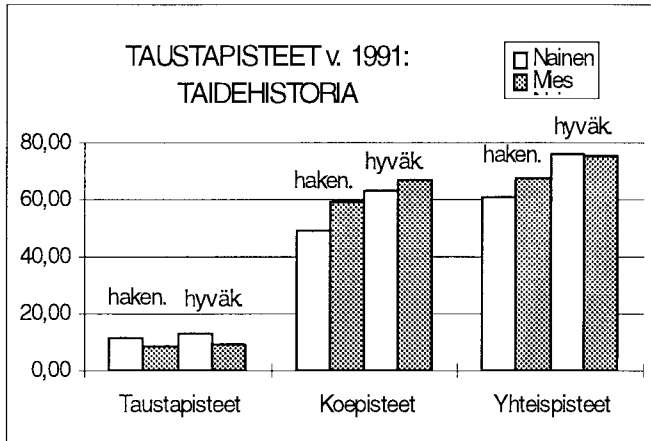
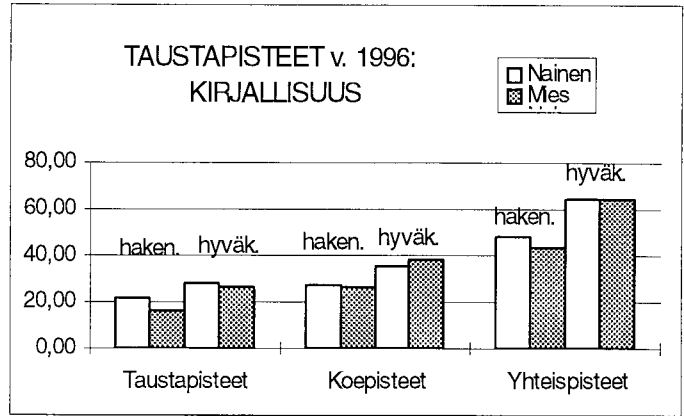
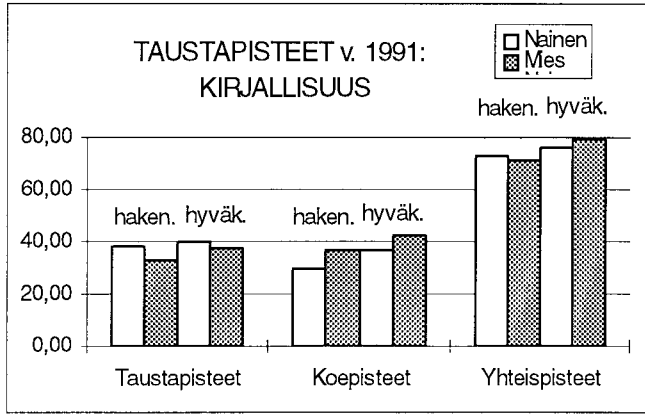
FOLKLORIST.	VUOSI 1991						FOLKLORIST.	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies*	n	Keskiarvo	Yht.		Nainen	n	Mies*	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT							HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	7,87	3	0	0	7,87	3	Lukion keskiarvo	7,93	4	0	0	7,93	4
Taustapisteeet	32,20	3	_	0	32,20	3	Taustapisteeet	15,42	4	_	0	15,42	4
Koepisteet	39,00	2	_	0	39,00	2	Koepisteet	44,50	2	_	0	44,50	2
Yhteispisteet	70,87	3	_	0	70,87	3	Yhteispisteet	58,17	4	_	0	58,17	4

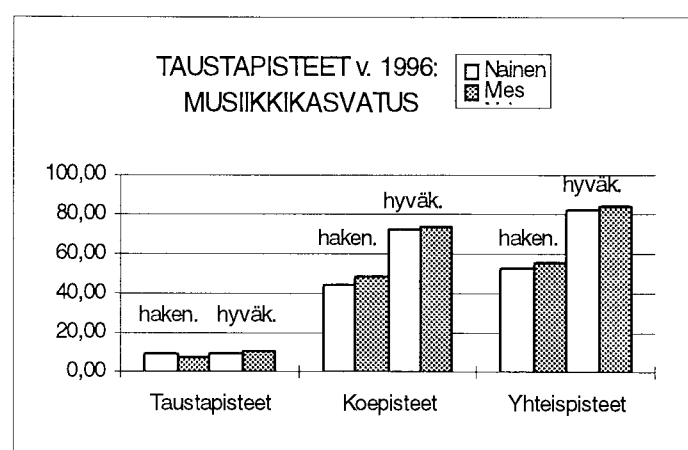
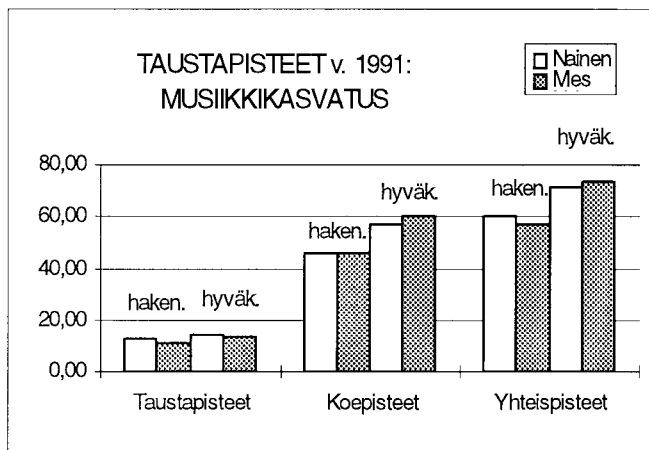
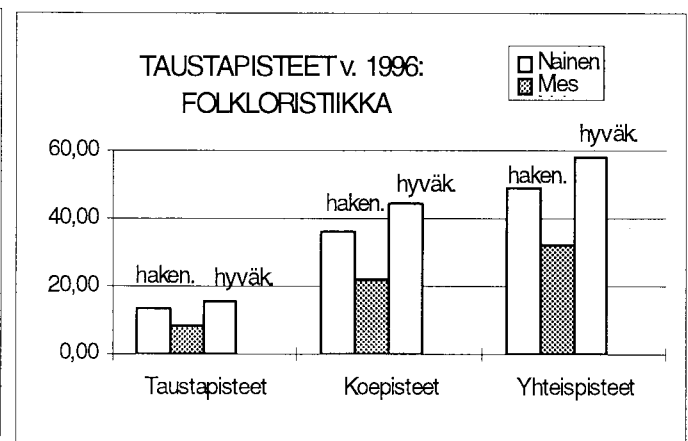
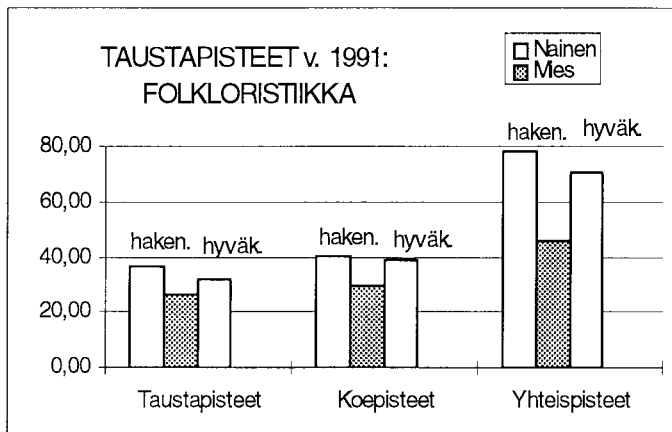
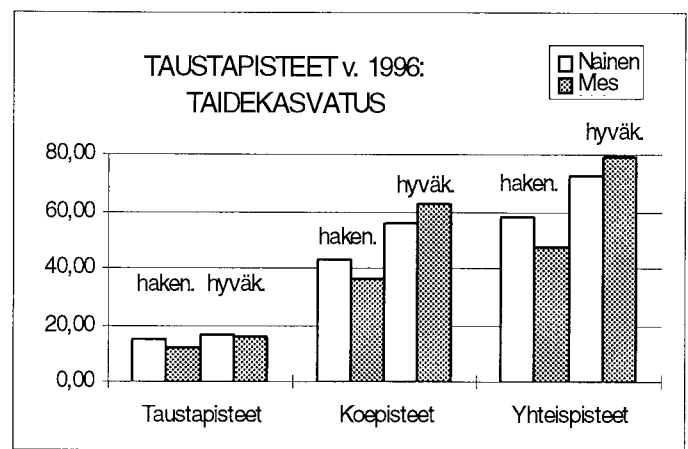
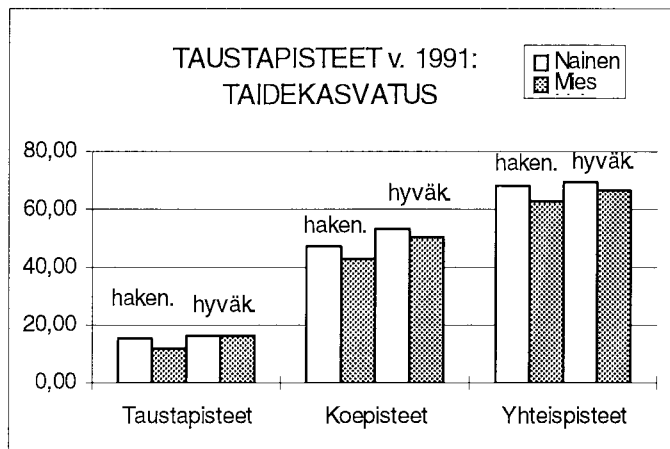
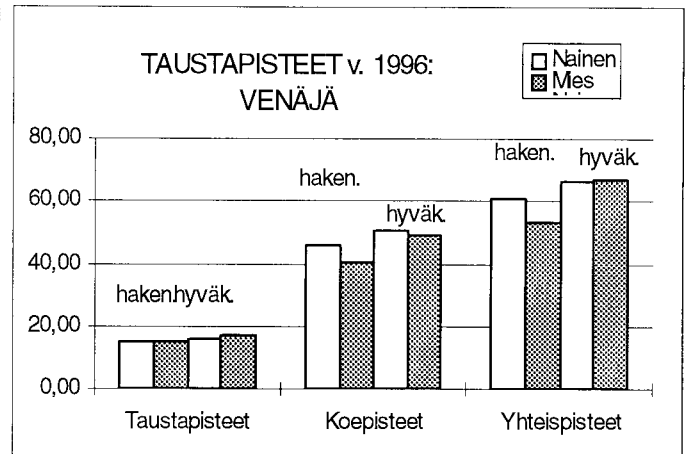
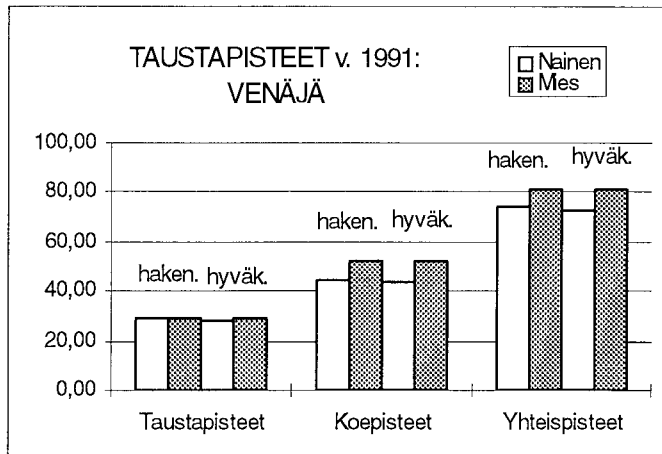
*) yhtään miestä ei hyväksytty v. 1991 ja 1996

MUSIIKKIKASV.	VUOSI 1991						MUSIIKKIKASV.	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.		Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT							HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	8,70	11	8,35	6	8,58	17	Lukion keskiarvo	8,57	4	8,62	6	8,60	10
Taustapisteeet	14,46	11	13,14	6	14,00	17	Taustapisteeet	9,41	6	10,81	6	10,11	12
Koepisteet	56,91	11	60,17	6	58,06	17	Koepisteet	72,33	6	73,33	6	72,83	12
Yhteispisteet	71,37	11	73,31	6	72,05	17	Yhteispisteet	81,74	6	84,15	6	82,94	12

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v. 1991 JA 1996 KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNNASSA

KASVATUSTIEDE	VUOSI 1991						KASVATUSTIEDE	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.		Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET							HAKENEET						
Lukion keskiarvo	8,15	330	7,59	47	8,08	377	Lukion keskiarvo	8,19	303	7,75	62	8,11	365
Alkupisteet	29,92	343	24,7	50	29,26	393	Alkupisteet	30,55	380	26,71	77	29,90	457
Koepisteet	24,61	201	20,19	32	24,00	233							
Yhteispisteet	54,22	211	45,06	34	52,95	245	Yhteispisteet	67,16	232	60,65	36	66,29	268

ERITYISPEDAG.	VUOSI 1991						ERITYISPEDAG.	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.		Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET							HAKENEET						
Lukion keskiarvo	8,15	178	7,76	22	8,10	200	Lukion keskiarvo	8,19	191	7,59	26	8,12	217
Alkupisteet	30,99	186	30,06	23	30,89	209	Alkupisteet (väylä 1)	656,83	238	555,56	27	646,51	265
Yhteispisteet	124,31	70	148,67	9	127,09	79	Alkupisteet (väylä 2)	410,62	240	383,79	28	407,81	268

ERITYISOPETTAJA	VUOSI 1991						ERITYISOPETTAJA	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.		Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET							HAKENEET						
Lukion keskiarvo	8,20	186	7,77	23	8,16	209	Lukion keskiarvo	8,23	319	7,70	40	8,18	359
Alkupisteet	30,77	194	28,62	23	30,54	217	Alkupisteet (väylä 1)	663,42	408	576,14	44	654,92	452
Yhteispisteet	142,58	64	143,83	6	142,69	70	Alkupisteet (väylä 2)	409,51	409	399,07	45	408,48	454

KUULOV.OPET.	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET						
Lukion keskiarvo	8,01	25	7,63	4	7,95	29
Alkupisteet (väylä 1)	612,50	26	550,00	4	604,17	30
Alkupisteet (väylä 2)	479,46	26	472,00	4	478,47	30

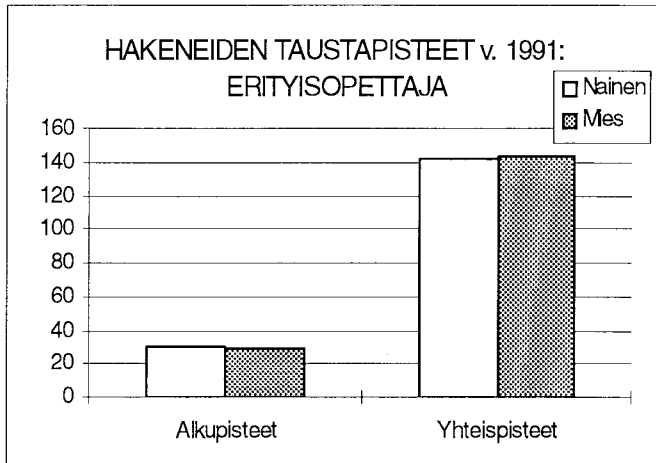
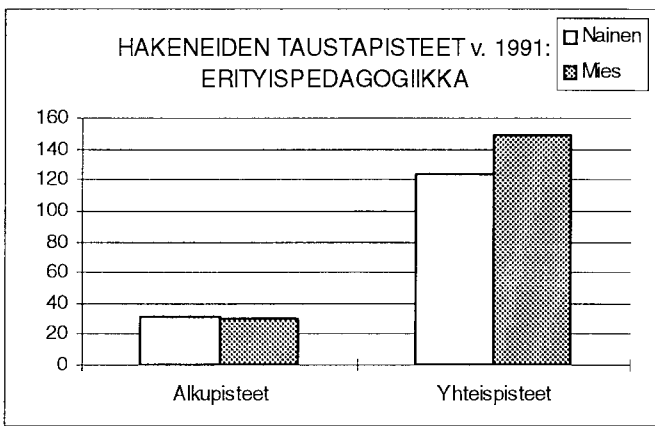
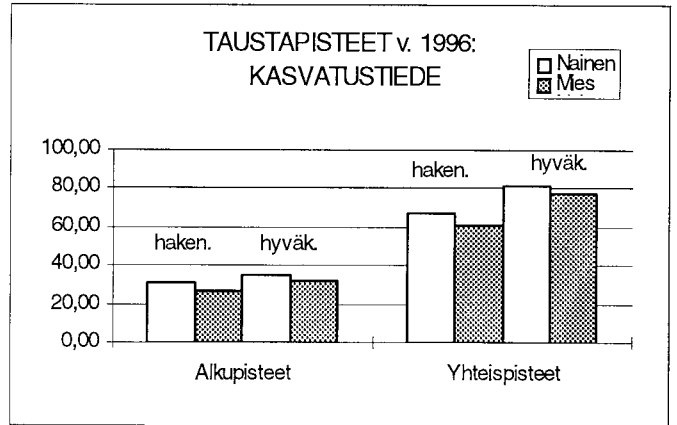
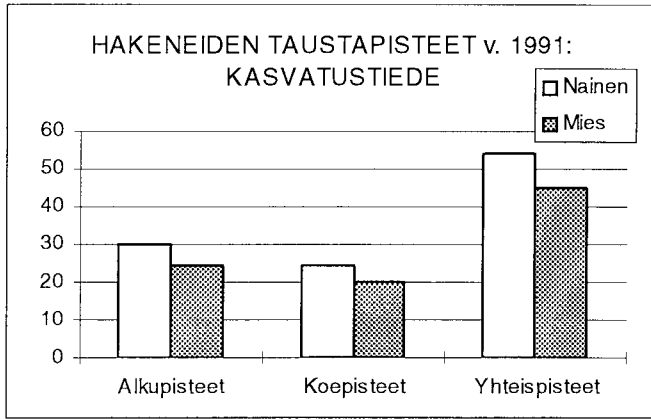
OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v. 1991 JA 1996 KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNNASSA

KASVATUSTIEDE	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	8,54	43	8,00	1	8,53	44
Alkupisteet	35,44	50	32,00	1	35,37	51
Yhteispisteet	81,89	50	77,00	1	81,79	51

ERITYISPEDAG.	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	8,33	13	6,90	1	8,23	14
Alkupisteet (väylä 1)	719,64	14	275,00	1	690,00	15
Alkupisteet (väylä 2)	624,67	15	704,00	1	629,63	16

ERITYISOPETTAJA	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	8,80	15	7,65	2	8,66	17
Alkupisteet (väylä 1)	863,10	21	487,50	2	830,43	23
Alkupisteet (väylä 2)	594,38	21	795,00	2	611,83	23

KUULOV.OPET.	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	8,28	9	6,90	1	8,14	10
Alkupisteet (väylä 1)	675,00	9	425,00	1	646,51	10
Alkupisteet (väylä 2)	574,00	9	578,00	1	407,81	10

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v.1991 ja 1996 MATEMAATTIS-LUONNONTIETEELLISESSÄ
TIEDEKUNNASSA

FYSIIKKA	VUOSI 1991						FYSIIKKA	VUOSI 1996					
	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n
Lukion keskiarvo	8,69	223	8,27	446	8,41	669	Lukion keskiarvo	8,65	80	8,21	229	8,32	309
Koepist.(vap.eht.)	22,57	7	20,83	35	21,12	42	Koepist.(vap.eht.)	20,78	23	17,88	75	18,56	98
Yhteispisteet	76,38	229	88,54	454	84,46	683	Yhteispisteet	98,39	203	101,05	438	100,21	641

KEMIA	VUOSI 1991						KEMIA	VUOSI 1996					
	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n
Lukion keskiarvo	8,67	338	8,23	324	8,45	662	Lukion keskiarvo	8,60	152	8,24	183	8,40	335
Koepist.(vap.eht.)	35,55	20	31,14	21	33,29	41	Koepist.(vap.eht.)	35,27	119	29,75	68	33,26	187
Yhteispisteet	73,68	346	85,94	328	79,65	674	Yhteispisteet	98,12	326	96,73	326	97,43	652

MATEMATIIKKA	VUOSI 1991						MATEMATIIKKA	VUOSI 1996					
	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n
Lukion keskiarvo	8,68	378	8,26	538	8,43	916	Lukion keskiarvo	8,70	161	8,23	285	8,40	446
Koepist.(vap.eht.)	12,15	26	14,40	68	13,78	94	Koepist.(vap.eht.)	20,36	45	18,15	102	18,82	147
Yhteispisteet	59,97	385	61,80	548	61,04	933	Yhteispisteet	59,33	340	56,66	503	57,73	843

TIETOTEKNIikka	VUOSI 1996					
	HAKENEET	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo
Lukion keskiarvo	8,65	52	8,06	190	8,18	242
Koepist.(vap.eht.)	12,38	8	19,30	82	18,69	90
Yhteispisteet	53,35	96	52,18	333	52,45	429

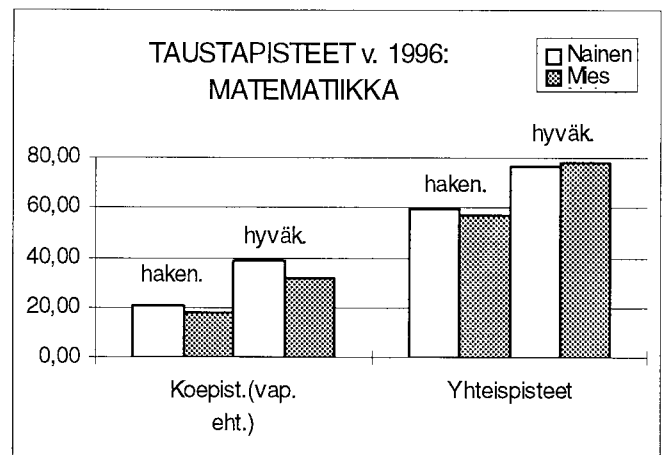
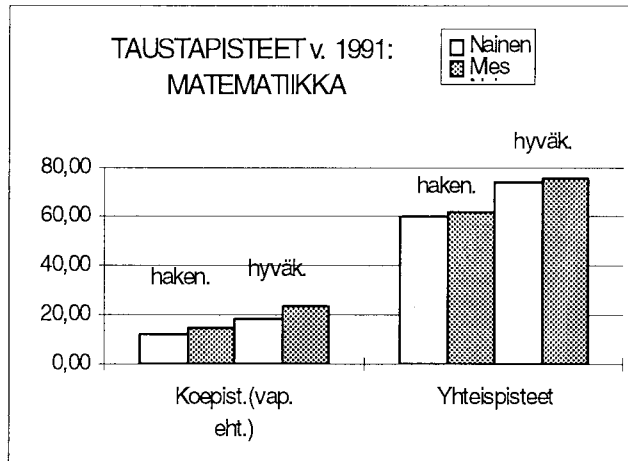
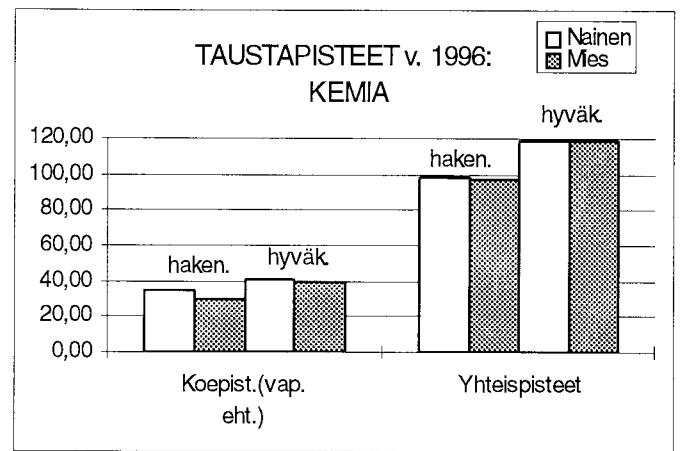
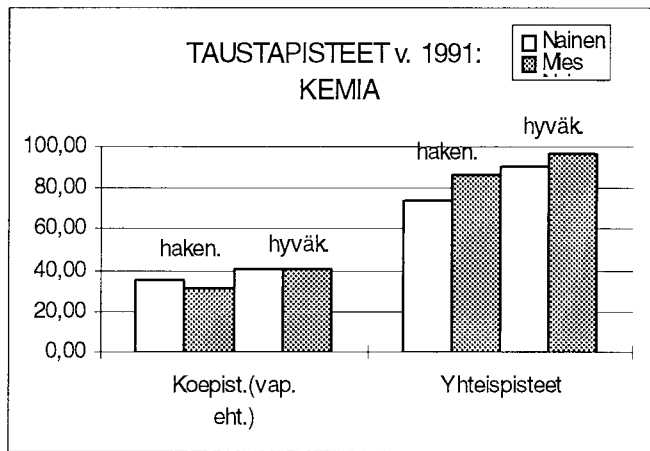
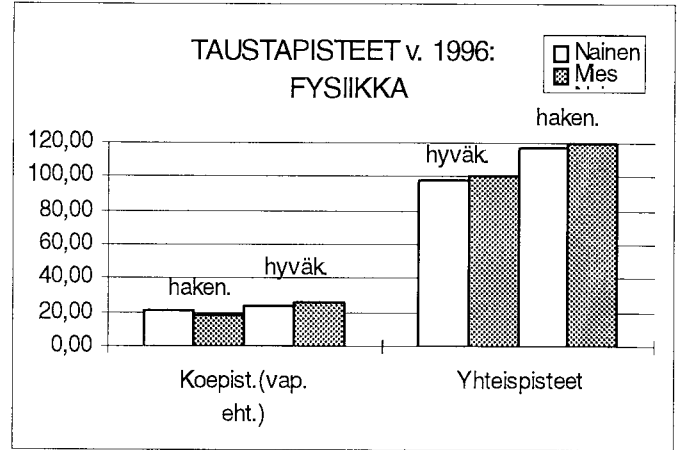
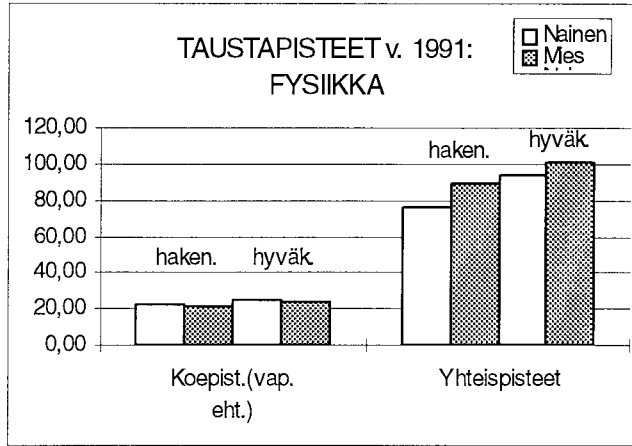
OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v.1991 ja 1996 MATEMAATTIS-LUONNONTIETEELLISESSÄ
TIEDEKUNNASSA

FYSIKKA	VUOSI 1991					FYSIKKA	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT													
Lukion keskiarvo	8,97	54	8,42	185	8,54	239	Lukion keskiarvo	8,87	17	8,44	71	8,52	88
Koepist.(vap.eht.)	24,83	6	23,81	21	24,04	27	Koepist.(vap.eht.)	23,90	10	26,31	13	25,26	23
Yhteispisteet	94,23	56	101,17	190	99,59	246	Yhteispisteet	117,47	50	120,20	162	119,56	212

KEMIA	VUOSI 1991					KEMIA	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT													
Lukion keskiarvo	8,82	110	8,27	93	8,57	203	Lukion keskiarvo	8,82	47	8,58	30	8,72	77
Koepist.(vap.eht.)	40,43	14	40,90	10	40,63	24	Koepist.(vap.eht.)	40,82	55	39,21	19	40,41	74
Yhteispisteet	90,27	115	96,44	93	93,03	208	Yhteispisteet	118,65	120	118,48	71	118,59	191

MATEMATIIKKA	VUOSI 1991					MATEMATIIKKA	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT													
Lukion keskiarvo	9,02	111	8,57	171	8,75	282	Lukion keskiarvo	9,19	22	8,79	41	8,93	63
Koepist.(vap.eht.)	18,00	8	23,50	16	21,67	24	Koepist.(vap.eht.)	38,83	6	31,50	6	35,17	12
Yhteispisteet	73,96	113	75,59	176	74,96	289	Yhteispisteet	76,64	67	77,85	79	77,29	146

TIETOTEKNIikka	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	9,02	11	8,33	47	8,46	58
Koepist.(vap.eht.)	8,00	2	26,28	18	24,45	20
Yhteispisteet	65,27	15	69,64	72	68,89	87

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v. 1991 JA 1996 LIIKUNTATIEDELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA

LIIK.PEDAGOG.	VUOSI 1991					LIIK.PEDAGOG.	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,36	458	7,96	516	8,14	974	Lukion keskiarvo	8,38	301	7,92	376	8,13	677
Alkupisteet	31,29	462	29,47	518	30,32	980	Alkupisteet	21,84	189	20,25	197	21,03	386
Yhteispisteet	146,74	237	135,63	240	141,15	477	Yhteispisteet	143,28	190	147,71	207	145,59	397

LIIK.SOSIOL.	VUOSI 1991					LIIK.SOSIOL.	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,46	193	8,02	233	8,22	426	Lukion keskiarvo	8,34	112	7,89	155	8,08	267
Alkupisteet	32,55	194	30,03	235	31,17	429	Alkupisteet	22,34	67	20,60	82	21,38	149
Yhteispisteet	164,00	115	152,44	128	157,91	243	Yhteispisteet	139,23	68	128,58	86	133,28	154

BIOMEKANIikka	VUOSI 1991					BIOMEKANIikka	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,25	106	7,87	172	8,01	278	Lukion keskiarvo	8,29	74	7,80	134	7,97	208
Alkupisteet	30,03	109	28,45	175	29,05	284	Alkupisteet	21,72	31	19,91	53	20,58	84
Yhteispisteet	148,99	60	148,08	86	148,45	146	Yhteispist.1.tapa	114,64	31	109,80	56	111,52	87
							Yhteispist.2.tapa	130,27	31	120,97	56	124,28	87

TERVEYSKASV.	VUOSI 1991					TERVEYSKASV.	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,06	51	7,48	21	7,89	72	Lukion keskiarvo	8,16	83	7,76	48	8,01	131
Alkupisteet	28,54	29	26,95	21	27,88	50	Alkupisteet	21,17	15	20,23	15	20,70	30

FYSIOTERAPIA	VUOSI 1991					FYSIOTERAPIA	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,21	75	7,78	39	8,06	114	Lukion keskiarvo	8,53	31	7,66	12	8,29	43
Alkupisteet	28,01	34	27,82	26	27,93	60							

TERV.HUOLTO	VUOSI 1991					TERV.HUOLTO	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,60	2	7,20	1	8,13	3	Lukion keskiarvo	8,39	18	7,82	5	8,26	23
Alkupisteet	28,60	2	21,1	1	26,10	3							

GERONTOLOGIA	VUOSI 1991					GERONTOLOGIA	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	7,81	1	6,10	1	7,79	2	Lukion keskiarvo	8,00	28	7,56	5	7,93	33

*)terveyskasvatuksesta, fysioterapiasta, terveydenhuollosta ja gerontologiasta ei ole saatavissa muuta kuin alkupisteet tai lukion keskiarvo

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v. 1991 JA 1996 LIIKUNTATIETEELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA

LIIK.PEDAGOG.	VUOSI 1996					
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,58	23	8,24	21	8,42	44
Alkupisteet	21,46	26	21,04	25	21,25	51
Yhteispisteet	192,61	26	192,25	26	192,43	52

LIIK.SOSIOL.	VUOSI 1996					
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,90	6	8,60	2	8,83	8
Alkupisteet	26,66	7	23,78	4	25,61	11
Yhteispisteet	171,16	7	159,00	4	166,74	11

BIOMEKANIikka	VUOSI 1996					
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,63	7	8,57	7	8,60	14
Alkupisteet	21,76	8	21,34	11	21,52	19
Yhteispist.1.tapa	134,35	8	140,82	11	138,10	19
Yhteispist.2.tapa	150,89	8	155,76	11	153,71	19

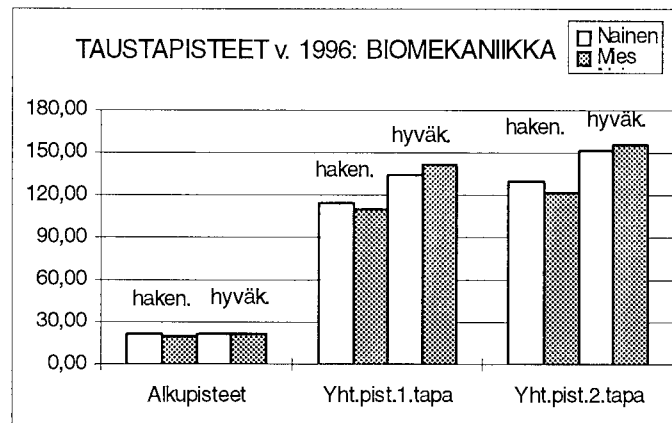
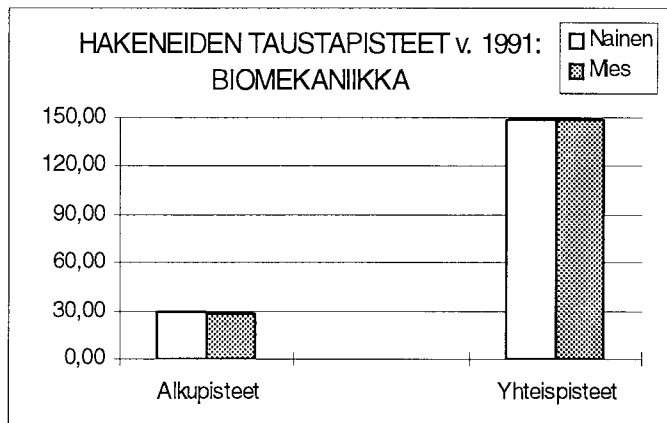
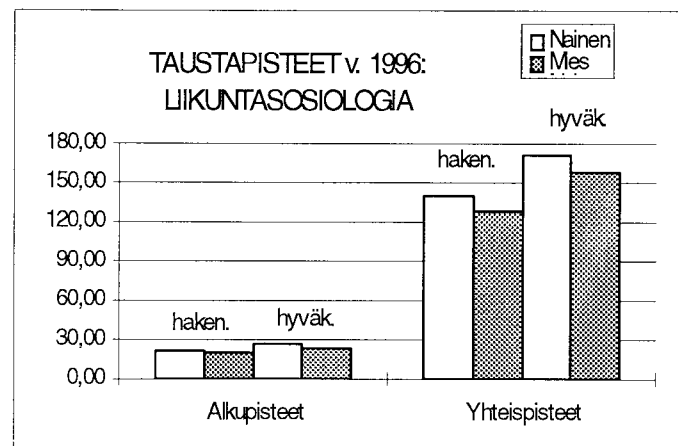
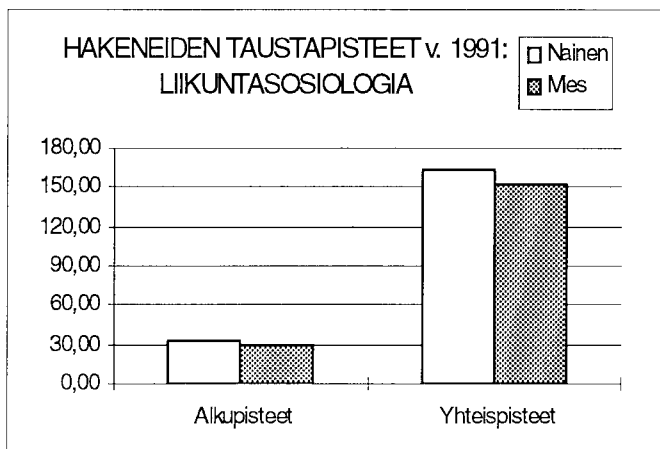
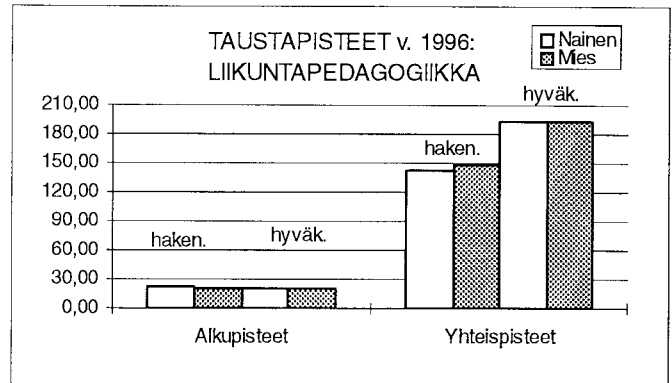
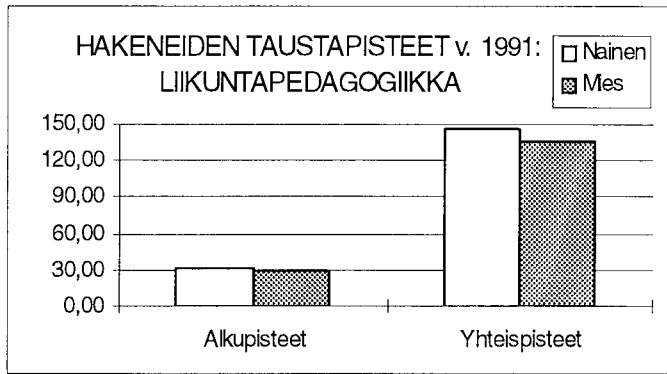
TERVEYSKASV.	VUOSI 1996					
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,09	12	8,07	3	8,09	15

FYSIOTERAPIA	VUOSI 1996					
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,78	9	8,10	1	8,71	10

TERV.HUOLTO	VUOSI 1996					
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,31	6	7,80	2	8,18	8

GERONTOLOGIA	VUOSI 1996					
HYVÄKSYTYT	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	7,98	13	0	0	7,98	13

*)terveyskasvatuksesta, fysioterapiasta, terveydenhuollosta ja gerontologiasta ei ole saatavissa muuta kuin alkupisteet tai lukion keskiarvo

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v.1991 JA 1996 YHTEISKUNTATIETEELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA

FILOSOFIA	VUOSI 1991					FILOSOFIA	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,13	32	7,47	39	7,77	71	Lukion keskiarvo	8,27	67	7,83	101	8,01	168
Taustapisteeet	45,48	21	37,64	14	41,12	35	Taustapisteeet	42,07	92	40,45	129	41,12	221
Koepisteet	45,27	11	46,33	9	45,75	20	Koepisteet	45,85	48	45,47	86	45,60	134
Yhteispisteet	78,00	11	89,09	10	83,81	21	Yhteispisteet	88,45	49	85,85	86	86,79	135

VALTIO-OPPI	VUOSI 1991					VALTIO-OPPI	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,08	149	7,92	112	8,01	261	Lukion keskiarvo	8,46	89	7,88	109	8,14	198
Taustapisteeet	49,25	115	45,36	83	47,62	198	Taustapisteeet	47,07	120	41,87	132	44,35	252
Koepisteet	36,05	100	35,72	65	35,92	165	Koepisteet	27,81	85	28,26	69	28,01	154
Yhteispisteet	84,22	104	78,48	69	81,93	173	Yhteispisteet	75,80	85	72,07	69	74,13	154

YHT.KUNT.POL.	VUOSI 1991					YHT.KUNT.POL.	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,03	217	7,38	80	7,85	297	Lukion keskiarvo	8,14	115	7,69	58	7,99	173
Taustapisteeet	42,59	157	39,28	61	41,66	218	Taustapisteeet	39,56	160	38,09	67	39,13	227
Koepisteet	27,76	140	29,54	50	28,23	190	Koepisteet	36,03	95	35,24	33	35,83	128
Yhteispisteet	70,13	141	67,94	52	69,54	193	Yhteispisteet	76,67	95	71,94	35	75,40	130

SOSIOLOGIA	VUOSI 1991					SOSIOLOGIA	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,30	184	7,53	82	8,06	266	Lukion keskiarvo	8,36	197	7,88	89	8,21	286
Taustapisteeet	45,76	145	39,74	65	43,90	210	Taustapisteeet	44,22	260	41,01	105	43,30	365
Koepisteet	28,70	112	25,67	46	27,82	158	Koepisteet	32,89	161	31,17	53	32,47	214
Yhteispisteet	72,57	122	64,49	49	70,25	171	Yhteispisteet	78,67	163	72,53	53	77,16	216

TILASTOTIEDE	VUOSI 1991					TILASTOTIEDE	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET													
Lukion keskiarvo	8,24	24	7,84	78	7,94	102	Lukion keskiarvo	8,45	49	7,83	78	8,07	127
Taustapisteeet	39,77	13	34,35	49	35,48	62	Taustapisteeet	39,80	60	38,13	91	38,79	151
Koepisteet	30,83	6	26,24	29	27,03	35	Koepisteet	33,97	38	27,60	53	30,26	91
Yhteispisteet	64,13	8	57,06	33	58,44	41	Yhteispisteet	72,92	39	65,49	53	68,64	92

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v.1991 JA 1996 YHTEISKUNTATIETEELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA

PSYKOLOGIA	VUOSI 1991						PSYKOLOGIA	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.		Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET							HAKENEET						
Lukion keskiarvo	8,21	406	7,51	66	8,11	472	Lukion keskiarvo	8,34	449	7,81	93	8,25	542
Taustapisteeet	44,82	270	37,50	38	43,92	308	Taustapisteeet	44,26	733	40,12	132	43,63	865
Koepisteet	33,49	255	27,44	34	32,78	289	Koepisteet	40,28	532	38,33	98	39,98	630
Yhteispisteet	78,09	257	64,54	35	76,46	292	Yhteispisteet	85,55	533	79,47	98	84,61	631

KEHITYSPSYKOL.	VUOSI 1991					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET						
Lukion keskiarvo	8,17	179	7,06	14	8,09	193
Taustapisteeet	43,55	122	34,43	7	43,05	129
Koepisteet	25,84	88	24,60	5	25,77	93
Yhteispisteet	68,31	90	60,67	6	67,83	96

KAN.TAL.TIEDE	VUOSI 1991						KAN.TAL.TIEDE	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.		Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET							HAKENEET						
Lukion keskiarvo	8,02	153	7,61	234	7,77	387	Lukion keskiarvo	8,49	105	7,85	153	8,11	258
Taustapisteeet	37,59	110	34,65	175	35,78	285	Taustapisteeet	40,79	132	35,27	196	37,49	328
Koepisteet	28,09	80	29,04	143	28,70	223	Koepisteet	29,32	57	27,47	92	28,17	149
Yhteispisteet	64,36	85	62,24	153	63,00	238	Yhteispisteet	72,65	57	62,78	94	66,50	151

TIETOJ.TIEDE	VUOSI 1991						TIETOJ.TIEDE	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.		Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET							HAKENEET						
Lukion keskiarvo	7,65	144	7,42	273	7,50	417	Lukion keskiarvo	8,55	38	7,91	128	8,05	166
Taustapisteeet	28,90	70	30,89	175	30,32	245	Taustapisteeet	47,02	49	39,78	178	41,34	227
Koepisteet	24,11	46	19,50	133	20,68	179	Koepisteet	25,50	18	23,66	91	23,96	109
Yhteispisteet	52,13	48	48,43	152	49,32	200	Yhteispisteet	68,33	18	59,88	92	61,26	110

TALOUSTIETEET	VUOSI 1991						TALOUSTIETEET	VUOSI 1996					
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.		Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
HAKENEET							HAKENEET						
Lukion keskiarvo	7,69	369	7,15	442	7,39	811	Lukion keskiarvo	8,35	174	7,89	218	8,09	392
Taustapisteeet	42,17	236	37,30	324	39,35	560	Taustapisteeet	41,58	220	36,38	299	38,59	519
Koepisteet	33,20	218	31,49	289	32,22	507	Koepisteet	19,05	146	20,76	192	20,02	338
Yhteispisteet	74,27	226	67,48	301	70,39	527	Yhteispisteet	59,77	150	58,18	197	58,87	347

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v.1991 JA 1996 YHTEISKUNTATIETEELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA

FILOSOFIA	VUOSI 1991					FILOSOFIA	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,54	5	9,17	3	8,78	8	Lukion keskiarvo	8,55	5	8,32	5	8,43	10
Taustapisteeet	52,40	5	55,00	3	53,38	8	Taustapisteeet	53,00	8	36,63	8	44,81	16
Koepisteet	53,80	5	52,33	3	53,25	8	Koepisteet	57,13	8	58,25	8	57,69	16
Yhteispisteet	106,20	5	107,33	3	106,63	8	Yhteispisteet	110,13	8	94,88	8	102,50	16

VALTIO-OPPI	VUOSI 1991					VALTIO-OPPI	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,46	13	9,00	3	8,56	16	Lukion keskiarvo	8,85	14	8,40	4	8,75	18
Taustapisteeet	57,92	13	59,00	3	58,13	16	Taustapisteeet	55,10	20	47,00	6	53,23	26
Koepisteet	51,23	13	50,50	2	51,13	15	Koepisteet	36,25	20	41,83	6	37,54	26
Yhteispisteet	109,15	13	109,00	2	109,13	15	Yhteispisteet	91,35	20	88,83	6	90,77	26

YHT.KUNT.POL.	VUOSI 1991					YHT.KUNT.POL.	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,64	29	8,23	9	8,54	38	Lukion keskiarvo	8,37	30	8,47	7	8,39	37
Taustapisteeet	49,83	29	47,67	9	49,32	38	Taustapisteeet	44,56	39	40,91	11	43,76	50
Koepisteet	41,00	28	43,56	9	41,62	37	Koepisteet	47,59	39	47,27	11	47,52	50
Yhteispisteet	91,25	28	91,22	9	91,24	37	Yhteispisteet	92,15	39	88,18	11	91,28	50

SOSIOLOGIA	VUOSI 1991					SOSIOLOGIA	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,93	25	8,80	4	8,91	29	Lukion keskiarvo	8,64	18	8,78	4	8,66	22
Taustapisteeet	54,44	25	50,75	4	43,90	29	Taustapisteeet	52,65	23	48,14	7	51,60	30
Koepisteet	45,64	25	47,75	4	27,82	29	Koepisteet	47,00	23	44,33	6	46,45	29
Yhteispisteet	100,08	25	98,50	4	70,25	29	Yhteispisteet	99,65	23	91,17	6	97,90	29

TILASTOTIEDE	VUOSI 1991					TILASTOTIEDE	VUOSI 1996						
	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo		Yht.	Nainen	n	Mies	n	Keskiarvo	Yht.
Lukion keskiarvo	8,46	5	7,87	17	8,00	22	Lukion keskiarvo	8,82	14	7,99	9	8,50	23
Taustapisteeet	48,20	5	38,71	17	40,86	22	Taustapisteeet	43,78	18	39,30	10	42,18	28
Koepisteet	33,00	5	35,82	17	35,18	22	Koepisteet	45,53	17	46,40	10	45,85	27
Yhteispisteet	81,20	5	74,53	17	76,05	22	Yhteispisteet	89,12	17	85,70	10	87,85	27

OPISKELIJOIDEN TAUSTAPISTEET v.1991 JA 1996 YHTEISKUNTATIETEELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA

PSYKOLOGIA	VUOSI 1991						PSYKOLOGIA	VUOSI 1996					
	Nainen		Mies		Keskiarvo			Nainen		Mies		Keskiarvo	
HYVÄKSYTYT							HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	8,73	39	8,45	2	8,72	41	Lukion keskiarvo	8,84	38	8,23	3	8,80	41
Taustapisteeet	50,90	39	52,50	2	50,98	41	Taustapisteeet	53,43	53	49,00	4	53,12	57
Koepisteet	52,15	39	59,00	2	52,49	41	Koepisteet	53,30	53	54,00	4	53,35	57
Yhteispisteet	103,05	39	111,50	2	103,46	41	Yhteispisteet	106,74	53	103,00	4	106,47	57

KEHITYSPSYKOL.	VUOSI 1991					
	Nainen		Mies		Keskiarvo	
HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	8,59	17	8,10	1	8,56	18
Taustapisteeet	47,24	17	45,00	1	47,11	18
Koepisteet	42,63	16	40,00	1	42,47	17
Yhteispisteet	90,06	16	85,00	1	89,76	17

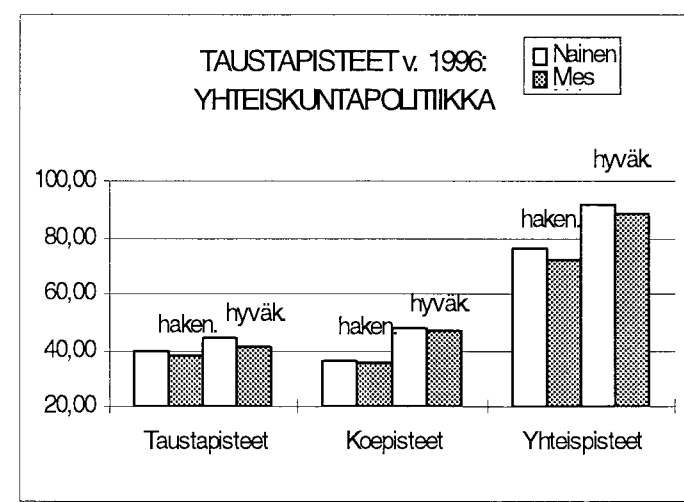
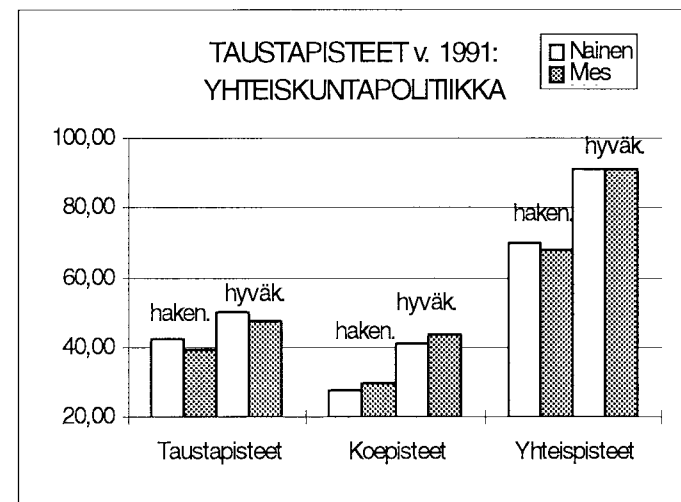
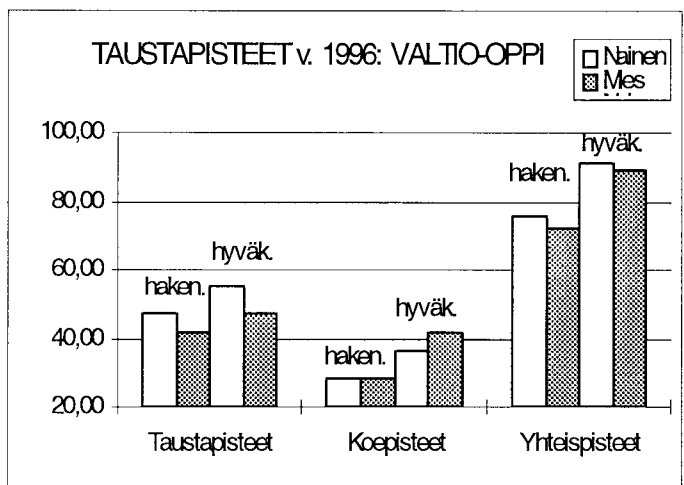
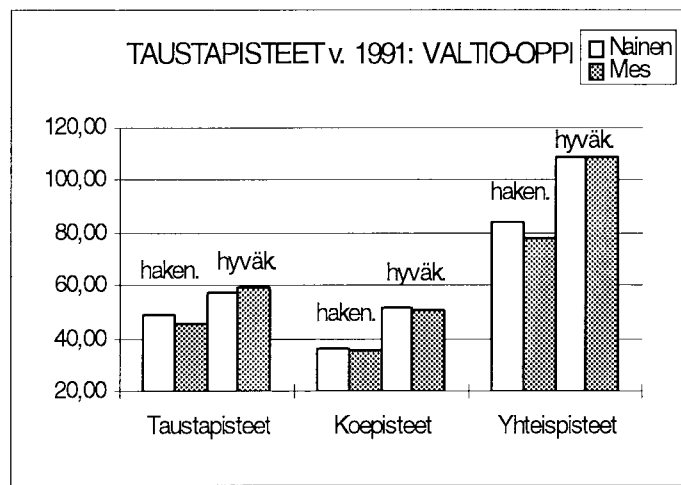
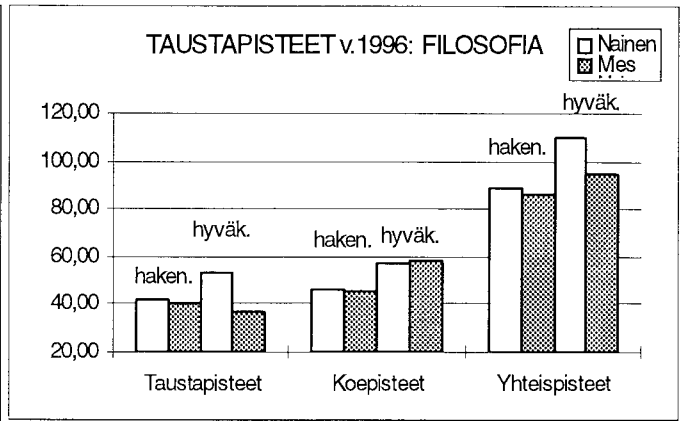
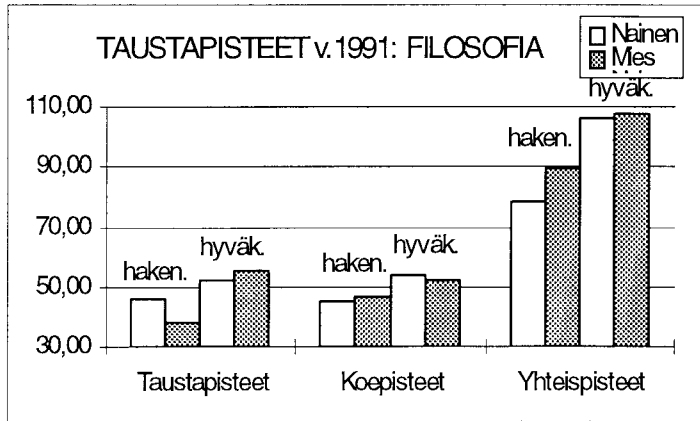
KAN.TAL.TIEDE	VUOSI 1991						KAN.TAL.TIEDE	VUOSI 1996					
	Nainen		Mies		Keskiarvo			Nainen		Mies		Keskiarvo	
HYVÄKSYTYT							HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	9,15	8	8,51	17	8,72	25	Lukion keskiarvo	8,92	12	8,07	13	8,48	25
Taustapisteeet	49,13	8	46,47	17	47,32	25	Taustapisteeet	48,80	15	40,31	16	44,42	31
Koepisteet	49,63	8	52,18	17	51,36	25	Koepisteet	43,33	15	44,06	16	43,71	31
Yhteispisteet	98,75	8	98,65	17	98,68	25	Yhteispisteet	92,13	15	84,38	16	88,13	31

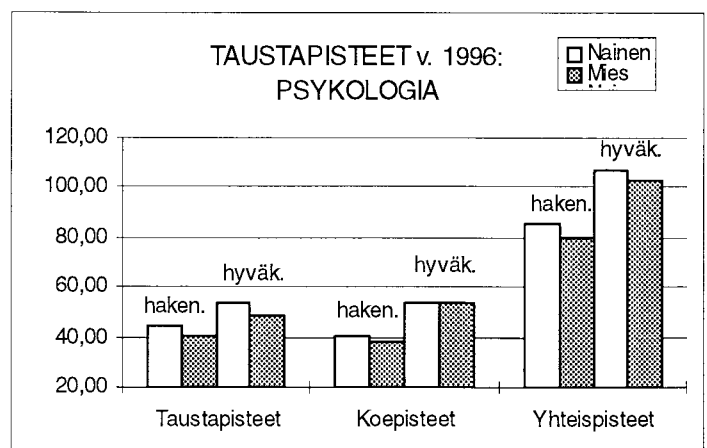
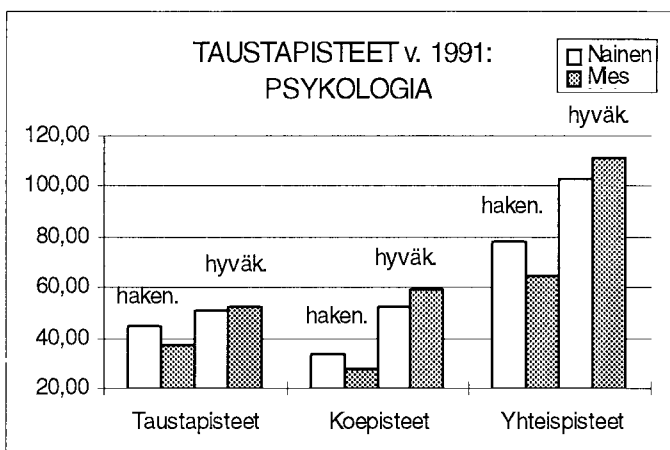
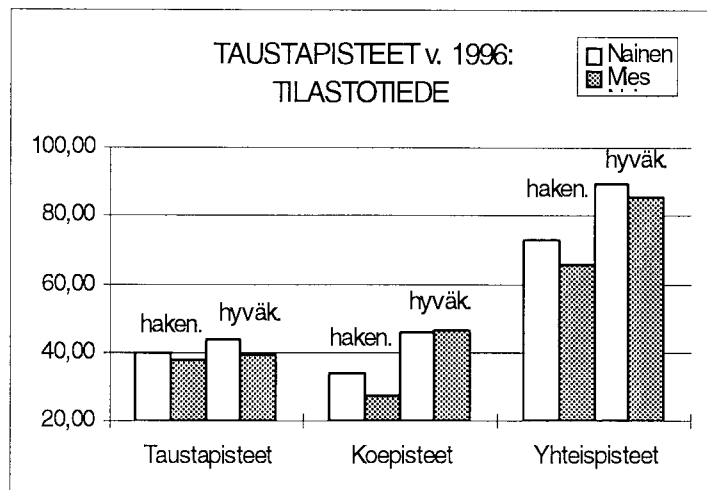
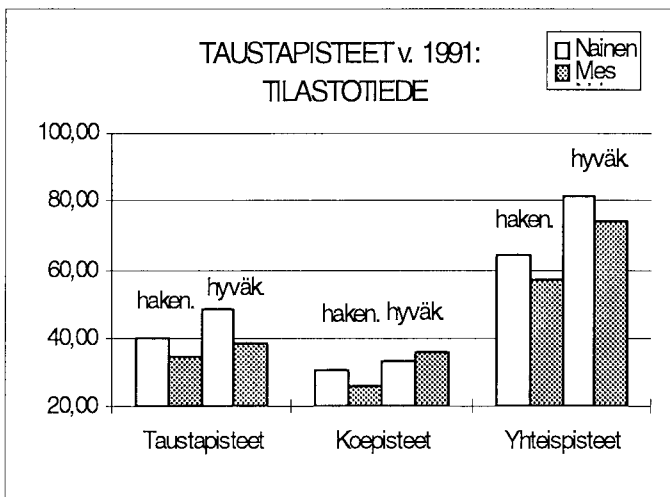
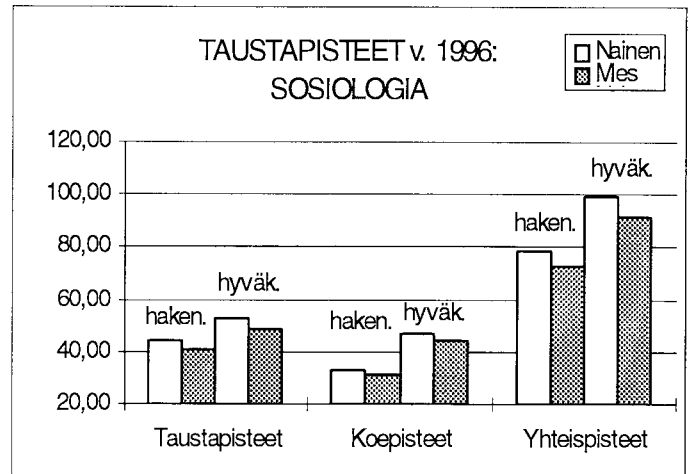
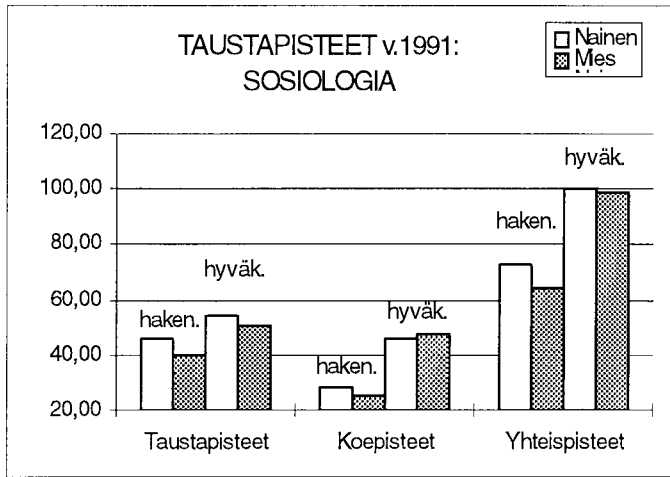
TIETOJ.TIEDE	VUOSI 1991*)						TIETOJ.TIEDE	VUOSI 1996					
	Nainen		Mies		Keskiarvo			Nainen		Mies		Keskiarvo	
HYVÄKSYTYT							HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo							Lukion keskiarvo	9,00	4	7,86	15	8,10	19
Taustapisteeet							Taustapisteeet	53,25	4	41,24	21	43,16	25
Koepisteet							Koepisteet	37,00	4	36,95	21	36,96	25
Yhteispisteet							Yhteispisteet	90,25	4	78,19	21	80,12	25

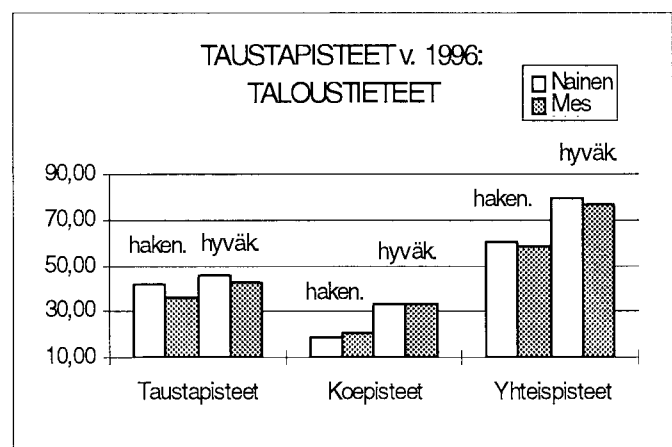
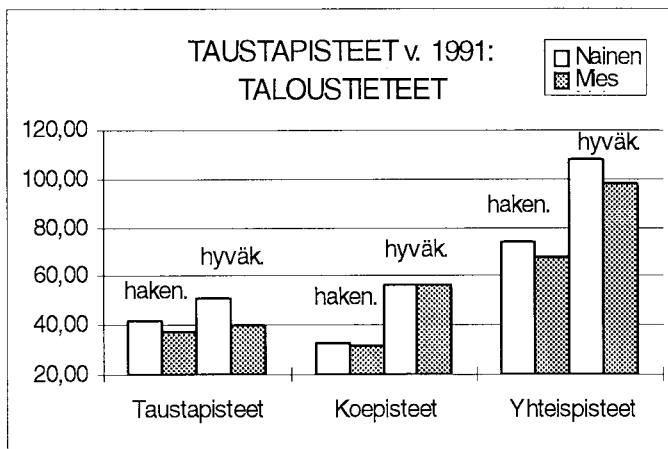
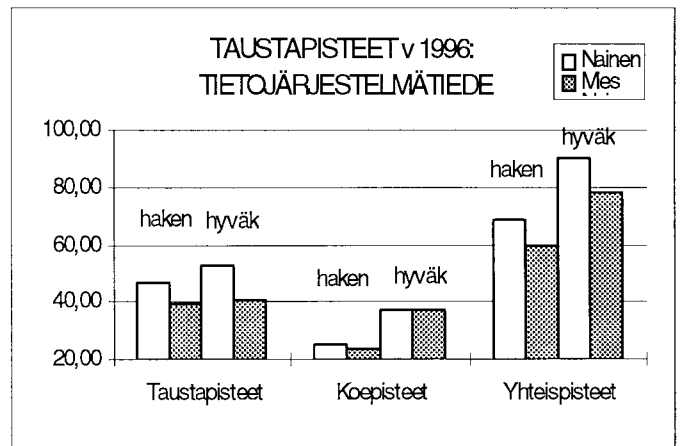
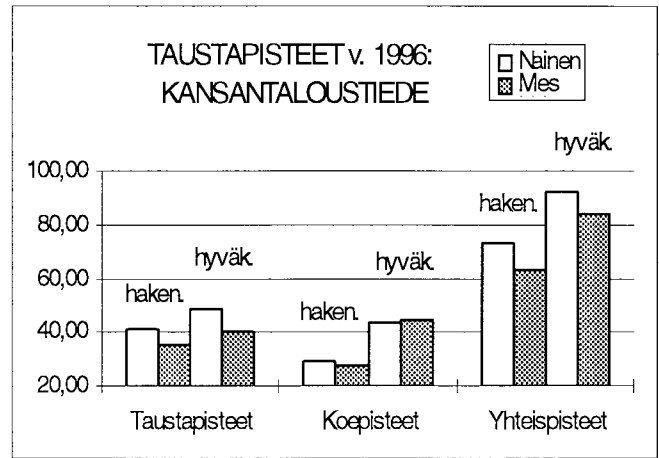
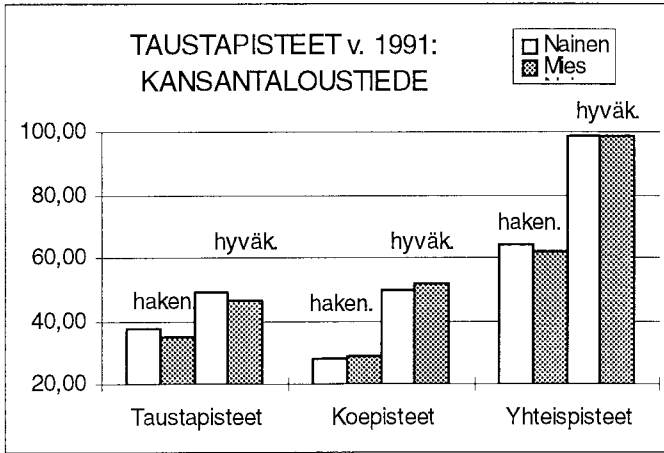
*)Tietojärjestelmätieteen tiedot puuttuvat v. 1991

TALOUSTIETEET	VUOSI 1991						TALOUSTIETEET	VUOSI 1996					
	Nainen		Mies*		Keskiarvo			Nainen		Mies		Keskiarvo	
HYVÄKSYTYT							HYVÄKSYTYT						
Lukion keskiarvo	8,92	27	0	28	8,02	55	Lukion keskiarvo	8,56	33	8,16	29	8,37	62
Taustapisteeet	51,11	27	40,61	28	45,76	55	Taustapisteeet	45,85	39	43,19	36	44,57	75
Koepisteet	56,52	27	57,00	28	56,76	55	Koepisteet	33,15	39	33,37	36	33,25	75
Yhteispisteet	107,63	27	97,61	28	102,53	55	Yhteispisteet	79,00	39	76,56	36	77,83	75

*)ei tietoa hyväksytyiden miesten keskiarvosta v.1991

SUORITETUT TUTKINNOT TIEDEKUNNITTAIN
v. 1975-1996

HUMANISTINEN TIEDEKUNTA												
	FILOSOFIAN MAISTERI				FILOSOFIAN LISENSIAATTI				FILOSOFIAN TOHTORI			
VUODET	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975-79	283	98	381	74 %	11	15	26	42 %	3	9	12	25 %
1980-84	397	158	555	72 %	18	13	31	58 %	5	11	16	31 %
1985-89	555	136	691	80 %	23	23	46	50 %	9	8	17	53 %
1990-94	862	176	1038	83 %	36	49	85	42 %	12	20	32	38 %
1995-96	328	92	420	78 %	33	23	56	59 %	16	16	32	50 %
YHT.	2425	660	3085	79 %	121	123	244	50 %	45	64	109	41 %

KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA												
	KASVATUSTIETEIDEN MAISTERI				KASVATUSTIETEIDEN LISENSIAATTI				KASVATUSTIETEIDEN TOHTORI			
VUODET	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975-79	88	57	145	61 %	4	5	9	44 %	0	4	4	0 %
1980-84	181	83	264	69 %	5	4	9	56 %	4	6	10	40 %
1985-89	456	189	645	71 %	9	5	14	64 %	2	1	3	67 %
1990-94	688	229	917	75 %	10	11	21	48 %	7	8	15	47 %
1995-96	279	76	355	79 %	6	11	17	35 %	2	6	8	25 %
YHT.	1692	634	2326	73 %	34	36	70	49 %	15	25	40	38 %

MATEMAATTIS-LUONNONTIETEELLINEN TIEDEKUNTA												
	FILOSOFIAN MAISTERI				FILOSOFIAN LISENSIAATTI				FILOSOFIAN TOHTORI			
VUODET	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975-79	92	239	331	28 %	8	34	42	19 %	4	22	26	15 %
1980-84	138	229	367	38 %	6	34	40	15 %	4	20	24	17 %
1985-89	204	271	475	43 %	10	52	62	16 %	6	32	38	16 %
1990-94	245	277	522	47 %	26	88	114	23 %	11	56	67	16 %
1995-96	144	146	290	50 %	18	24	42	43 %	10	29	39	26 %
YHT.	823	1162	1985	41 %	68	232	300	23 %	35	159	194	18 %

LIIKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA: LIIKUNTA												
	LIIKUNTATIETEIDEN MAISTERI				LIIKUNTATIETEIDEN LISENSIAATTI				LIIKUNTATIETEIDEN TOHTORI			
VUODET	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975-79	47	30	77	61 %	1	6	7	14 %	1	4	5	20 %
1980-84	113	70	183	62 %	4	15	19	21 %	0	7	7	0 %
1985-89	178	118	296	60 %	6	6	12	50 %	1	5	6	17 %
1990-94	183	189	372	49 %	6	8	14	43 %	6	3	9	67 %
1995-96	73	92	165	44 %	4	4	8	50 %	2	5	7	29 %
YHT.	594	499	1093	54 %	21	39	60	35 %	10	24	34	29 %

SUORITETUT TUTKINNOT TIEDEKUNNITTAIN
v. 1975-1996

LIIKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA:TERVEYDENHUOLTO												
	TERVEYDENHUOLLON KANDIDAATTI				TERVEYDENHUOLLON LISENSIAATTI				TERVEYDENHUOLLON TOHTORI			
VUODET	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975-79												
1980-84												
1985-89	21	2	23	91 %								
1990-94	77	7	84	92 %	6	0	6	100 %	6	0	6	100 %
1995-96	84	6	90	93 %	2	0	2	100 %	2	0	2	100 %
YHT.	182	15	197	92 %	8	0	8	100 %	8	0	8	100 %

LIIKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ												
	LIIKUNTATIETEIDEN MAISTERI				LIIKUNTATIETEIDEN LISENSIAATTI				LIIKUNTATIETEIDEN TOHTORI			
VUODET	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975-79	47	30	77	61 %	1	6	7	14 %	1	4	5	20 %
1980-84	113	70	183	62 %	4	15	19	21 %	0	7	7	0 %
1985-89	199	120	319	62 %	6	6	12	50 %	1	5	6	17 %
1990-94	260	196	456	57 %	12	8	20	60 %	12	3	15	80 %
1995-96	157	98	255	62 %	6	4	10	60 %	4	5	9	44 %
YHT.	776	514	1290	60 %	29	39	68	43 %	18	24	42	43 %

YHTEISKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA: YHTEISKUNTATIETEELLINEN ALA												
	YHTEISKUNTATIETEIDEN MAISTERI				YHTEISKUNTATIETEIDEN LISENSIAATTI				YHTEISKUNTATIETEIDEN TOHTORI			
VUODET	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975-79	126	143	269	47 %	9	15	24	38 %	0	5	5	0 %
1980-84	143	109	252	57 %	14	16	30	47 %	0	5	5	0 %
1985-89	172	80	252	68 %	6	16	22	27 %	2	8	10	20 %
1990-94	260	97	357	73 %	18	19	37	49 %	4	12	16	25 %
1995-96	105	52	157	67 %	8	7	15	53 %	7	5	12	58 %
YHT.	806	481	1287	63 %	55	73	128	43 %	13	35	48	27 %

YHTEISKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA:KAUPPATIETEET												
	KTM/EKONOMI/TTK*				KAUPPA/TALOUSTIET. LISENSIAATTI				KAUPPA/TALOUSTIET. TOHTORI			
VUODET	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975-79	65	115	180	36 %	1	5	6	0 %	0	1	1	0 %
1980-84	105	176	281	37 %	0	3	3	0 %	0	2	2	0 %
1985-89	169	199	368	46 %	0	5	5	0 %	0	5	5	0 %
1990-94	169	229	398	42 %	5	10	15	33 %	2	9	11	18 %
1995-96	94	82	176	53 %	7	6	13	54 %	1	7	8	13 %
YHT.	602	801	1403	43 %	13	29	42	31 %	3	24	27	11 %

*) KTM=kauppatieteiden maisteri TTK=taloustieteiden kandidaatti

SUORITETUT TUTKINNOT TIEDEKUNNITTAIN
v. 1975-1996

YHTEISKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA:PSYKOLOGIA												
	PSYKOLOGIAN KANDIDAATTI				PSYKOLOGIAN LISENSIAATTI				PSYKOLOGIAN TOHTORI			
VUODET	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975-79	161	53	214	75 %	0	0	0	0 %	4	2	6	67 %
1980-84	128	23	151	85 %	0	0	0	0 %	3	3	6	50 %
1985-89	114	50	164	70 %	3	2	5	60 %	4	3	7	57 %
1990-94	164	32	196	84 %	12	9	21	57 %	7	8	15	47 %
1995-96	63	14	77	82 %	11	11	22	50 %	1	5	6	17 %
YHT.	630	172	802	79 %	26	22	48	54 %	19	21	40	48 %

YHTEISKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA: YHTEENSÄ												
	KANDIDAATIT/MAISTERIT				LISENSIAATIT				TOHTORIT			
VUODET	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975-79	352	311	663	53 %	10	20	30	33 %	4	8	12	33 %
1980-84	376	308	684	55 %	14	19	33	42 %	3	10	13	23 %
1985-89	455	329	784	58 %	9	23	32	28 %	6	16	22	27 %
1990-94	593	358	951	62 %	35	38	73	48 %	13	29	42	31 %
1995-96	262	148	410	64 %	26	24	50	52 %	9	17	26	35 %
YHT.	2038	1454	3492	58 %	94	124	218	43 %	35	80	115	30 %

KAIKKI TIEDEKUNNAT YHTEENSÄ												
	MAISTERIT/KANDIDAATIT				LISENSIAATIT				TOHTORIT			
VUODET	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1975-79	862	735	1597	54 %	34	80	114	30 %	12	47	59	20 %
1980-84	1205	848	2053	59 %	47	85	132	36 %	16	54	70	23 %
1985-89	1869	1045	2914	64 %	57	109	166	34 %	24	62	86	28 %
1990-94	2648	1236	3884	68 %	119	194	313	38 %	55	116	171	32 %
1995-96	1170	560	1730	68 %	89	86	175	51 %	41	73	114	36 %
YHT.	7754	4424	12178	64 %	346	554	900	38 %	148	352	500	30 %

Huom. tilasto sisältää vain ylempät perustutkinnot (kandidaatti ja maisteri), ei alempia kandidaatin tutkintoja

SUORITETUT TUTKINNOT TIEDEKUNNITTAIN v. 1990-1996

HUMANISTINEN TIEDEKUNTA												
	FILOSOFIAN MAISTERI				FILOSOFIAN LISENSIAATTI				FILOSOFIAN TOHTORI			
VUOSI	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1990	187	20	207	90 %	2	7	9	22 %	1	2	3	33 %
1991	158	26	184	86 %	10	8	18	56 %	2	5	7	29 %
1992	168	39	207	81 %	12	11	23	52 %	2	5	7	29 %
1993	196	45	241	81 %	3	14	17	18 %	2	4	6	33 %
1994	153	46	199	77 %	9	9	18	50 %	5	4	9	56 %
1995	162	53	215	75 %	16	12	28	57 %	6	9	15	40 %
1996	166	39	205	81 %	17	11	28	61 %	10	7	17	59 %
Yht.	1190	268	1458	82 %	69	72	141	49 %	28	36	64	44 %

KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA												
	KASVATUSTIETEIDEN MAISTERI				KASVATUSTIETEIDEN LISENSIAATTI				KASVATUSTIETEIDEN TOHTORI			
VUOSI	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1990	101	38	139	73 %	1	0	1	100 %	1	1	2	50 %
1991	131	44	175	75 %	1	2	3	33 %	0	2	2	0 %
1992	136	57	193	70 %	1	2	3	33 %	2	2	4	50 %
1993	171	52	223	77 %	4	2	6	67 %	3	2	5	60 %
1994	149	38	187	80 %	3	5	8	38 %	1	1	2	50 %
1995	142	40	182	78 %	4	6	10	40 %	2	3	5	40 %
1996	137	36	173	79 %	2	5	7	29 %	0	3	3	0 %
Yht.	967	305	1272	76 %	16	22	38	42 %	9	14	23	39 %

MATEMAATTIS-LUONNONTIETEELLINEN TIEDEKUNTA												
	FILOSOFIAN MAISTERI				FILOSOFIAN LISENSIAATTI				FILOSOFIAN TOHTORI			
VUOSI	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1990	47	59	106	44 %	5	10	15	33 %	3	13	16	19 %
1991	46	46	92	50 %	4	14	18	22 %	1	9	10	10 %
1992	48	55	103	47 %	7	24	31	23 %	1	5	6	17 %
1993	49	64	113	43 %	7	18	25	28 %	3	14	17	18 %
1994	55	53	108	51 %	3	22	25	12 %	3	15	18	17 %
1995	53	73	126	42 %	9	16	25	36 %	7	16	23	30 %
1996	91	73	164	55 %	9	8	17	53 %	3	13	16	19 %
Yht.	389	423	812	48 %	44	112	156	28 %	21	85	106	20 %

SUORITETUT TUTKINNOT TIEDEKUNNITTAIN v. 1990-1996

LIIKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA: LIIKUNTA												
	LIIKUNTATIETEIDEN MAISTERI				LIIKUNTATIETEIDEN LISENSIAATTI				LIIKUNTATIETEIDEN TOHTORI			
VUOSI	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1990	23	27	50	46 %	1	1	2	50 %	1	0	1	100 %
1991	30	42	72	42 %	2	1	3	67 %	2	0	2	100 %
1992	34	44	78	44 %	1	2	3	33 %	0	0	0	0 %
1993	44	40	84	52 %	1	0	1	100 %	1	0	1	100 %
1994	52	36	88	59 %	1	4	5	20 %	0	3	3	0 %
1995	25	33	58	43 %	1	1	2	50 %	2	2	4	50 %
1996	48	59	107	45 %	3	3	6	50 %	0	3	3	0 %
Yht.	256	281	537	48 %	10	12	22	45 %	6	8	14	43 %

LIIKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA: TERVEYDENHUOLTO												
	TERVEYDENHUOLLON KANDIDAATTI				TERVEYDENHUOLLON LISENSIAATTI				TERVEYDENHUOLLON TOHTORI			
VUOSI	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1990	20	1	21	95 %	1	0	1	100 %	1	0	1	100 %
1991	13	2	15	87 %	0	0	0	0 %	1	0	1	100 %
1992	12	1	13	92 %	1	0	1	100 %	0	0	0	0 %
1993	18	1	19	95 %	2	0	2	100 %	1	0	1	100 %
1994	14	2	16	88 %	2	0	2	100 %	3	0	3	100 %
1995	36	3	39	92 %	1	0	1	100 %	1	0	1	100 %
1996	48	3	51	94 %	1	0	1	100 %	1	0	1	100 %
Yht.	161	13	174	93 %	8	0	8	100 %	8	0	8	100 %

LIIKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ												
	KANDIDAATTI/MAISTERI				LISSENSIAATTI				TOHTORI			
VUOSI	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1990	43	28	71	61 %	2	1	3	67 %	2	0	2	100 %
1991	43	44	87	49 %	2	1	3	67 %	3	0	3	100 %
1992	46	45	91	51 %	2	2	4	50 %	0	0	0	0 %
1993	62	41	103	60 %	3	0	3	100 %	2	0	2	100 %
1994	66	38	104	63 %	3	4	7	43 %	3	3	6	50 %
1995	61	36	97	63 %	2	1	3	67 %	3	2	5	60 %
1996	96	62	158	61 %	4	3	7	57 %	1	3	4	25 %
Yht.	417	294	711	59 %	18	12	30	60 %	14	8	22	64 %

SUORITETUT TUTKINNOT TIEDEKUNNITTAIN v. 1990-1996

YHTEISKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA: YHTEISKUNTATIETEELLINEN ALA												
	YHTEISKUNTATIETEIDEN MAISTERI				YHTEISKUNTATIETEIDEN LISENSIAATTI				YHTEISKUNTATIETEIDEN TOHTORI			
VUOSI	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1990	58	26	84	69 %	2	2	4	50 %	0	2	2	0 %
1991	57	19	76	75 %	4	2	6	67 %	0	3	3	0 %
1992	44	15	59	75 %	3	7	10	30 %	1	4	5	20 %
1993	44	21	65	68 %	5	2	7	71 %	1	2	3	33 %
1994	57	16	73	78 %	4	6	10	40 %	2	1	3	67 %
1995	51	30	81	63 %	1	5	6	17 %	4	3	7	57 %
1996	54	22	76	71 %	7	2	9	78 %	3	2	5	60 %
Yht.	365	149	514	71 %	26	26	52	50 %	11	17	28	39 %

YHTEISKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA : PSYKOLOGIA												
	PSYKOLOGIAN KANDIDAATTI/MAISTERI				PSYKOLOGIAN LISENSIAATTI				PSYKOLOGIAN TOHTORI			
VUOSI	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1990	24	3	27	89 %	3	2	5	60 %	2	2	4	50 %
1991	30	11	41	73 %	1	1	2	50 %	0	2	2	0 %
1992	42	7	49	86 %	4	1	5	80 %	2	1	3	67 %
1993	27	6	33	82 %	1	0	1	100 %	0	2	2	0 %
1994	41	5	46	89 %	3	5	8	38 %	3	1	4	75 %
1995	35	7	42	83 %	6	5	11	55 %	0	1	1	0 %
1996	28	7	35	80 %	5	6	11	45 %	1	4	5	20 %
Yht.	227	46	273	83 %	23	20	43	53 %	8	13	21	38 %

YHTEISKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA : KAUPPATIETEET												
	KTM/EKONOMI/TTK*				KAUPPA/TALOUSTIET. LISENSIAATTI				KAUPPA/TALOUSTIET. TOHTORI			
VUOSI	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1990	29	44	73	40 %	0	0	0	0 %	0	1	1	0 %
1991	38	39	77	49 %	0	3	3	0 %	0	2	2	0 %
1992	28	46	74	38 %	1	2	3	33 %	1	2	3	33 %
1993	37	50	87	43 %	1	1	2	50 %	1	2	3	33 %
1994	37	50	87	43 %	3	4	7	43 %	0	2	2	0 %
1995	48	37	85	56 %	5	3	8	63 %	0	3	3	0 %
1996	46	45	91	51 %	2	3	5	40 %	1	4	5	20 %
Yht.	263	311	574	46 %	12	16	28	43 %	3	16	19	16 %

*)KTM=kauppatieteiden maisteri TTK=taloustieteiden kandidaatti

SUORITETUT TUTKINNOT TIEDEKUNNITTAIN v. 1990-1996

YHTEISKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ												
	MAISTERI/KANDIDAATTI/EKONOMI				LISENSIAATTI				TOHTORI			
VUOSI	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1990	111	73	184	60 %	5	4	9	56 %	2	5	7	29 %
1991	125	69	194	64 %	5	6	11	45 %	0	7	7	0 %
1992	114	68	182	63 %	8	10	18	44 %	4	7	11	36 %
1993	108	77	185	58 %	7	3	10	70 %	2	6	8	25 %
1994	135	71	206	66 %	10	15	25	40 %	5	4	9	56 %
1995	134	74	208	64 %	12	13	25	48 %	4	7	11	36 %
1996	128	74	202	63 %	14	11	25	56 %	5	10	15	33 %
Yht.	855	506	1361	63 %	61	62	123	50 %	22	46	68	32 %

KAIKKI TIEDEKUNNAT YHTEENSÄ												
	MAISTERI/KANDIDAATTI				LISENSIAATTI				TOHTORI			
VUOSI	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %
1990	489	218	707	69 %	15	22	37	41 %	9	21	30	30 %
1991	503	229	732	69 %	22	31	53	42 %	6	23	29	21 %
1992	512	264	776	66 %	30	49	79	38 %	9	19	28	32 %
1993	586	279	865	68 %	24	37	61	39 %	12	26	38	32 %
1994	558	246	804	69 %	28	55	83	34 %	17	27	44	39 %
1995	552	276	828	67 %	43	48	91	47 %	22	37	59	37 %
1996	618	284	902	69 %	46	38	84	55 %	19	36	55	35 %
Yht.	3818	1796	5614	68 %	208	280	488	43 %	94	189	283	33 %

HYVÄKSYTTYJEN PRO GRADU -TUTKIELMIEN ARVOSANAT
TIEDEKUNNITTAIN v. 1990 -1996

HUMANISTINEN TIEDEKUNTA						
1990-96						
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	6	1 %	1	0 %	7	0 %
Lub.	31	3 %	0	0 %	31	2 %
Non	180	16 %	21	8 %	201	14 %
Cum	452	39 %	83	32 %	535	38 %
Magna	403	35 %	104	40 %	507	36 %
Exim.	71	6 %	46	18 %	117	8 %
Laud.	5	0 %	3	1 %	8	1 %
Yht.	1148	100 %	258	100 %	1406	100 %

KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA						
1990-96						
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	5	1 %	3	1 %	8	1 %
Lub.	43	5 %	22	8 %	65	6 %
Non	167	20 %	39	15 %	206	19 %
Cum	308	37 %	111	41 %	419	38 %
Magna	252	30 %	77	29 %	329	30 %
Exim.	55	7 %	15	6 %	70	6 %
Laud.	0	0 %	1	0 %	1	0 %
Yht.	830	100 %	268	100 %	1098	100 %

MATEMAATTIS-LUONNONTIETEELLINEN TIEDEKUNTA						
1990-96						
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	1	0 %	1	0 %
Lub.	5	1 %	2	0 %	7	1 %
Non	12	3 %	15	3 %	27	3 %
Cum	119	31 %	93	21 %	212	25 %
Magna	177	46 %	210	47 %	387	46 %
Exim.	72	19 %	122	27 %	194	23 %
Laud.	3	1 %	7	2 %	10	1 %
Yht.	388	100 %	450	100 %	838	100 %

LIIKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA						
1990-96						
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	3	1 %	4	1 %	7	1 %
Lub.	22	5 %	11	4 %	33	5 %
Non	55	13 %	48	17 %	103	15 %
Cum	157	38 %	110	39 %	267	38 %
Magna	145	35 %	92	32 %	237	34 %
Exim.	31	8 %	18	6 %	49	7 %
Laud.	0	0 %	1	0 %	1	0 %
Yht.	413	100 %	284	100 %	697	100 %

YHTEISKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA						
1990-96						
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	14	2 %	13	3 %	27	2 %
Lub.	50	6 %	47	9 %	97	8 %
Non	165	21 %	81	16 %	246	19 %
Cum	293	37 %	166	34 %	459	36 %
Magna	218	27 %	131	26 %	349	27 %
Exim.	49	6 %	52	11 %	101	8 %
Laud.	5	1 %	5	1 %	10	1 %
Yht.	794	100 %	495	100 %	1289	100 %

alle cum					
	Human.	Kasv.	Luonnont.	Liikuntat.	Yht.kunt.
Naiset	20 %	26 %	4 %	19 %	29 %
Miehet	9 %	24 %	4 %	22 %	28 %
cum					
	Human.	Kasv.	Luonnont.	Liikuntat.	Yht.kunt.
Naiset	39 %	37 %	31 %	38 %	37 %
Miehet	32 %	41 %	21 %	39 %	34 %
yli cum					
	Human.	Kasv.	Luonnont.	Liikuntat.	Yht.kunt.
Naiset	41 %	37 %	65 %	43 %	34 %
Miehet	59 %	35 %	75 %	39 %	38 %

HYVÄKSYTTYJEN PRO GRADU -TUTKIELMIEN ARVOSANAT
HUMANISTISESSA TIEDEKUNNASSA 1980-1996

VIERAIDEN KIELTEN KOULUTUSOHJELMA												
1980-84						1985-89						
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	2	1 %	0	0 %	2	1 %	1	0 %	1	3 %	2	1 %
Lub.	16	6 %	2	5 %	18	6 %	16	5 %	3	9 %	19	6 %
Non	63	25 %	12	27 %	75	25 %	62	21 %	4	12 %	66	20 %
Cum	107	42 %	9	20 %	116	39 %	123	41 %	12	36 %	135	40 %
Magna	58	23 %	15	34 %	73	25 %	93	31 %	12	36 %	105	31 %
Exim.	7	3 %	5	11 %	12	4 %	6	2 %	1	3 %	7	2 %
Laud.	0	0 %	1	2 %	1	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	253	100 %	44	100 %	297	100 %	301	100 %	33	100 %	334	100 %

VIERAIDEN KIELTEN KOULUTUSOHJELMA																		
1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96						
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	1	0 %	0	0 %	1	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	0 %	0	0 %	1	0 %
Lub.	11	3 %	0	0 %	11	2 %	5	3 %	0	0 %	5	3 %	16	3 %	0	0 %	16	2 %
Non	65	15 %	4	9 %	69	15 %	18	11 %	2	10 %	20	11 %	83	14 %	6	9 %	89	14 %
Cum	155	37 %	21	46 %	176	38 %	69	43 %	9	45 %	78	43 %	224	38 %	30	45 %	254	39 %
Magna	170	40 %	15	33 %	185	40 %	56	35 %	5	25 %	61	34 %	226	39 %	20	30 %	246	38 %
Exim.	18	4 %	5	11 %	23	5 %	13	8 %	4	20 %	17	9 %	31	5 %	9	14 %	40	6 %
Laud.	0	0 %	1	2 %	1	0 %	1	1 %	0	0 %	1	1 %	1	0 %	1	2 %	2	0 %
Yht.	420	100 %	46	100 %	466	100 %	162	100 %	20	100 %	182	100 %	582	100 %	66	100 %	648	100 %

*)vieraiden kielten koulutusohjelma sisältää englantilaisen, germaanisen, pohjoismaisen ja romaanisen filologian sekä venäjän ja latinan

SUOMEN JA SEN SUKUKIELTEN KOULUTUSOHJELMA												
1980-84						1985-89						
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Lub.	4	10 %	1	8 %	5	9 %	5	11 %	0	0 %	5	10 %
Non	18	43 %	2	17 %	20	37 %	11	23 %	0	0 %	11	22 %
Cum	15	36 %	6	50 %	21	39 %	24	51 %	2	67 %	26	52 %
Magna	5	12 %	3	25 %	8	15 %	7	15 %	0	0 %	7	14 %
Exim.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	33 %	1	2 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	42	100 %	12	100 %	54	100 %	47	100 %	3	100 %	50	100 %

SUOMEN JA SEN SUKUKIELTEN KOULUTUSOHJELMA																		
1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96						
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	2	2 %	0	0 %	2	2 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	2 %	0	0 %	2	2 %
Lub.	2	2 %	0	0 %	2	2 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	2 %	0	0 %	2	2 %
Non	19	22 %	3	60 %	22	24 %	5	19 %	1	50 %	6	21 %	24	21 %	4	57 %	28	23 %
Cum	38	43 %	2	40 %	40	43 %	14	52 %	0	0 %	14	48 %	52	45 %	2	29 %	54	44 %
Magna	26	30 %	0	0 %	26	28 %	7	26 %	0	0 %	7	24 %	33	29 %	0	0 %	33	27 %
Exim.	1	1 %	0	0 %	1	1 %	1	4 %	1	50 %	2	7 %	2	2 %	1	14 %	3	2 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	88	100 %	5	100 %	93	100 %	27	100 %	2	100 %	29	100 %	115	100 %	7	100 %	122	100 %

HYVÄKSYTTYJEN PRO GRADU -TUTKIELMIEN ARVOSANAT
HUMANISTISESSA TIEDEKUNNASSA 1980-1996

PUHEVIESTINTÄ/JOURNALISTIikka/YHTEISÖVIESTINTÄ												
	1980-84						1985-89					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.							0	0%	0	0%	0	0%
Lub.							0	0%	0	0%	0	0%
Non							0	0%	0	0%	0	0%
Cum							1	20%	1	14%	2	17%
Magna							3	60%	6	86%	9	75%
Exim.							1	20%	0	0%	1	8%
Laud.							0	0%	0	0%	0	0%
Yht.							5	100%	7	100%	12	100%

*)gradu-arvosanatiedot käytettävissä vasta 1980-luvun puolenvälin jälkeen

PUHEVIESTINTÄ/JOURNALISTIikka/YHTEISÖVIESTINTÄ																		
	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Lub.	3	4%	0	0%	3	3%	0	0%	0	0%	0	0%	3	3%	0	0%	3	2%
Non	9	13%	1	6%	10	11%	7	20%	2	17%	9	19%	16	15%	3	10%	19	14%
Cum	32	45%	5	29%	37	42%	16	46%	4	33%	20	43%	48	45%	9	31%	57	42%
Magna	21	30%	10	59%	31	35%	7	20%	4	33%	11	23%	28	26%	14	48%	42	31%
Exim.	5	7%	1	6%	6	7%	5	14%	2	17%	7	15%	10	9%	3	10%	13	10%
Laud.	1	1%	0	0%	1	1%	0	0%	0	0%	0	0%	1	1%	0	0%	1	1%
Yht.	71	100%	17	100%	88	100%	35	100%	12	100%	47	100%	106	100%	29	100%	135	100%

TAITEIDEN TUTKIMUKSEN KOULUTUSOHJELMA												
	1980-84						1985-89					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	2	3%	0	0%	2	2%	0	0%	0	0%	0	0%
Lub.	3	4%	2	9%	5	6%	5	4%	0	0%	5	4%
Non	5	7%	2	9%	7	8%	16	14%	1	3%	17	12%
Cum	35	52%	7	32%	42	47%	54	48%	12	40%	66	46%
Magna	19	28%	8	36%	27	30%	34	30%	12	40%	46	32%
Exim.	3	4%	2	9%	5	6%	3	3%	4	13%	7	5%
Laud.	0	0%	1	5%	1	1%	0	0%	1	3%	1	1%
Yht.	67	100%	22	100%	89	100%	112	100%	30	100%	142	100%

TAITEIDEN TUTKIMUKSEN KOULUTUSOHJELMA																		
	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	2	1%	0	0%	2	1%	1	1%	1	5%	2	2%	3	1%	1	2%	4	1%
Lub.	5	3%	0	0%	5	2%	2	2%	0	0%	2	2%	7	3%	0	0%	7	2%
Non	45	26%	3	7%	48	22%	10	11%	1	5%	11	10%	55	21%	4	6%	59	18%
Cum	67	39%	18	40%	85	40%	31	34%	8	42%	39	35%	98	38%	26	41%	124	38%
Magna	37	22%	16	36%	53	25%	40	44%	7	37%	47	43%	77	30%	23	36%	100	31%
Exim.	11	6%	6	13%	17	8%	7	8%	2	11%	9	8%	18	7%	8	13%	26	8%
Laud.	3	2%	2	4%	5	2%	0	0%	0	0%	0	0%	3	1%	2	3%	5	2%
Yht.	170	100%	45	100%	215	100%	91	100%	19	100%	110	100%	261	100%	64	100%	325	100%

*)taiteiden tutkimuksen koulutusohjelma sisältää folkloristiikan, etnologian, kirjallisuuden, musiikkikasvatuksen, musiikkitieteen, musiikkiterapian, taidekasvatuksen ja taidehistorian

HYVÄKSYTTYJEN PRO GRADU -TUTKIELMIEN ARVOSANAT
HUMANISTISESSA TIEDEKUNNASSA 1980-1996

HISTORIAN KOULUTUSOHJELMA												
Arvosana	1980-84						1985-89					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Lub.	1	3 %	0	0 %	1	1 %	0	0 %	1	2 %	1	1 %
Non	3	8 %	3	4 %	6	6 %	5	9 %	3	7 %	8	8 %
Cum	19	51 %	31	44 %	50	47 %	27	49 %	14	33 %	41	42 %
Magna	12	32 %	31	44 %	43	40 %	20	36 %	16	37 %	36	37 %
Exim.	2	5 %	5	7 %	7	7 %	3	5 %	9	21 %	12	12 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	37	100 %	70	100 %	107	100 %	55	100 %	43	100 %	98	100 %

HISTORIAN KOULUTUSOHJELMA																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Lub.	3	5 %	0	0 %	3	2 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	3	4 %	0	0 %	3	2 %
Non	2	3 %	3	5 %	5	4 %	0	0 %	1	3 %	1	2 %	2	2 %	4	4 %	6	3 %
Cum	20	32 %	13	22 %	33	27 %	10	45 %	3	9 %	13	24 %	30	36 %	16	17 %	46	26 %
Magna	29	47 %	28	47 %	57	47 %	10	45 %	19	59 %	29	54 %	39	46 %	47	51 %	86	49 %
Exim.	8	13 %	16	27 %	24	20 %	2	9 %	9	28 %	11	20 %	10	12 %	25	27 %	35	20 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	62	100 %	60	100 %	122	100 %	22	100 %	32	100 %	54	100 %	84	100 %	92	100 %	176	100 %

*)historian koulutusohjelma sisältää suomen historian, yleisen historian ja talous historian

HUMANISTINEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ																		
Arvosana	1980-84						1985-89						1990-94					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	4	1 %	0	0 %	4	1 %	1	0 %	1	1 %	2	0 %	5	1 %	0	0 %	5	1 %
Lub.	24	6 %	5	3 %	29	5 %	26	5 %	4	3 %	30	5 %	24	3 %	0	0 %	24	2 %
Non	89	22 %	19	13 %	108	20 %	94	18 %	8	7 %	102	16 %	140	17 %	14	8 %	154	16 %
Cum	176	44 %	53	36 %	229	42 %	229	44 %	41	35 %	270	42 %	312	38 %	59	34 %	371	38 %
Magna	94	24 %	57	39 %	151	28 %	157	30 %	46	40 %	203	32 %	283	35 %	69	40 %	352	36 %
Exim.	12	3 %	12	8 %	24	4 %	13	3 %	15	13 %	28	4 %	43	5 %	28	16 %	71	7 %
Laud.	0	0 %	2	1 %	2	0 %	0	0 %	1	1 %	1	0 %	4	0 %	3	2 %	7	1 %
Yht.	399	100 %	148	100 %	547	100 %	520	100 %	116	100 %	636	100 %	811	100 %	173	100 %	984	100 %

HUMANISTINEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ						
Arvosana	1995-96					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	1	0 %	1	1 %	2	0 %
Lub.	7	2 %	0	0 %	7	2 %
Non	40	12 %	7	8 %	47	11 %
Cum	140	42 %	24	28 %	164	39 %
Magna	120	36 %	35	41 %	155	37 %
Exim.	28	8 %	18	21 %	46	11 %
Laud.	1	0 %	0	0 %	1	0 %
Yht.	337	100 %	85	100 %	422	100 %

HYVÄKSYTTYJEN PRO GRADU -TUTKIELMIEN ARVOSANAT KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNNASSA
v. 1990-1996

ERITYISPEDAGOGIIKKA																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr	1	1%	1	4%	2	1%	0	0%	0	0%	0	0%	1	1%	1	3%	2	1%
Lub	10	8%	2	7%	12	8%	2	4%	2	20%	4	7%	12	7%	4	11%	16	7%
Non	29	22%	4	14%	33	21%	7	15%	4	40%	11	19%	36	20%	8	21%	44	20%
Cum	47	36%	10	36%	57	36%	24	50%	1	10%	25	43%	71	39%	11	29%	82	38%
Magn	37	28%	8	29%	45	28%	14	29%	3	30%	17	29%	51	28%	11	29%	62	28%
Exim	8	6%	3	11%	11	7%	1	2%	0	0%	1	2%	9	5%	3	8%	12	6%
Laud	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Yht.	132	100%	28	100%	160	100%	48	100%	10	100%	58	100%	180	100%	38	100%	218	100%

KASVATUSTIEDE																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
App.	2	1%	0	0%	2	1%	1	2%	0	0%	1	2%	3	2%	0	0%	3	1%
Lub	12	8%	4	10%	16	8%	4	9%	0	0%	4	7%	16	8%	4	8%	20	8%
Non	40	26%	5	13%	45	23%	7	15%	2	18%	9	16%	47	24%	7	14%	54	22%
Cum	58	38%	17	43%	75	39%	23	50%	6	55%	29	51%	81	41%	23	45%	104	42%
Magn	35	23%	9	23%	44	23%	10	22%	3	27%	13	23%	45	23%	12	24%	57	23%
Exim	6	4%	4	10%	10	5%	1	2%	0	0%	1	2%	7	4%	4	8%	11	4%
Laud	0	0%	1	3%	1	1%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	2%	1	0%
Yht.	153	100%	40	100%	193	100%	46	100%	11	100%	57	100%	199	100%	51	100%	250	100%

LUOKANOPETTAJA																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr	0	0%	1	1%	1	0%	1	1%	1	3%	2	1%	1	0%	2	1%	3	0%
Lub	7	2%	7	5%	14	3%	8	5%	7	18%	15	7%	15	3%	14	8%	29	5%
Non	43	15%	18	13%	61	14%	41	25%	6	15%	47	23%	84	19%	24	13%	108	17%
Cum	97	34%	67	48%	164	39%	59	35%	10	25%	69	33%	156	35%	77	43%	233	37%
Magn	111	39%	40	29%	151	36%	45	27%	14	35%	59	29%	156	35%	54	30%	210	33%
Exim	26	9%	6	4%	32	8%	13	8%	2	5%	15	7%	39	9%	8	4%	47	7%
Laud	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Yht.	284	100%	139	100%	423	100%	167	100%	40	100%	207	100%	451	100%	179	100%	630	100%

KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr	3	1%	2	1%	5	1%	2	1%	1	2%	3	1%	5	1%	3	1%	8	1%
Lub	29	5%	13	6%	42	5%	14	5%	9	15%	23	7%	43	5%	22	8%	65	6%
Non	112	20%	27	13%	139	18%	55	21%	12	20%	67	21%	167	20%	39	15%	206	19%
Cum	202	36%	94	45%	296	38%	106	41%	17	28%	123	38%	308	37%	111	41%	419	38%
Magn	183	32%	57	28%	240	31%	69	26%	20	33%	89	28%	252	30%	77	29%	329	30%
Exim	40	7%	13	6%	53	7%	15	6%	2	3%	17	5%	55	7%	15	6%	70	6%
Laud	0	0%	1	0%	1	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	0%	1	0%
Yht.	569	100%	207	100%	776	100%	261	100%	61	100%	322	100%	830	100%	268	100%	1098	100%

HYVÄKSYTTYJEN PRO GRADU -TUTKIELMIEN ARVOSANAT MATEMAATTIS-
LUONNONTIETEELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA v. 1980-1996

BIOLOGIA												
	1980-84						1985-89					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Lub.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Non	1	3 %	1	3 %	2	3 %	6	9 %	1	2 %	7	6 %
Cum	11	38 %	9	26 %	20	31 %	14	21 %	11	20 %	25	20 %
Magna	14	48 %	15	43 %	29	45 %	28	42 %	26	46 %	54	44 %
Exim.	3	10 %	10	29 %	13	20 %	18	27 %	17	30 %	35	29 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	2 %	1	1 %
Yht.	29	100 %	35	100 %	64	100 %	66	100 %	56	100 %	122	100 %

BIOLOGIA																		
	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Lub.	1	1 %	1	2 %	2	1 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	1 %	1	1 %	2	1 %
Non	1	1 %	1	2 %	2	1 %	0	0 %	1	6 %	1	1 %	1	1 %	2	2 %	3	1 %
Cum	21	22 %	6	9 %	27	17 %	9	17 %	1	6 %	10	14 %	30	20 %	7	9 %	37	16 %
Magna	53	56 %	34	52 %	87	54 %	24	46 %	7	41 %	31	45 %	77	52 %	41	50 %	118	52 %
Exim.	19	20 %	20	31 %	39	24 %	18	35 %	8	47 %	26	38 %	37	25 %	28	34 %	65	28 %
Laud.	0	0 %	3	5 %	3	2 %	1	2 %	0	0 %	1	1 %	1	1 %	3	4 %	4	2 %
Yht.	95	100 %	65	100 %	160	100 %	52	100 %	17	100 %	69	100 %	147	100 %	82	100 %	229	100 %

FYSIKKA												
	1980-84						1985-89					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	3 %	2	2 %
Lub.	0	0 %	5	6 %	5	4 %	0	0 %	1	1 %	1	1 %
Non	9	21 %	12	14 %	21	16 %	8	20 %	5	7 %	13	11 %
Cum	20	47 %	24	28 %	44	34 %	13	33 %	15	20 %	28	24 %
Magna	12	28 %	36	42 %	48	38 %	14	35 %	30	40 %	44	38 %
Exim.	2	5 %	7	8 %	9	7 %	5	13 %	21	28 %	26	23 %
Laud.	0	0 %	1	1 %	1	1 %	0	0 %	1	1 %	1	1 %
Yht.	43	100 %	85	100 %	128	100 %	40	100 %	75	100 %	115	100 %

FYSIKKA																		
	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Lub.	3	11 %	1	1 %	4	4 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	3	6 %	1	1 %	4	2 %
Non	2	7 %	3	4 %	5	5 %	2	10 %	2	4 %	4	6 %	4	8 %	5	4 %	9	5 %
Cum	5	19 %	15	20 %	20	20 %	4	19 %	17	35 %	21	30 %	9	19 %	32	26 %	41	24 %
Magna	15	56 %	29	39 %	44	44 %	8	38 %	16	33 %	24	34 %	23	48 %	45	37 %	68	40 %
Exim.	2	7 %	25	34 %	27	27 %	7	33 %	12	24 %	19	27 %	9	19 %	37	30 %	46	27 %
Laud.	0	0 %	1	1 %	1	1 %	0	0 %	2	4 %	2	3 %	0	0 %	3	2 %	3	2 %
Yht.	27	100 %	74	100 %	101	100 %	21	100 %	49	100 %	70	100 %	48	100 %	123	100 %	171	100 %

MATEMATIIKKA JA SOVELLETTU MATEMATIIKKA												
	1980-84						1985-89					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	1	1 %	1	1 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Lub.	1	3 %	3	4 %	4	3 %	1	2 %	1	1 %	2	1 %
Non	8	21 %	16	21 %	24	21 %	7	14 %	12	13 %	19	14 %
Cum	17	44 %	27	35 %	44	38 %	17	35 %	24	26 %	41	29 %
Magna	12	31 %	25	32 %	37	32 %	21	43 %	37	41 %	58	41 %
Exim.	1	3 %	5	6 %	6	5 %	3	6 %	17	19 %	20	14 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	26	100 %	52	100 %	78	100 %	21	100 %	54	100 %	75	100 %

HYVÄKSYTTYJEN PRO GRADU -TUTKIELMIEN ARVOSANAT MATEMAATTIS-
LUONNONTIETEELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA v. 1980-1996

MATEMATIIKKA JA SOVELLETTU MATEMATIIKKA																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Lub.	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Non	4	6%	6	6%	10	6%	1	5%	0	0%	1	2%	5	6%	6	4%	11	5%
Cum	35	56%	24	24%	59	36%	11	52%	5	13%	16	27%	46	55%	29	21%	75	34%
Magna	19	30%	46	46%	65	40%	7	33%	24	63%	31	53%	26	31%	70	51%	96	43%
Exim.	5	8%	23	23%	28	17%	2	10%	8	21%	10	17%	7	8%	31	23%	38	17%
Laud.	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	3%	1	2%	0	0%	1	1%	1	0%
Yht.	63	100%	99	100%	162	100%	21	100%	38	100%	59	100%	84	100%	137	100%	221	100%

KEMIA												
Arvosana	1980-84						1985-89					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
Lub.	1	3%	0	0%	1	1%	0	0%	0	0%	0	0%
Non	6	16%	2	5%	8	10%	1	2%	0	0%	1	1%
Cum	8	22%	12	28%	20	25%	12	22%	12	22%	24	22%
Magna	18	49%	17	40%	35	44%	30	56%	28	51%	58	53%
Exim.	4	11%	11	26%	15	19%	11	20%	12	22%	23	21%
Laud.	0	0%	1	2%	1	1%	0	0%	3	5%	3	3%
Yht.	37	100%	43	100%	80	100%	54	100%	55	100%	109	100%

KEMIA																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0%	1	2%	1	1%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	1	1%	1	0%
Lub.	1	2%	0	0%	1	1%	0	0%	0	0%	0	0%	1	1%	0	0%	1	0%
Non	2	3%	1	2%	3	2%	0	0%	1	2%	1	1%	2	2%	2	2%	4	2%
Cum	25	40%	15	24%	40	32%	9	19%	10	22%	19	21%	34	31%	25	23%	59	27%
Magna	25	40%	28	44%	53	42%	26	55%	26	58%	52	57%	51	47%	54	50%	105	48%
Exim.	8	13%	18	29%	26	21%	11	23%	8	18%	19	21%	19	17%	26	24%	45	21%
Laud.	1	2%	0	0%	1	1%	1	2%	0	0%	1	1%	2	2%	0	0%	2	1%
Yht.	62	100%	63	100%	125	100%	47	100%	45	100%	92	100%	109	100%	108	100%	217	100%

MATEMAATTIS-LUONNONTIETEELLINEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ																		
Arvosana	1980-84						1985-89						1990-94					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0%	1	0%	1	0%	0	0%	2	1%	2	0%	0	0%	1	0%	1	0%
Lub.	2	1%	8	3%	10	3%	1	0%	2	1%	3	1%	5	2%	2	1%	7	1%
Non	24	16%	31	13%	55	14%	22	11%	18	6%	40	8%	9	4%	11	4%	20	4%
Cum	56	38%	72	30%	128	33%	56	27%	62	22%	118	24%	86	35%	60	20%	146	27%
Magna	56	38%	93	39%	149	38%	93	44%	121	44%	214	44%	112	45%	137	46%	249	45%
Exim.	10	7%	33	14%	43	11%	37	18%	67	24%	104	21%	34	14%	86	29%	120	22%
Laud.	0	0%	2	1%	2	1%	0	0%	5	2%	5	1%	1	0%	4	1%	5	1%
Yht.	148	100%	240	100%	388	100%	209	100%	277	100%	486	100%	247	100%	301	100%	548	100%

MATEMAATTIS-LUONNONTIET. TIEDEKUNTA YHT.						
Arvosana	1995-96					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0%	0	0%	0	0%
Lub.	0	0%	0	0%	0	0%
Non	3	2%	4	3%	7	2%
Cum	33	23%	33	22%	66	23%
Magna	65	46%	73	49%	138	48%
Exim.	38	27%	36	24%	74	26%

HYVÄKSYTTYJEN PRO GRADU -TUTKIELMIEN
ARVOSANAT LIIKUNTATIEDELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA v. 1990-1996

BIOMEKANIikka																		
	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	1	6 %	1	5 %	1	33 %	0	0 %	1	17 %	1	14 %	1	5 %	2	8 %
Lub.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Non	1	25 %	1	6 %	2	10 %	1	33 %	0	0 %	1	17 %	2	29 %	1	5 %	3	12 %
Cum	2	50 %	7	44 %	9	45 %	0	0 %	1	33 %	1	17 %	2	29 %	8	42 %	10	38 %
Magna	1	25 %	7	44 %	8	40 %	1	33 %	2	67 %	3	50 %	2	29 %	9	47 %	11	42 %
Exim.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	4	100 %	16	100 %	20	100 %	3	100 %	3	100 %	6	100 %	7	100 %	19	100 %	26	100 %

LIIKUNTASOSIOLOGIA																		
	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Lub.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	11 %	1	8 %	0	0 %	1	4 %	1	2 %
Non	3	14 %	3	21 %	6	17 %	1	33 %	2	22 %	3	25 %	4	16 %	5	22 %	9	19 %
Cum	5	23 %	6	43 %	11	31 %	1	33 %	2	22 %	3	25 %	6	24 %	8	35 %	14	29 %
Magna	11	50 %	4	29 %	15	42 %	1	33 %	4	44 %	5	42 %	12	48 %	8	35 %	20	42 %
Exim.	3	14 %	1	7 %	4	11 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	3	12 %	1	4 %	4	8 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	22	100 %	14	100 %	36	100 %	3	100 %	9	100 %	12	100 %	25	100 %	23	100 %	48	100 %

LIIKUNTAfySIOLOGIA																		
	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Lub.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	6 %	1	4 %	0	0 %	1	3 %	1	2 %
Non	0	0 %	1	7 %	1	5 %	2	25 %	1	6 %	3	12 %	2	13 %	2	6 %	4	9 %
Cum	3	38 %	5	36 %	8	36 %	3	38 %	7	41 %	10	40 %	6	38 %	12	39 %	18	38 %
Magna	5	63 %	5	36 %	10	45 %	3	38 %	6	35 %	9	36 %	8	50 %	11	35 %	19	40 %
Exim.	0	0 %	2	14 %	2	9 %	0	0 %	2	12 %	2	8 %	0	0 %	4	13 %	4	9 %
Laud.	0	0 %	1	7 %	1	5 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	3 %	1	2 %
Yht.	8	100 %	14	100 %	22	100 %	8	100 %	17	100 %	25	100 %	16	100 %	31	100 %	47	100 %

LIIKUNTApedAGOGIikka																		
	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
Arvosana	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	1	1 %	3	2 %	4	1 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	0 %	3	2 %	4	1 %
Lub.	18	11 %	8	6 %	26	9 %	2	4 %	0	0 %	2	2 %	20	10 %	8	4 %	28	7 %
Non	32	20 %	33	23 %	65	22 %	8	17 %	7	15 %	15	16 %	40	20 %	40	21 %	80	20 %
Cum	74	47 %	56	39 %	130	43 %	9	20 %	17	37 %	26	28 %	83	41 %	73	38 %	156	40 %
Magna	27	17 %	36	25 %	63	21 %	24	52 %	21	46 %	45	49 %	51	25 %	57	30 %	108	27 %
Exim.	6	4 %	8	6 %	14	5 %	3	7 %	1	2 %	4	4 %	9	4 %	9	5 %	18	5 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	158	100 %	144	100 %	302	100 %	46	100 %	46	100 %	92	100 %	204	100 %	190	100 %	394	100 %

HYVÄKSYTTYJEN PRO GRADU -TUTKIELMIEN
ARVOSANAT LIIKUNTATIETEELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA v. 1990-1996

LIIKUNTASUUNNITTELU- JA HALLINTO																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	1	25 %	0	0 %	1	8 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	20 %	0	0 %	1	8 %
Lub.	0	0 %	1	13 %	1	8 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	13 %	1	8 %
Non	1	25 %	0	0 %	1	8 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	20 %	0	0 %	1	8 %
Cum	1	25 %	4	50 %	5	42 %	1	100 %	0	0 %	1	100 %	2	40 %	4	50 %	6	46 %
Magna	0	0 %	2	25 %	2	17 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	25 %	2	15 %
Exim.	1	25 %	1	13 %	2	17 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	20 %	1	13 %	2	15 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	4	100 %	8	100 %	12	100 %	1	100 %	0	0 %	1	100 %	5	100 %	8	100 %	13	100 %

TERVEYDENHUOLTO																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Lub.	1	1 %	0	0 %	1	1 %	1	1 %	0	0 %	1	1 %	2	1 %	0	0 %	2	1 %
Non	5	7 %	0	0 %	5	6 %	1	1 %	0	0 %	1	1 %	6	4 %	0	0 %	6	4 %
Cum	21	28 %	4	57 %	25	30 %	37	46 %	1	17 %	38	44 %	58	37 %	5	38 %	63	37 %
Magna	36	47 %	3	43 %	39	47 %	36	45 %	2	33 %	38	44 %	72	46 %	5	38 %	77	46 %
Exim.	13	17 %	0	0 %	13	16 %	5	6 %	3	50 %	8	9 %	18	12 %	3	23 %	21	12 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	76	100 %	7	100 %	83	100 %	80	100 %	6	100 %	86	100 %	156	100 %	13	100 %	169	100 %

LIIKUNTATIETEELLINEN YHTEENSÄ																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-96					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	2	1 %	4	2 %	6	1 %	1	1 %	0	0 %	1	0 %	3	1 %	4	1 %	7	1 %
Lub.	19	7 %	9	4 %	28	6 %	3	2 %	2	2 %	5	2 %	22	5 %	11	4 %	33	5 %
Non	42	15 %	38	19 %	80	17 %	13	9 %	10	12 %	23	10 %	55	13 %	48	17 %	103	15 %
Cum	106	39 %	82	40 %	188	40 %	51	36 %	28	35 %	79	36 %	157	38 %	110	39 %	267	38 %
Magna	80	29 %	57	28 %	137	29 %	65	46 %	35	43 %	100	45 %	145	35 %	92	32 %	237	34 %
Exim.	23	8 %	12	6 %	35	7 %	8	6 %	6	7 %	14	6 %	31	8 %	18	6 %	49	7 %
Laud.	0	0 %	1	0 %	1	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	0 %	1	0 %
Yht.	272	100 %	203	100 %	475	100 %	141	100 %	81	100 %	222	100 %	413	100 %	284	100 %	697	100 %

HYVÄKSYTTYJEN PRO GRADU -TUTKIELMIEN ARVOSANAT YHTEISKUNTATIEETEELISESSÄ
TIEDEKUNNASSA v. 1990-1996

PSYKOLOGIA																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-1996					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	1	1 %	0	0 %	1	1 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	0 %	0	0 %	1	0 %
Lub.	3	2 %	0	0 %	3	2 %	2	3 %	1	9 %	3	4 %	5	2 %	1	3 %	6	2 %
Non	28	19 %	2	7 %	30	17 %	7	12 %	1	9 %	8	11 %	35	17 %	3	8 %	38	16 %
Cum	43	29 %	12	44 %	55	32 %	23	38 %	6	55 %	29	41 %	66	32 %	18	47 %	84	34 %
Magna	63	43 %	11	41 %	74	43 %	22	37 %	3	27 %	25	35 %	85	41 %	14	37 %	99	41 %
Exim.	8	5 %	2	7 %	10	6 %	6	10 %	0	0 %	6	8 %	14	7 %	2	5 %	16	7 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	146	100 %	27	100 %	173	100 %	60	100 %	11	100 %	71	100 %	206	100 %	38	100 %	244	100 %

KEHITYSPSYKOLOGIA																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-1996					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	1	2 %	1	33 %	2	4 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	2 %	1	20 %	2	4 %
Lub.	3	7 %	0	0 %	3	6 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	3	7 %	0	0 %	3	6 %
Non	11	25 %	0	0 %	11	23 %	1	50 %	1	50 %	2	50 %	12	26 %	1	20 %	13	25 %
Cum	20	45 %	0	0 %	20	43 %	1	50 %	0	0 %	1	25 %	21	46 %	0	0 %	21	41 %
Magna	7	16 %	1	33 %	8	17 %	0	0 %	1	50 %	1	25 %	7	15 %	2	40 %	9	18 %
Exim.	2	5 %	1	33 %	3	6 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	2	4 %	1	20 %	3	6 %
Laud.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %
Yht.	44	100 %	3	100 %	47	100 %	2	100 %	2	100 %	4	100 %	46	100 %	5	100 %	51	100 %

TIETOJÄRJESTELMÄTIEDE																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-1996					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	0	0 %	0	0 %	0	0 %	0	0 %	1	4 %	1	2 %	0	0 %	1	1 %	1	1 %
Lub.	1	3 %	3	4 %	4	4 %	2	7 %	1	4 %	3	6 %	3	5 %	4	4 %	7	4 %
Non	3	10 %	7	9 %	10	9 %	2	7 %	3	13 %	5	10 %	5	8 %	10	10 %	15	9 %
Cum	17	55 %	27	36 %	44	41 %	11	39 %	10	43 %	21	41 %	28	47 %	37	37 %	65	41 %
Magna	7	23 %	29	38 %	36	34 %	5	18 %	6	26 %	11	22 %	12	20 %	35	35 %	47	30 %
Exim.	3	10 %	9	12 %	12	11 %	6	21 %	2	9 %	8	16 %	9	15 %	11	11 %	20	13 %
Laud.	0	0 %	1	1 %	1	1 %	2	7 %	0	0 %	2	4 %	2	3 %	1	1 %	3	2 %
Yht.	31	100 %	76	100 %	107	100 %	28	100 %	23	100 %	51	100 %	59	100 %	99	100 %	158	100 %

KAUPPATIETEET*																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-1996					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	9	7 %	8	5 %	17	6 %	0	0 %	3	5 %	3	3 %	9	5 %	11	5 %	20	5 %
Lub.	17	14 %	24	16 %	41	15 %	3	6 %	10	18 %	13	12 %	20	12 %	34	17 %	54	14 %
Non	29	24 %	33	22 %	62	23 %	11	21 %	9	16 %	20	19 %	40	23 %	42	20 %	82	22 %
Cum	33	27 %	52	35 %	85	31 %	27	52 %	18	33 %	45	42 %	60	35 %	70	34 %	130	34 %
Magna	29	24 %	20	13 %	49	18 %	8	15 %	10	18 %	18	17 %	37	21 %	30	15 %	67	18 %
Exim.	4	3 %	12	8 %	16	6 %	3	6 %	4	7 %	7	7 %	7	4 %	16	8 %	23	6 %
Laud.	0	0 %	1	1 %	1	0 %	0	0 %	1	2 %	1	1 %	0	0 %	2	1 %	2	1 %
Yht.	121	100 %	150	100 %	271	100 %	52	100 %	55	100 %	107	100 %	173	100 %	205	100 %	378	100 %

*) Kauppatieteet: Yritystalous, hallinto, markkinointi, laskentatoimi, kansantaloustiede

YHTEISKUNTATIEETEELINEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ																		
Arvosana	1990-94						1995-96						YHTEENSÄ 1990-1996					
	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%	Naiset	Naiset%	Miehet	Miehet%	Yht.	Yht%
Appr.	13	2 %	9	2 %	22	2 %	1	0 %	4	3 %	5	1 %	14	2 %	13	3 %	27	2 %
Lub.	40	7 %	32	9 %	72	8 %	10	4 %	15	11 %	25	7 %	50	6 %	47	9 %	97	8 %
Non	128	23 %	59	16 %	187	20 %	37	16 %	22	17 %	59	16 %	165	21 %	81	16 %	246	19 %
Cum	192	34 %	119	33 %	311	34 %	101	43 %	47	36 %	148	40 %	293	37 %	166	34 %	459	36 %
Magna	159	28 %	98	27 %	257	28 %	59	25 %	33	25 %	92	25 %	218	27 %	131	26 %	349	27 %
Exim.	26	5 %	42	12 %	68	7 %	23	10 %	10	8 %	33	9 %	49	6 %	52	11 %	101	8 %

YLIOPISTON PROFESSORIT JA MUU OPETUSHENKILÖKUNTA 31.12.1996

HUMANISTINEN TIEDEKUNTA					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	7	28 %	18	72 %	25
apulaisprofessori	13	65 %	7	35 %	20
yliassistentti	5	31 %	11	69 %	16
assistentti	17	74 %	6	26 %	23
lehtori	28	45 %	34	55 %	62
päätoiminen tuntiop.	1	100 %	0	0 %	1
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	71	48 %	76	52 %	147

KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	3	43 %	4	57 %	7
apulaisprofessori	5	38 %	8	62 %	13
yliassistentti	3	50 %	3	50 %	6
assistentti	16	73 %	6	27 %	22
lehtori	39	57 %	30	43 %	69
päätoiminen tuntiop.	1	100 %	0	0 %	1
yliopiston opettaja	2	100 %	0	0 %	2
opettaja	7	88 %	1	13 %	8
YHTEENSÄ	76	59 %	52	41 %	128

YHTEISKUNTATIEEELLINEN TIEDEKUNTA					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	4	16 %	21	84 %	25
apulaisprofessori	4	15 %	23	85 %	27
yliassistentti	7	44 %	9	56 %	16
assistentti	15	52 %	14	48 %	29
lehtori	13	33 %	27	68 %	40
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	1	100 %	1
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	43	31 %	95	69 %	138

MATEMAATTIS-LUONNONTIEEELLINEN TIEDEKUNTA					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	19	100 %	19
apulaisprofessori	2	8 %	23	92 %	25
yliassistentti	3	13 %	20	87 %	23
assistentti	16	33 %	33	67 %	49
lehtori	1	6 %	17	94 %	18
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	22	16 %	112	84 %	134

LIIKUNTATIEEELLINEN TIEDEKUNTA					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	3	25 %	9	75 %	12
apulaisprofessori	3	23 %	10	77 %	13
yliassistentti	0	0 %	8	100 %	8
assistentti	5	56 %	4	44 %	9
lehtori	15	56 %	12	44 %	27
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	26	38 %	43	62 %	69

NORMAALIKOULU/KIELIKESKUS/TÄYDENNYSKOULUTUSKESKUS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	0	0 %	0
apulaisprofessori	1	50 %	1	50 %	2
yliassistentti	0	0 %	2	100 %	2
assistentti	1	100 %	0	0 %	1
lehtori	85	63 %	49	37 %	134
päätoiminen tuntiop.	9	60 %	6	40 %	15
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	96	62 %	58	38 %	154

KAIKKI YHTEENSÄ					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	17	19 %	71	81 %	88
apulaisprofessori	28	28 %	72	72 %	100
yliassistentti	18	25 %	53	75 %	71
assistentti	70	53 %	63	47 %	133
lehtori	181	52 %	169	48 %	350
päätoiminen tuntiop.	11	61 %	7	39 %	18
yliopiston opettaja	2	100 %	0	0 %	2
opettaja	7	88 %	1	13 %	8
YHTEENSÄ	334	43 %	436	57 %	770

YLIOPISTON PROFESSORIT JA MUU OPETUSHENKILÖKUNTA HUMANISTISESSA TIEDEKUNNASSA
31.12.1996

ENGLANNIN KIELEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	1	50 %	1	50 %	2
apulaisprofessori	3	100 %	0	0 %	3
yliassistentti	1	100 %	0	0 %	1
assistentti	2	100 %	0	0 %	2
lehtori	3	33 %	6	67 %	9
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	10	59 %	7	41 %	17

ETNOLOGIAN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	1	100 %	1
apulaisprofessori	1	100 %	0	0 %	1
yliassistentti	1	50 %	1	50 %	2
assistentti	0	0 %	1	100 %	1
lehtori	0	0 %	0	0 %	0
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	2	40 %	3	60 %	5

HISTORIAN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	1	25 %	3	75 %	4
apulaisprofessori	1	33 %	2	67 %	3
yliassistentti	1	25 %	3	75 %	4
assistentti	1	50 %	1	50 %	2
lehtori	0	0 %	1	100 %	1
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	4	29 %	10	71 %	14

KIRJALLISUUDEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	1	33 %	2	67 %	3
apulaisprofessori	0	0 %	1	100 %	1
yliassistentti	0	0 %	2	100 %	2
assistentti	1	50 %	1	50 %	2
lehtori	0	0 %	1	100 %	1
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	2	22 %	7	78 %	9

MUSIIKKITIEDEEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	1	100 %	1
apulaisprofessori	0	0 %	1	100 %	1
yliassistentti	0	0 %	1	100 %	1
assistentti	1	100 %	0	0 %	1
lehtori	4	33 %	8	67 %	12
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	5	31 %	11	69 %	16

POHJOISMAISTEN KIELTEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	1	100 %	1
apulaisprofessori	0	0 %	1	100 %	1
yliassistentti	1	100 %	0	0 %	1
assistentti	2	100 %	0	0 %	2
lehtori	4	57 %	3	43 %	7
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	7	58 %	5	42 %	12

ROMAANISTEN JA KLASSISTEN KIELTEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	1	50 %	1	50 %	2
apulaisprofessori	0	0 %	0	0 %	0
yliassistentti	0	0 %	0	0 %	0
assistentti	1	100 %	0	0 %	1
lehtori	0	0 %	7	100 %	7
päätoiminen tuntiop.	1	100 %	0	0 %	1
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	3	27 %	8	73 %	11

SAKSAN KIELEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	2	100 %	2
apulaisprofessori	2	100 %	0	0 %	2
yliassistentti	0	0 %	0	0 %	0
assistentti	2	100 %	0	0 %	2
lehtori	5	63 %	3	38 %	8
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	9	64 %	5	36 %	14

YLIOPISTON PROFESSORIT JA MUU OPETUSHENKILÖKUNTA HUMANISTISESSA TIEDEKUNNASSA
31.12.1996

SOVELTAVAN KIELEN TUTKIMUKSEN KESKUS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	1	100 %	1
apulaisprofessori	0	0 %	0	0 %	0
yliassistentti	0	0 %	0	0 %	0
assistentti	0	0 %	0	0 %	0
lehtori	0	0 %	0	0 %	0
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	0	0 %	1	100 %	1

SUOMEN KIELEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	1	100 %	1
apulaisprofessori	2	67 %	1	33 %	3
yliassistentti	0	0 %	1	100 %	1
assistentti	2	67 %	1	33 %	3
lehtori	3	60 %	2	40 %	5
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	7	54 %	6	46 %	13

TAIDEHISTORIAN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	1	100 %	0	0 %	1
apulaisprofessori	2	100 %	0	0 %	2
yliassistentti	0	0 %	2	100 %	2
assistentti	1	100 %	0	0 %	1
lehtori	0	0 %	0	0 %	0
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	4	67 %	2	33 %	6

TAIDEKASVATUKSEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	1	100 %	1
apulaisprofessori	0	0 %	0	0 %	0
yliassistentti	0	0 %	0	0 %	0
assistentti	1	100 %	0	0 %	1
lehtori	1	100 %	0	0 %	1
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	2	67 %	1	33 %	3

VENÄJÄN KIELEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	1	25 %	1
apulaisprofessori	0	0 %	0	0 %	0
yliassistentti	0	0 %	0	0 %	0
assistentti	0	0 %	1	25 %	1
lehtori	4	57 %	0	0 %	4
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	4	20 %	2	10 %	6

VIESTINTÄTIETEIDEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	2	50 %	2	50 %	4
apulaisprofessori	2	67 %	1	33 %	3
yliassistentti	1	50 %	1	50 %	2
assistentti	3	75 %	1	25 %	4
lehtori	4	57 %	3	43 %	7
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	12	60 %	8	40 %	20

HUMANISTINEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	7	28 %	18	72 %	25
apulaisprofessori	13	65 %	7	35 %	20
yliassistentti	5	31 %	11	69 %	16
assistentti	17	74 %	6	26 %	23
lehtori	28	45 %	34	55 %	62
päätoiminen tuntiop.	1	0 %	0	0 %	1
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	71	48 %	76	52 %	147

YLIOPISTON PROFESSORIT JA MUU OPETUSHENKILÖKUNTA KASVATUSTIETEIDEN
TIEDEKUNNASSA 31.12.1996

ERITYISPEDAGOGIIKAN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	1	100 %	1
apulaisprofessori	1	33 %	2	67 %	3
yliassistentti	0	0 %	2	100 %	2
assistentti	5	71 %	2	29 %	7
lehtori	4	40 %	6	60 %	10
päätoiminen tuntiop.	1	100 %	0	0 %	1
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	11	46 %	13	54 %	24

KASVATUSTIETEEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	1	33 %	2	67 %	3
apulaisprofessori	1	50 %	1	50 %	2
yliassistentti	0	0 %	1	100 %	1
assistentti	4	57 %	3	43 %	7
lehtori	1	50 %	1	50 %	2
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	7	47 %	8	53 %	15

OPETTAJANKOULUTUSLAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	2	67 %	1	33 %	3
apulaisprofessori	1	17 %	5	83 %	6
yliassistentti	3	100 %	0	0 %	3
assistentti	2	100 %	0	0 %	2
lehtori	28	55 %	23	45 %	51
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	36	55 %	29	45 %	65

VARHAISKASVATUKSEN YKSIKKÖ					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	0	0 %	0
apulaisprofessori	2	100 %	0	0 %	2
yliassistentti	0	0 %	0	0 %	0
assistentti	5	83 %	1	17 %	6
lehtori	6	100 %	0	0 %	6
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	2	100 %	0	0 %	2
opettaja	7	88 %	1	13 %	8
YHTEENSÄ	22	92 %	2	8 %	24

KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	3	43 %	4	57 %	7
apulaisprofessori	5	38 %	8	62 %	13
yliassistentti	3	50 %	3	50 %	6
assistentti	16	73 %	6	27 %	22
lehtori	39	57 %	30	43 %	69
päätoiminen tuntiop.	1	100 %	0	0 %	1
yliopiston opettaja	2	100 %	0	0 %	2
opettaja	7	88 %	1	13 %	8
YHTEENSÄ	76	59 %	52	41 %	128

NORMAALIKOULU/KIELIKESKUS/TÄYDENNYSKOULUTUSKESKUS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	0	0 %	0
apulaisprofessori	1	50 %	1	50 %	2
yliassistentti	0	0 %	2	100 %	2
assistentti	1	100 %	0	0 %	1
lehtori	85	63 %	49	37 %	134
päätoiminen tuntiop.	9	60 %	6	40 %	15
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	96	62 %	58	38 %	154

YLIOPISTON PROFESSORIT JA MUU OPETUSHENKILÖKUNTA MATEMAATTIS-LUONNONTIETEELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA 31.12.1996

BIO- JA YMPÄRISTÖTIETEIDEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	5	100 %	5
apulaisprofessori	2	22 %	7	78 %	9
yliassistentti	3	30 %	7	70 %	10
assistentti	6	33 %	12	67 %	18
lehtori	0	0 %	2	100 %	2
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	11	25 %	33	75 %	44

FYSIIKAN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	5	100 %	5
apulaisprofessori	0	0 %	6	100 %	6
yliassistentti	0	0 %	5	100 %	5
assistentti	0	0 %	6	100 %	6
lehtori	0	0 %	4	100 %	4
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	0	0 %	26	100 %	26

KEMIAN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	4	100 %	4
apulaisprofessori	0	0 %	4	100 %	4
yliassistentti	0	0 %	3	100 %	3
assistentti	6	46 %	7	54 %	13
lehtori	1	25 %	3	75 %	4
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	7	25 %	21	75 %	28

MATEMATIIKAN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	5	100 %	5
apulaisprofessori	0	0 %	6	100 %	6
yliassistentti	0	0 %	5	100 %	5
assistentti	4	33 %	8	67 %	12
lehtori	0	0 %	8	100 %	8
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	4	11 %	32	89 %	36

MATEMAATTIS-LUONNONTIETEELLINEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	19	100 %	19
apulaisprofessori	2	8 %	23	92 %	25
yliassistentti	3	13 %	20	87 %	23
assistentti	16	33 %	33	67 %	49
lehtori	1	6 %	17	94 %	18
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	22	16 %	112	84 %	134

YLIOPISTON PROFESSORIT JA MUU OPETUSHENKILÖKUNTA LIIKUNTATIETEELLISESSÄ
TIEDEKUNNASSA 31.12.1996

LIIKUNNAN SOSIAALITIETEIDEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	1	100 %	1
apulaisprofessori	0	0 %	2	100 %	2
yliassistentti	0	0 %	2	100 %	2
assistentti	1	100 %	0	0 %	1
lehtori	0	0 %	0	0 %	0
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	1	17 %	5	83 %	6

LIIKUNTABILOGIAN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	2	100 %	2
apulaisprofessori	0	0 %	4	100 %	4
yliassistentti	0	0 %	4	100 %	4
assistentti	1	25 %	3	75 %	4
lehtori	0	0 %	2	100 %	2
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	1	6 %	15	94 %	16

LIIKUNTAKASVATUKSEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	1	33 %	2	67 %	3
apulaisprofessori	1	33 %	2	67 %	3
yliassistentti	0	0 %	1	100 %	1
assistentti	1	100 %	0	0 %	1
lehtori	8	50 %	8	50 %	16
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	11	46 %	13	54 %	24

TERVEYSTIETEEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	2	33 %	4	67 %	6
apulaisprofessori	2	50 %	2	50 %	4
yliassistentti	0	0 %	1	100 %	1
assistentti	2	67 %	1	33 %	3
lehtori	7	78 %	2	22 %	9
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	13	57 %	10	43 %	23

LIIKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	3	25 %	9	75 %	12
apulaisprofessori	3	23 %	10	77 %	13
yliassistentti	0	0 %	8	100 %	8
assistentti	5	56 %	4	44 %	9
lehtori	15	56 %	12	44 %	27
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	26	38 %	43	62 %	69

LIIKUNTATIETEET YHTEENSÄ					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	1	17 %	5	83 %	6
apulaisprofessori	1	11 %	8	89 %	9
yliassistentti	0	0 %	7	100 %	7
assistentti	3	50 %	3	50 %	6
lehtori	8	44 %	10	56 %	18
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	13	28 %	33	72 %	46

YLIOPISTON PROFESSORIT JA MUU OPETUSHENKILÖKUNTA YHTEISKUNTATIETEELLISESSÄ
TIEDEKUNNASSA 31.12.1996

PSYKOLOGIAN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	1	20 %	4	80 %	5
apulaisprofessori	1	20 %	4	80 %	5
yliassistentti	1	50 %	1	50 %	2
assistentti	5	63 %	3	38 %	8
lehtori	0	0 %	1	100 %	1
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	8	38 %	13	62 %	21

TALOUSTIETEEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	5	100 %	5
apulaisprofessori	2	20 %	8	80 %	10
yliassistentti	1	50 %	1	50 %	2
assistentti	6	75 %	2	25 %	8
lehtori	2	15 %	11	85 %	13
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	11	29 %	27	71 %	38

TIETOJENKÄSITTELYTETEIDEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	1	17 %	5	83 %	6
apulaisprofessori	0	0 %	7	100 %	7
yliassistentti	3	60 %	2	40 %	5
assistentti	0	0 %	5	100 %	5
lehtori	4	33 %	8	67 %	12
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	8	23 %	27	77 %	35

TILASTOTIETEEN LAITOS					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	0	0 %	2	100 %	2
apulaisprofessori	0	0 %	2	100 %	2
yliassistentti	0	0 %	0	0 %	0
assistentti	0	0 %	0	0 %	0
lehtori	4	57 %	3	43 %	7
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	0	0 %	0
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	4	36 %	7	64 %	11

YHTEISKUNTATIETEIDEN JA FILOSOFIAN LAITOS*					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	2	29 %	5	71 %	7
apulaisprofessori	1	33 %	2	67 %	3
yliassistentti	2	29 %	5	71 %	7
assistentti	4	50 %	4	50 %	8
lehtori	3	43 %	4	57 %	7
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	1	100 %	1
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	12	36 %	21	64 %	33

YHTEISKUNTATIETEELLINEN TIEDEKUNTA YHTEENSÄ					
VIRKANIMIKKEET	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
professori	4	16 %	21	84 %	25
apulaisprofessori	4	15 %	23	85 %	27
yliassistentti	7	44 %	9	56 %	16
assistentti	15	52 %	14	48 %	29
lehtori	13	33 %	27	68 %	40
päätoiminen tuntiop.	0	0 %	1	100 %	1
yliopiston opettaja	0	0 %	0	0 %	0
opettaja	0	0 %	0	0 %	0
YHTEENSÄ	43	31 %	95	69 %	138

*)käsittää yhteiskuntapolitiikan, sosiologian, filosofian ja valtio-opin

YLIOPISTON HENKILÖKUNTA v. 1996-1997

HENKILÖKUNNAN KOULUTUSTASO 31.12.1996					
koulutus	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
kansakoulu	7	1 %	16	2 %	23
peruskoulu	2	0 %	2	0 %	4
keskikoulu	25	3 %	6	1 %	31
ylioppilas	51	6 %	53	7 %	104
amm.tutkinto	222	26 %	87	12 %	309
kk-tutkinto	378	45 %	241	32 %	619
liseniaatti	77	9 %	103	14 %	180
tohtori	86	10 %	237	32 %	323
yhteensä	848	100 %	745	100 %	1593

HENKILÖKUNNAN OSUUS 24.1.1997					
virat	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
vakinaiset	527	51 %	449	48 %	976
määräaikaiset	349	34 %	372	40 %	721
työsuhteiset	29	3 %	42	4 %	71
harjoittelijat	132	13 %	74	8 %	206
yhteensä	1037	100 %	937	100 %	1974

HENKILÖKUNNAN OSUUS VUOSITTAIN					
31.5.	naiset	naiset %	miehet	miehet %	yht.
1990	755	52 %	699	48 %	1454
1991	789	52 %	722	48 %	1511
1992	798	52 %	734	48 %	1532
1993	820	52 %	752	48 %	1572
1994	796	52 %	740	48 %	1536
1995	841	51 %	798	49 %	1639
1996	938	53 %	845	47 %	1783

YLIOPISTON JOHTOKUNNAT, TOIMIKUNNAT, TIEDEKUNTANEUVOSTOT JA HALLITUS v.1997 JA v.1990

VUOSI 1997					
NEUVOTTELUKUNNAT	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Miehet %
Henkilöstön kehittämistoimikunta	11	4	15	73 %	27 %
Tiedotustoimikunta	9	5	14	64 %	36 %
Tasa-arvotoimikunta	9	2	11	82 %	18 %
Yliopiston kielikeskuksen johtokunta	8	5	13	62 %	38 %
Eettinen toimikunta	8	5	13	62 %	38 %
Ruokailutoimikunta	7	4	11	64 %	36 %
Yliopiston hallitus	6	11	17	35 %	65 %
Normaalikoulun johtokunta	5	8	13	38 %	62 %
Työsuojelutoimikunta	5	7	12	42 %	58 %
Korkeakoulujen kielikesk. johtokunta	5	6	11	45 %	55 %
Yliopiston museon johtokunta	5	6	11	45 %	55 %
Atk-keskuksen johtokunta	3	10	13	23 %	77 %
Täyden.koul.keskuksen johtokunta	3	10	13	23 %	77 %
KTL:n johtokunta	3	9	12	25 %	75 %
Ymp.tutkimuskesk. johtokunta	3	9	12	25 %	75 %
Kirjaston johtokunta	3	8	11	27 %	73 %
Konneveden tutk.as.neuvottelukunta	1	11	12	8 %	92 %
YHTEENSÄ	94	120	214	44 %	56 %

VUOSI 1990					
NEUVOTTELUKUNNAT	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Miehet %
Kirjaston johtokunta	4	7	11	36 %	64 %
KTL:n johtokunta	3	7	10	30 %	70 %
Yliopiston kielikeskuksen johtokunta	4	6	10	40 %	60 %
Korkeakoulujen kielikesk. johtokunta	6	2	8	75 %	25 %
Atk-keskuksen johtokunta	1	8	9	11 %	89 %
Täyden.koul.keskuksen johtokunta	1	9	10	10 %	90 %
Ymp.tutkimuskesk. johtokunta	1	6	7	14 %	86 %
Yliopiston museon johtokunta	2	7	9	22 %	78 %
Normaalikoulun johtokunta	-	-	-	-	-
Konneveden tutk.as.neuvottelukunta	0	14	14	0 %	100 %
Tiedotustoimikunta	-	-	-	-	-
Tasa-arvotoimikunta	-	-	-	-	-
Henkilöstön kehittämistoimikunta	-	-	-	-	-
Eettinen toimikunta	-	-	-	-	-
Ruokailutoimikunta	-	-	-	-	-
Työsuojelutoimikunta	-	-	-	-	-
Yliopiston hallitus	-	-	-	-	-
YHTEENSÄ	22	66	88	25 %	75 %

VUOSI 1997					
TIEDKUNTANEUVOSTOT	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Miehet %
Humanistinen	4	12	16	25 %	75 %
Kasvatustiede	6	6	12	50 %	50 %
Liikuntatieteellinen	3	11	14	21 %	79 %
Matemaattis-luonnontieteellinen	3	13	16	19 %	81 %
Yhteiskuntatieteellinen	8	11	19	42 %	58 %
YHTEENSÄ	24	53	77	31 %	69 %

VUOSI 1990					
TIEDKUNTANEUVOSTOT	Naiset	Miehet	Yht.	Naiset %	Miehet %
Humanistinen	8	8	16	50 %	50 %
Kasvatustiede	2	6	8	25 %	75 %
Liikuntatieteellinen	1	11	12	8 %	92 %
Matemaattis-luonnontieteellinen	1	15	16	6 %	94 %
Yhteiskuntatieteellinen	2	14	16	13 %	88 %
YHTEENSÄ	14	54	68	21 %	79 %